

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណេ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

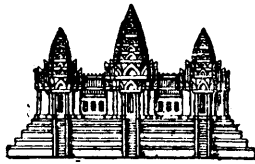
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់វ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសលែកពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច ទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវ៉ាតានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូឡែន)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូឡែន)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ព្រះបិតាមហាវិ
និង
សេចក្តីព្រះបាទសាសនាខ្មែរ
អភិបាលប្រជុំ
កងវត្ត គុតិយតាត
ស័ង

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព. ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសរកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រកដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大藏経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជួនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាមរាន !

ជួនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន" ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក" នៃពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រប្រឹក្សាសាសនាជាតិខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណាចព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណាចវប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដួងចិត្ត ជួនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិត្តមំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជួនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តប្បក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表	無着 成恭	世話人	松永 然道	有馬	実成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 佳通	渡井	奎一
			杉谷 義純	茂田	真澄
			前田 利勝	中島	教之
			永 六輔		

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ

៨៥

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

កថាវគ្គស្ស ទុតិយោ ភាគោ

បរមហារកថា

[១] អត្ថំ អរហតោ អស្សុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រតោ កាមរតោ កាម-
រាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាម-
យោតោ កាមច្ចន្ទនីវរណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២] នត្ថំ អរហតោ រតោ កាមរតោ កាមរាគ-
បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាម-
យោតោ កាមច្ចន្ទនីវរណានិំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ នត្ថំ
អរហតោ រតោ កាមរតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កា-
មច្ចន្ទនីវរណំ ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ
អស្សុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣] អត្ថំ បុព្វជនស្ស អស្សុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ អត្ថំ
តស្ស រតោ កាមរតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគ-
សញ្ញោជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនីវរ-
ណានិំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អស្សុចិស្សក្កវិសដ្ឋិ
អត្ថំ តស្ស រតោ កាមរតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក

កថាវិចិត្ត ទុតិយភាគ

បរុបហារកថា

(១) (សកវេទីស្នរថា) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ (បរវេទី ឆ្លើយថា) អើ ។ រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរាគៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្នន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២) រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរាគៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្នន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរាគៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្នន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់បុគ្គជន មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ កាមរាគៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្នន្ទនីវរណៈ របស់បុគ្គជននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្នន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះ អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស
រាតោ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ត-
នីវរណានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ បុត្តជ្ជនស្ស អស្មុចិស្មក្កវិ-
សដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស រាតោ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋា-
នំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្តនីវរណានិ ។ ន ហេវំវត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិតិ ។
អាមន្តា ។ កេននដ្ឋេនាតិ ។ ហន្ត ហិ មារកាយិកា
ទេវតា អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារនិទ្ទិ ។

[៦] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អស្មុចិស្មក្ក-
វិសដ្ឋិ ឧបសំហារនិទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មារកាយិកានំ
ទេវតានំ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំវត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧] នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវតានំ អស្មុចិស្មក្ក-
វិសដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវ-
តានំ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិ ទោ វត រេ វត្តព្វេ មារកាយិកា
ទេវតា អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារនិទ្ទិ ។

[៨] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អស្មុចិស្មក្ក-
វិសដ្ឋិ ឧបសំហារនិទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ មារកាយិកា ទេវតា

អភិធម្មបិដក ពថាវិវត្ត

[៤] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុជ្ជានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិន ស្អាត របស់បុគ្គល មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុជ្ជានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ឬ ។ អើ ។ (ការបញ្ចេញ ទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត) មាន ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ទំនងជាទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ ទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៦] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ ទេវតាជាពួកនៃមារ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន មានទេ ។ អើ ។ បើការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ទេវតាជាពួក នៃមារ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា ទេវតាជាពួក នៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៨] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិន ស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ

បុប្ផហារកថា

អត្តនោ អស្មិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិ អញ្ញោសំ
អស្មិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិ វស្ស អស្មិស្មក្កវិ-
សដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧] មារកាយិកា ទេវតា លេវ អត្តនោ ន
អញ្ញោសំ ន វស្ស អស្មិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ មារកាយិកា ទេវតា លេវ អត្តនោ
ន អញ្ញោសំ ន វស្ស អស្មិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិ
នោ វត វេ វត្តព្វេ មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ
អស្មិស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតិ ។

[១០] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អស្មិ-
ស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ លោមក្ខ-
បេហិ ឧបសំហារន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អស្មិ-
ស្មក្កវិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កីកាវ-
ណាតិ ។ ហន្តិ ហិ វិមតិ តាហយិស្សាមាតិ ។ អត្ត
អរហតោ វិមតិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២] អត្ត អរហតោ វិមតិតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ត អរហតោ សត្វិ វិមតិ ធម្មេ វិមតិ សង្ខេ វិមតិ

បរិបទហោរកថា

ទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ខ្លួន នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
របស់ពួកដទៃ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះ
អរហន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧) ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិននាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិន
ស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្កកៈ របស់អ្នកដទៃ មិននាំយកទឹក
ស្កកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះទេឬ ។ អើ ។ បើទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន
នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្កកៈ
របស់ដទៃ មិននាំយកទឹកស្កកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ
ទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តទេ ។

(១០) ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយក
តាមរណ្តៅនៃពេមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១) ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ
ទេវតា (មានគំនិតថា) យើងនឹងញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកមតិខុស ។
ព្រះអរហន្ត មានមតិខុសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២) មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិខុស របស់
ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មតិខុសក្នុងព្រះធម៌ មតិខុសក្នុងព្រះសង្ឃ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សិក្ខាយ វិមតិ បុព្វន្ត វិមតិ អបរន្ត វិមតិ បុព្វន្ត-
បរន្ត វិមតិ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៣] នត្តិ អរហតោ សត្វិ វិមតិ ធម្មេ វិមតិ
សង្ឃេ វិមតិ សិក្ខាយ វិមតិ បុព្វន្ត វិមតិ អបរន្ត
វិមតិ បុព្វន្តបរន្ត វិមតិ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្តិ
អរហតោ សត្វិ វិមតិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតិ នោ វត រេ វត្តោ អត្តិ
អរហតោ វិមតីតិ ។

[១៤] អត្តិ បុគ្គជ្ជនស្ស វិមតិ អត្តិ តស្ស សត្វិ
វិមតិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ អរហតោ វិមតិ អត្តិ
តស្ស សត្វិ វិមតិ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មតិខុសក្នុងសិក្ខា មតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើម មតិខុសក្នុងចំណែកខាង
ចុង មតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើត
ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៣) មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា មិន
មានមតិខុសក្នុងព្រះធម៌ មិនមានមតិខុសក្នុងព្រះសង្ឃ មិនមានមតិខុស
ក្នុងសិក្ខា មិនមានមតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើម មិនមានមតិខុសក្នុងចំ-
ណែកខាងចុង មិនមានមតិខុសក្នុងចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនមាន
ក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
ទេឬ ។ អើ ។ បើមតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មតិខុស
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(១៤) មតិខុស របស់បុប្ផជន មាន មតិខុស របស់បុប្ផជននោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិខុស របស់ព្រះ
អរហន្ត មាន មតិខុស របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។
មតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្បបទរាមកថា

[១៥] អត្ថំ អរហតោ វិមតិ នត្ថំ តស្ស សត្វំ
 វិមតិ ។ បេ ។ ឥទប្បុត្តយ តាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 វិមតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ បុត្តជ្ឈនស្ស វិមតិ នត្ថំ
 តស្ស សត្វំ វិមតិ ។ បេ ។ ឥទប្បុត្តយ តាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦] អត្ថំ អរហតោ អសុចិស្តក្កវិសដ្ឋិតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ អសុចិស្តក្កវិសដ្ឋិ កិស្ស និស្ស-
 ម្ពោតិ ។ អសិគប័តខាយិកសាយិកស្ស និស្សម្ពោតិ ។
 អរហតោ អសុចិស្តក្កវិសដ្ឋិ អសិគប័តខាយិកសាយិ-
 កស្ស និស្សម្ពោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ អសន្តិ
 បិវន្តិ ខាយន្តិ សាយន្តិ សព្វេសញ្ញោ អត្ថំ អសុចិ-
 ស្តក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧] យេ កេចិ អសន្តិ បិវន្តិ ខានន្តិ សាយន្តិ
 សព្វេសញ្ញោ អត្ថំ អសុចិស្តក្កវិសដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។
 ទារកា អសន្តិ បិវន្តិ ខានន្តិ សាយន្តិ អត្ថំ ទារកានំ
 អសុចិស្តក្កវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរូបហរកថា

(១៥) មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មាន មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត នោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យប្ត ។ អើ ។ មតិខុស របស់បុប្ផជន មាន មតិខុស របស់បុប្ផជននោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិខុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦) ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃរបស់អ្វី ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រស ដែលលិទ្ធក្ប ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី និងរស ដែលលិទ្ធក្បដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មាន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧) ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញ ទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួក ទារក ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ប ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ទារក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៨] បណ្ឌិតា អសន្តិ បិវន្តិ ខាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ បណ្ឌិតានំ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩] ទេវា អសន្តិ បិវន្តិ ខាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ ទេវតានំ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០] អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ អសិគប័ត-
ខាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
តស្ស អាសយោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១] អរហតោ ឧច្ចារយ្យស្សារោ អសិគប័តខា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ អត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ អសិគប័តខា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ អត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២] អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ អសិគប័ត-
ខាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្តោ នត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ ឧច្ចារយ្យស្សារោ អសិគប័ត-

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៨) ពួកបណ្ឌិតៈ (មនុស្សខ្ចើយ) ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្នក្ស
ការបញ្ចេញទឹកស្អុយៈ មិនស្អាត របស់ពួកបណ្ឌិតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩) ពួកទេវតាស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្នក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុយៈមិន
ស្អាត របស់ពួកទេវតា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជា
អានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែល
លិទ្ធក្នក្ស ។ អើ ។ ទីនៅនៃទឹកស្អុយៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរនិយាយយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១) ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយ
ដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្នក្ស ទីនៅនៃទឹក
ស្អុយៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុយៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែល
ផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្នក្ស ទីនៅនៃទឹកស្អុយៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិ-
សង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រសដែលលិទ្ធក្នក្ស
ទីនៅនៃទឹកស្អុយៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ឧច្ចារៈនិង
បស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអានិសង្ស នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក

ប្បបណារាថា

ខាយិតសាយិតស្សនិស្សន្តោ នត្ថិតស្សអាសយោតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៣] អត្ថិ អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ
ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវេសេយ្យ
កាសិកចន្តនំ បច្ឆនុកវេយ្យ មាលាភន្ធវិលេបនំ ជារេយ្យ
ជាត្រូបរជនំ សាទិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៤] អត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ បុត្ត-
ជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
។ បេ ។ ជាត្រូបរជនំ សាទិយេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថិ អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ អរហា មេធានំ ធម្មំ
បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ ។ បេ ។ ជាត្រូប-
រជនំ សាទិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥] អត្ថិ អរហតោ អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ ន ច
អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បា-
ទេយ្យ ។ បេ ។ ជាត្រូបរជនំ សាទិយេយ្យាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស អសុចិសុក្កវិសដ្ឋិ
ន ច បុត្តជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ
មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាធសយនំ

ប្បបទហារកថា

វត្ថុដែលទំពាស្តី រសដែលលិទ្ធក្ប ទីនៅនៃទឹកស្កក្កៈ របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេដុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើត
ឡើង គប្បីនៅគ្រប់គ្រងនូវទីដេកដំបង្ហៀតដោយកូន គប្បីប្រដាប់នូវខ្លឹម
ចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសិកៈ គប្បីទ្រទ្រង់ នូវកម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
លាប គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៤] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់បុគ្គជនមាន បុគ្គជន
គប្បីសេពមេដុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បី
ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេដុនធម្ម គប្បី
ញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥] ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន តែ
ព្រះអរហន្ត មិនសេពមេដុនធម្ម មិនញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើតឡើងទេ ។ បេ ។
មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កក្កៈ
មិនស្អាត របស់បុគ្គជន មាន តែបុគ្គជន មិនសេពមេដុនធម្ម មិនញ៉ាំង
មេដុនធម្មឲ្យកើតឡើង មិនគប្បីស្រយំនូវទីដេកដំបង្ហៀតដោយកូន

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

អន្លៀវស្រយុ កាសិកចន្ទនំ បច្ឆនុកវេយ្យ មាលា-
កន្ធុវិលេបនំ ឆារេយ្យ ជាត្រូបរជនំ សាទិយេយ្យ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិតិ ។

អាមត្តា ។ ននុ អរហតោ រាគោ បហីនោ ឧច្ឆន្ទម្បុលា
តាលាវត្ថកតោ អនកាវត្ថតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ រាគោ បហីនោ
ឧច្ឆន្ទម្បុលា តាលាវត្ថកតោ អនកាវត្ថតោ អាយតី
អនុប្បាទធម្មោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ
អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិតិ ។

[២៧] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្មក្កវិសដ្ឋិតិ ។

អាមត្តា ។ ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ មាណោ បហីនោ ទិដ្ឋិ បហីនា
វិចីកត្តា បហីនា ដំនំ បហីនំ ឧទ្ធច្ចំ បហីនំ អហិវតំ
បហីនំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ ឧច្ឆន្ទម្បុលំ តាលា-
វត្ថកតំ អនកាវត្ថតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មតិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចំ អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ ឧច្ឆន្ទម្បុលំ តាលាវត្ថ-
កតំ អនកាវត្ថតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ នោ វត វេ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនប្រដាប់ នូវខ្លឹមចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសិកៈ មិនទ្រទ្រង់ នូវកម្រងផ្កា គ្រឿង
ក្រអូប គ្រឿងលាប មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ទេ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦) ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះបង់រាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើ
ឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះបង់រាគៈ ផ្តាច់ផ្តិល
ឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៧) ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ
លះមានៈ លះទិដ្ឋិ លះវិចិក្ខុ លះច័នៈ លះឧដ្ឋច្ចៈលះ អហិរិកៈ ។ បេ ។
លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
ត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យ
សល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា

ប្បប្បវេណី

អត្ថ អរហតោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។

[២៨] អត្ថ អរហតោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។
អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ វាគប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ វាគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថ អរហ-
តោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។

[២៩] អត្ថ អរហតោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។
អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ វាគប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ភាវិតា ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា
ឥន្ទ្រិយា ភាវិតា ពលា ភាវិតា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ វាគប្បហា-
នាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថ
អរហតោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។

[៣០] អត្ថ អរហតោ អស្មិស្មិក្កវិសដ្ឋិត ។
អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ ទោសប្បហានាយ ។ បេ ។
មោហប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ
មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា

បរិបទហោរាថា

ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៨) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈឬ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៩) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ
។ បេ ។ ចម្រើនសម្មប្បធាន ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ចម្រើនឥន្ទ្រិយ ចម្រើន
ពលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៣០) ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះពោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះមោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ

អភិធម្មបិដកេ រាថាវត្ថុ

នោ វត រេ វត្ថុព្រូ អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣១] អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា វីតរតោ វីតនោសោ វីតមោហោ
 កតករណីយោ ឌីហិតការេ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិ-
 ណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ ឌុក្ខិត្តបលីយោ
 សន្និណាបរិខោ អព្វុឌ្យេសិកោ និរត្តុឌ្យោ អរិយោ
 បន្ទុទ្ធដោ បន្ទុការេ វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ឌុក្ខ-
 នុស្សុ បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហីនោ និរេនោ សច្ច្និ-
 កតោ មត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញាយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយ្យំ
 បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហិទំ ភាវេតត្ថំ ភាវិតំ សច្ច្និកា-
 តត្ថំ សច្ច្និកតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា វីតរតោ
 វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ។ បេ ។
 សច្ច្និកាតត្ថំ សច្ច្និកតំ នោ វត រេ វត្ថុព្រូ អត្ថំ
 អរហតោ អស្សុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

[៣២] អត្ថំ អរហតោ អស្សុច្ឆិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣១] ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាស
ចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន
ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ មានសញ្ញាជនៈកងកតអស់ហើយ មាន
ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះបើកឡើង
ហើយ មានគូទម្ងាយហើយ មានសសរឡើងដកឡើងហើយ មិន
មានគន្លឹះទ្វារ ជាអរិយបុគ្គល មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្ត
នោះ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះនូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ
ចម្រើនមគ្គ ត្រាស់ដឹងនូវអភិញ្ញាយ្យកិច្ច កំណត់ដឹងនូវបរិញ្ញាយ្យកិច្ច លះ
នូវបហាតព្វកិច្ច ចម្រើននូវការវេតព្វកិច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសច្ចិកាតព្វ-
កិច្ចឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
ប្រាសចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់នូវសច្ចិកាតព្វកិច្ច ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការ
បញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣២] ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ប្រហាររាង

សធម្មក្កសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អស្មបិស្មក្កវិសដ្ឋិ

បរធម្មក្កសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អស្មបិស្មក្ក-

វិសដ្ឋិតំ ។ សធម្មក្កសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អស្មបិ-

ស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មក្កសលស្ស អរហ-

តោ អត្ថំ អស្មបិស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣] បរធម្មក្កសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អស្មបិ-

ស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សធម្មក្កសលស្ស អរហតោ

នត្ថំ អស្មបិស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤] សធម្មក្កសលស្ស អរហតោ រាតោ

បហីនោ អត្ថំ វស្ស អស្មបិស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។

បរធម្មក្កសលស្ស អរហតោ រាតោ បហីនោ អត្ថំ

វស្ស អស្មបិស្មក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥] សធម្មក្កសលស្ស អរហតោ ទោសោ បហីនោ

ប្រហារកថា

ប្តី ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន^(១) មាន ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌ដទៃ^(២) មិនមានទេ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានប្តី ។ អើ ។ ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌ដទៃ មានប្តី ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣] ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នក
 ឈ្នាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេប្តី ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេប្តី ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តី ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈហើយ ការបញ្ចេញទឹក
 ស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្នាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈហើយ

១ ធម៌របស់ខ្លួន បានដល់អរហន្តធម៌ ។ ២ ធម៌ដទៃ បានដល់សមាបត្តិ៧ ។ អន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មោហោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ អត្ថំ
តស្ស អស្សចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុស-
លស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហំនំ អត្ថំ តស្ស
អស្សចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៦) សធម្មកុសលស្ស អរហតោ ភកប្បហាន-
យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ។ បេ ។
នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ
ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អស្សចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។
បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អស្សចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧) សធម្មកុសលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ
។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស អស្សចិ-
ស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលោ អរហា
វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិកតំ
អត្ថំ តស្ស អស្សចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

លះមោហៈហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈក្កៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
ដើម្បីលះមោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនពោជ្ឈក្កៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈក្កៈ
ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
ចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្បបញ្ញាវគ្គ

(៣៨) បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ វគ្គោ បហីនោ
នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សុច្ឆ-
កុសលស្ស អរហតោ វគ្គោ បហីនោ នត្ថំ តស្ស
អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣៩) បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហីនោ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ
នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សុច្ឆ-
កុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ នត្ថំ តស្ស
អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៤០) បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ វគ្គប្បហានា-
យ មត្តោ ភារិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា ។ បេ ។
នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភារិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ
ភារិតា នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។
សុច្ឆកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

បរិយាយកថា

(៣៨) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ បានលះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន បានលះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ បានលះទោសៈហើយ លះ
 មោហៈហើយ ។ បេ។ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈមិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន បានលះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រាគៈ ។ បេ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ។ បេ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ។ ដើម្បីលះ
 មោហៈ ។ បេ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ
 ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បី
 លះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤១] បរិវេណ្ណសុខោ អរហន្តំ វិញ្ញាណោ វិញ្ញាណោ
 វិញ្ញាណោ ។ បេ ។ សុច្ឆិកាតតំ សុច្ឆិកាតំ នត្ថំ
 តស្ស អស្មិច្ឆិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ សុច្ឆិ-
 កុសុខោ អរហន្តំ វិញ្ញាណោ វិញ្ញាណោ វិញ្ញាណោ
 ។ បេ ។ សុច្ឆិកាតតំ សុច្ឆិកាតំ នត្ថំ តស្ស អស្មិ-
 ច្ឆិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤២] អត្ថំ អរហន្តោ អស្មិច្ឆិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភក្កវតា យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បុត្តជ្ជនា សីលសម្មាសតិសម្មជានា និទ្ធិំ ឌីក្កមន្តិ
 តេសំ អស្មិច្ឆិ ន មុច្ឆតិ យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ពាហិរកា
 វសយោ កាមេសុ វិញ្ញាណោ តេសម្មំ អស្មិច្ឆិ ន
 មុច្ឆតិ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ អនវកាសោ យំ អរហន្តោ
 អស្មិច្ឆិ មុច្ឆយ្យតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ (១) តេន ហិ
 ន វត្ថុតំ អត្ថំ អរហន្តោ អស្មិច្ឆិសុក្កវិសដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. ម. ឯត្តន្តរ អាមន្តាតិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
 ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាស
 ចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់
 ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២] ការបញ្ចេញទឹកស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកភិក្ខុណា ជាបុថុជ្ជន បរិបូណ៌ដោយសីល មានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈ ចុះ
 សីលកាន់កិរិយាដេកលក់ អសុច្ឆិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ មិនយូតចេញទេ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកឥសី ជាខាងក្រៅ ណា ប្រាសចាករាគៈ ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ អសុច្ឆិរបស់ឥសីទាំងនោះ មិនយូតចេញទេ អសុច្ឆិ
 របស់ព្រះអរហន្ត គប្បីយូតចេញ ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ រមែងមិនមាន មិនមែងជាឧកាសទេ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រប្ត ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹក
 ស្កកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

ប្បបយាវកថា

[៤៣] ន វត្តព្វំ អត្ថិ អរហតោ ប្បបយាវកេតិ^(១) ។
 អាមន្តា ។ ន នុ អរហតោ បីវរិយិណ្ណាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហារយ្យន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហតោ បីវរិយិណ្ណាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហារយ្យ
 តេន វត រេ វត្តព្វំ អត្ថិ អរហតោ ប្បបយាវកេតិ^(១) ។

[៤៤] អរហតោ បីវរិយិណ្ណាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ បរេ ឧបសំហារយ្យន្តិ ។
 អត្ថិ អរហតោ ប្បបយាវកេតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ
 សោតាបត្តិដលំ វា សកទាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
 ដលំ វា អរហតំ វា បរេ ឧបសំហារយ្យន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វំ ។ បេ ។

ប្បបយាវកថា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ អវិជ្ជា អវិដ្ឋោយោ អវិជ្ជោយោតោ អវិជ្ជានុស-
 យោ អវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា សញ្ញា ជនំ អវិជ្ជា វីរណន្តិ ។

១ ឧ. អសុចិស្សន្តិសុដ្ឋិតិ ទិស្សតិយេវ ។

អញ្ញាណកថា

(៤៣) អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យនាំមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌ-
 បាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខារ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បើពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខារ ដើម្បីព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ការញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យនាំមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

(៤៤) ពួកជនដទៃ គប្បីនាំមក នូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ច័យ និងកេសជួបរិក្ខារ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរឬ ។ ការញ៉ាំងបុគ្គល
 ដទៃឲ្យនាំមក របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃគប្បី
 នាំមក នូវសោតាបត្តិផលក្តី សកទាតាមិផលក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហត្ត-
 ផលក្តី ដើម្បីព្រះអរហន្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បរុបហារកថា ។

អញ្ញាណកថា

(៤៥) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា
 សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និវរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៤៦] នត្តិ អរហតោ អរិដ្ឋោ អរិដ្ឋោយោ អរិដ្ឋា-
យោតោ អរិដ្ឋានុសយោ អរិដ្ឋាបរិយុដ្ឋានំ អរិដ្ឋា-
សញ្ញាជនំ អរិដ្ឋានិវរណានិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ
នត្តិ អរហតោ អរិដ្ឋោ អរិដ្ឋោយោ អរិដ្ឋាយោតោ
អរិដ្ឋានុសយោ អរិដ្ឋាបរិយុដ្ឋានំ អរិដ្ឋាសញ្ញាជនំ
អរិដ្ឋានិវរណំ លោ វត រេ វត្តព្វ អត្តិ អរហតោ
អញ្ញាណានិ ។

[៤៧] អត្តិ បុត្តជនស្ស អញ្ញាណំ អត្តិ តស្ស
អរិដ្ឋោ អរិដ្ឋោយោ អរិដ្ឋាយោតោ អរិដ្ឋានុសយោ
អរិដ្ឋាបរិយុដ្ឋានំ អរិដ្ឋាសញ្ញាជនំ អរិដ្ឋានិវរណានិ ។
អាមន្តា ។ អត្តិ អរហតោ អញ្ញាណំ អត្តិ តស្ស អរិដ្ឋោ
អរិដ្ឋោយោ អរិដ្ឋាយោតោ អរិដ្ឋានុសយោ អរិដ្ឋាបរិ-
យុដ្ឋានំ អរិដ្ឋាសញ្ញាជនំ អរិដ្ឋានិវរណានិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្វ ។ បេ ។

[៤៨] អត្តិ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្តិ តស្ស
អរិដ្ឋោ អរិដ្ឋោយោ អរិដ្ឋាយោតោ អរិដ្ឋានុសយោ
អរិដ្ឋាបរិយុដ្ឋានំ អរិដ្ឋាសញ្ញាជនំ អរិដ្ឋានិវរណានិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦] អវិជ្ជា ឧបយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា
បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរ-
ហន្ត មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ បើអវិជ្ជា ឧបយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា
អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៧] ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន អវិជ្ជា ឧបយៈគីអវិជ្ជា
យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា
នីវរណៈគីអវិជ្ជា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុ-
ស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបយៈគី
អវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញា-
ជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេប្ប ។

អញ្ញាណាថា

អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលនស្ស អញ្ញាណំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជានុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណាន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

[៤៩] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។
អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហានេយ្យ អទិន្នំ
អាទិយេយ្យ មុសា កណោយ្យ បិសុណំ កណោយ្យ
ដុសំ កណោយ្យ សម្មំ បលបេយ្យ សន្ធិំ ធិន្ទេយ្យ
និល្លាបំ ហារេយ្យ ឯកាការិកំ ករេយ្យ បរិបន្តេ
តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ កន្ធូយ្យ តាមយាតំ ករេយ្យ
និកមយាតំ ករេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

[៥០] អត្ថំ បុគ្គលនស្ស អញ្ញាណំ បុគ្គលោ
អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហានេយ្យ អទិន្នំ អាទិ-
យេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និកមយាតំ
ករេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ
អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហានេយ្យ អទិន្នំ
អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និកមយាតំ
ករេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន អវិជ្ជា ឧប្បាទៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា
អនុស្សយគីអវិជ្ជា បរិយុជានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និវរណៈគីអវិជ្ជា
របស់បុប្ផជននោះ មិនមានទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យ
ដែលគេមិនឱ្យ គប្បីពោលពាក្យកុហក គប្បីពោលពាក្យញុះញង់ គប្បី
ពោលពាក្យអាក្រក់ គប្បីពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ គប្បីកាត់ទី-ភ គប្បី
ពួនចាំឆក់ គប្បីបួនតែផ្ទះមួយ គប្បីឈរស្តាត់ត្រង់ផ្លូវ គប្បីគប្បីសម្របពន្ធ
បុគ្គលដទៃ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០] ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន បុប្ផជន ដែលការមិនដឹង
គ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។
គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមប្ត ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បី
សម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។ គប្បីសម្លាប់
អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥០] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ ន ច អរហា
 អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អទិទ្ធំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និមមយាតំ ករេយ្យតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលេស្ស អញ្ញាណំ ន ច បុគ្គលោ
 អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អទិទ្ធំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និមមយាតំ ករេយ្យ-
 តិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥២] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ អរហតោ សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ឃេ
 អញ្ញាណំ សិក្ខាយ អញ្ញាណំ បុព្វនេ អញ្ញាណំ
 អបរនេ អញ្ញាណំ បុព្វនាបរនេ អញ្ញាណំ វិនិច្ឆ័យ
 តាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណានិ ។ ន
 ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥៣] នត្ថំ អរហតោ សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្មេ
 អញ្ញាណំ សង្ឃេ អញ្ញាណំ សិក្ខាយ អញ្ញាណំ
 បុព្វនេ អញ្ញាណំ អបរនេ អញ្ញាណំ បុព្វនាបរនេ
 អញ្ញាណំ វិនិច្ឆ័យ តាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ហោវំ នត្ថំ អរហតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៥១) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ប៉ុន្តែព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគម ទេប្ប ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ប៉ុន្តែបុប្ផជន ដែលការមិន ដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន ឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥២) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង ព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិទ្ធា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុង ចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែកខាងចុង មិនដឹង ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា ការមិនដឹង ក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិទ្ធា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាង ដើម មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែក ខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ បើការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត

អញ្ញាណាថា

សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្ម អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ
នោ វត វេ វត្តេ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

(៥៤) អត្ថំ បុត្តជនស្ស អញ្ញាណំ អត្ថំ វស្ស
សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្ម អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ
អត្ថំ វស្ស សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្ម អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

(៥៥) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្ថំ វស្ស
សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្ម អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុត្តជនស្ស អញ្ញាណំ
នត្ថំ វស្ស សត្វំ អញ្ញាណំ ធម្ម អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹង
ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

(៥៤) ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន
នោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៥) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុប្ផជន មាន ការមិនដឹង
របស់បុប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ
។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៦] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ រតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលា-
 វត្តកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតិ អនុប្បទទដម្មោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ រតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ
 តាលាវត្តកតោ អនភាវុត្តតោ អាយតិ អនុប្បទទដម្មោ
 នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។ បេ ។
 ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ
 តាលាវត្តកតំ អនភាវុត្តតំ អាយតិ អនុប្បទទដម្មនិទ្ទំ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តាលាវត្តកតំ អនភាវុត្តតំ អនុប្បទទដម្ម
 នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។

[៥៧] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ រកប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ
 រកប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នោ វត រេ វត្តព្វេ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។

[៥៨] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញណានិទ្ទំ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
 ទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
 មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតត
 ទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

អញ្ញាណកថា

នន្ទ អរហតោ ទោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ត-
ប្បប្បហានាយ មត្តោ ភារីតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
ភារីតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ អនោត្តប្ប-
ប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភារីតា ទោ វត វេ វត្តព្វេ
អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។

[៥៧] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ អរហា វីតរាតោ វីតទោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។
សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតនិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា
វីតរាតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ទោ វត
វេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។

[៦០] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។ សធម្ម-
កុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណំ បរធម្មកុស-
លស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញាណនិ ។ សធម្មកុស-
លស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។
បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថិ អញ្ញាណនិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៥៧) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមា-
ហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច (កិច្ចដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់) លោក
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភគៈ
។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេ ។

(៦០) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ ការមិនដឹង

របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៥១] បរិច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញ-
ណានិំ ។ អាមន្តា ។ សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ
នត្ថិ អញ្ញណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦២] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ វាតោ ប-
ហីនោ អត្ថិ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ អាមន្តា ។ បរិ-
ច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហីនោ អត្ថិ តស្ស
អញ្ញណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសេក
បហីនោ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ ប-
ហីនំ អត្ថិ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ អាមន្តា ។ បរិ-
ច្ឆេទកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហីនំ អត្ថិ
តស្ស អញ្ញណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៤] សុធម្មកុសលស្ស អរហតោ វាគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តំ ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ អាមន្តា ។ បរិច្ឆេទកុស-
លស្ស អរហតោ វាគប្បហានាយ^(១) ពោជ្ឈន្តំ ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ខ. ឥតោ បរិ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ឥតិ បាយិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
មានទេ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
របស់ខ្លួន មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈ
លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះអនា-
ត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើន
ពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីលះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អញ្ជាញ

[៦៥] សធម្មត្ថុសុលស្ស អរហតោ នោសប្ប-
 ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មត្តោ
 ភារីតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភារីតា អត្ថំ តស្ស
 អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មត្ថុសុលស្ស អរ-
 ហតោ អនោត្ថប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភារីតា អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦] សធម្មត្ថុសុលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោ-
 សោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចំកាតតំ សច្ចំកតំ
 អត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មត្ថុសុលោ
 អរហា វីតរាតោ ។ បេ ។ សច្ចំកាតតំ សច្ចំកតំ អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៧] បរធម្មត្ថុសុលស្ស អរហតោ រាតោ បដិវោ
 នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មត្ថុសុលស្ស
 អរហតោ រាតោ បដិវោ នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។

អញ្ញាណកថា

[៦៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះ
 អនាត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាក
 រាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[៦៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ នត្ថំ តស្ស
អញ្ញណានិំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរ-
ហតោ(១) អនោត្តប្បំ បហំនំ នត្ថំ តស្ស អញ្ញ-
ណានិំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៩] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ វគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា
។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ អាមត្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញណានិំ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០] បរធម្មកុសលោ អរហា វីតវតោ វីតនោ-
សោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ នត្ថំ
តស្ស អញ្ញណានិំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលោ
អរហា វីតវតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ

១ ឧ. ពោត្តកេ ឧត្តន្តេ ទោសោ បហំនោ ។ បេ ។ ឥតិ លិទិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ។ បេ ។

លះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី

លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអ-
នោគ្គប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោគ្គប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស

ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្យកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តត្យកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ

អញ្ញាណកថា

នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧០] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ ភកវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-

វានំ ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ

កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កិ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ

ហោតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស

អត្ថដ្ឋមោ ឥតិ វេទនា ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។

ឥតិ សម្ពាវា ។ បេ ។ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-

ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថដ្ឋមោតិ

ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឃំ បស្សតោ អាសវានំ

ខយោ ហោតិឥតិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន

ហិ ន វត្ថុតំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។

[៧២] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ ភកវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ

អញ្ញាណកថា

មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧១) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅ
នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
(ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះថា)

រូប ដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃរូប ដូច្នោះ សេចក្តីវិនាសទៅនៃរូប ដូច្នោះ
វេទនា ដូច្នោះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នោះ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ដូច្នោះ
។ បេ ។ វិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការវិនាស
ទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះ ដូច្នោះឯង ពាក្យដូច្នោះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៧២) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោល
នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាសវានំ ខយំ វនាបិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ
 តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ ភី បស្សតោ អាសវានំ
 ខយោ ហោតិ វេទំ ទុក្ខនិ ភិក្ខុវេ ជានតោ បស្ស-
 តោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិបដិបទាតិ ជានតោ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។

[៧៣] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ ភក្កវតា សញ្ចំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ
 អវិវាជយំ អប្បជហំ អកញ្ញោ ទុក្ខក្ខយាយ សព្វញ្ច
 ខោ ភិក្ខុវេ អភិជានំ បរិជានំ វិវាជយំ បដហំ កញ្ញោ
 ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោល
 នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាល
 ឃើញដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹងថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិ-
 នីបដិបទា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល
 កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិនបន្ទាបដឹង មិនលះបង់ ម្លុះ
 ធម៌ទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង បន្ទាបដឹង លះបង់ នូវធម៌ទាំងពួង គួរ
 ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។

អញ្ញាណកថា

តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

[៧៤] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ កកវតា

សហវស្សុ ទស្សនសម្មទាយ

តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវនិ

សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆតញ្ច

សីលព្វតំ វាចំ យទត្ថំ កញ្ច

ចត្វហនាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ

ធន ចាកិហិតានិ អកញ្ចោ កាតុនិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ

អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

[៧៥] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុំ កកវតា យស្មី កិក្ខុវេ សមយេ អវិ-

យសាវកស្សុ វិវជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទទានិ

យំ កញ្ច សម្មទយធម្មំ សព្វនំ និរោធធម្មនិ

អញ្ជាណកថា

បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេ ។

[៧៤] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុវា និងសីលពូតបរាមាសៈ
ណាមួយ ដែលព្រះសោតាបន្នបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ
ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទី គឺ សោតាបត្តិមគ្គ ម្យ៉ាងទៀត
សោតាបន្នបុគ្គល បានរួចស្រឡះ ចាកអបាយទាំង ៤ ហើយ
មិនគួរធ្វើនូវឋានៈដ៏អាក្រក់ ៦ យ៉ាងគឺ អនន្តរិយកម្ម ៥ និង
ភិរិយាធាកចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៥] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយសារីក
មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា ធម្មជាតិណា
មួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅជាធម្មតា

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សហ ធនស្សនប្បដានា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកេស្ស វិណិ
សញ្ញាជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយនិដ្ឋ វិចិត្តិវ្ណា ស្រ-
លព្វតបរាមាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។

[៧៦] ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហា ឥត្ថប្បវិសានំ នាមកោត្តំ ន
ជាធម្មេយ្យ មក្កាមក្កំ ន ជាធម្មេយ្យ វិណាកដ្ឋវនប្បតិដំ
នាមំ ន ជាធម្មេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា
ឥត្ថប្បវិសានំ នាមកោត្តំ ន ជាធម្មេយ្យ មក្កាមក្កំ ន ជា-
ធម្មេយ្យ វិណាកដ្ឋវនប្បតិដំ នាមំ ន ជាធម្មេយ្យ តេន
វត វេ វត្ថុព្វំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អរហា
ឥត្ថប្បវិសានំ នាមកោត្តំ ន ជាធម្មេយ្យ មក្កាមក្កំ ន
ជាធម្មេយ្យ វិណាកដ្ឋវនប្បតិដំ នាមំ ន ជាធម្មេយ្យតិ
អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
សោតាបត្តិដលំ វា សកទាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
ដលំ វា អរហតំ វា ន ជាធម្មេយ្យតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ហាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ភិក្ខុសម័យនោះ) អរិយសាវ័ក លះបង់នូវសញ្ញា-
ជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សកាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា សីលពូតបរាមាសៈ ជាមួយនឹង
ការកើតឡើងនៃទស្សនៈគឺសោតាបត្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នោះ មានកងព្រះសូត្រ
ប្ត ៗ អើ ៗ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

(៧៦) អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានប្ត ៗ
អើ ៗ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស
មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូចនិង
ឈើធំប្ត ៗ អើ ៗ បើព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
និងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
ឈើតូចនិងឈើធំ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិង
គោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវ
ឈ្មោះ នៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្ត មានប្ត ៗ អើ ៗ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹង នូវសោតាបត្តិផល
ក៏ នូវសកទាតាមិផលក៏ នូវអនាតាមិផលក៏ នូវអរហត្តផលក៏ ទេប្ត ៗ
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប៉ប្ត អញ្ញាណេវេវ ។

កង្កែកហ៊ុំ

[៧៧] អត្ថំ អរហតោ កក្ក្នុតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆា-
សញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆានីវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨] នត្ថំ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆានីវរណានិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ អរហតោ វិចីក្កិច្ឆា វិចី-
ក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆានីវរណំ
លោ វត រេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ កក្ក្នុតិ ។

[៧៩] អត្ថំ បុត្តជ្ជនស្ស កក្ក្នុ អត្ថំ តស្ស វិចី-
ក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆា-
នីវរណានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អរហតោ កក្ក្នុ អត្ថំ
តស្ស វិចីក្កិច្ឆា វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោ-
ជនំ វិចីក្កិច្ឆានីវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថំ អរហតោ កក្ក្នុ នត្ថំ តស្ស វិចីក្កិច្ឆា
វិចីក្កិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្កិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចីក្កិច្ឆានីវ-
រណានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ បុត្តជ្ជនស្ស កក្ក្នុ នត្ថំ

កង្កែកហ៊ា

[៧៧] កង្កែក (ការងើរឡើងឆ្ងល់) របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
 វិចកិច្ចា បរិយដានៈគិវិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរណៈគិវិចកិច្ចា
 របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] វិចកិច្ចា បរិយដានៈគិវិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរ-
 ណៈគិវិចកិច្ចា របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើវិចកិច្ចា
 បរិយដានៈគិវិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរណៈគិវិចកិច្ចា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្កែក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៩] កង្កែក របស់បុប្ផជន មាន វិចកិច្ចា បរិយដានៈគិវិច-
 កិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរណៈគិវិចកិច្ចា របស់បុប្ផជននោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ កង្កែក របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចកិច្ចា បរិយដានៈ
 គិវិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរណៈគិវិចកិច្ចា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] កង្កែក របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចកិច្ចា បរិយដានៈគិ
 វិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិវិចកិច្ចា នីវរណៈគិវិចកិច្ចា របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កង្កែក របស់បុប្ផជន មាន វិចកិច្ចា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តស្ស វិចិត្តិក្ខា វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តិក្ខាសញ្ញា-
ជនំ វិចិត្តិក្ខានីវរណានិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថិ អរហតោ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
អរហតោ សត្តរិ កក្ខា ធម្ម កក្ខា សង្ឃេ កក្ខា
សិក្ខាយ កក្ខា បុព្វន្តេ កក្ខា អបរន្តេ កក្ខា បុព្វន្តា-
បរន្តេ កក្ខា ឥនប្បច្ចយតាបជិច្ចសម្បន្នេសុ ធម្មេសុ
កក្ខាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២] នត្ថិ អរហតោ សត្តរិ កក្ខា ធម្ម
កក្ខា សង្ឃេ កក្ខា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបជិច្ច-
សម្បន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថិ អរហតោ សត្តរិ កក្ខា ធម្ម កក្ខា ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបជិច្ចសម្បន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខា នោ
វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហតោ កក្ខាតិ ។

[៨៣] អត្ថិ បុប្ផនស្ស កក្ខា អត្ថិ តស្ស សត្តរិ
កក្ខា ធម្ម កក្ខា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបជិច្ចសម្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ កក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បរិយុជានៈគិរិចកិច្ចា សញ្ញាជនៈគិរិចកិច្ចា និវរណៈគិរិចកិច្ចា របស់
បឋជននោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត មានប្តូរ ។ អើ ។ កង្ខា របស់ព្រះ
អរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ កង្ខាកង្ខាព្រះសង្ឃ កង្ខាកង្ខា
សិក្ខា កង្ខាកង្ខាខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម កង្ខាកង្ខាខន្ធជាចំណែកខាងចុង
កង្ខាកង្ខាខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម និងចំណែកខាងចុង កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានប្តូរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះ
ធម៌ កង្ខាកង្ខាព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។
បើ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ ។ បេ ។
កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៣] កង្ខា របស់បឋជន មាន កង្ខា របស់បឋជននោះ
កង្ខាព្រះសាស្តា កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្ខាកង្ខាព្រះធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានប្តូរ ។ អើ ។ កង្ខា

កង្ខារថា

កង្ខារំ អត្ថំ វស្សំ សត្វំ កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្បប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨៤) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារំ នត្ថំ វស្សំ សត្វំ
កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
ម្បប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុត្តជ្ជ-
នស្ស កង្ខារំ នត្ថំ វស្សំ សត្វំ កង្ខារំ ធម្មំ កង្ខារំ
។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្បប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខារ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨៥) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ អរហតោ វតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្បលោ តាលា-
វត្ថុកតោ អនកាវត្ថ្ថតោ អាយតី អនុប្បនទធម្មាតិ ។
អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ វតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ប-
លោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថ្ថតោ អាយតី អនុប្បន-
ទធម្មា ធា វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។

(៨៦) អត្ថំ អរហតោ កង្ខារតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ
បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

ពង្សាវតារ

របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្ខារ
ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្ខារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤] កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្តនោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា កង្ខារក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្ខារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ កង្ខារ
របស់បុគ្គជន មាន កង្ខារ របស់បុគ្គជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្ខារក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ កង្ខារក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥] កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
អរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលប្បសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតប្ប ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលប្បសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
ទៀតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខារ របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៨៦] កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

រាសប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈីវ្ណំ ភាវិតា
 ។ បេ ។ ទោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្ប-
 ហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈីវ្ណំ ភាវិតា
 ។ បេ ។ នន្ទ អរហា វីតរតោ វីតទោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហា
 វីតរតោ វីតទោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិក-
 តំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្តិ អរហតោ កង្ខាតិ ។

[៨៧] អត្តិ អរហតោ កង្ខាតិ ។ សធម្មកុ-
 សលស្ស អរហតោ អត្តិ កង្ខា បរធម្មកុសលស្ស
 អរហតោ នត្តិ កង្ខាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរ-
 ហតោ អត្តិ កង្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស
 អរហតោ អត្តិ កង្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្តិ កង្ខា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្តិ
 កង្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៩] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ បហំនោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
 លះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 ពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ក្រែង ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាក
 ទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។
 សច្ចិភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៧] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
 របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨] កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
 មានទេឬ ។ អើ ។ កង្ខា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់
 ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រាគៈ

កង្ហារថា

អត្ថំ តស្ស កម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស
អរហតោ វគោ បហំនោ អត្ថំ តស្ស កម្ពុតិ ។ ន
ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ បហំនោ ។ បេ ។ អ-
នោត្តប្បំ បហំនំ ។ បេ ។ វគប្បហានាយ មត្តោ
ភារិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភារិតា ។ បេ ។ នោ-
សប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បហានាយ មត្តោ
ភារិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភារិតា ។ បេ ។

[៧១] សធម្មកុសលោ អរហា វីតវគោ វីត-
នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
កម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលោ អរហា វីត-
វគោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ
អត្ថំ តស្ស កម្ពុតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ វគោ បហំ-
នោ នត្ថំ តស្ស កម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស
អរហតោ វគោ បហំនោ នត្ថំ តស្ស កម្ពុតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កង្វាតថា

កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះបង់រាគៈ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់ទោ-
សៈ ។ បេ ។ លះបង់មោហៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោគ្គប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោគ្គប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[៧១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។
សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ កង្វា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៣] បរទម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បំ បហីនំ ។ បេ ។ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតោ ។ បេ ។ នោសប្បហានាយ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតោ ។ បេ ។

[៧៤] បរទម្មកុសលោ អរហា វីតរាតោ វីត-
 នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ នត្ថិ តស្ស
 កង្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ សទម្មកុសលោ អរហា វីត-
 រាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ
 នត្ថិ តស្ស កង្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៥] អត្ថិ អរហតោ កង្ខាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វុត្តំ ភកវតោ ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ
 អាសវានំ ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ អ-
 បស្សតោ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កី បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះទោសៈ ។ លេ ។
លះមោហៈ ។ លេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ លេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ លេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ។ លេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ លេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ លេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ។ លេ ។

[៧៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ លេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ កង្ខំ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
។ លេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កង្ខំ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ លេ ។

[៧៥] កង្ខំ របស់ព្រះអរហន្ត មានប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអា-
សវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរស់ទៅ
នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច (ការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា) រូប ដូច្នោះ ។ លេ ។

កង្វារកិរិយា

ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តផ្ដំមោតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ
ឃំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិឥ អត្តេ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តតំ អត្តិ អរហតោ
កត្តាតិ ។

[៧៦] អត្តិ អរហតោ កត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វត្តំ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាសវានំ
ខយំ វនាមិ នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ កត្តា
ភិក្ខុវេ ជានតោ កិ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោ-
តិ ឥនំ នុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ អយំ នុក្ខនិរោធា-
មនីបដិបទាតិ ជានតោ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ-
ហោតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឃំ បស្សតោ អា-
សវានំ ខយោ ហោតិឥ អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ ន វត្តតំ អត្តិ អរហតោ កត្តាតិ ។

[៧៧] អត្តិ អរហតោ កត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ
ភក្កវតា សតំ ភិក្ខុវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិវាជយំ

កង្វារថា

ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៦] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះជាសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៧] កង្វារ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលមិនដឹងច្បាស់ កាលមិ កំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទាបដឹង កាលមិនលះបង់ នូវធម៌ទាំងពួង

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយោយ សព្វញ ខោ ភិក្ខុវេ
អភិជាតំ ចរិជាតំ វិរាជយំ បជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយា-
យោតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។

[៧៨] អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វត្ថុំ កកវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្មនាយ ។ បេ ។
ន ចាភិហំនាទិ អកញ្ចោ កាតុន្តំ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ
កម្មាតិ ។

[៧៩] អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្ថុំ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយ
សាវកស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មបក្ខំ ឧទទាទិ យំ
កតិញ្ចំ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ ទស្ស-
នុប្បាទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តីលា សញ្ញា-
ជនាទិ បហិយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តា សីលព្វត-
បរាមាសោតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ កម្មាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹង
ច្បាស់ កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទាបដឹង កាលលះបង់ ខ្ញុំធម៌ទាំងពួង
ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៧៨) កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបន្តបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ) ជា
មួយនឹងទស្សនសម្បទ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើ ខ្ញុំឃ្លាំងដំណាក់ក្រក់ ៦ យ៉ាង
ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៧៩) កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយ-
សាវ័ក មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកជូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា
ធម្មជាតិណាមួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់
ទៅវិញជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវ័ក បាន
លះបង់សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាង គឺសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុច្ចា សីលពូតបរាមាសៈ
ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ គឺសោតាបន្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នោះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

កង្ខារកថា

[១០០] អត្ថំ អរហតោ កក្ខដ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថំ កក្ខដ្ឋតា

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ណាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កក្ខដ្ឋា វបយន្តិ សព្វា

យតោ បដាជាតិ សហេតុធម្មន្តិ

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ណាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កក្ខដ្ឋា វបយន្តិ សព្វា

យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទីតិ

យនា ហវេ ទាតុក្កវន្តិ ធម្មា

អាតាបិដោ ណាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ

សុរិយោវ ឱកាសយមន្តលិក្ខន្តិ

កង្វះកថា

[១០០] កង្វះ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌^(១)ទាំងឡាយ រមែងប្រាកដ ដល់ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍
អ្នកមានព្យាយាមញ្ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្កនូវកិលេស
ក្នុងកាលណា កង្វះ (ការងឿងឆ្ងល់) ទាំងពួង របស់
ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍នោះ ក៏រម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់
នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ ដល់ព្រះខ័-
ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ
អ្នកដុតបង្កនូវកិលេស ក្នុងកាលណា កង្វះ ទាំងពួង របស់
ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍នោះ តែងរម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍នោះ បានដឹងច្បាស់
នូវព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ
ដល់ព្រះខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ញាំងកិលេស
ឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្កនូវកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រះខ័ណ្ឌសវ-
ត្រាហ្មណ៍នោះ រមែងកំចាត់បង្កនូវមារព្រមទាំងសេនានៃមារ
ហើយបិតនៅ ក្នុងកាលនោះ ដូចព្រះអាទិត្យ កាលរះឡើង
ធ្វើអាកាសឲ្យរង្គៀង ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន កំចាត់បង្ក នូវធីត

១ បានដល់ពោធិបច្ច័យធម៌ និរុចតុករិយសព្វធម៌ ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

យោ កោចិ កក្កដ្ឋា ឥច វា ហរំ វា

សកកេទិយោ វា បរវេទិយោ វា

ឈាយិទោ តា បដហន្តិ សព្វា

អាតាចិទោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តាតិ

យេ កក្កដ្ឋា សមតិក្កន្តា កក្កដ្ឋា ភូតេស្ស ចាណិស្ស

អសំសយា វិសំយុត្តា តេស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្លលន្តិ

ឯតាទិសី ធម្មបកាសនេត្ថ

កិណ្ឌ តត្ថ កក្កដ្ឋតិ កោចិ សារកោ

និតិណ្ឌាឌិយំ វិចិកិច្ចនិដ្ឋំ

ពុទ្ធិ នមស្សាម ជិនំ ជនិណ្ឌាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តពុំ

អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋតិ ។

[១០១] ន វត្តពុំ អត្ថិ អរហតោ កក្កដ្ឋតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បិតានៅ ដូច្នោះឯង កង្ខារណាមួយ កង្ខារណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោក
 ខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលដឹងដោយខ្លួនឯង ឬដែលបុគ្គលដទៃ
 ដឹងហើយ ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ អ្នកមាន
 ព្យាយាមញ៉ាំងកិលេសឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំខ្ញុំកិលេស ប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ តែងលះបង្គំ ខ្ញុំកង្ខារទាំងពួងនោះ ពួកជនណា
 កន្លងកង្ខារបានហើយ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក
 សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងពួកសត្វ ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យកើត
 ហើយ ទាន ដែលបុគ្គលឱ្យហើយ ចំពោះពួកជននោះ តែង
 មានផលច្រើន ការប្រកាសនូវធម៌ ក្នុងសាសនានេះ ប្រាកដ
 ដូច្នោះ សារីកណាមួយ សង្ស័យដូចម្តេច ក្នុងការប្រកាសនូវ
 ធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន យើងទាំងឡាយ សូម
 ថ្វាយបង្គំ នូវព្រះជិនស្រី ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គនឹងនូវអន្លង់
 កាត់បង្គំវិចកិច្ចាហើយ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០១] អ្នកមិនគួរពោលថា កង្ខារ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

បរិវារណកថា

អាមន្តា ។ នឿ អរហា ឥត្តិប្បិសានំ នាមតោត្ត
 ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្តេ ករដ្ឋេយ្យ តិណាកដ្ឋវនប្បតិំ
 នាមេ ករដ្ឋេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា
 ឥត្តិប្បិសានំ នាមតោត្ត ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្តេ ករដ្ឋេ-
 យ្យ តិណាកដ្ឋវនប្បតិំ នាមេ ករដ្ឋេយ្យ តេន វត
 វេ វត្តព្វេ អត្តិ អរហតោ កម្ពុតិ ។ អរហា ឥត្តិប្ប-
 ិសានំ នាមតោត្ត ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្តេ ករដ្ឋេយ្យ
 តិណាកដ្ឋវនប្បតិំ នាមេ ករដ្ឋេយ្យតិ អត្តិ អរហ-
 តោ កម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សោតាបត្តិដលេ
 វា សកទាតាមិដលេ វា អនាតាមិដលេ វា អរ-
 ហតេ វា ករដ្ឋេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កថាកថា ។

បរិវារណកថា

(១០២) អត្តិ អរហតោ បរិវារណតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហា បរនេយ្យោ បរច្ឆតិយោ បរច្ឆុយោ បរច្ឆ-
 ដិត្តុក្ខំ ន ជានាតិ ន បស្សតិ សម្មុទ្ពោ អសម្ម-
 ដានោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិពារណាភា

អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
 បុរស គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងឈ្មោះ
 នៃស្មៅ ឈើតូចនិងឈើធំ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់
 ក្នុងនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែន
 ផ្លូវ គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងនាមនិងគោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស
 គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងឈ្មោះនៃស្មៅ
 ឈើតូចនិងឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឆ្លៀងឆ្លល់ ក្នុងសោតាបត្តិផលក្តី សកទាតាមិផល
 ក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហតក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ចប់ កង្វាភា ។

បរិពារណាកថា

(១០២) បរិពារណា (ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានបុគ្គលដទៃណែនាំ
 សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយ
 បុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១០៣] នន្ទ អរហា ន បរទេយ្យោ ន បរម្មត្តិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មដ៏តទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មទ្កោ សម្មជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ អរហា ន បរទេយ្យោ ន បរម្មត្តិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មដ៏តទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មទ្កោ សម្មជាតោ តោ វត រេ វត្តត្វេ អត្ថិ អរហិតោ បរវិការណាតិ ។

[១០៤] អត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស បរវិការណា សោ ច បរទេយ្យោ បរម្មត្តិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មដ៏តទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មទ្កោ អសម្មជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហិតោ បរវិការណា សោ ច បរទេយ្យោ បរម្មត្តិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មដ៏តទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មទ្កោ អសម្មជាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១០៥] អត្ថិ អរហិតោ បរវិការណា សោ ច ន បរទេយ្យោ ន បរម្មត្តិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មដ៏តទ្ធក្ខ

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[១០៣] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៤] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុថុជ្ជន មាន បុថុជ្ជននោះ មានបុគ្គលដទៃណានាំ សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្តនោះ មានបុគ្គលដទៃណានាំ សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានតែព្រះអរហន្តនោះ មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ

បរិពារណាភិ

ជាតិ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជាតិ ។ អាមន្តា ។ អាត្ថិ បុត្តន្តស្ស បរិពារណា សោ ច ន បរនេយ្យោ ន បរម្បត្តិយោ ន បរម្បត្តិយោ ន បរម្បដិតទ្ធក្ខ ជាតិ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៦] អាត្ថិ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។ អាត្ថិ អរហតោ សត្តិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា សង្ឃេ បរិពារណា សិក្ខាយ បរិពារណា បុព្វន្តេ បរិពារណា អបរន្តេ បរិពារណា បុព្វន្តាបរន្តេ បរិពារណា ឥទ្ធប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិពារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៧] នត្ថិ អរហតោ សត្តិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា ។ បេ ។ ឥទ្ធប្បច្ចយតាបដិច្ចសម្មប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថិ អរហតោ សត្តិ បរិពារណា ធម្មេ បរិពារណា ។ បេ ។

បរិពារណាកថា

រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការធ្វើផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុគ្គលនោះ មាន តែបុគ្គលនោះ មិនមានបុគ្គលដទៃណានាំ មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការធ្វើផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ឬ ។ អើ ។ បរិពារណា (ការធ្វើផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពារណា ក្នុងព្រះធម៌ បរិពារណា ក្នុងព្រះសង្ឃ បរិពារណា ក្នុងសិទ្ធិ បរិពារណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម បរិពារណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង បរិពារណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង បរិពារណា ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៧] បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិពារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។ បើ បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិពារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា
នោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហិតោ បរវិតារណាតិ ។

[១០៨] អត្ថិ បុត្តជ្ឈនស្ស បរវិតារណា អត្ថិ
តស្ស សត្តរិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហិតោ បរវិតារណា អត្ថិ
តស្ស សត្តរិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] អត្ថិ អរហិតោ បរវិតារណា នត្ថិ តស្ស
សត្តរិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថិ បុត្តជ្ឈនស្ស បរវិតារណា នត្ថិ តស្ស
សត្តរិ បរវិតារណា ធម្មេ បរវិតារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិតារណាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌
នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិ-
ភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(១០៨) បរិភារណា របស់បុប្ផជន មាន បរិភារណា របស់បុ-
ប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភា-
រណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌
។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៩) បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភារណា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់បុប្ផជន មាន
បរិភារណា របស់បុប្ផជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

បរិពារណាភិ

[១១០] អត្ថំ អរហតោ បរិវារណាភិ ។ អាមណ្ណំ ។
 នន្ទំ អរហតោ រាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ភុលោ តាលា-
 វត្តកតោ អនការវុត្តតោ អាយតិ អនុប្បទធម្មោតិ ។
 អាមណ្ណំ ។ ហត្ថំ អរហតោ រាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ភុ-
 លោ តាលាវត្តកតោ អនការវុត្តតោ អាយតិ អនុប្ប-
 ទធម្មោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរិវារ-
 ណាភិ ។ បេ ។ នន្ទំ អរហតោ នោសោ បហីនោ
 ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ ប-
 ហីនំ ។ បេ ។

[១១១] នន្ទំ អរហតោ រាគប្បហានាយ មក្កោ
 ការិលោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ការិលោ ។ បេ ។ នោ-
 សប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មក្កោ
 ការិលោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ការិលោ ។ បេ ។

[១១២] នន្ទំ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ឆិកាតតំ សច្ឆិកតតតិ ។ អាមណ្ណំ ។ ហត្ថំ អរហា
 វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ឆិកាតតំ សច្ឆិកតតំ
 នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរិវារណាភិ ។

បរិវារណាថា

[១១០] បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលបូសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុំលបូសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 ទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិវារណា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។
 លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

[១១១] ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១២] ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វ-
 កិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១១៣] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ បរវិតារណា បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ បរវិតារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ បរវិតារណាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ បរ-
 វិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៤] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ បរ-
 វិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហ-
 តោ នត្ថំ បរវិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៥] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ បហី-
 នោ អត្ថំ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ អត្ថំ តស្ស
 បរវិតារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៦] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អ-
 នោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១១៣) បរិវត្តានំ របស់ព្រះអរហន្ត មានប្តូរ ។ បរិវត្តា-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន បរិវត្តានំ
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ បរិវត្តានំ
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានប្តូរ ។ អើ ។ បរិវត្តា-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៤) បរិវត្តានំ របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ
 មិនមានទេប្តូរ ។ អើ ។ បរិវត្តានំ របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៥) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះភាគៈ បរិ-
 ត្តានំ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តូរ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះភាគៈ បរិវត្តានំ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៦) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះចោសៈ
 ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

បរិការណាតិ

[១១៧] សធម្មកុសលស្ស រាជប្បហានាយ មន្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតោ ។ បេ ។ ខោសប្ប-
ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មន្តោ ភា-
វិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតោ ។ បេ ។

[១១៨] សធម្មកុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មកុសលោ អរហា
វីតរតោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តតំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៩] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ ប-
ហីនោ នត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ នត្ថំ
តស្ស បរិការណាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរ-
ធម្មកុសលស្ស អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ។ បេ ។

បរិការណាតថា

[១១៧] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន៍ធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១៨] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន៍ធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អក
ល្យាសក្កន៍ធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោ-
ហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិភាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរិការណា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានប្ត ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៩] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន៍ធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរិការ-
ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អក
ល្យាសក្កន៍ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេប្ត ។ អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
អកល្យាសក្កន៍ធម៌ដទៃ លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហាៈ ។ បេ ។ លះ
អនាត្តប្បៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១២០] បរធម្មត្ថុសុលស្ស័(១) រាគប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសប្ប-
ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភា-
វិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១២១] បរធម្មត្ថុសុលោ អរហា វីតរតោ វីត-
ទោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ
នត្ថិ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មត្ថុ-
សុលោ អរហា វីតរតោ វីតទោសោ ។ បេ ។ សច្ចិ-
កាតតំ សច្ចិកតំ នត្ថិ តស្ស បរវិតារណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២២] អត្ថិ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
តោ អាសវានំ ខយំ វនាមិ លោ អជានតោ លោ
អបស្សតោ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជានតោ ភិ បស្សតោ

១ ឱ. តិកោ បរំ អរហតោតិ យោវេ វស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[១២០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១២១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោក
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២២] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវ
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់
ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច

បរិវារណាតិ

អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។ ឥតិ
 វិញ្ញាណស្ស អត្តម្ហំហោតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឃំ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ អត្តេ ឥត្តន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ អត្តិ អរហតោ
 បរិវារណាតិ ។

[១២៣] អត្តិ អរហតោ បរិវារណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវានំ ខយំ វទាមិ លោ អនិទានោ លោ
 អបស្សតោ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កិ បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥទំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជានតោ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិ និបដិបទាតិ ជានតោ បស្សតោ អា-
 សវានំ ខយោ ហោតិ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ
 ឃំ បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ឥតិ អត្តេ
 ឥត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ អត្តិ
 អរហតោ បរិវារណាតិ ។

បរិការណាតថា

(ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងកាលឃើញថា) រូប
 ដូច្នោះ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញ
 យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៣] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលនូវ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាល
 ឃើញថា នេះទុក្ខ ថា នេះហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ទីរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង
 កាលឃើញថា នេះសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិគ្គ

[១២៤] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជាទំ
 អបរិជាទំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ
 សព្វញ្ច ខោ ភិក្ខុវេ អភិជាទំ បរិជាទំ វិរាជយំ ប-
 ជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមម្ពា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ បរ-
 វិតារណាតិ ។

[១២៥] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា សហាវស្ស ទិស្សនសម្ម-
 ទាយ ។ មេ ។ ន ហិភិហំនាទិ អកញ្ចោ កាតុន្តិ អត្តេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ
 អរហតោ បរវិតារណាតិ ។

[១២៦] អត្ថំ អរហតោ បរវិតារណាតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា យស្មំ ភិក្ខុវេ សម-
 យេ អរិយសាវតស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទ-
 ទានិ យំ កិញ្ចំ សម្មទយធម្មំ សព្វនំ និរោធធម្មនំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១២៤) បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
 មិនដឹងច្បាស់ កាលមិនកំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទាបដឹង កាលមិនលះបង់
 នូវអាសវៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលកាលដឹង កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទាបដឹង កាលលះបង់ នូវអា-
 សវៈទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

(១២៥) បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបន្នបុគ្គលនោះ លះបង់ហើយ)
 ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ៍ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើនូវឋានៈ
 ដ៏អាក្រក់ទាំង ៦ យ៉ាង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើ
 ដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(១២៦) បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា
 អរិយសារីក មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកចូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើង
 ថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ

បរិវារណាតិ

សហ ទិស្សនុប្បទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវតស្ស តិណិ
សញ្ញាជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិញ្ចា សី-
លព្វតបរាមាសោតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ ន វត្តតំ អត្តិ អរហតោ បរិវារណាតិ ។

[១២៧] អត្តិ អរហតោ បរិវារណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា

នាហំ គមិស្សាមិ បមោចនាយ
គបំកបី ជោតគក កញ្ចំ^(១) លោកេ
ធម្មញ្ញា សេដ្ឋំ អភិជានមាថោ
ឃំ តុវំ ឌីយមិមន្តរេសីតិ

អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តតំ
អត្តិ អរហតោ បរិវារណាតិ ។

[១២៨] ន វត្តតំ អត្តិ អរហតោ បរិវារណា-
តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ វត្តិបុរិសានំ នាម-
កោតំ បរេ វិវារេយ្យំ មក្កាមក្កំ បរេ វិវារេយ្យំ តិ-
ណាគដ្ឋវនប្បតិណំ នាមំ បរេ វិវារេយ្យន្តិ ។ អាមន្តា ។

១ ម. កោតកិញ្ចិតិ ទិស្សតិ ។

បរិវារណាថា

តែងរលត់ទៅជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវ័ក
លះបង់សញ្ញាជនៈៗ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា សីលព្វតបរាមាសៈ ជាមួយ
នឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៧] បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ម្ចាស់ធាតកៈ តថាគត នឹងមិនទៅ ដើម្បីដោះ នូវបុគ្គល

ណាមួយ អ្នកមានសេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងលោកទេ អ្នក កាល

ដឹងនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងឆ្ងល់នូវអន្លង់បាន

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
និងបុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បី
ប្រាប់នូវឈ្មោះ នៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហឿ អរហតោ ឥត្ថិបុរិសានំ នាមគោត្តំ បរេ វិតា-
រេយ្យំ មគ្គាមគ្គំ បរេ វិតារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវនប្បតិទំ
នាមំ បរេ វិតារេយ្យំ គេន វត រេ វត្តេ អត្ថិ អរ-
ហតោ បរវិការណាតិ ។

[១២៧] អរហតោ ឥត្ថិបុរិសានំ នាមគោត្តំ ប-
រេ វិតារេយ្យំ មគ្គាមគ្គំ បរេ វិតារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវ-
នប្បតិទំ នាមំ បរេ វិតារេយ្យន្តិ អត្ថិ អរហតោ បរ-
វិការណាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ សោតាបត្តិដ-
លំ វា សកទាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរ-
ហតំ វា បរេ វិតារេយ្យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។
បរិការណាតា ។

វិបិកោទកថា

[១៣០] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិបិកោទាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វត្ថ សមាបន្នានំ អត្ថិ វិបិកោទាតិ ។
ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[១៣១] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិបិកោទាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វនា សមាបន្នានំ អត្ថិ វិបិកោទាតិ ។
ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណីក កថាវត្ថុ

បើជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស ពួកជនដទៃ
គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បរវិតារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[១២៧] ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
បុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់
នូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនោះ
បរវិតារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃ គប្បី
ប្រាប់នូវសោតាបត្តិផលក្តី សកទាតាមិផលក្តី អនាតាមិផលក្តី អរហត្តក្តី
ចំពោះព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ បរវិតារណាកថា ។

វិបីភេទកថា

[១៣០] វិបីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិបីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ ក្នុងទីទាំង-
ពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] វិបីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិបីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ សព្វកាល
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិញ្ញាណកថា

[១៣២] សមាបន្នស្ស អត្តំ វេទីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វេសំ សមាបន្នានំ អត្តំ វេទីកេនោតិ ។ ន
ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១៣៣] សមាបន្នស្ស អត្តំ វេទីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សត្វសមាបត្តិសុ អត្តំ វេទីកេនោតិ ។ ន
ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១៣៤] សមាបន្នស្ស អត្តំ វេទីកេនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្តំ កាយកេនោតិ ។ ន
ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១៣៥] សមាបន្នស្ស នត្តំ កាយកេនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស នត្តំ វេទីកេនោតិ ។ ន
ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១៣៦] សមាបន្នស្ស អត្តំ វាចា អត្តំ វេទីកេ-
នោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្តំ កាយោ
អត្តំ កាយកេនោតិ ។ ន ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[១៣៧] សមាបន្នស្ស អត្តំ កាយោ នត្តំ កា-
យកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបន្នស្ស អត្តំ វាចា
នត្តំ វេទីកេនោតិ ។ ន ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

វិចីកេតថា

[១៣២] វិចីកេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីកេទ របស់ពួកបុគ្គលទាំងអស់ ចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៣] វិចីកេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីកេទ ក្នុងសមាបត្តិទាំងពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៤] វិចីកេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ កាយភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៥] កាយភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ វិចីកេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៦] វេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ វិចីកេទ
មានដែរឬ ។ អើ ។ កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ កាយភេទ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៧] កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន កាយភេទ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន
ឬ វិចីកេទ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជាវគ្គ

[១៣៨] ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយោតិ ជា នន្តោ សមុទយោ-
តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣៩] ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ និរោជោតិ ជា នន្តោ និរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤០] ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កោតិ ជា នន្តោ មក្កោតិ វាចំ
ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤១] សមុទយោតិ ជា នន្តោ ន ច សមុទ-
យោតិ វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ
ន ច ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤២] និរោជោតិ ជា នន្តោ ន ច និរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ ន ច
ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៣] មក្កោតិ ជា នន្តោ ន ច មក្កោតិ វា-
ចំ ភាសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខន្តិ ជា នន្តោ ន ច
ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[១៣៨] បុគ្គល កាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខ ឬ អើ ។ បុគ្គល កាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ហើយពោល វាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ធម៌ជាទី រំលត់ទុក្ខ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាថា ទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ ហើយពោលវាថា មគ្គឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] បុគ្គលកាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ តែមិនពោល វាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ឬ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ មិនពោលវាថា ទុក្ខ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ តែមិនពោល វាថា ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ ឬ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ មិនពោលវាថាទុក្ខ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ តែមិនពោលវាថា មគ្គឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែមិនពោលវាថា ទុក្ខ ឬ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិបិសេនា

[១៤៤] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិបិសេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ញ្ញាណំ កីតោចរន្តិ ។ ញ្ញាណំ សច្ចុតោច-
រន្តិ ។ សោតំ សច្ចុតោចរន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៥] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិបិសេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សោតំ កីតោចរន្តិ ។ សោតំ សទ្ធិតោច-
រន្តិ ។ ញ្ញាណំ សទ្ធិតោចរន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៦] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិបិសេនោតិ ញ្ញា-
ណំ សច្ចុតោចរំ សោតំ សទ្ធិតោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ ញ្ញាណំ សច្ចុតោចរំ សោតំ សទ្ធិតោចរំ ធោ
វត វេ^(១) វត្តុព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិបិសេនោតិ ។

[១៤៧] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិបិសេនោ ញ្ញាណំ
សច្ចុតោចរំ សោតំ សទ្ធិតោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ទ្ធិន្តំ ជស្សានំ ទ្ធិន្តំ វេទនានំ ទ្ធិន្តំ សញ្ញានំ ទ្ធិន្តំ
ចេតនានំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។

១ ម- តោ ប វត បតិ សព្វន្តំ ទិស្សតិ ។

វិចីកេខថា

[១៤៤] វិចីកេខ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
ចតុស្ស័យញ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្ស័យញ មានសច្ចៈ
ជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៥] វិចីកេខ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មាន
សំឡេងជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្ស័យញ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៦] វិចីកេខ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្ស័យ-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ ចតុស្ស័យញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍
សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិចីកេខ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៤៧] វិចីកេខ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្ស័យ
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ការប្រមូលផ្សះទាំង២ វេទនាទាំង២ សញ្ញាទាំង២ ចេតនា
ទាំង២ ចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៤៨] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេទោតិ ។ អា-
មន្តា ។ បឋវីកកសិណំ សមាបត្តិំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
វ័ចីភេទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៩] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេទោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អាទោកកសិណំ ។ បេ ។ តេជោកកសិណំ
វាយោកកសិណំ វិលកកសិណំ បីតកកសិណំ លោ-
ហិតកកសិណំ ឌីនាតកកសិណំ សមាបត្តិំ ។ បេ ។
អាតាសានញាយតនំ វិញ្ញាណញាយតនំ អាតិញ្ញ-
ញាយតនំ ។ បេ ។ លេសញ្ញានញាយតនំ សមា-
បន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] បឋវីកកសិណំ សមាបត្តិំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វ័ចីភេទោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ បឋវីកកសិ-
ណំ សមាបត្តិំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វ័ចីភេទោ លោ វត
វេ វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេទោតិ ។

[១៥១] អាទោកកសិណំ ។ បេ ។ ឌីនាតកកសិ-
ណំ សមាបត្តិំ ។ បេ ។ អាតាសានញាយតនំ វិញ្ញា-
ញាយ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៤៨] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់អាបោកសិណសមាបត្តិ ។ បេ ។
តេជោកសិណសមាបត្តិ វាយោកសិណសមាបត្តិ នីលកសិណសមា-
បត្តិ បីតកសិណសមាបត្តិ លោហិតកសិណសមាបត្តិ ឧទាតកសិណ-
សមាបត្តិ ។ បេ ។ អាកាសានញាយតនៈ វិញ្ញាណញាយតនៈ អា-
កិញ្ញាញាយតនៈ ។ បេ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់អាបោកសិណសមាបត្តិ
។ បេ ។ ឧទាតកសិណសមាបត្តិ ។ បេ ។ អាកាសានញាយតនៈ វិញ្ញា-

វិធីការកថា

លា ញាយ តនំ អាភិញ្ញាញាយ តនំ ។ បេ ។ លេវ-
 សញ្ញា ឆាសញ្ញាយ តនំ សមាបន្តស្ស នត្តិ វ័ច្ឆិកេនោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ លេវសញ្ញា ឆាសញ្ញាយ តនំ
 សមាបន្តស្ស នត្តិ វ័ច្ឆិកេនោ លោ វត រេ វត្តព្វេ
 សមាបន្តស្ស អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។

[១៥២] សមាបន្តស្ស អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកិយំ សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស អត្តិ វ័-
 ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] សមាបន្តស្ស អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកិយំ បធមំ ឈានំ សមាបន្តស្ស អត្តិ
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមាបន្តស្ស
 អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
 នំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្តំ ឈានំ ស-
 មាបន្តស្ស អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៤] លោកិយំ សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស នត្តិ
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ លោកិយំ សមា-
 បត្តិ សមាបន្តស្ស នត្តិ វ័ច្ឆិកេនោ លោ វត រេ វត្តព្វេ
 សមាបន្តស្ស អត្តិ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។

វិចីកេតថា

ណញាយតនៈ ភកិញាយតនៈ ។ បេ ។ នេវសញានាសញាយតនៈ
មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូល
កាន់នេវសញានាសញាយតនៈ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥២] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយបឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់
សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៤] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មិន
មានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់
លោកិយសមាបត្តិ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៥៥] លោកិយំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វ័ចីភេនោ នោ វត
រេ វត្តព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។

[១៥៦] លោកិយំ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
នត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វ័ចីភេនោ នោ វត
រេ វត្តព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។

[១៥៧] លោក្យត្តំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ បឋមំ
ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៨] លោក្យត្តំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ ទុតិយំ ឈា-
នំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
អត្ថំ វ័ចីភេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៩] លោកិយំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញ

[១៥៥] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ បើវិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកិយៈ មិនមាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីភេទ
របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៦] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិន
មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៧] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោ-
កិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិ-
យជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ

វិចីកេនាតិ

នត្តិ វិចីកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្រំ បឋមំ យានំ
សមាបន្នស្ស នត្តិ វិចីកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦០] លោកិយំ ធុតិយំ យានំ តតិយំ យា-
នំ ។ បេ ។ ធុតុត្តំ យានំ សមាបន្នស្ស នត្តិ វិចីកេ-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្រំ បឋមំ យានំ សមា-
បន្នស្ស នត្តិ វិចីកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦១] លោក្យត្រំ បឋមំ យានំ សមាបន្នស្ស
អត្តិ វិចីកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្រំ ធុតិយំ
យានំ សមាបន្នស្ស អត្តិ វិចីកេនាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦២] លោក្យត្រំ បឋមំ យានំ សមាបន្នស្ស
អត្តិ វិចីកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្រំ តតិយំ
យានំ ។ បេ ។ ធុតុត្តំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្តិ វិចី-
កេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦៣] លោក្យត្រំ ធុតិយំ យានំ សមាបន្នស្ស
នត្តិ វិចីកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្រំ បឋមំ
យានំ សមាបន្នស្ស នត្តិ វិចីកេនាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

វិចីកេតថា

មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦០] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីកេត
របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦១] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានវិជរធុ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោ-
កុត្តរៈ មានវិជរធុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦២] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានវិជរធុ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មានវិជរធុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៣] វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីកេត របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៦៤] លោកុត្តរំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ធម្មតំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៥] ន វត្ថុព្វំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ័ច្ឆិកេ-
 នោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វិតក្កវិចារា វ័ច្ឆិសង្ការ
 វត្ថា កកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិ-
 តក្កវិចារាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ វិតក្កវិចារា វ័ច្ឆិ-
 សង្ការ វត្ថា កកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស
 អត្ថំ វិតក្កវិចារា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សមាបន្នស្ស
 អត្ថំ វ័ច្ឆិកេនោតិ ។

[១៦៦] វិតក្កវិចារា វ័ច្ឆិសង្ការ វត្ថា កកវតា
 បឋមំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា^(១) អត្ថំ
 តស្ស វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិណំ បឋ-
 មំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វ័ច្ឆិកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. វិតក្កវិចារាតិ វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(១៦៤) វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គល
ចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១៦៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងវិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារប្ប (បើដូច្នោះ) វិតក្កៈវិចារៈ របស់
បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ បើវិតក្កៈវិចារៈ ព្រះ
មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

(១៦៦) វិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ
វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ចុះវិចីភេទ របស់
បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ចម្រើនបឋវិកសិណ មាន ចុះវិចីភេទ របស់
បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

វិធីពេទ្យថា

[១៦៧] វិវត្តវិចារា វិចីសម្ព័យា វុត្តា កកវតា ប-
 ឃមំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិវត្តវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វិចីគេនោតិ ។ អាមត្តា ។ អាចោកកសិណំ ។ បេ ។
 តេ ជាតកសិណំ វាយោកកសិណំ ជីលកកសិណំ បីត-
 កកសិណំ លោហិតកកសិណំ ។ បេ ។ ឡំនាតកកសិណំ
 បឃមំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិវត្តវិចារា អត្ថំ
 តស្ស វិចីគេនោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦៨] ន វុត្តព្វំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីគេនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វិវត្តសម្មដ្ឋានា វាចា វុត្តា
 កកវតា បឃមំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិវត្តវិ-
 ចារាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ វិវត្តសម្មដ្ឋានា វា-
 ចា វុត្តា កកវតា បឃមំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
 វិវត្តវិចារា តេន វត វេ វុត្តព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
 វិចីគេនោតិ ។

[១៦៩] វិវត្តសម្មដ្ឋានា វាចា វុត្តា កកវ-
 តា បឃមំ យានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិវត្តវិ-
 ចារាតិ អត្ថំ តស្ស វិចីគេនោតិ ។ អាមត្តា ។

វិចីពេទកថា

[១៦៧] វិតក្កៈវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសុធារ
 វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ចុះវិចីភេទ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ចម្រើនអាណាគុណ ។ បេ ។ តេជោគុណ
 វាយោគុណ នីលគុណ បីតគុណ លោហិតគុណ ។ បេ ។
 តុណ្ហគុណ មាន ចុះវិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេចា (បើដូច្នោះ) វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ បើ ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វេចា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៩] ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
 វេចា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុនោះ
 វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សញ្ញាសម្មជ្ឈានា វាចា វុត្តា កក្កវតា ធុតិយំ ណារំ
សមាបន្នស្ស អត្ថិ សញ្ញា អត្ថិ តស្ស វិតក្កវិចារា-
តិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[១៧០] វិតក្កសម្មជ្ឈានា វាចា វុត្តា កក្កវតា
បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិតក្កវិចារាតិ អត្ថិ
តស្ស វីបិកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាសម្មជ្ឈានា វាចា
វុត្តា កក្កវតា ធុតិយំ ណារំ ។ បេ ។ បនុត្ថំ ណារំ
អាណាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ។ បេ ។
អាភិញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អត្ថិ សញ្ញា អត្ថិ
តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[១៧១] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វីបិកេនោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា ធុត្តា
ហោតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា ធុត្តា ហោតិ
អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ទោ វត វេ វុត្តេ សមាបន្នស្ស
អត្ថិ វីបិកេនោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហៅថា វេទា សញ្ញា
របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន មាន ចុះវិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គល
ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១៧០] ការតាំងឡើងនៃវិតក្កៈ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហៅថា
វេទា វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុ
នោះ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហៅថា វេទា សញ្ញា-
របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន អាកាសានញាយ
តនជ្ឈាន វិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន ។ បេ ។ អាកិញ្ញញាយតនជ្ឈាន
មាន ចុះវិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងវេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យ
ដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើវេទា របស់បុគ្គលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

វិចីពោកថា

[១៧២] បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា និ-
 រុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វេយ្យាក-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយំ ណារំ សមាបន្នស្ស
 វិតក្កវិចារា និរុទ្ធា ហោន្តីតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ
 តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហោវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៧៣] បឋមំ ណារំ សមាបន្នស្ស វាចា និ-
 រុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វេយ្យាក-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ណារំ សមាបន្នស្ស
 បីតិ និរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ណារំ សមា-
 បន្នស្ស អស្សាសប្បស្សាសា និរុទ្ធា ហោន្តី អាគា-
 សានញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អាគាសានញ្ញាយត-
 នសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ អាគិញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ លេវ-
 សញ្ញានសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អាគិញ្ញាយ-
 តនសញ្ញា និរុទ្ធា ហោតិ សញ្ញាវេទយតនិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច និរុទ្ធា ហោន្តីតិ អត្ថោ

វិចីពោទកថា

[១៧២] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចីភេទ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដៃវប្ប ។ អើ ។ វិតក្កៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ព្រោះហេតុនោះ វិតក្កៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មាន
 ដៃវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៣] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចីភេទ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដៃវប្ប ។ អើ ។ បីតិ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន រលត់ហើយ ។ បេ ។ អស្សាសប្បស្សាសៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន រលត់ហើយ រូបសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់
 អាកាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា
 របស់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់អភិញ្ញាញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ
 ។ បេ ។ អភិញ្ញាញ្ញាយតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់នេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនជ្ឈាន រលត់ហើយ សញ្ញានិទ្ទវេទនា របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សញ្ញាវេទយតនិរោធសមាបតិ រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នោះ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស សុញ្ញា ប វេទនា ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧២] ន វត្តព្វំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោកណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោកណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោតេន វត វេ វត្តព្វេ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៧៥] បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោកណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោតិ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស ឈានស្ស វិភក្កវិចារា កណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោ ។ បេ ។ តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិកណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោ បតុត្តស្ស ឈានស្ស អស្សាសយ្យស្សាសា កណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោ អាកាសានញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា កណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា កណ្ណាកោ វុត្តោ ភគវតោ អាកិញ្ញាញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលចូលកាន់
តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមា-
បត្តិ មាន ។

(១៧៥) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់
បឋមជ្ឈាន ព្រោះហេតុនោះ វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិតក្កៈវិចារៈ ជាសត្រូវ
ដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បីតិ ជាសត្រូវ
ដល់តតិយជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អស្សាសប្បស្សាសៈ ជា
សត្រូវដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា រូបសញ្ញា ជាសត្រូវ
ដល់បុគ្គលចូលកាន់អាភាសានញ្ញាយតនជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
អាភាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ជាសត្រូវដល់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយ-
តនជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ជា

វិចីយោកថា

កណ្តាលកោ វត្តា កកវត្តា លេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ
 សមាបន្នស្ស អាតិញ្ញញ្ញាយននសញ្ញា កណ្តាលកោ
 វត្តា កកវត្តា ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយននិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស សញ្ញា ប វេទនា ប កណ្តាលកោ វត្តា កក-
 វត្តា អត្ថំ តស្ស សញ្ញា ប វេទនា ចាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តំ ។ បេ ។

[១៧៦] ន វត្តំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេយ្យ-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ កកវត្តា សិទ្ធិស្ស
 អាណន្ត កកវត្តោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អភិក្ខ
 យាម សាវកោ ព្រហ្មលោកេ វិរោ សហស្សលោ-
 កតានុំ សរេន វិញ្ញាបេសិ

អាវត្តេ វិក្កមេ យុញ្ជេ ពុទ្ធសាសនេ
 ធុនាថ អច្ចុនោ សេនំ នធូតារំ កុញ្ញោ
 យោ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ អប្បមត្តោ វិហោស្សនំ^(១)
 បហាយ ជានិសំសារំ ទុក្ខស្សនំ ករិស្សតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេន ហិ សមា-
 បន្នស្ស អត្ថំ វេយ្យកោតិ ។

វិចីយោកថា ។

១ ម. វិហរិស្សតិ ។

វិចីភេទកថា

សត្រូវដែលបុគ្គលចូលកាន់ពាក្យពាក្យពាក្យពាក្យ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ថា ពាក្យពាក្យពាក្យពាក្យ ជាសត្រូវដែលបុគ្គលចូលកាន់នៃវិសញ្ញាណ-
សញ្ញាណពាក្យពាក្យពាក្យ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សញ្ញាណនឹងវេទនា
ជាសត្រូវដែលបុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាណវេទនាតនិរោធិ ចុះសញ្ញាណនឹងវេទនា
របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុក្ខយជ្ឈានជាដើមនោះ មានដៃរម្ម ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានដៃរម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្នាលអាណន្ត សារីកំណោះអភិក្ខុ របស់ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមសិទ្ធិ បិតនៅក្នុងព្រហ្មលោក ហើយញ៉ាំងពាន់
នៃលោកធាតុឲ្យដឹងច្បាស់ ដោយសំឡេងថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរច្រងច្រៀប ឈានទៅ ប្រកប ក្នុងពុទ្ធ-
សាសនា ចូរកំចាត់បង្គំ នូវសេនាវនៃមច្ចុ ដូចជារឹកចាត់បង្គំ
នូវផ្ទះជារីការៈនៃដើមបុស បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនប្រមាទ
នៅក្នុងធម៌វិន័យនេះ បុគ្គលនោះ នឹងលះ នូវវាតិសំសារៈ
ធ្វើនូវទីបំផុត នៃសេចក្តីទុក្ខបាន

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ សូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះ វិចីភេទ របស់
បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

ទុក្ខាហារកថា

[១៧៧] ទុក្ខាហារោ មក្កន្តំ មក្កបរិយាបន្តន្តំ ។
អាមត្តា ។ យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សព្វេ
តេ មក្កំ ភាវេន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧៨] យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សព្វេ
តេ មក្កំ ភាវេន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ ពាលបុប្ផដ្ឋនា
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ ពាលបុប្ផដ្ឋនា មក្កំ ភាវេន្តិតំ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មាតុយាតកោ ។ បេ ។
បិតុយាតកោ អរហន្តយាតកោ វុហិវុប្បនកោ^(១)
។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សង្ឃ-
កេនកោ មក្កំ ភាវេន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ទុក្ខាហារកថា ។

បិត្តជីវិតកថា

[១៧៩] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ និដ្ឋតិតំ ។ អាមត្តា ។
ឧបឡទិវសោ ឧប្បនក្ខណោ ឧបឡទិវសោ វិយក្ខ-
ណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. លោហិតុប្បាទកោ ។

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ការនាំមកនូវញាណ (ការដឹង) ក្នុងទុក្ខ ជាអង្គ
នៃមគ្គ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ពោល
វាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] ពួកជនណាមួយ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់
នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកពាលបុគ្គល ពោលវាចាថា
ទុក្ខ ពួកពាលបុគ្គល តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់មាតា ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់បិតា ជនអ្នក
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជនអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ។ បេ ។ ជន
អ្នកបំបែកសង្ឃ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងចម្រើននូវ
មគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ទុក្ខហារកថា ។

បិត្តជីតិកថា

[១៧៩] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់មួយថ្ងៃឬ ។ អើ ។ កន្លះថ្ងៃ
ជាឧប្បាទក្ខណៈ កន្លះថ្ងៃ ជាវាយក្ខណៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

ចំពោះផ្នែកកថា

[១៨០] ឯកំ ចិត្តំ ទ្វេ ទិវសេ តិដ្ឋតិ ។
អាមត្តា ។ ទិវសោ ឧប្បនិក្ខណោ ទិវសោ វយក្ខណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៨១] ឯកំ ចិត្តំ ចត្តារោ ទិវសេ តិដ្ឋតិ
។ បេ ។ អដ្ឋ ទិវសេ តិដ្ឋតិ ទស ទិវសេ តិដ្ឋតិ
វិសតិ ទិវសេ តិដ្ឋតិ មាសំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ មាសេ
តិដ្ឋតិ ចត្តារោ មាសេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ មាសេ តិដ្ឋតិ
ទស មាសេ តិដ្ឋតិ សំវចំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សានិ តិដ្ឋ-
តិ ចត្តារំ វស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សានិ តិដ្ឋតិ ទស
វស្សានិ តិដ្ឋតិ វិសតិ វស្សានិ តិដ្ឋតិ តិស វស្សានិ
តិដ្ឋតិ ចត្តារិស វស្សានិ តិដ្ឋតិ បញ្ញាស វស្សានិ
តិដ្ឋតិ វស្សាសតំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សាសតានិ តិដ្ឋតិ
ចត្តារំ វស្សាសតានិ តិដ្ឋតិ បញ្ច វស្សាសតានិ តិដ្ឋតិ
វស្សាសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សាសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារំ
វស្សាសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សាសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
សោទ្យស វស្សាសហស្សានិ តិដ្ឋតិ កក្កប្បំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ
កក្កប្ប តិដ្ឋតិ ចត្តារោ កក្កប្ប តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កក្កប្ប តិដ្ឋតិ

ចិត្តផ្តិតកថា

{ ១៨០ } ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ពីរថ្ងៃ ។ អើ ។ មួយថ្ងៃ ជា

ឧប្បាទក្នុងណៈ មួយថ្ងៃ ជាវាយក្នុងណៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

{ ១៨១ } ចិត្តមួយ បិតនៅអស់៤ថ្ងៃ ។ បេ ។ បិតនៅអស់៨ថ្ងៃ

បិតនៅអស់១០ថ្ងៃ បិតនៅអស់២០ថ្ងៃ បិតនៅអស់១ខែ បិតនៅអស់២

ខែ បិតនៅអស់៤ខែ បិតនៅអស់៨ខែ បិតនៅអស់១០ខែ បិតនៅ

អស់១ឆ្នាំ បិតនៅអស់២ឆ្នាំ បិតនៅអស់៤ឆ្នាំ បិតនៅអស់៨ឆ្នាំ បិត

នៅអស់ ១០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៣០ ឆ្នាំ បិតនៅ

អស់ ៤០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់

២០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់

១០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០០ ឆ្នាំ បិតនៅ

អស់ ៨.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១៦.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១ កប្ប

បិតនៅអស់ ២ កប្ប បិតនៅអស់ ៤ កប្ប បិតនៅអស់ ៨ កប្ប

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សោឡស កឃ្មេ តិដ្ឋតិ ពត្តិស កឃ្មេ តិដ្ឋតិ បតុ-
 ស្ស័ដ្ឋី កឃ្មេ តិដ្ឋតិ បញ្ច កឃ្មេសតានិ តិដ្ឋតិ កឃ្មេ-
 សហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ បត្តាវ-
 កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
 សោឡស កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ វិសតិ កឃ្មេស-
 ហស្សានិ តិដ្ឋតិ បត្តាឡិស កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ
 សដ្ឋី កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ បតុរាសីតិ
 កឃ្មេសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ បត្តា-
 ឡិស កឃ្មេសហស្សានិ ឧប្បនក្ខណោ ទ្វេ បត្តា-
 ឡិស កឃ្មេសហស្សានិ វយក្ខណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វ ។ បេ ។

[១៨២] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថព្វោ ធម្មា ឯកាហំ ពហុម្បិ ឧប្បដ្ឋិត្វា
 ទិវស្ស័តិ ។ អាមត្តា ។ តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុប-
 វិត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[១៨៣] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបវិត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ នន្តិ វត្ថំ កតវតា ធាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញ
 ឯកំ ធម្មម្បិ សមនុបស្សាមិ យំ ឯវំ លហុបវិត្តំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បិតានៅអស់ ១៦ កប្ប បិតានៅអស់ ៣២ កប្ប បិតានៅអស់ ៦៤ កប្ប
 បិតានៅអស់ ៥ រយកប្ប បិតានៅអស់ ១ ពាន់កប្ប បិតានៅអស់ ២ ពាន់
 កប្ប បិតានៅអស់ ៤ ពាន់កប្ប បិតានៅអស់ ៨ ពាន់កប្ប បិតានៅអស់
 ១៦ ពាន់កប្ប បិតានៅអស់ ២០ ពាន់កប្ប បិតានៅអស់ ៤០ ពាន់កប្ប បិតា
 នៅអស់ ៦០ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ បិតានៅអស់ ៨៤ ពាន់កប្ប ។ អើ ។
 ៤២ ពាន់កប្ប ជាឧប្បទក្ខណៈ ៤២ ពាន់កប្ប ជាវ័យក្ខណៈ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨២] ចិត្តមួយ បិតានៅអស់ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ពួកធម៌
 ដទៃ ដែលកើតឡើងអស់ ១ ថ្ងៃ ឬច្រើនថ្ងៃ ហើយលេចទៅវិញ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៣] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តដែរឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពិចារណារកមិនឃើញ នូវធម៌ដទៃ សូម្បីតែមួយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស

បិណ្ឌដ្ឋតិកថា

យេ យិ ទំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ យាវញ្ញំ ទំ ភិក្ខុវេ ឧបហាថ
ន សុករា យាវ លហុបវិត្តំ ចិត្តនិ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបវិត្តាតិ ។

[១៨៤] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបវិត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភក្កវតា សេយ្យថាថិ ភិក្ខុវេ
មក្កដោ អរោ បវនេ បរមារោ សាខំ កល្យាតិ
តំ មញ្ញត្វា អញ្ញ កល្យាតិ តំ មញ្ញត្វា អញ្ញ កល្យាតិ
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យទិទំ វុច្ឆតិ ចិត្តំ ឥតិថិ មនោ
ឥតិថិ វិញ្ញាណំ ឥតិថិ តំ វត្តិយា ច ទិវសស្ស ច
អញ្ញនេវ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញ ទិវជ្ឈតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបវិត្តាតិ ។

[១៨៥] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ តិជ្ឈតិ ។ អា-

មន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ ទិវសំ តិជ្ឈតិ ។ ន ហេវិ
វត្តព្វំ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ យានវិញ្ញា-
ណំ ជិវ្ហវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ អកុសលំ ចិត្តំ
រាគសហគតំ ទោសសហគតំ ហោហសហគតំ

ចិត្តផ្តិតកថា

យ៉ាងនេះ ដូចជាចិត្តនេះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
រហ័ស មិនងាយបុគ្គលនឹងធ្វើសេចក្តីប្រៀបបានឡើយ ពាក្យដូច្នោះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៤] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តប្តូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វស្វា ត្រាច់ទៅ
ក្នុងព្រៃតូច ព្រៃធំ ចាប់កាន់មែកឈើ លែងមែកឈើនោះ ហើយចាប់
មែកដទៃ លែងមែកនោះហើយ ចាប់មែកដទៃ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិណា ហៅថាចិត្តដូច្នោះក្តី ហៅថាមនោដូច្នោះក្តី ហៅ
ថាវិញ្ញាណដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងនោះ ជាធម្មជាតិដទៃមែនពិត កើតឡើងក្នុង
វេលាយប់ផង ក្នុងវេលាថ្ងៃផង ធម្មជាតិដទៃលេចទៅវិញផង ពាក្យដូច្នោះ
មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៥] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃប្តូ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ

បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោត-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ជីវវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ អកុសល-
ចិត្ត ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បាលសហគតំ ធិដ្ឋិសហគតំ វិចិត្តិញ្ញាសហគតំ បីនស-
ហគតំ ឧទ្ធច្ចុសហគតំ អហិរិកសហគតំ អនោត្តប្បស-
ហគតំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៦] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-

មន្តា ។ យេនេវ ចិត្តេន ចក្កុណា រូបំ បស្ស័តិ តេនេវ
ចិត្តេន សោតេន សង្កំ សុណាតិ ។ បេ ។ ឃានេន
កន្ធ�ំ ឃាយតិ ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោ-
ដ្ឋតំ ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតំ ។ បេ ។
យេនេវ ចិត្តេន មនសា ធម្មំ វិជានាតិ តេនេវ ចិត្តេន
ចក្កុណា រូបំ បស្ស័តិ ។ បេ ។ សោតេន សង្កំ សុណាតិ
ឃានេន កន្ធ�ំ ឃាយតិ ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ ។ បេ ។
កាយេន ដោដ្ឋតំ ដុសតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។

យេនេវ ចិត្តេន អភិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ
យេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន អភិក្ក-
មតិ យេនេវ ចិត្តេន អាណកេតិ តេនេវ ចិត្តេន
វិណកេតិ យេនេវ ចិត្តេន វិណកេតិ តេនេវ
ចិត្តេន អាណកេតិ យេនេវ ចិត្តេន សម្មញ្ញតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយមានៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រកបដោយ
បីនៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ប្រកបដោយសហិតិកៈ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ
បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៦] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
រូបដោយភ្នែក ដោយចិត្តណា ក៏ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ដោយចិត្ត
នោះដែរ ។ បេ ។ ធ្ម់ក្លិនដោយច្រមុះ លិទ្ធក្បក្បរសដោយអណ្តាត ពាល់
ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។
បុគ្គលដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ដោយចិត្តណា ក៏ឃើញរូបដោយ
ភ្នែក ដោយចិត្តនោះដែរ ។ បេ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ធ្ម់ក្លិនដោយ
ច្រមុះ លិទ្ធក្បក្បរសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ
(ដោយចិត្តនោះ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៧] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ឈាន
ទៅមុខ ដោយចិត្តណា ឈានបែរមកក្រោយ ដោយចិត្តនោះដែរ ឈានបែរ
មកក្រោយ ដោយចិត្តណា ឈានទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ មើលទៅមុខ
ដោយចិត្តណា មើលចំហៀង ដោយចិត្តនោះដែរ មើលចំហៀង ដោយ
ចិត្តណា មើលទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ បត់អវយវៈចូល ដោយចិត្តណា

ចំណុចទី១៣

តេជោ បិត្តេន បសាវេតិ យេជោ បិត្តេន បសាវេតិ

តេជោ បិត្តេន សម្មិញ្ញាតិ ។ ន ហេរំវត្តព្វ ។ បេ ។

[០៨៨] អាគាសានញាយតន្ត្របកានំ ទេវានំ

ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ម-

នុស្សានំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតិ ។ ន

ហេរំវត្តព្វ ។ បេ ។

[០៨៩] អាគាសានញាយតន្ត្របកានំ ទេវានំ

ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ចាតុម្ម-

ហារាជិកានំ ទេវានំ ។ បេ ។ តាវត្តិសានំ ទេវានំ ...

យាមានំ ទេវានំ ... តុសិតានំ ទេវានំ ... និម្មានវតីនំ

ទេវានំ ... បរិនិម្មិតវសវត្តិនំ ទេវានំ ... ព្រហ្មចារិសដ្ឋានំ

ទេវានំ ... ព្រហ្មមុរោហិតានំ ទេវានំ ... មហាព្រហ្មានំ

ទេវានំ ... បរិត្តានំ ទេវានំ ... អប្បមាណកានំ ទេវ-

ានំ ... អាគស្សានំ ទេវានំ ... បរិត្តសុកានំ ទេវានំ ...

ចិត្តផ្តិតកថា

លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តនោះដែរ លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តណា បត់
អវយវៈចូល ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៨] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
អាកាសានញាយនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
មួយ របស់មនុស្សទាំងឡាយ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៩] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
អាកាសានញាយនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
មួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុមហារាជិកា ។ បេ ។ របស់
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិន្យ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុង
ឋានយាមៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតុសិត... ពួកទេវតា
ដែលបិតនៅក្នុងឋាននិម្ពានរតី... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរ-
និម្ពិតវសវត្តិ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មបុរិសដ្ឋ...
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មបុរោហិតា... ពួកទេវតា ដែលបិត
នៅក្នុងឋានមហាព្រហ្ម... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរិត្តាកា...
ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្សរមាណា... ពួកទេវតា ដែលបិត
នៅក្នុងឋានអាកស្សរៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរិត្តសុកា...

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

អប្បមាណសុកានំ ទេវានំ ... សុភកតិល្ល្ហានំ ទេវានំ ...
វេហប្បលានំ ទេវានំ ... អវិហានំ ទេវានំ ... អតប្បានំ
ទេវានំ ... សុទិស្សានំ ទេវានំ ... សុទិស្សីនំ ទេវានំ
។ បេ ។ អកតិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិន្តំ យាវតាយុ-
កំ តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧០] អាណាសានញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ វិ-
សតិ កប្បសហស្សានិ អាយុប្បមាលំ អាណាសា-
នញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិន្តំ វិសតិ កប្ប-
សហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សានំ វស្ស-
សតំ អាយុប្បមាលំ មនុស្សានំ ឯកំ ចិន្តំ វស្សសតំ
តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧១] អាណាសានញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ វិ-
សតិ កប្បសហស្សានិ អាយុប្បមាលំ អាណាសា-
នញ្ញាយតទ្ធិបតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិន្តំ វិសតិ កប្ប-
សហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ ចាតុម្ពហារាវិ-
កានំ ទេវានំ បញ្ច វស្សសតានិ អាយុប្បមាលំ

អភិធម្មបិមក កថាវត្ថុ

ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បមាណសុភា . . . ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានសុភកិណ្ណា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានវេហប្បលា
 . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអវិហា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅ
 ក្នុងឋានអតប្ប្យា . . . ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទ្ធស្សា . . .
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទ្ធស្សី ។ បេ ។ ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអកនិដ្ឋ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧០] ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ (នោះ) បិតនៅអស់ ២០
 ពាន់កប្បដែរឬ ។ អើ ។ មួយរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់មនុស្ស
 ទាំងឡាយ ចិត្តមួយ របស់ពួកមនុស្ស បិតនៅអស់មួយរយឆ្នាំដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧១] ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ បិតនៅអស់ ២០ ពាន់
 កប្បដែរឬ ។ អើ ។ ប្រាំរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា

បីត្ថវគ្គិកថា

ពានុប្បហារាវជីកោនំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ បញ្ច វស្សស-
 តានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ វស្សសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្ស-
 សហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារិ វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ
 វស្សសហស្សានិ តិដ្ឋតិ សោឡស វស្សសហស្សានិ
 តិដ្ឋតិ កក្កស្ស តតិយភាគំ តិដ្ឋតិ ឧបឡ្ហកប្បំ តិដ្ឋ-
 តំ ឯកំ កក្កប្បំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កក្កប្ប តិដ្ឋតិ ចត្តារោ
 កក្កប្ប តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កក្កប្ប តិដ្ឋតិ សោឡស កក្កប្ប
 តិដ្ឋតិ ពត្តិស កក្កប្ប តិដ្ឋតិ ចតុស្សដ្ឋំ កក្កប្ប តិដ្ឋតិ
 បញ្ច កក្កសតានិ តិដ្ឋតិ កក្កសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ
 កក្កសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ចត្តារិ កក្កសហស្សានិ តិដ្ឋ-
 តិ អដ្ឋ កក្កសហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ អកនិដ្ឋានំ
 ទេវានំ សោឡស កក្កសហស្សានិ អាយុប្បហារំ
 អកនិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ សោឡស កក្កស-
 ហស្សានិ តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧២] អាគាសានិញ្ញាយតន្តបតានំ ទេវានំ ចិត្តំ
 មុហុតំ មុហុតំ ឧប្បដ្ឋតិ មុហុតំ មុហុតំ ជិវ្ហដ្ឋតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ អាគាសានិញ្ញាយតន្តបតានំ ទេវានំ មុហុតំ មុហុតំ
 ចវ្ហំ មុហុតំ មុហុតំ ឧប្បដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តផ្ដិតកថា

ដែលបិតនៅក្នុងជាន់ចាតុម្ពហារាជិកា ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតាក្នុងឋាន
 ចាតុម្ពហារាជិកា (នោះ) បិតនៅអស់ប្រាំរយឆ្នាំដែរឬ ។ បេ ។ បិតនៅ
 អស់ ១ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤ ពាន់ឆ្នាំ បិត
 នៅអស់ ៨ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១៦ ពាន់ឆ្នាំ បិតនៅអស់ភាគជាតម្រប់បី
 នៃកប្ប បិតនៅអស់កន្លះកប្ប បិតនៅអស់ ១ កប្ប បិតនៅអស់ ២ កប្ប
 បិតនៅអស់ ៤ កប្ប បិតនៅអស់ ៨ កប្ប បិតនៅអស់ ១៦ កប្ប បិត
 នៅអស់ ៣២ កប្ប បិតនៅអស់ ៦៤ កប្ប បិតនៅអស់ប្រាំរយកប្ប
 បិតនៅអស់ ១ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ២ ពាន់កប្ប បិតនៅអស់ ៤ ពាន់
 កប្ប បិតនៅអស់ ៨ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ ១៦ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណ
 នៃអាយុ របស់ទេវតាក្នុងឋានអកនិដ្ឋ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអកនិដ្ឋ បិតនៅអស់ ១៦ ពាន់កប្បដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧២] ចិត្ត របស់ពួកទេវតាដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសា-
 នញ្ជាយតនៈ កើតឡើងមួយស្របក់ៗ រលត់ទៅមួយស្របក់ៗឬ ។ អើ ។
 ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញ្ជាយតនៈ ច្បុតមួយស្រ-
 បក់ៗ កើតឡើងមួយស្របក់ៗឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៧៣] អាណាសាណញ្ញាយតន្ត្របតានំ ទេវានំ
ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតិភិ ។ អាមត្តា ។ អា-
ណាសាណញ្ញាយតន្ត្របតា ទេវា យេនេវ ចិត្តេន ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ តេនេវ ចិត្តេន ចរន្តិភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តផ្គត់កថា ។

កក្កទ្យកថា
ក្ក

[១៧៤] សព្វេ សង្ខារា អនោជីកត្វា ក្កក្ក-
ឡាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថិ សុខា វេទនា តា-
យិកំ សុខំ ចេតសិកំ សុខំ ទិព្វំ សុខំ មាណុសកំ
សុខំ លាភសុខំ សក្ការសុខំ យានសុខំ សយនសុខំ
ឥស្សរិយសុខំ អាធិបត្តសុខំ កិហិសុខំ សាមញ្ញសុខំ
សាសវំ សុខំ អនាសវំ សុខំ ឧបជិសុខំ និរុបជិសុខំ
សាមិសំ សុខំ និរាមិសំ សុខំ សប្បីតិកំ សុខំ និប្បីតិ-
កំ សុខំ ណរាណសុខំ វិមត្តិសុខំ កាមសុខំ នេក្ខម្ភ-
សុខំ បរិវេកសុខំ ឧបសមសុខំ សម្មោធសុខន្តិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ញំ អត្ថិ សុខា វេទនា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[១៧៣] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
 អាកាសានញាយតនៈ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុឬ ។ អើ ។ ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់អាកាសានញាយតនៈ កើតឡើងដោយចិត្តណា
 ច្យុតទៅវិញដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បច់ ចិត្តដ៏តិកថា ។

កក្កទុក្ខកថា

[១៧៤] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ វេទនា ជាសុខ គឺសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សុខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងចិត្ត សុខជាទិព្វ សុខជារបស់មនុស្ស សុខដោយលាភ សុខដោយ
 សក្ការៈ សុខដោយយាន សុខដោយដំណេក សុខដោយភាពវៃខ្លួន
 ជាធំ សុខដោយភាពវៃខ្លួនជាអធិបតី សុខរបស់គ្រូហស្ត សុខរបស់
 សមណៈ សុខប្រកបដោយអាសវៈ សុខមិនមានអាសវៈ សុខប្រកប
 ដោយឧបធិក្កិលេស សុខមិនមានឧបធិក្កិលេស សុខប្រកបដោយអាមិសៈ
 សុខមិនមានអាមិសៈ សុខប្រកបដោយបីតិ សុខមិនមានបីតិ សុខដោយ
 ឈាន សុខដោយវិមុត្តិ សុខក្នុងកាម សុខដោយការចេញចាកកាម
 សុខដោយការស្ងប់ស្ងាត់ សុខដោយការរម្ងាប់ សុខដោយការត្រាស់
 ដឹង ក្រែងមានដែរឬ ។ អើ ។ បើវេទនា ជាសុខ ។ បេ ។

ពុទ្ធសាសនា

សម្មាសម្ពុទ្ធិ ឆ្នាំ ១៩១២ រាជ ១៩១២ រាជ ១៩១២ សម្មាសម្ពុទ្ធិ អន្តរា-
សម្ពាសម្ពុទ្ធិ ។

[១៧៥] សម្មាសម្ពុទ្ធិ អន្តរាសម្ពាសម្ពុទ្ធិ កុសុម្មតិ-
តិ ។ អាមត្ត ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ធីតា វេទនា កា-
យិកំ ធីតំ ចេតសិកំ ធីតំ សោកបរិទេវធីតា-
មនស្សនាសាសិតិ ។ ន ហេវ វេទនា ។ បេ ។

[១៧៦] ន វេទនំ សម្មាសម្ពុទ្ធិ អន្តរាសម្ពាសម្ពុទ្ធិ
កុសុម្មតិ ។ អាមត្ត ។ ននុ វេទនំ ភក្កវតា សត្វ
ភិក្ខុវេ អាទិត្តំ កិញ្ច ភិក្ខុវេ សត្វ អាទិត្តំ ចក្កំ ភិក្ខុ-
វេ អាទិត្តំ រូទា អាទិត្តា ចក្កវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ចក្ក-
សម្មស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ ចក្កសម្មស្សប្បដ្ឋយា
ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ធីតំ វា អធីតាមសុខំ វា
តម្បិ អាទិត្តំ កេន អាទិត្តំ អាទិត្តំ វាគក្កិណា ខោ-
សក្កិណា មោហក្កិណា អាទិត្តំ ជាតិយា ជរាមរណោ(១)
សោកេហិ បរិទេវេហិ ធីតោហិ ខោមនស្សេហិ ឧ-
ចាយាសេហិ អាទិត្តន្តំ វេទាមិ សោតំ អាទិត្តំ សម្មា
អាទិត្តា ។ បេ ។ យានំ អាទិត្តំ កុសុម្មតិ អាទិត្តា ។ បេ ។

១ ម. ជិរាយ មរណោ ។

ក្បួនរូបថា

សុខកើតអំពីការគ្រាស់ជំងឺ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

(១៧៥) សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
អើ ។ សង្ខារទាំងពួង មានវេទនាជាទុក្ខ គឺទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តី
សង្រួនសង្រួល ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ
ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងអស់ជារបស់ក្តៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ
ទាំងអស់ គឺអ្វី ជារបស់ក្តៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជារបស់ក្តៅ រូប
ជារបស់ក្តៅ ចក្ខុវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ ចក្ខុសម្ផស្សជារបស់ក្តៅ ធម្មជាតិ
ណា ដែលទទួលអារម្មណ៍ ជាសុខក៏ ជាទុក្ខក៏ មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជា
សុខក៏ កើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតិនោះជារបស់ក្តៅ ចុះ
ក្តៅដោយអ្វី ក្តៅដោយភ្លើងគឺរាគៈ ក្តៅដោយភ្លើងគឺទោសៈ ក្តៅដោយ
ភ្លើងគឺមោហៈ ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ
ទោមនស្ស ឧបាយាសៈ តថាគតពោលថា ក្តៅ ត្រចៀកជារបស់ក្តៅ
សំឡេងជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។ ច្រមុះជារបស់ក្តៅ ក្លិនជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ជីវិតំ អាទិត្តានំ រសា អាទិត្តានំ ។ បេ ។ កាយោ អាទិត្តោ
 ដោដ្ឋព្វា អាទិត្តានំ ។ បេ ។ មនោ អាទិត្តោ ធម្មា អាទិត្តា
 មនោវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ មនោសម្មស្សោ អាទិត្តោ យម្បំទំ
 មនោសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈតិ វេទយំតំ សុខំ វំ ទុក្ខំ
 វំ អទុក្ខមសុខំ វំ តម្បី អាទិត្តំ កេន អាទិត្តំ អា-
 ទិត្តំ វាគុត្តិនា ទោសត្តិនា មោហត្តិនា អាទិត្តំ ជាតិយា
 ជរាមរណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោម-
 នស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តំ វេទាមិតិ អត្តេវ
 សុត្តនោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ សព្វេ សង្ខារ
 អនោធិកត្វា កុក្កុទ្ធាតិ ។

[១៧៧] សព្វេ សង្ខារា អនោធិកត្វា កុក្កុទ្ធា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វុត្តំ ភកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ
 កាមតុណា កតមេ បញ្ច បក្ខវិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនិយា
 សោតវិញ្ញេយ្យា សន្តា ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា កត្វា
 ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យា
 ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិ-
 តា រជនិយា ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមតុណាតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អណ្តាតជារបស់ក្មេង រសជារបស់ក្មេង ។ បេ ។ កាយជារបស់ក្មេង ផោដ្ឋព្វៈ
 ជារបស់ក្មេង ។ បេ ។ ចិត្តជារបស់ក្មេង ធម្មារម្មណ៍ជារបស់ក្មេង មនោ-
 វិញ្ញាណជារបស់ក្មេង មនោសម្មស្សជារបស់ក្មេង ធម្មជាតណា ដែលទទួល
 ការម្នាក់ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខក្តី កើតឡើង
 ព្រោះមនោសម្មស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតនោះ ជារបស់ក្មេង ចុះក្មេងដោយអ្វី
 ក្មេងដោយភ្លើងគឺភក្តិៈ ក្មេងដោយភ្លើងគឺទោសៈ ក្មេង ដោយភ្លើងគឺមាហៈ
 ក្មេងដោយជាតិ ជព មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ឧបាយា-
 សៈ តថាគត ពោលថា ក្មេង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្មេង ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ។

[១៧៧] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្មេង ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាម-
 គុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែល
 គប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាតម្រេក ១ សំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយត្រ-
 ចៀក ១ ។ បេ ។ ក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ បេ ។ រសដែល
 គប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ បេ ។ ផ្សព្វដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជា
 ទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម ជាតម្រេក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង

កុរុយុគថា

អត្ថេវ សុតន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តតំ
សព្វេ សម្ព័រាវា អនោធិកត្វា កុក្កឡាតិ ។

[១៧៨] ន វត្តតំ សព្វេ សម្ព័រាវា អនោធិកត្វា
កុក្កឡាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតា លាភា
វេ ភិក្ខុវេ សុលទ្ធិំ វេ ភិក្ខុវេ ខណោ វេ បដិ-
វិទ្ធោ ព្រហ្មចរិយវាសាយ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ ឆ-
ដស្សាយតទិកា ឆាម និរយា តត្ថ យំ កិញ្ចំ បក្កិ-
នា រូបំ បស្សតិ អនិជ្ជរូបញ្ញោ បស្សតិ នោ ឥជ្ជរូបំ
អកន្ធរូបញ្ញោ បស្សតិ នោ កន្ធរូបំ អមនាបរូបញ្ញោ
បស្សតិ នោ មនាបរូបំ យំ កិញ្ចំ សោតេន សទ្ធិំ
សុណាតិ ។ បេ ។ យានេន កន្ធិ យាយតិ ។ បេ ។
ដិញ្ចយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋតំ
ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ អនិជ្ជរូ-
បញ្ញោ វិជានាតិ នោ ឥជ្ជរូបំ អកន្ធរូបញ្ញោ វិជា-
នាតិ នោ កន្ធរូបំ អមនាបរូបញ្ញោ វិជានាតិ នោ
មនាបរូបន្តំ អត្ថេវ សុតន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ(១) សព្វេ សម្ព័រាវា អនោធិកត្វា កុក្កឡាតិ ។

១ ម. ធិត្តន្តរ (ន វត្តតំ) ពាយោ វិស្សតិ ។

កុក្កុយកថា

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

(១៧៨) បុគ្គលមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែនក្តៅ ធ្វើ
មិនឲ្យមានព្រំដែនប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពេញហោរមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នក
ទាំងឡាយពេញជាបានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈ អ្នកទាំង-
ឡាយបានចាក់ធុរហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នរក ឈ្មោះឆដស្សយតនិកៈ គឺថាគតបានឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំង
នោះ បុគ្គល ឃើញរូបណាមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបមិនជាទីប្រាថ្នា
តែម្យ៉ាង មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបមិនជាទីត្រេកអរ មិន
ឃើញរូបជាទីត្រេកអរ តែងឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបជាទី
គាប់ចិត្ត បុគ្គល ឮសំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ជុំក្នុងដោយ
ច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធក្នក្សរសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
ដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវ
រូបមិនជាទីប្រាថ្នា មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីត្រេកអរ មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីពេញចិត្ត មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នោះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែន
ក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៧៧] សព្វេ សម្មាសមាសោ អនោធិកត្តា កុក្កិ-
 ឡាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវតា លាភា វេ
 ភិក្កវេ សុលទ្ធិំ វេ ភិក្កវេ ខណោ វេ បដិវិទ្ធោ
 ព្រហ្មចរិយវាសាយ ទិដ្ឋា មហោ ភិក្កវេ ធម្មស្សាយ-
 តនិកា ធាម សត្តា តត្ថ យំ កិញ្ចំ ចក្កិនា រូបំ
 បស្សតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ បស្សតិ ធា អនិដ្ឋរូបំ កន្ត្រ-
 បញ្ញោ បស្សតិ ធា អកន្ត្ររូបំ មនាបរូបញ្ញោ បស្ស-
 តិ ធា អមនាបរូបំ យំ កិញ្ចំ សោតេន សទ្ធិំ សុ-
 ណាតិ ។ បេ ។ យានេន កុំ យាយតិ ។ បេ ។
 ជិក្ខុយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋត្ថំ
 ដុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ
 វិជានតិ ធា អនិដ្ឋរូបំ កន្ត្របញ្ញោ វិជានតិ ធា
 អកន្ត្ររូបំ មនាបរូបញ្ញោ វិជានតិ ធា អមនាបរូបន្តំ
 អត្តេ វស្ថតនោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថត្ថំ
 សព្វេ សម្មាសមាសោ អនោធិកត្តា កុក្កិឡាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(១៧៧) សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្រៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ពេញហៅមានលោក អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយពេញជា
 បានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈ អ្នកទាំងឡាយបានចាក់ធ្លុះ
 ហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានស្នតិ ឈ្មោះ
 ផស្សៈតនិកៈ គឺថាគតបានឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ បុគ្គល
 ឃើញរូបណាមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបជាទីត្រេកអរ មិនឃើញរូបមិនជាទីត្រេក-
 អរ តែងឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពួ
 សំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ជុំភ្លិនដោយច្រមុះ ។ បេ ។
 លិទ្ធក្បរសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្រៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

ក្បួនរូបិ

[២០០] ន វត្តព្រំ សព្វេ សង្ខារ អនោដិកត្វា
 កុក្កុឡាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ
 វត្តំ ភកវតា សព្វេ សង្ខារ អនិច្ចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហញ្ចំ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្តំ ភកវតា សព្វេ សង្ខា-
 រ អនិច្ចា តេន វត រេ វត្តព្រំ សព្វេ សង្ខារ អ-
 នោដិកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

[២០១] សព្វេ សង្ខារ អនោដិកត្វា កុក្កុឡា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ទានំ អនិដ្ឋដលំ អកន្តដលំ អម-
 នុញដលំ សេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្រំ ។ បេ ។ សីលំ ។ បេ ។ ឧចោសថោ
 ។ បេ ។ ការវោ ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ អនិដ្ឋដលំ
 អកន្តដលំ អមនុញដលំ សេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ
 ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រំ ។ បេ ។ ននុ ទានំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញដលំ អសេចនកដលំ
 សុខទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ ទានំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញដលំ អសេចនកដលំ សុ-
 ខទ្រយំ សុខវិចារកំ លោ វត រេ វត្តព្រំ សព្វេ សង្ខារ

កុណ្ណត្ថកថា

[២០០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្រៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ ចុះសង្ខារទាំងពួង មិនទៀងឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ សង្ខារទាំងពួង មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្រៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០១] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្រៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល ។ បេ ។ ឧបាសថ ។ បេ ។ ការវិនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អើ ។ បើទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង

អភិធម្មបិដកេ រាហវគ្គ

អនោជីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។ នន្ទ សីលំ ។ បេ ។
 ឧទោសដោ ។ បេ ។ ភាវនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មន្តញ្ញដលំ អសេចនកដលំ
 សុខុទ្រយំ សុខវិទាកន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មន្តញ្ញដលំ អសេចនក-
 ដលំ សុខុទ្រយំ សុខវិទាកំ លោ វត វេ វត្តព្វេ
 សព្វេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

(២០២) សព្វេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុ-
 ឡាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតា

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតិច្ឆស្ស បស្សតោ
 អព្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ ទាណាភូតេសុ សញ្ញមោ
 សុខា វិរាគតា លោកេ កាមាណំ សមតិក្កមោ
 អស្មិមាណស្ស យោ វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខំ
 តំ សុខេន សុខំ បត្តំ អច្ឆន្តំ សុខមេវ តំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រាំដែនទេ ។ ក្រែងសីល ។ លេ ។ ឧបោ-
 សថ ។ លេ ។ ភាវនា ។ លេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលជាទីប្រាថ្នា
 មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ
 មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខប្តូរ ។ អើ ។ បើព្រហ្មចរិយៈ មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
 ផលមិនប្រឡូកប្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សុត្តិរទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមាន
 ត្រាំដែនទេ ។

(២០២) សុត្តិរទាំងពួង ដូចជាផែនក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រាំដែន
 ប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 វិវេក របស់បុគ្គល អ្នកត្រេកអរ ជាអ្នកមានធម៌បានស្តាប់
 ហើយ ឃើញ (ធម៌) រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ការមិន
 បៀតបៀន គឺការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំងឡាយ នាំមកនូវ
 សេចក្តីសុខ ក្នុងលោក ការប្រោសចាករាគៈ គឺកិរិយា
 កន្លង នូវកាមទាំងឡាយ នាំមក នូវសេចក្តីសុខក្នុងលោក
 ការបន្ទាបបង្ក នូវអស្មិមានៈ ណា នេះឯង ជាសេចក្តីសុខ
 ដ៏ក្រៃលែង សេចក្តីសុខនោះ បុគ្គល បានដល់ហើយ
 ដោយងាយ សេចក្តីសុខនោះឯង មានទីបំផុតដ៏ក្រៃលែង

អនុប្បញ្ញាតិសមយកថា

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តិ
អត្តេ វ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តត្វំ
សព្វេ សម្ពុទ្ធវា អនោជីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

កុក្កុឡាតិ ។

អនុប្បញ្ញាតិសមយកថា

[២០៣] អនុប្បញ្ញាតិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិមក្កំ កាវេតី-
តិ ។ អាមន្តា ។ អនុប្បព្វេន សោតាបត្តិដលំ សង្ខិ-
ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៤] អនុប្បញ្ញាតិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
អនុប្បព្វេន សកទាតាមិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនុប្បព្វេន សកទាតាមិមក្កំ កាវេតី-
តិ ។ អាមន្តា ។ អនុប្បព្វេន សកទាតាមិដលំ សង្ខិ-
ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៥] អនុប្បញ្ញាតិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។ អនុ-
ប្បព្វេន អនាតាមិមក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កុក្កុទ្ធកថា

វិជ្ជា ៣ ដែលគេបានដល់ហើយ នេះ ជាសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង
ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

ចប់ កុក្កុទ្ធកថា ។

អនិបបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានវដ្តប្ត ។ អើ ។
បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ តាមលំដាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ តាមលំដាប់ប្ត ។ អើ ។
បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល តាមលំដាប់ប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនសកទាតាមមគ្គ តាមលំដាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលចម្រើនសកទាតាមមគ្គ តាមលំដាប់ប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមផល តាមលំដាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលចម្រើន
អនាតាមមគ្គ តាមលំដាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនុបុព្វេន អនាតាមិមកំ កាលេតីតិ ។ អាមន្តា ។
អនុបុព្វេន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្តេ ។ បេ ។

[២០៦] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
អនុបុព្វេន អរហត្តមកំ កាលេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ
។ បេ ។ អនុបុព្វេន អរហត្តមកំ កាលេតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនុបុព្វេន អរហត្តដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ ន
ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។

[២០៧] សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កាយ-
ទិដ្ឋី វិចីកិច្ចំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច កិ-
លេសេ ចតុញ្ញកំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញកំ សោតាបន្នោ
ចតុញ្ញកំ ន សោតាបន្នោ ចតុញ្ញកំ សោតាបត្តិ-
ដលប្បត្តោ បដិលន្នោ អជិតតោ សច្ចិកតោ ឧប-
សម្បដ្ឋ វិហារតិ កាយេន ដុសីត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញកំ
ន កាយេន ដុសីត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញកំ សត្តក្ខត្ត
បរមោ កោលំកោលោ ឯកវីដី ពុទ្ធេ អវេច្ចប្ប-
សារនេន សមន្តាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលចម្រើនអនាគាតមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវអនាគាតផល តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនអរហត្តមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ចម្រើនអរហត្តមគ្គ តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្តផល តាមលំដាប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២០៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះសក្កាយ-
ទិដ្ឋិ វិចិកិត្តា សីលព្យុតបរាមាសៈ នឹងពួកកិលេស ដែលដូចគ្នានឹងធម៌
ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត (មានចំណែកជា ៤) ។ សោតាបន្នបុគ្គល ជាច-
តុញ្ញាត មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គលដល់សោតាបត្តិផល
បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម
កាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តកត្តិបរ-
មបុគ្គល គោលគោលបុគ្គល ឯកពិដិបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។

អនុញ្ញាតិសមយកថា

អរិយកន្លែហិ សីលេហិ សមម្ពណ្ណកតោ ចតុញ្ញកំ ន
អរិយកន្លែហិ សីលេហិ សមម្ពណ្ណកតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយទស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
ធនទស្សនេន ។ បេ ។ មក្កទស្សនេន កី ជហតីតិ ។
សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តកិច្ចំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកកដ្ឋេ
ច កិលេសេ ចតុញ្ញកំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញកំ សោតា-
បដ្ឋោ ចតុញ្ញកំ ន សោតាបដ្ឋោ ចតុញ្ញកំ សោតា-
បត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិតតោ សច្ចិកតោ ឧប-
សម្បជ្ជិ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញ-
កំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញកំ សត្តក្ខត្តិ-
បរមោ កោលំកោលោ ឯកវិដិ ពុទ្ធនុ អវេច្ឆប្បសា-
នេន សមម្ពណ្ណកតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ខេ ។ បេ ។
អរិយកន្លែហិ សីលេហិ សមម្ពណ្ណកតោ ចតុញ្ញកំ ន
អរិយកន្លែហិ សីលេហិ សមម្ពណ្ណកតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មិន
 ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មាន
 ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទេយ-
 សច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញ
 មគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិចា សីលព្វត-
 បរាមាសៈ នឹងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំងនោះ ជាចតុត្តាគ ។
 សោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុត្តាគ មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុត្តាគ
 បុគ្គលដល់សោតាបន្តិផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្តាគ មិនពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ ជាចតុត្តាគ សត្វកតំបរមបុគ្គល កោលំកោលបុគ្គល ឯកតីដិ-
 បុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគ មិនប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុត្តាគប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវិគុ

[២០៨] សកទានតាមិដលសច្ចិករិយាយ បដិ-
 បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡារិកំ កាមរាតំ ធុឡារិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ
 ច កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានតាមិ ចតុញ្ញាតំ ន សកទានតាមិ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិគតោ សច្ចិក-
 តោ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តេ ។ បេ ។ សមុទយទស្សនេន ។ បេ ។ និរោធ-
 ទស្សនេន ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡារិកំ កាមរាតំ ធុឡារិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច កិ-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សកទានតាមិ
 ចតុញ្ញាតំ ន សកទានតាមិ ចតុញ្ញាតំ សកទានតាមិដ-
 លប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិគតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន
 កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២០៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទា-
 តាមផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាម-
 រាគគ្រោតគ្រោត ព្យាបាទគ្រោតគ្រោត និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹង
 ធម៌ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត ។ សកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិន
 មែនសកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមផល
 បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាតដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទ-
 យសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយ
 ការឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគគ្រោតគ្រោត
 ព្យាបាទគ្រោតគ្រោត និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំងនោះ ជា
 ចតុញ្ញាត ។ សកទាតាមបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនសកទាតាមបុគ្គល
 ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិន
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អនុបញ្ញាវិសមយកថា

[១០៧] អនាតាមិដលសច្ចិកវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធុត្តនិស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណុស-
 ហាតតំ កាមរាតំ អណុសហាតតំ ព្យាបាទំ តនេកដ្ឋេ
 ប កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ អនា-
 តាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ អនាតាមិដ-
 លប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន កា-
 យេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ អន្តរាបរិទិញាយី ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិទិញាយី ។ បេ ។ អសដ្ឋារបរិទិញាយី ។ បេ ។
 សសដ្ឋារបរិទិញាយី ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋតាមី
 ចតុញ្ញាតំ ន ឧទ្ធិសោតោ ន អកកនិដ្ឋតាមីតិ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទយនិស្សនេន ។ ប ។ និរោ-
 ធិនិស្សនេន ។ បេ ។ មគ្គនិស្សនេន កី ជហតី-
 តិ ។ អណុសហាតតំ កាមរាតំ អណុសហាតតំ ព្យា-
 បាទំ តនេកដ្ឋេ ប កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ
 អនាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ សច្ចិកតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ

អនុបុព្វករិយយកថា

(២១៧) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាគាតិ-
 ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគ
 ស្រាលស្តើង ព្យាបាទស្រាលស្តើង និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌
 ទាំងនោះ ជាចតុត្ថាក ។ អនាគាតិបុគ្គល ជាចតុត្ថាក មិនមែនអនាគា-
 តិបុគ្គល ជាចតុត្ថាក បុគ្គល ដល់នូវអនាគាតិផល បានចំពោះ គ្រាស'
 ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាក
 មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាក អន្តរបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហច្ចបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល
 ជាចតុត្ថាក មិនមែនឧទ្ធិសោតៈ មិនមែនអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុត្ថាក
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុ-
 ទយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគស្រាលស្តើង
 ព្យាបាទស្រាលស្តើង និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំងនោះ ជា
 ជាចតុត្ថាក ។ អនាគាតិបុគ្គល ជាចតុត្ថាក មិនមែនអនាគាតិបុគ្គល
 ចតុត្ថាក បុគ្គល ដល់នូវអនាគាតិផល បានចំពោះ គ្រាស'ដឹង
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាក

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ អន្តរាបរិ-
 និព្វាយី ។ បេ ។ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ។ បេ ។ អសម្ព័ន្ធ-
 រាបរិនិព្វាយី ។ បេ ។ សសម្ព័ន្ធរាបរិនិព្វាយី ឧទ្ធុសោតោ
 អគិនិដ្ឋតាមី ចតុញ្ញាតំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន អគិនិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១០) អរហត្តសម្មិក្ខិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ ធុក្ខនស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាតំ អរូប-
 រាតំ មាណំ ឧទ្ធុត្ថំ អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ
 ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ អរហា ចតុញ្ញាតំ ន
 អរហា ចតុញ្ញាតំ អរហត្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិតតោ
 សម្មិកតោ ឧបសម្បដ្ឋ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ
 វីតរាតោ វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ
 ឌីហិតការោ អនុប្បត្តសនិទ្ធា បរិក្ខីណាភវសញ្ញាជ-
 លោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ ឧត្តិតបលីយោ សម្ពិណ្ណាបរិទោ
 អព្វធឿសិកោ និរត្តធឿ អរិយោ បន្ទទ្ធដោ បន្ទការោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត អន្តរាបរិនិព្វាយបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិនិព្វាយបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជា
 ចតុញ្ញាត មិនមែនឧទ្ធិសោតៈ មិនមែនអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាតឬ ។
 អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្ត
 ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះរូបរាគៈ អរូប-
 រាគៈ មានៈ ឧទ្ធចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ ព្រះអរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនព្រះអរហន្ត
 ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ប្រាសចាកមោហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ មានប្រយោជន៍ជារបស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មាន
 សញ្ញាជនៈកងកតអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹង
 ដោយប្រពៃ មានទ្វារជើងគុលគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូ (ស្នាម
 ភ្លោះ) ទម្ងាយហើយ មានសសរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះ
 ទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

វិសញ្ញតោ សុវិជិតវិជយោ ធុត្តនិស្ស បរិញាតំ សម្ម-
 ទយោ បហំនោ និរោនោ សច្ចិកតោ មត្តោ ភាវី-
 តោ អភិញ្ញាយំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយំ បរិញ្ញាតំ
 បហាតតំ បហំនំ ភាវេតតំ ភាវិតំ ។ បេ ។ សច្ចិ-
 កាតតំ សច្ចិកតំ ចត្តញ្ញាតំ សច្ចិកាតតំ ន សច្ចិ-
 កតតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មទយនិស្ស-
 នេន ។ បេ ។ និរោននិស្សនេន ។ បេ ។ មត្តនិស្ស-
 នេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូបរាគំ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ ចត្តញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចត្តញ្ញាតំ អរហា ចត្តញ្ញាតំ ន អរហា ចត្តញ្ញាតំ អរ-
 ហត្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិតតា សច្ចិកតោ ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចត្តញ្ញាតំ
 ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចត្តញ្ញាតំ វីតរកោ
 វីតនោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ឱហិតការោ

អនុប្បញ្ញតិសមយកថា

ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រកប មានជំនះឈ្នះដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច
 បុគ្គលនោះ ក៏បានកំណត់ដឹងហើយ សមុទេយសច្ច (ហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតទុក្ខ) ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច (ធម៌ជាទីរំលត់ទុក្ខ) បាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បានកំ-
 ណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែល
 គួរចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិ
 ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជា
 ចតុញ្ញាត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។
 ដោយការឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះរូបរាគៈ អរូប-
 រាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ អរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអរហន្ត ជា
 ចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ប្រាសចាកមោហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានការជាក់ចុះហើយ

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខតំ ណាកវសញ្ញោ ជនោ សប្បទញ្ញា

វិមត្តោ ទុក្ខត្តបលិយោ សន្តិណ្ណាបរិទោ អត្ថទ្យេសិកោ

និវត្តទ្យោ អរិយោ បន្ទទ្ធជោ បន្ទការោ វិសញ្ញត្តោ

សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខនុស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហំ-

នោ និរោនោ សច្ចិកតោ មត្តោ ការិតោ អភិញ្ញយ្យំ

អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហំនំ

ការិតត្ថំ ការិតំ ។ ប ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ ប-

តញ្ញាតំ សច្ចិកាតត្ថំ ន សច្ចិកតត្ថំ ។ ន ហេវំ

វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០០] សោតាបត្តិដលសច្ចិកវិយាយ បដិបន្នោ

បុគ្គលោ ទុក្ខំ ទុក្ខន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្តព្វេតិ ។

អាមន្តា ។ ទុក្ខេ ទិដ្ឋេ ដលេ វិតោតិ វត្តព្វេតិ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទយំ ទុក្ខន្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

មានប្រយោជន៍ដាវរបស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មានសញ្ញាជនៈក្នុង
 ភតអស់រលីងហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ
 មានទ្វារជើងគុលគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានស-
 សរខ្សឹនដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មាន
 ទង់ជាក់ចុះហើយ មានភាវៈជាក់ចុះហើយ ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រ-
 កប មានជំនះឈ្នះហើយដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច បុគ្គលនោះបានកំណត់
 ដឹងហើយ សមុទេយសច្ច ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បាន
 កំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 បុគ្គលនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល
 ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបានឬ ។ អើ ។ កាលបើទុក្ខ
 ដែលបុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិនៅក្នុងផលបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ សមុទេយៈ ។ បេ ។

អនុប្បញ្ញាសមយកថា

និរោធំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោតិ ។ អា-
មន្តា ។ និរោធេ ទិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។
ន ហេវំ វត្តញ្ញោ ។ បេ ។

(២១២) សោតាបត្តិដលសុត្តិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ មក្កំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោ
មក្កេ ទិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។ អាមន្តា ។
ទុក្កំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោ ទុក្កេ ទិដ្ឋេ
ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។ ន ហេវំ វត្តញ្ញោ ។ បេ ។
មក្កំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោ មក្កេ ទិដ្ឋេ
ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយំ
ទក្ខុណ្ណោ ។ បេ ។ និរោធំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ
វត្តញ្ញោ និរោធេ ទិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។
ន ហេវំ វត្តញ្ញោ ។ បេ ។

(២១៣) សោតាបត្តិដលសុត្តិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ ទុក្កំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោ
ទុក្កេ ទិដ្ឋេ ន វត្តញ្ញំ ដលេ វិភោតិ វត្តញ្ញោតិ ។
អាមន្តា ។ មក្កំ ទក្ខុណ្ណោ បដិបន្នុកោតិ វត្តញ្ញោ

អនុប្បាសន៍សមយកថា

ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបុណ្ណ ។ អើ ។ កាល
បើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅ
ក្នុងផលបុណ្ណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតា-
បត្តិផល ឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ
បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបុណ្ណ
បុ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះ
កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលបុណ្ណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ
មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
ហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបុណ្ណ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា
ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបុណ្ណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៣) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គលនោះ
បានឃើញហើយ គួរនិយាយថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលបុណ្ណ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មក្កុ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញំ ដលេ បិសោតិ វត្ថុញោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។ សម្មទយំ ទក្ខុន្តោ ។ បេ ។
 និរោធំ ទក្ខុន្តោ បដិបន្នុកោតិ វត្ថុញោ និរោធេ ទិដ្ឋេ
 ន វត្ថុញំ ដលេ បិសោតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កុ
 ទក្ខុន្តោ បដិបន្នុកោតិ វត្ថុញោ មក្កុ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញំ
 ដលេ បិសោតិ វត្ថុញោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។

[២០២] សោតាបត្តិដលសង្ខិកិវិយាយ បដិ-

បន្នោ បុក្កលោ ទុក្ខំ ទក្ខុន្តោ បដិបន្នុកោតិ វត្ថុញោ
 ទុក្ខេ ទិដ្ឋេ ន វត្ថុញំ ដលេ បិសោតិ វត្ថុញោតិ ។
 អាមន្តា ។ និវត្តិយំ^(១) ទុក្ខទស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញេ ។ បេ ។ សម្មទយំ ទក្ខុន្តោ ។ បេ ។ និរោធំ
 ទក្ខុន្តោ បដិបន្នុកោតិ វត្ថុញោ និរោធេ ទិដ្ឋេ ន
 វត្ថុញំ ដលេ បិសោតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមន្តា ។ និវត្តិយំ
 និរោធនិស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។

១ ម. និវត្តិយំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយ
 ថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ឃើញសមុទេយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ�ៈ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធិ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោល
 ថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
 មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
 ហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៤) បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
 ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គល
 នោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិត
 នៅក្នុងផលបានទេឬ ។ អើ ។ ការឃើញទុក្ខ ជាការឥតប្រយោជន៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ឃើញសមុទេយៈ
 ។ បេ ។ ឃើញនិរោធិ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធិ
 បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 បិតនៅក្នុងផលបានទេឬ ។ អើ ។ ការឃើញនិរោធិ ជាការឥតប្រ-
 យោជន៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អនុប្បញ្ញាសបយកថា

[២០៥] ទុក្ខេន ទិដ្ឋេ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
ហោន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខសច្ចំ ចត្តារិ សច្ចានិតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២០៦] រូបក្ខន្ធភ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ បញ្ចក្ខន្ធភ
អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ រូបក្ខន្ធភ
បញ្ចក្ខន្ធភិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២០៧] ចក្ខាយតនេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ទ្វាទ-
សាយតនានិ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្ខាយតនំ ទ្វាទសាយតនានិតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

[២០៨] ចក្ខុធាតុយា អនិច្ចតោ ទិដ្ឋាយ អដ្ឋា-
រស ធាតុយោ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្ខុធាតុ អដ្ឋារស ធាតុយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

[២០៩] ចក្ខុទ្រិយេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ពារីស-
តិទ្រិយានិ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អាមត្តា ។
ចក្ខុទ្រិយំ ពារីសតិទ្រិយានិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

[២១៥] កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ សច្ចៈ ៤ ឈ្មោះ ថាបានឃើញហើយឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ឈ្មោះថាសច្ចៈ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] កាលបើរូបក្ខន្ធ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិន ទៀង បញ្ចក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិនទៀងឬ ។ អើ ។ រូបក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបញ្ចក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៧] កាលបើចក្ខុកាយតនៈ បុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀង កាយតនៈ ១២ ឈ្មោះថាបុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុកាយតនៈ ឈ្មោះថាកាយតនៈ ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៨] កាលបើចក្ខុធាតុ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថាមិនទៀង ធាតុទាំង ១៨ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ ឈ្មោះថាធាតុ ១៨ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៩] កាលបើចក្ខុស្រ្តីយ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀង ឥស្រ្តីយទាំង ២២ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី ថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុស្រ្តីយ ឈ្មោះថាឥស្រ្តីយ ២២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២០] ចត្វាហិ ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិ-
 ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តារិ សោតាបត្តិដលានិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋហិ ញ្ញាណេហិ សោតា-
 បត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ សោតា-
 បត្តិដលានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វាទស-
 ហិ ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វាទស សោតាបត្តិដលានិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចតុច្ចត្តាធឿសាយ ញ្ញាណេហិ សោ-
 តាបត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុច្ចត្តា-
 ធឿស សោតាបត្តិដលានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សត្តសត្តតិយា ញ្ញាណេហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិក-
 រោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តសត្តតិ សោតាបត្តិដលានិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២១] ន វត្តព្វំ អនុប្បញ្ញតិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្តំ ភកវតា សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ
 អនុប្បព្វនិទ្ទោ អនុប្បព្វទោណោ អនុប្បព្វបញ្ញារោ ន អា-
 យតកេលេវ បចារោ ឃ្លាថេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្ម-
 វិនយេ អនុប្បព្វសិក្ខា អនុប្បព្វកិរិយា អនុប្បព្វបដិបទា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២២០) បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយ
 ញ្ញាណទាំង ៤ ប្ត ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៤ ប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិ-
 ផល ដោយញ្ញាណទាំង ៨ ប្ត ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៨
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ១២ ប្ត ។ អើ ។ សោតាបត្តិ-
 ផល មាន ១២ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ៤៤ ប្ត ។ អើ ។
 សោតាបត្តិផល មាន ៤៤ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ដោយញ្ញាណទាំង ៧៧ ប្ត ។
 អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៧៧ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(២២១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់
 មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ ទាបទៅដោយលំដាប់ ជ្រាលទៅដោយលំដាប់
 ទេរទៅដោយលំដាប់ មិនមែនចោតជ្រៅស្រឡូង ដូចជាអណ្តូងទេ យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាជាលំដាប់
 មានភិក្ខុដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដោយលំដាប់

អនុប្បញ្ញាភិសមយកថា

ន អាយតនេករេនេ អញ្ញាបដិវេជោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។

[២២២] ន វត្ថុតំ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតោ

អនុប្បព្វេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ
កម្មារោ រជតស្សេវ និទ្ធិមេ មលមត្តនោតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អនុប្បញ្ញា-
ភិសមយោតិ ។

[២២៣] ន វត្ថុតំ អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ អាយស្មា កវម្មតិត្តោរោ ភិក្ខុ ឯតទ-
រោច សម្មុខា មេតំ អាវុសោ កកវតោ សុតំ សម្មុខា
បដិក្កហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទ-
យម្បិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធម្បិ បស្សតិ ទុក្ខនិ-
រោធតាមិជីបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ ទុក្ខសមុទយំ
បស្សតិ ទុក្ខម្បិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធម្បិ
បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមិជីបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ
ទុក្ខនិរោធំ បស្សតិ ទុក្ខម្បិ សោ បស្សតិ

អនុប្បញ្ញត្តិសមយកថា

មិនមែនបានគ្រាស់ដឹងព្រះអរហត្តផលតែម្តងទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យ
ដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការគ្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មាន ។

[២២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា គប្បីកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលរបស់ខ្លួន បន្តិច
ម្តង ។ ក្នុងមួយខណៈ ។ ដោយលំដាប់ ដូចជាជាន់មាស
ដែលកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលនៃរាជតវត្ត ដូច្នោះដែរ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
គ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ។

[២២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់
មានទេប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះគរុម្បតិភោគមានអាយុ បានពោលដូច្នោះ នឹង
ភិក្ខុទាំងឡាយហើយថា ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ ពាក្យនេះ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះកក្រក្ក បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះកក្រក្ក នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធភ
គាមិនីបដិបទាផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខសមុទយៈ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថាឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធភគាមិនីបដិបទា
ផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធភ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង

អភិធម្មបិដកេ រាជវង្ស

ទុក្ខសមុទយម្បី បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមីនីបដិបទម្បី
 បស្សតិ យោ ទុក្ខនិរោធតាមីនីបដិបទម្បី បស្សតិ
 ទុក្ខម្បី សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយម្បី បស្សតិ ទុក្ខ-
 និរោធម្បី បស្សតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ន វុត្តំ អនុប្បញ្ញកិសមយោតិ ។

[២២២] អនុប្បញ្ញកិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។

ននុ វុត្តំ ភកវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្មនាយ
 ។ បេ ។ ធន ចាកិវាណិ អកញ្ចោ កាតុន្តិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តំ អនុប្ប-
 ញ្ញកិសមយោតិ ។

[២២៣] អនុប្បញ្ញកិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។

ននុ វុត្តំ ភកវតា យស្មី កិក្ខវេ សមយេ អរិយសា-
 វកស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទទាទិ យំ កិញ្ចំ
 សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហា ទស្សនុប្ប-
 ណា កិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស តីណិ សញ្ញាជនានិ ប-
 ហិយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិញ្ញា សីលព្វតបរាមាសោតិ

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

ឃើញទុក្ខសមុទ្រយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាផង បុគ្គលណា
ឃើញទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង
ឃើញទុក្ខសមុទ្រយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការ
ត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានទេ ។

[២២២] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្តូ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទា (គឺសោ-
តាបត្តិមគ្គ) ។ បេ ។ សោតាបន្នបុគ្គល មិនគួរធ្វើនូវហេតុជាទីតាំង
នៃសេចក្តីអាក្រក់ទាំង ៦ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេ ។

[២២៥] ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានប្តូ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា
ធម្មចក្ខុ ដែលមានចូលទៅប្រាសហើយ មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ
របស់អរិយសាវ័ក កើតឡើងថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើង
ជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានការរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ ១
វិចិកិត្តា ១ សីលព្វតបរាមាសៈ ១ ឈ្មោះថាអរិយសាវ័កបានលះបង់

ពេហារកថា

អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តត្ថំ
អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា ។

ពេហារកថា

[២២៦] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ពេហារោ លោកុត្ត-
រោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរេ សោតេ បដិហញ្ញាតិ
នោ លោកិយេ លោកុត្តរេន វិញ្ញាណោន បដិវិជាន-
នន្តំ នោ លោកិយេន សាវកា បដិវិជានន្តំ នោ បុ-
ថុជ្ឈនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] ននុ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ពេហារោ លោ-
កិយេ សោតេ បដិហញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ពេហារោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញាតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ
ពេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៨] ននុ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ពេហារំ លោកិ-
យេន វិញ្ញាណោន បដិវិជានន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ពេហារំ លោកិយេន វិញ្ញាណោន

វេហារកថា

ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនសម្បទា ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មានទេ ។

ចប់ អនុបុព្វាភិសមយកថា ។

វេហារកថា

[២២៦] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោ-
កុត្តរៈ មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ ជនទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ មិនដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ
សាវ័កទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ បុថុជ្ជនទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់ទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] ក្រែងវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិច
ត្រចៀកជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២២៨] ក្រែងពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់
នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈដែរ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បដិវិជានន្តិ ឆោ វត វេ វត្ថេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ
វេហារេ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៧] នន្ទ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារំ បុដ្ឋដ្ឋ-
នា បដិវិជានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ ពុទ្ធស្ស ភកវ-
តោ វេហារំ បុដ្ឋដ្ឋនា បដិវិជានន្តិ ឆោ វត វេ វត្ថេ ពុ-
ទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារេ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣០] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារេ លោកុត្តរោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ
សោតាបត្តិដលំ សកទាតាមិមក្កោ សកទាតាមិដលំ
អនាតាមិមក្កោ អនាតាមិដលំ អវហត្តមក្កោ អវហត្ត-
ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិទាទោ ឥន្ទ្រិយំ
ពលំ ពោជ្ឈម្ពោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថេ ។ បេ ។

[២៣១] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារេ លោ-
កុត្តរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវ-
តោ វេហារំ សុណន្តិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ
ធម្មោ សោតវិញ្ញេយ្យោ សោតស្មី បដិហព្វាតិ សោ-
កស្ស អាចាបំ អាគច្ចតិ ។ ន ហេវំ វត្ថេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

(២២៧) ក្រែងពួកបុប្ផជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគឬ ។ អើ ។ បើពួកបុប្ផជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់
ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

(២៣០) វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
ឬ ។ អើ ។ ចុះមគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សក-
ទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដាន សម្មប្បដាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈង្គិៈ (ជាលោកុត្តរៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣១) វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ សាក៍ត្តកខ្លះ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានឬ ។
អើ ។ លោកុត្តរធមិ បុគ្គលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ប៉ះទង្គិចត្រចៀក
មកកាន់រង្វង់នៃត្រចៀកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពោលហោរា

[២៣២] នន្ទ លោក្យត្តរោ ធម្មោ ន សោត
 វិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិហោតិ ន សោតស្ស
 អាទាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ លោក្យត្ត-
 រោ ធម្មោ ន សោតវិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិ-
 ហោតិ ន សោតស្ស អាទាបំ អាគច្ឆតិ លោ វត រេ
 វត្តេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វោហារោ លោក្យត្តរោតិ ។

[២៣៣] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វោហារោ លោក្យត្ត-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វោ-
 ហារេ រដ្ឋេយ្យនិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្តរោ ធម្មោ វា-
 កដ្ឋានិយោ វជនិយោ កមនិយោ មទនិយោ ពទ្ធនិ-
 យោ មុច្ឆនិយោតិ ។ ន ហោំ វត្តេ ។ បេ ។

[២៣៤] នន្ទ លោក្យត្តរោ ធម្មោ ន វាកដ្ឋា-
 និយោ ន វជនិយោ ន កមនិយោ ន មទនិយោ ន
 ពទ្ធនិយោ ន មុច្ឆនិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ
 លោក្យត្តរោ ធម្មោ ន វាកដ្ឋានិយោ ន វជនិយោ
 ន កមនិយោ ន មទនិយោ ន ពទ្ធនិយោ ន មុច្ឆ-
 និយោ លោ វត រេ វត្តេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វោ-
 ហារោ លោក្យត្តរោតិ ។

រោហិត

[២៣២] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីដឹងដោយត្រចៀក
 មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀក មិនមកកាន់រង្វង់នៃត្រចៀកទេឬ ។ អើ ។ បើ
 លោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិចត្រចៀក
 មិនមកកាន់រង្វង់នៃត្រចៀកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២៣៣] រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
 ឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ត្រេកអរ នឹងរោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីស្រវឹង ជាទីចង ជាទីជ្រប់ចុះឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៤] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជា
 ទីត្រេកអរ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង មិនជាទីជ្រប់
 ចុះទេឬ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីត្រេកអរ
 មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង មិនជាទីជ្រប់ចុះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រោហិត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 ជាលោកុត្តរៈទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៣៥] ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ វោហារោ លោក្កត្ត-
រោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ
វោហារំ^(១) ទុស្សយ្យនិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តរោ
ធម្មា នោសដ្ឋានិយោ កោបដ្ឋានិយោ បដិយដ្ឋានិ-
យោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[២៣៦] នទុ លោក្កត្តរោ ធម្មា ន នោសដ្ឋា-
និយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ លោក្កត្តរោ ធម្មា ន នោសដ្ឋា-
និយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោ នោ
វត វេ វត្ថព្វ ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ វោហារោ លោក្កត្ត-
រោតិ ។

[២៣៧] ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ វោហារោ លោក្កត្ត-
រោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ
វោហារេ មុយ្យេយ្យនិ ។ អាមន្តា ។ លោក្កត្តរោ
ធម្មា មោហដ្ឋានិយោ អញ្ញាណករណោ អចក្កក-
រណោ បញ្ញានិរោធិកោ វិយាតបក្ខិកោ អនិព្វាន-
សំវត្ថនិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

១ ម វោហារេតិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៣៥] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរ ឬ ។
អើ ។ សារីកត្ថកខ្លះ ប្រទូស្ត នឹងវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រទូស្ត ជាទីតាំង
នៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ាំងប៉ាក ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
ទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ាំង
ប៉ាកទេឬ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
ទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ាំង
ប៉ាកទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះ
ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរទេ ។

[២៣៧] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរឬ ។
អើ ។ សារីកត្ថកខ្លះ វង្វែង ក្នុងវេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគឬ ។
អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វែង ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
ធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយការរលត់ទៅនៃបញ្ញា ជាពួកនៃសេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វេយ្យាករណ៍

[២៣៨] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋានិ-
 យោ ន អញ្ញាណករណោ ន អបក្ខករណោ បញ្ញា-
 វុឌ្ឍិកោ អវិយាតបក្ខិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ញំ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋា-
 និយោ ន អញ្ញាណករណោ ន អបក្ខករណោ
 បញ្ញាវុឌ្ឍិកោ អវិយាតបក្ខិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោ
 លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាករណ លោ-
 កុត្តរោតិ ។

[២៣៩] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាករណ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ
 វេយ្យាវំ សុណាន្តិ សព្វេ តេ មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាវំ
 សុណាន្តិ សព្វេ តេ មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។
 ពាលបុត្តដ្ឋនា ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេយ្យាវំ សុណាន្តិ
 ពាលបុត្តដ្ឋនា មក្កំ ភាវេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មាតុយាតកោ ។ បេ ។ បិតុយាតកោ ... អរហន្ត-
 យាតកោ ... វហ្មវុប្បនកោ ។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ

វេហារកថា

[២៣៨] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង
 មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយ
 ការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីព្រះនិព្វាន ឬ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេច
 ក្តីវង្វេង មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកប
 ដោយការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
 របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២៣៩] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
 ឬ អើ ។ ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៤០] ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អើ ។ ពួកពាលបុប្ផជន
 ស្តាប់វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពួកពាលបុប្ផជន ចម្រើនមគ្គ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតា
 ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់បិតា . . . បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត . . .
 បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យព្យុះពោរ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ

អភិធម្មចំណីពេ កថាវគ្គ

ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ សុណាតិ សេដ្ឋុកេនតោ
មក្កំ ភារេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២៤០] លត្តា សោវណ្ណាមយាយ លដ្ឋិយា ជញ្ញា-
បុញ្ញោបិ សុវណ្ណបុញ្ញោបិ អាចិក្ខិត្តិ ។ អាមន្តា ។
ឯវមេវ ភគវា លោកុត្តវេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តវម្បិ ធម្មំ វេហារតីតិ ។

[២៤២] លត្តា ឯលណ្ឌិយាយ លដ្ឋិយា ជញ្ញា-
បុញ្ញោបិ សុវណ្ណបុញ្ញោបិ អាចិក្ខិត្តិ ។ អាមន្តា ។
ឯវមេវ ភគវា លោកិយេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តវម្បិ ធម្មំ វេហារតីតិ ។

[២៤៣] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកិ-
យំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរំ
វេហារន្តស្ស លោកុត្តវោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
លោកិយំ វេហារន្តស្ស សោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញតិ លោកុត្តរំ វេហារន្តស្ស លោកុត្តវេ សោ-
តេ បដិហញ្ញតិ លោកិយំ វេហារន្តស្ស លោកិ-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ លោកុត្តរំ វេហា-
រន្តស្ស លោកុត្តវេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ស្តាប់រវេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ចម្រើន
មគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤១) គំនរស្រូវក្តី គំនរមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នាតជាវិការៈនៃមាសបូ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោល
នូវធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយរវេហារជាលោកុត្តរៈ យ៉ាង
នេះឯង ។

(២៤២) គំនរស្រូវក្តី គំនរមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នាត មានសណ្តានដូចដើមល្អផ្លែខ្លះ ។ អើ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយ
រវេហារជាលោកិយៈ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៣) រវេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលពោលថា
ជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលថា ជាលោកុត្តរៈ ក៏ជា
លោកុត្តរៈមែនបូ ។ អើ ។ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ រវេហារនោះ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ កាលពោលជាលោ-
កុត្តរៈ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកុត្តរៈ កាលពោលជាលោកិយៈ ពួក
សាវ័ក រមែងជឿច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក រមែងជឿច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ

ពិហារកថា

លោកិយំ វេហារន្តស្ស បុដ្ឋដ្ឋនា បដិវជានន្តិ លោ-
ក្កត្តំ វេហារន្តស្ស សាវកា បដិវជានន្តិតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២២] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារោ
លោកិយំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោ-
ក្កត្តំ វេហារន្តស្ស លោក្កត្តោ ហោតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ ភកវតំ លោកិយម្បិ លោក្កត្តម្បិ ធម្មំ
វេហារតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វិ ភកវតំ លោកិ-
យម្បិ លោក្កត្តម្បិ ធម្មំ វេហារតិ តេន វត វេ វត្តព្វេ
ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារោ លោកិយំ វេហារន្តស្ស
លោកិយោ ហោតិ លោក្កត្តំ វេហារន្តស្ស លោ-
ក្កត្តោ ហោតិ ។

[២២៣] ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារោ លោកិ-
យំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោក្កត្តំ វេ-
ហារន្តស្ស លោក្កត្តោ ហោតិ ។ អាមន្តា ។ មន្តំ
វេហារន្តស្ស មត្តោ ហោតិ អមន្តំ វេហារន្តស្ស អ-
មត្តោ ហោតិ ដលំ វេហារន្តស្ស ដលំ ហោតិ

វេហារកថា

កាលពោលជាលោកិយៈ ពួកបុប្ផជន រមែងដឹងច្បាស់ កាលពោល
ជាលោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក រមែងដឹងច្បាស់ប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ កាលពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែនប៉ុ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផងប៉ុ ។ អើ ។ បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផង ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេហារ កាលព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគ ពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែន ។

[២២៥] វេហារ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ ក៏ជាលោកិយៈមែន កាលពោលជាលោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈមែន
ប៉ុ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ កាលពោលថាមគ្គ ក៏ជាមគ្គមែន កាល
ពោលថាមិនមែនមគ្គ ក៏មិនមែនមគ្គមែន កាលពោលថាផល ក៏ជាផលមែន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អដលំ វេហារន្តស្ស អដលំ ហោតិ និព្វានំ វេហារន្តស្ស
 និព្វានំ ហោតិ អនិព្វានំ វេហារន្តស្ស អនិព្វានំ ហោតិ
 សង្ខតំ វេហារន្តស្ស សង្ខតំ ហោតិ អសង្ខតំ វេហា-
 រន្តស្ស អសង្ខតំ ហោតិ រូបំ វេហារន្តស្ស រូបំ ហោ-
 តិ អរូបំ វេហារន្តស្ស អរូបំ ហោតិ វេទនំ វេហារន្ត-
 ស្ស វេទនា ហោតិ អវេទនំ វេហារន្តស្ស អវេទនា
 ហោតិ សញ្ញំ វេហារន្តស្ស សញ្ញា ហោតិ អសញ្ញា
 វេហារន្តស្ស អសញ្ញា ហោតិ សង្ខារេ វេហារន្តស្ស
 សង្ខារា ហោតិ អសង្ខារេ វេហារន្តស្ស អសង្ខារា
 ហោតិ វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស វិញ្ញាណំ ហោតិ អ-
 វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស អវិញ្ញាណំ ហោតិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

វេហារកថា ។

និរោធកថា

[២២៦] ទ្វេ និរោធិតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធិតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ និរោធសច្ឆានីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ឆានីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កាលពោលថាមិនមែនផល ក៏មិនមែនផលមែន កាលពោលថានិព្វាន
 ក៏ជានិព្វានមែន កាលពោលថាមិនមែននិព្វាន ក៏មិនមែននិព្វានមែន
 កាលពោលថាសង្ខតធម៌ ក៏ជាសង្ខតធម៌មែន កាលពោលថាអសង្ខតធម៌
 ក៏ជាអសង្ខតធម៌មែន កាលពោលថារូប ក៏ជារូបមែន កាលពោលថា
 មិនមែនរូប ក៏មិនមែនរូបមែន កាលពោលថាវេទនា ក៏ជាវេទនាមែន
 កាលពោលថាមិនមែនវេទនា ក៏មិនមែនវេទនាមែន កាលពោលថា
 សញ្ញា ក៏ជាសញ្ញាមែន កាលពោលថាមិនមែនសញ្ញា ក៏មិនមែនសញ្ញា
 មែន កាលពោលថាពួកសង្ខារ ក៏ជាពួកសង្ខារមែន កាលពោលថាមិនមែន
 ពួកសង្ខារ ក៏មិនមែនពួកសង្ខារមែន កាលពោលថាវិញ្ញាណ ក៏ជាវិញ្ញាណ
 មែន កាលពោលថាមិនមែនវិញ្ញាណ ក៏មិនមែនវិញ្ញាណមែនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កថាវត្ថុ ។

និរោធិកថា

(២២៦) និរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ទុក្ខនិរោធិ មានពីរប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ និរោធិសច្ច
 មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធិសច្ច មានពីរប្ប ។

និរោធហា

អាមន្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខសច្ចានិទ្ទិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ទ្វេ និរោធសច្ចានិទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ សមុទយ-
 សច្ចានិទ្ទិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធស-
 ច្ចានិទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ មគ្គសច្ចានិទ្ទិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ចានិទ្ទិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្វេ តាលានិ ។ បេ ។ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណា-
 និ ទ្វេ បរាយណានិ ទ្វេ អប្បតានិ ទ្វេ អមតានិ ។ បេ ។
 ទ្វេ និព្វានានិទ្ទិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានា-
 និទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ទ្ធិន្ទំ និព្វានានំ ឧច្ចនិបតា
 ហំនប្បណីតតា ឧក្កំសាវកំសោ សីមា កំ កេនោ កំ
 រាជី កំ អន្តរិកា កតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤៧] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អប្ប-
 ជិសម្ពាទិវុទ្ធេ សម្ពារេ បជិសម្ពា និរោធន្តិទ្ទិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ចំ អប្បជិសម្ពាទិវុទ្ធេ សម្ពារេ បជិសម្ពា
 និរោធន្តិ ចោ វត វេ វត្តព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២៤៨] ន វត្តព្វំ ទ្វេ និរោធាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អប្បជិសម្ពាទិវុទ្ធា សម្ពារ

ពោហារកថា

អើ ។ ទុក្ខសច្ច មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និ-
 រោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ សមុទយសច្ច មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ មគ្គសច្ច មានពីរប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរប្ប ។ អើ ។ ការ
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការជ្រកកោន មានពីរ ការរលឹក មានពីរ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ការមិនច្យុត មានពីរ ការមិនស្ងប់ មាន
 ពីរ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មានពីរប្ប ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាបនិងខ្ពស់
 ឧក្រិដ្ឋនិងឧបយ ដែន ឬ ការបែកបាក់ ការប្រេះបាក់ ឬ ចន្លោះ របស់
 និព្វានទាំងពីរ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៧] និរោធិ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ក្រែងថាកាលបើសង្ខារ
 រលត់ ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាទាំងឡាយ រលត់
 ដែរឬ ។ អើ ។ បើសង្ខារ រលត់ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរទេ ។

[២៤៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេ ។
 អើ ។ ក្រែងសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អច្ចន្តកត្តា បដិសង្ខានិរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្តកត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វិ អប្បដិសង្ខានិរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្ត-
កត្តា បដិសង្ខានិរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្តកត្តា តេន វត
រេ វត្តេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២២៧] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ បដិសង្ខា-
និរុទ្ធាបិ សង្ខារា អរិយមគ្គំ អាគម្ម និរុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អប្បដិសង្ខានិរុទ្ធា សង្ខារា អរិយមគ្គំ អាគម្ម
និរុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[២២៨] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ បដិសង្ខា-
និរុទ្ធា សង្ខារា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
អប្បដិសង្ខានិរុទ្ធា សង្ខារា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្តំ ទ្វេ និរោ-
ធាតិ ។

និរោធហា ។
ទុតិយោ វិញ្ញោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត ចុះសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុតដែរឬ ។ អើ ។ បើ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងទីបំផុត (ដូចគ្នា) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា និរោធិ មានពីរ ។

[២៤៧] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា រលត់ទៅ ព្រោះអាស្រ័យអរិយមគ្គឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រលត់ទៅ ព្រោះអាស្រ័យអរិយមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៨] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេ ។

ចប់ និរោធិកថា ។
ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ពលកថា

តិស្ស ឧទ្ធានំ

បរុបហារោ អញ្ញាណំ កង្ខា បរិពារណា
វដិភេទោ ទុក្ខាហារោ វិនិ កុក្កុឡោ សង្ខារា(១)

ឯកោ អភិសមយោ ឯកោ

វេហារោ ឯកោ និរោជានិ(២) ។

ពលកថា

[២៥១] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
អាមន្តា ។ តថាគតតលំ សាវកតលំ សាវកតលំ
តថាគតតលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥២] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
អាមន្តា ។ តព្វោវ តថាគតតលំ នំ សាវកតលំ
តព្វោវ សាវកតលំ នំ តថាគតតលន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៣] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។

១ ធិមស្មី ទុតិយវគ្គេ សង្ខារកថាទី ៤ ហោទី ។

២ ម. បរុបហារោ អញ្ញាណំ កង្ខា បរិពារណា
សង្ខារាហារោ មគ្គោ ចិត្តដ្ឋិតិ ច កុក្កុឡោ
ឯកភិសមយោ ចេវ វេហារោ ច និរោជនោទី ទិស្សទិយេវ ។

ពលកថា

ឧទ្ទាននៃទុតិយវគ្គនោះ គឺ

បរូបហារកថា ១ អញ្ញាណកថា ១ កង្ខារកថា ១ បរិវារណា
 កថា ១ វចីរភិក្ខុកថា ១ ទេវាហារកថា ១ ចិត្តដ្ឋិតិកថា ១
 កក្កុទ្ធកថា ១ សង្ខារកថា ១ អនុបញ្ញាភិសមយកថា ១ វេ-
 ហារកថា ១ និរោធកថា ១ ។

ពលកថា

[២៤១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាកម្លាំងរបស់សាវ័ក កម្លាំងរបស់
 សាវ័ក ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៤២] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក
 ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់សាវ័ក
 នោះ កម្លាំងរបស់សាវ័កនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះ ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ត

អាមន្តា ។ យាទិសំ តថាគតាលំ តាទិសំ សាវក-
 តាលំ យាទិសំ សាវកតាលំ តាទិសំ តថាគតាលន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] តថាគតាលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសោ តថាគតស្ស បុព្វយោតោ បុព្វ-
 បរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនា តាទិសោ សាវកស្ស
 បុព្វយោតោ បុព្វបរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] តថាគតាលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ ជីវោ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញ សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្បដិសរណោតិ ។
 អាមន្តា ។ សាវកោ ជីវោ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញ សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្បដិសរណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] តថាគតាលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ អនុប្បន្នស្ស មត្តស្ស ឧ-
 ប្បទេតា អសញ្ញាតស្ស មត្តស្ស សញ្ញទេតា^(១)

១ ម. សញ្ញទេតា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់សាវ័ក ក៏ដូច្នោះ
កម្លាំងរបស់សាវ័ក ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ
ឬ ។ អើ ។ សេចក្តីព្យាយាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការ
ពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច សេចក្តីព្យា-
យាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌
របស់សាវ័ក ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៥] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឯង ដឹង
សព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អើ ។ សាវ័ក
ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់
ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវ័ក
ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតឱ្យ
កើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឱ្យកើតព្រម ជាអ្នក

ពលកថា

អនិក្ខាតស្ស មគ្គស្ស អក្ខាតា មគ្គញ មគ្គវិទូ
 មគ្គកោវិទោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស
 មគ្គស្ស ឱប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញ-
 ទេតា អនិក្ខាតស្ស មគ្គស្ស អក្ខាតា មគ្គញ មគ្គវិទូ
 មគ្គកោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៥៧) ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតពលំ សាវកសាធារណានិំ ។ អាមន្តា ។ សាវ-
 កោ សព្វញ្ញំ សព្វទស្សវីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៥៨) សាវកោ ហំនាហំនំ ជានាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ ហំនាហំនំ ជានាតិ តេន
 វត វេ វត្តព្វេ ហំនាហំនំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគ-
 តពលំ សាវកសាធារណានិំ ។

(២៥៩) សាវកោ អតីតានាគកប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្ម-
 សមាទានានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចារកំ ជានាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ អតីតានាគកប្បច្ចុប្បន្នានំ
 កម្មសមាទានានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចារកំ ជានាតិ

ពលកថា

ពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់នូវមគ្គ
ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរឬ ។ អើ ។ សារីក ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិន
ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឲ្យកើតព្រម
ជាអ្នកពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់
នូវមគ្គ ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
ឥន្ទ្រិយទាន់នឹងចាស់ក្លា (នៃសត្វ) ជាសាធារណៈដល់សារីកដែរឬ ។
អើ ។ សារីក ជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] សារីក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ សារីក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សារីកដែរ ។

[២៥៩] សារីក ជ្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ
ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយឋានៈ ដោយហេតុដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ សារីក ជ្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីត
អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយឋានៈ ដោយហេតុដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តេន វេត វេ វត្តព្វេ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្ម-
សមាទានានំ ហិនសោ ហេតុសោ វិចារកំ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណំ តថាគតពលំ សាវកសាធារណានិំ ។

[២៦០] សាវកោ សព្វត្ថតាមិនីបដិបទំ ជាតាតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ សព្វត្ថតាមិនីបដិ-
បទំ ជាតាតិ តេន វេត វេ វត្តព្វេ សព្វត្ថតាមិនីបដិ-
បទំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ សាវកសាធា-
រណានិំ ។

[៦០] សាវកោ អនេកធានុំ នាណធានុំ
លោកំ ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ
អនេកធានុំ នាណធានុំ លោកំ ជាតាតិ តេន វេត
វេ វត្តព្វេ អនេកធានុំ នាណធានុំ លោកំ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណំ តថាគតពលំ សាវកសាធារណានិំ ។

[២៦២] សាវកោ សត្តានំ នាណធិមុត្តិកតំ
ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ សត្តានំ
នាណធិមុត្តិកតំ ជាតាតិ តេន វេត វេ វត្តព្វេ សត្តា-
នំ នាណធិមុត្តិកតំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ
សាវកសាធារណានិំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត នូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន
ដោយឋានៈ ដោយហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦០] សាវ័ក ជ្រាបនូវបដិបទជាដំណើរទៅរកប្រយោជន៍
ទាំងអស់ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវបដិបទជាដំ-
ណើរទៅរកប្រយោជន៍ទាំងអស់ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវបដិបទ
ជាដំណើរទៅរកប្រយោជន៍ទាំងអស់ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦១] សាវ័ក ជ្រាបនូវលោក ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុ
ផ្សេងៗ ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវលោក ដែល
មានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវលោក
ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦២] សាវ័ក ជ្រាបនូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ
ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាបនូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា
របស់ពួកសត្វដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ
គ្នា របស់ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

ពលកថា

[២៦៣] សាវកោ ឈានវិហោក្ខុសមាធិសមា-
 បត្តិនំ សង្ក័លេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ ជានាតីតិ ។ អា-
 មម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ ឈានវិហោក្ខុសមាធិសមា-
 បត្តិនំ សង្ក័លេសំ វេទានំ វុដ្ឋានំ ជានាតិ តេន វុត-
 រេ វុត្តព្វេ ឈានវិហោក្ខុសមាធិសមាបត្តិនំ សង្ក័លេ-
 សំ វេទានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ ញ្ញាលំ តថាគុតាលំ
 សាវកសាធារណានិំ ។

[២៦៤] សាវកោ បុព្វេនិវាសានុស្សតី ជានា-
 តីតិ ។ អាមម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តី ជានាតិ តេន វុត រេ វុត្តព្វេ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តី យថាក្ខតំ ញ្ញាលំ តថាគុតាលំ សាវកសាធា-
 រណានិំ ។

[២៦៥] សាវកោ សត្តានំ ចុត្តបទានំ ជានា-
 តីតិ ។ អាមម្ហា ។ ហញ្ចិ សាវកោ សត្តានំ ចុត្ត-
 បទានំ ជានាតិ តេន វុត រេ វុត្តព្វេ សត្តានំ ចុត្តប-
 ទានំ យថាក្ខតំ ញ្ញាលំ តថាគុតាលំ សាវកសាធា-
 រណានិំ ។

ពលកថា

[២៦៣] សាវ័ក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការ
 ចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ សាវ័ក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន
 វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវការ
 សៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និង
 សមាបត្តិ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦៤] សាវ័ក ជ្រាប នូវការរព្វកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អា-
 ស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាប នូវ
 ការរព្វកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត នូវការរព្វកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

[២៦៥] សាវ័ក ជ្រាប នូវច្និតិវិបសិក្ខា របស់ពួកសត្វដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ សាវ័ក ជ្រាប នូវច្និតិវិបសិក្ខា របស់ពួកសត្វដែរ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវច្និតិវិបសិក្ខា របស់ពួកសត្វ ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៦៦] នន្ទ តថាគតស្សបិ អាសវា ខីណា
 សាវកស្សបិ អាសវា ខីណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ត
 កិញ្ចំ ឆានាគរណំ តថាគតស្ស វា សាវកស្ស វា
 អាសវក្ខយេន វា អាសវក្ខយំ វិមុត្តិយា វា វិមុត្តិ-
 តិ ។ នត្តិ ។ ហញ្ចំ នត្តិ កិញ្ចំ ឆានាគរណំ តថា-
 គតស្ស វា សាវកស្ស វា អាសវក្ខយេន វា អាស-
 វក្ខយំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិ តេន វត វេ វត្តព្វេ អាសវានំ
 ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ សាវកសា-
 ធារណាន្តិ ។

[២៦៧] អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ ត-
 ថាគតពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ម៉ា-
 នាម៉ានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ សាវក-
 សាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ មេ ។

[២៦៨] អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតពលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សត្តានំ បុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៦៦] ក្រែងអាសវៈទាំងឡាយ របស់ព្រះតថាគតអស់ហើយ
 អាសវៈទាំងឡាយ របស់សាវ័ក អស់ហើយដែរឬ ។ អើ ។ ការអស់
 អាសវៈ ដោយការអស់អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះ
 ក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មាន
 ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ការអស់អាសវៈ ដោយការអស់
 អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី
 របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់
 សាវ័កដែរ ។

[២៦៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
 ការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិន
 មែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់និងបដិសន្ធិ របស់

ពលកថា

សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] ឋានីយ៍នៃ យថាភូតំ ញាណំ តថាគត-
ពលំ សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។ អាសវាជំ
ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតពលំ សាវ័កសា-
ធារណានិច្ចំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ បេ ។

[២៧០] សត្តានំ បុគ្គលតោ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតពលំ សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
អាសវាជំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតពលំ
សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧១] ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតពលំ សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
ឋានីយ៍នៃ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតពលំ សាវ័-
កសាធារណានិច្ចំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧២] ឥន្ទ្រិយមរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតពលំ សាវ័កសាធារណានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។

ពលកថា

ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សារីកែវដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៦៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំង-
ឡាយ មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុគ្គ
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៧១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយ
ទន់និងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ មិនសាធា-
រណ ដល់សារីកែវទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧២] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
ឥន្ទ្រិយទន់និងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សារីកែវទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកេសាធារណានិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៣] ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគ-
តតលំ សាវកេសាធារណានិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រិយ-
បរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កេសាធារណានិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកេសាធារណានិ ។ អាមន្តា ។
ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកេសាធារណានិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពលកថា ។

អរិយដ្ឋិកថា

[២៧៥] ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគត-
តលំ អរិយនិ ។ អាមន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ
សោតាបត្តិមក្កោ សោតាបត្តិដលំ សកទាតាមិមក្កោ
សកទាតាមិដលំ អនាតាមិមក្កោ អនាតាមិដលំ អរហ-
ត្តមក្កោ អរហត្តដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិយ-
នោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សារីកវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(២៧៣) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សារីកវដ្ឋេ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយទេវនិងចាស់ក្លា ជាសា-
ធារណៈដល់សារីកវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧៤) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សារីកវដ្ឋេ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយទេវនិងចាស់ក្លា ជា
សាធារណៈដល់សារីកវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពលកថា ។

អរិយនិកហិ

(២៧៥) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈវដ្ឋេ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ
សោតាបត្តិផល សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិ-
ផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា

(២៧៦) ឃ្លាធាតុ យថាភ្នំ ញាណំ តថា-
 តតពលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ឃ្លាធាតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតព្វ ម-
 នសិករោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឃ្លា-
 ធាតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតព្វ មនសិករោតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ធម្មន្នំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ ស-
 មោទានំ រោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឃ្លា-
 ធាតុ យថាភ្នំ ញាណំ តថាតតពលំ អរិយន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឃ្លាធាតុ មនសិករោតិ
 អប្បណិហិតព្វ មនសិករោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ ឃ្លាធាតុ មនសិករោតិ អប្បណិហិ-
 តព្វ មនសិករោតិតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ធម្មន្នំ
 នំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោទានំ រោតិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា

(២៧៦) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្តូ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ (មាន
សុញ្ញតនិព្វានជាអារម្មណ៍) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវហេតុនិង
មិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវហេតុនិងមិន
មែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អើ ។ (បើ
ដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្តូ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍
(មានអនិមិត្តនិព្វានជាអារម្មណ៍) ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ (មាន
អប្បណិហិតនិព្វានជាអារម្មណ៍)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុង
ចិត្ត នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
ផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
ផងឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃចិត្ត
ទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៧៧] សុតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
 កតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ សុតិប្បដ្ឋានា អរិយា អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហំនាហំនេ យ-
 ថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាកតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតា-
 រម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋានា ឥន្ទ្រិចាទា ឥន្ទ្រិយា ព-
 ណា ពោជ្ឈង្គំ អរិយា សុញ្ញតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាកតតលំ អរិយំ
 សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈ-
 ង្គំ អរិយា អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតា-
 រម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញា-
 ណំ តថាកតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៩] ហំនាហំនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
 កតតលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។

អរិយបិណ្ឌ កថាវគ្គ

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
 ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
 អរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្តូ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជា
 អប្បណិហិតារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេប្តូ ។

អរិយធម៌

អាមន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច សុញ្ញតា-
 រម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហំនាហំនេ
 យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ អរិយំ ន វត្តតំ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិ-
 តារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហំនាហំនេ
 យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ អរិយំ ន វត្តតំ
 សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ សម្មប្បដ្ឋានា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨០] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតពលំ អរិយានិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ
 និញ្ញំ សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨១] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតពលំ អរិយានិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតារម្ម-
 ណានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណានិ ។

អរិយន្តិកថា

អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ
 មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៨០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុត្តិ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ មគ្គ ផល និងពាន
 សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអរិយៈ) ប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងបុត្តិ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ប្ត ។

អភិធម្មប្បដិពោ រាហវត្ថុ

អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញា-
តញ្ច មនសិករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច មន-
សិករោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តា-
នំ សមោទានំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សត្តានំ ចុត្តបទាតេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតពលំ
អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្ប-
ណិហិតារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិ-
ហិតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច
មនសិករោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ច មនសិក-
រោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ អាមន្តា ។
ទ្ធិន្នំ ដស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា
។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
ណាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទាតេ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណំ តថាគតពលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវច្ឆតិនិវបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើ
 ទុកកងចិត្ត ទ្រវសុញ្ញតៈផងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវច្ឆតិនិវបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកកងចិត្ត
 ទ្រវសុញ្ញតៈផងប្ត ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃចិត្តទាំង
 ២ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការប្រជាបតាមពិត កងច្ឆតិនិវបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជា
 អរិយៈប្ត ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវច្ឆតិនិវបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវអប្បណិហិតៈផងប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវច្ឆតិនិវបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុកកងចិត្ត ទ្រវអប្បណិហិតៈផងប្ត ។ អើ ។ ការ
 ប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃចិត្តទាំង ២ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨២] សតិប្បដាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍

។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្ត ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រជាបតាមពិត កងច្ឆតិនិវ
 បដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ប្ត ។

អរិយន្តិកថា

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សធម្មប្បដាណា^(១) ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ អរិយា សុញ្ញតារម្មណា ។ បេ ។ អនិមិត្តា-
 រម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតពលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៣] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញា-
 ណំ តថាគតពលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ សុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមន្តា ។ សតិប្បដាណា អរិយា ន វត្តព្វា
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៤] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតពលំ អរិយំ ន វត្តព្វំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ សធម្មប្បដាណា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ អរិយា ន
 វត្តព្វា អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ធម្ម. សធម្មប្បដាណនិ ទិស្សតិ ។

អរិយកន្តិកនិកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្នៃនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្ប-
 ណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្នៃ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្នៃ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ មិន
 គួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[២៨៥] អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ វាណាវាណេ
យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៦] អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សន្តានំ ចុត្តប-
បាតេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៧] វាណាវាណេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
គតតលំ ន វត្តព្វំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អាសវានំ
ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្តព្វំ
អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៨] សន្តានំ ចុត្តបបាតេ យថាក្ខតំ ញ្ញា-
ណំ តថាគតតលំ ន វត្តព្វំ អរិយន្តិ ។ អាមន្តា ។
អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
ន វត្តព្វំ អរិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

[២៨៥] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្និតនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ
ជាអរិយៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ
មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្និត
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា

[២៨៧] អាសវានំ ខយេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ អាមត្តា ។
 វាណាវានេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិ-
 យំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។
 អាសវានំ ខយេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ
 អរិយំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមត្តា ។ វាណាវានេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[២៨៨] អាសវានំ ខយេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មត្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[២៨៩] វាណាវានេ យថាក្កុតំ ញ្ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។

អរិយន្តិកថា

[២៨៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍
 ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។
 ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អើ ។ កម្លាំង
 របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុតនិងបដិសន្ធិ របស់ពួក
 សត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ សុញ្ញតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ ម៉ាណាម៉ានេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ អាសវានំ ខ-
 យេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ
 អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៧២) សត្តានំ ចុត្តបថាតេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។
 អាមន្តា ។ អាសវានំ ខយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

អរិយនិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់
 ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញ-
 តារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ
 មិនគួរពោលថា ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧២) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បឹក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈមិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយគ្គិកថា ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] សរាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។
 រាគសហគតំ រាគសហជាតំ រាគសំសដ្ឋំ រាគសម្ប-
 យុត្តំ រាគសហកុ រាគានុបវិត្តំ អកុសលំ លោភិយំ
 សាសវំ សញ្ញោជនិយំ កន្ធនិយំ ឱយនិយំ យោគនិ-
 យំ ជីវណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ សង្កិលេសិកំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ សរាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 រាគោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច^(១) ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ សរាគំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ រាគោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សសញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ សញ្ញា ច ចិត្តញ្ញាតិ ទិស្សតិយេវ ។ ឯវំ សព្ពត្ត ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរាគៈ មានកំណើតជាមួយនឹងរាគៈ ច្រឡំច្រឡំដោយរាគៈ ប្រកបដោយរាគៈ កើតជាមួយនឹងរាគៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមរាគៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លុះគប្បីដោតក្រង ដែលធុយៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ជាប្រយោជន៍ដល់និវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្តាប់អង្គីលហើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៤] ចិត្តប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្តទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រួចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២៧៦) សធស្សំ សភកំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ
ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ វាតោ ច
ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៧៧) សវេទនំ សភកំ ។ បេ ។ សសញ្ញា
សភកំ ។ បេ ។ សចេតនំ សភកំ ។ បេ ។ សបញ្ញា
សភកំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ វាតោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៧៨) សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមន្តា ។
នោសសហគតំ នោសសហជាតំ នោសសំសដ្ឋំ នោ-
សសម្បយុត្តំ នោសសហកុ នោសានុបវិត្តំ អកុសលំ
លោកិយំ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកំ ចិត្តំ វិមុច្ច-
តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៧៩) សធស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ ច
ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សនោសំ
ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៧៦] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយរាគៈ រួច
ស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈនិង
ចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] ចិត្ត ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា
ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រកបដោយរាគៈ រួច
ស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។
ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទោសៈ មានកំណើតជាមួយនឹងទោសៈ
ច្រឡំក្រឡំដោយទោសៈ ប្រកបដោយទោសៈ កើតជាមួយនឹងទោសៈ
ប្រព្រឹត្តទៅតាមទោសៈ ជាអកុសល ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ
។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] ចិត្តដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
ទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តិកថា

[៣០០] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចនីតិ ។ អាមន្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចនីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០១] សដស្សំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ
 ដស្សា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចនីតិ ។ អាមន្តា ។
 សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០២] សវេទនំ សនោសំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សនោសំ ។ បេ ។ សចេតនំ សនោសំ ។ បេ ។
 សបញ្ញំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧ-
 ភោ វិមុច្ចនីតិ ។ អាមន្តា ។ នោសោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧភោ វិមុច្ចនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] សមោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចនីតិ ។ អាមន្តា ។

វិមុច្ចតិកថា

[៣០០] ចិត្តដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០១] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៣] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មោហាសហគតំ មោហាសហជាតំ មោហាសំសដ្ឋំ មោ-
ហាសម្បយុត្តំ មោហាសហកុ មោហានុបវិត្តំ អកុសលំ
លោកិយំ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកំ ចិត្តំ
វិមុច្ចតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច
ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមោហំ
ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
សវេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមោហំ
ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៦] សដស្សំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
ដស្សោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។
មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងមោហៈ មានកំណើតជាមួយនឹងមោហៈ
ប្រឡូកប្រឡំដោយមោហៈ ប្រកបដោយមោហៈ កើតជាមួយនឹងមោហៈ
ប្រព្រឹត្តទៅតាមមោហៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយភាសវៈ
។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៤] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
មោហៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកប
ដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
បញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។
ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ
រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៦] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយមោហៈ
រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ មោហៈ
និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុច្ចតិកថា

[៣០៧] សវេទនំ សមោហំ ។ បេ ។ សសញ្ញា
 សមោហំ ។ បេ ។ សចេតនំ សមោហំ ។ បេ ។ ស-
 បញ្ញំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ មោហោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០៨] ន វត្តព្វំ^(១) សរាគំ សនោសំ សមោ-
 ហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។ វីតរាគំ វីតនោសំ
 វីតមោហំ និក្ខលេសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ^(២) សរាគំ សនោសំ ស-
 មោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។

វិមុច្ចតិកថា ។

វិមុច្ចមាណសិ

[៣០៩] វិមុត្តំ វិមុច្ចមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ឯ-
 កទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. ន វត្តព្វន្តំ អយមេវ បាយោ ន វិជ្ជតិ ។ ២ ម. ឯត្តន្តេ ន វត្តព្វន្តំ ទិស្សតិ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០៧] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយមោហៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយមោហៈ រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ មោហៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ
 ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ រួចស្រឡះទេឬ ។ អើ ។
 ចិត្ត ដែលប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ
 មិនមានកិលេស រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ
 ប្រកបដោយមោហៈ រមែងរួចស្រឡះ (ចាកសាសវៈ) ។

ចប់ វិមុត្តតិកថា ។

វិមុច្ចមានិកថា

[៣០៩] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មែនឬ ។
 អើ ។ ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះហើយ
 មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ជំពូកទី៣ កថាវគ្គ

[៣១០] ឯកទេសំ វិបុលំ ឯកទេសំ អរិមុត្តន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ សោតាបន្តិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្ទោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ សត្តក្ខន្តំ^(១)បរមោ កោ-
 លំកោលោ ឯកវិជី ពុទ្ធនោ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តា-
 កតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ
 សីលេហិ សមន្តាកតោ ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សី-
 លេហិ ន សមន្តាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១១] ឯកទេសំ វិបុលំ ឯកទេសំ អរិមុត្តន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ឯកទេសំ សកទាតាមី ឯកទេសំ ន
 សកទាតាមី ឯកទេសំ សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្ទោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហរតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សត្តក្ខន្តបរមោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣១០] ចិត្តរចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបន្នៈ មួយផ្នែក មិន
 មែនជាសោតាបន្នៈ មួយផ្នែក បុគ្គលដល់រូសោតាបត្តិផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ
 មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក សត្តកតំបរមបុគ្គល
 កោលំកោលបុគ្គល ឯកពិជីបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មិនប្រកប
 ដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១១] ចិត្តរចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសកទាតាមី មួយ
 ផ្នែក មិនមែនជាសកទាតាមី មួយផ្នែក បុគ្គល ដល់រូសកទាតាមីផល
 ដែលបានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តមាណវ

[៣០២] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនា-
 តាមី ឯកទេសំ អនាតាមីដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិ-
 កតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហត្ថបរិទិញាយី អសម្ព័រ-
 បរិទិញាយី សសម្ព័រាបរិទិញាយី ឧទ្ធុសោតោ អកកិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន^(១) អកកិដ្ឋតាមី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អរហា ឯកទេសំ ន អរហា
 ឯកទេសំ អរហត្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ សច្ចិ-
 កតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ
 វីតរាតោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកាតតំ ន
 សច្ចិកតតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. ឧសទ្ធភេ ឧទ្ធុ ។

វិមុត្តមានកថា

[៣១២] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគាមី មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអនាគាមី មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអនាគាមីផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម-
 កាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក ជាអន្តរ-
 បរិនិព្វាយី ជាឧបហត្ថបរិនិព្វាយី ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ជាសសង្ខារ-
 បរិនិព្វាយី ជាឧទ្ធុសោតៈ អកនិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មិនមែនជាឧទ្ធុសោ-
 តៈ មិនមែនជាអកនិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣១៣] ចិត្តរួចស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអរហន្ត មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអរហន្ត មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអរហត្ត ដែលបានចំពោះ
 ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយ
 ផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក បុគ្គល ប្រាសចាកពិភៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ មួយផ្នែក ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វ-
 កិច្ច លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក សច្ចិកាតព្វកិច្ច លោក
 មិនបា ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេឬ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាហវគ្គ

[៣០៤] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បា-
នក្ខណោ វិមុត្តំ វយក្ខណោ វិមុត្តមាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៥] ន វត្ថុញំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្ថុំ កកវតា តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ
កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ កវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ
អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

[៣០៦] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វត្ថុំ កកវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
បរិយោនាតេ អនត្តណោ វិកត្តបក្កិលេសេ មុទ្ធកតេ
កម្មនីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញា-
ណាយ ចិត្តំ អភិធម្មាមេតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣១៤) ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះ មែនឬ ។
អើ ។ ចិត្តដែលរូចស្រឡះហើយ ក្នុងខណៈដែលកើត ឡើង ចិត្តកំពុង
រូចស្រឡះ ក្នុងខណៈសាបសូន្យ មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៣១៥) បុគ្គលមិនគួរពោលថា ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុង
រូចស្រឡះ មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
កាលបុគ្គលនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តរមែងរូចស្រឡះ
ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តរូចស្រឡះ ចាកកវាសវៈផង ចិត្តរូចស្រឡះ
ចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ចិត្ត ឈ្មោះថារូចស្រឡះហើយ ឈ្មោះថាកំពុងរូចស្រឡះ ។

(៣១៦) ចិត្តរូចស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះ (ឈ្មោះថារូច)
មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កាល
ដែលចិត្ត ខាប់ខ្លួន បរិសុទ្ធ ផ្សរផង មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាស
ចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិនាស ជាចិត្តនឹងជឿ មិន
ញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះ រមែងបង្កើនចិត្ត ដើម្បីញាណ
ជាហេតុឲ្យអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនគួរពោលថា ចិត្តរូច
ស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងរូចស្រឡះទេ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៧] អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណនំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចិត្តំ រជ្ជមាណំ ទុស្សមាណំ បុយ្ហមាណំ កាលិស្ស្ហ-
 មាណនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ នន្ទ វត្ថុញ
 អវត្តញ ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុទ្ធិញ អមុទ្ធិញ
 ធិន្ទញ អធិន្ទញ ភិទ្ធិញ អភិទ្ធិញ កតតញ
 អកតតញ ។ អាមត្តា ។ ហញ វត្ថុញ អវត្តញ
 ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុទ្ធិញ អមុទ្ធិញ ធិន្ទញ
 អធិន្ទញ ភិទ្ធិញ អភិទ្ធិញ កតតញ អកតតញ
 លោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណនំ ។

វិបុលមាណា ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បហីននំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ
 សច្ចិកតោ ទុបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

វិមុច្ចមានកថា

(៣១៧) ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មានបួ ៗ អើ ៗ ចិត្តកំពុង
 ត្រេកអរ កំពុងខឹង កំពុងវង្វេង កំពុងសៅហ្មង មានដែរឬ ៗ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ៗ ក្រែងចិត្ត ដែលត្រេកអរផង មិន
 ត្រេកអរផង ខឹងផង មិនខឹងផង វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិន
 ដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានបួ ៗ អើ ៗ
 ប្រសិនបើចិត្ត ត្រេកអរផង មិនត្រេកអរផង ខឹងផង មិនខឹងផង
 វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិនដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង
 ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ មានទេ ។

ចប់ វិមុច្ចមានកថា ។

អដ្ឋមកកថា

(៣១៨) ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ (ការស្តាប់ដំណើរគឺទិដ្ឋិ) គឺបុគ្គល
 ទី៨^(១) លះបង់ហើយឬ ៗ អើ ៗ បុគ្គលទី៨ ជាសោតាបន្ទៈ
 ដល់សោតាបត្តិផល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ៗ

១ អរិយបុគ្គល ៨ ពួក បុគ្គលដែលបិតនៅក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ រាប់ថាជាបុគ្គលទី៨ ក្នុងទីនេះ ។

អភិធម្មប្បដិកេ កថាវគ្គ

[៣១៧] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គ-
លោ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ ។ បេ ។
កាយេន ដុស្តិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២០] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស
ទិដ្ឋានុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។
អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆានុស-
យោ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២១] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចីកិច្ឆានុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាប-
រិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
លស្ស ទិដ្ឋានុសយោ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣១៧] វិចិកិច្ចាបរិយដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាសោតាបន្នៈ ដល់នូវសោតាបត្តិផល ។ បេ ។

ពាលត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២០] ទិដិបរិយដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ ទិដិបរិយដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

វិចិកិច្ចានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសៈ

លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២១] វិចិកិច្ចាបរិយដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។

វិចិកិច្ចានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ចាបរិយដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។

អើ ។ ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបរា-

មាសៈ លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថា

(៣២២) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ
អប្បហំនោតិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ អប្បហំនោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខា-
បរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខានុសយោ ។ បេ ។
សីលត្វតបរាមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
សីលត្វតបរាមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំ-
នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣២៣) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិ-
យុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។

អដ្ឋមកថា

[៣២២] ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។

អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះ

បង់ទេ ។ អើ ។ វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ចានុស័យ បុគ្គលទី ៨

មិនបានលះបង់ទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបាន

លះបង់ទេ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់

ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ

បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អើ ។ វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨

មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៣] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយ ។ អើ ។

បុគ្គលទី ៨ បានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្ប-
ហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៤] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចីកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៥] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
មក្កេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សន្តិ-
លេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ សតិប្ប-
ដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។
អមក្កេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។
សន្តិលេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៦] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតោ ។ បេ ។
សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៤] វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយឬ ។

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បី
លះបង់វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិ-

យុដ្ឋានៈទេឬ ។ អើ ។ បរិយុដ្ឋានកិលេស គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយ
ធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈទេឬ ។ អើ ។ (បរិយុដ្ឋានកិលេស) គឺ
លោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកប
ដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋាន

។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចិកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈទេឬ ។

មជ្ឈិមកកថា

អាមន្តា ។ អមត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន
។ បេ ។ សុត្តិលេសិកេនាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] ន វត្តព្វំ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។
ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន វត វេ
វត្តព្វេ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំ-
នន្តិ ។

[៣២៨] ន វត្តព្វំ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិ-
កិច្ចាបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្ស-
តីតិ ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន
វត វេ វត្តព្វេ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកិច្ចាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តិ ។

[៣២៩] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្កា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
មកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ
កក្កា បហំនោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថា

អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តីលេស) គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជា
មគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៧) បុគ្គលមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បាន
លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
មិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយ ។

(៣២៨) បុគ្គលមិនគួរពោលថា វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨
បានលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។
វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ វិចិក្ខុ-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា វិចិក្ខុបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយ ។

(៣២៩) បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើ
សេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋានុស័យ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ត

[៣៣០] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
មកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញានុសយោ ។ បេ ។ សី-
លព្វតបរាមាសោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣១] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញា-
បរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញានុសយោ
។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣២] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
កោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ
កក្ខា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៣] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាបរិ-
យុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្សតីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
កោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាបរិយុដ្ឋានំ នុប្បជ្ជិស្ស-
តីតិ កក្ខា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣៣០] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខានុស័យ ។ បេ ។ សីលព្យាបរាមាសៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៣១] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា វិចិក្ខានុស័យ ។ បេ ។ សីលព្យាបរាមាសៈ នឹងមិនកើតឡើង
 ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣២] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយដ្ឋានៈ នឹង
 មិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោត្រភូ
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
 ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៣] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោត្រ-
 ភូ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិក្ខាបរិយដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះ
 ថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៣៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សទ្ធិន្ទ្រិ-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
សទ្ធាតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ វិរិយន្ទ្រិ-
យំ ។ បេ ។ នត្ថំ សតិទ្រិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ សមា-
ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាតិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា-
តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ សតិ
អត្ថំ សមាធិ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ ន
ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថាស្រ្តីយកហ្លា

(៣៣៤) បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិស្រ្តីយកហ្លា ។ អើ ។

បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិស្រ្តីយកហ្លា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៥) បុគ្គលទី ៨ មិនមានវិវាយស្រ្តីយកហ្លា ។ បេ ។ មិនមាន

សតិស្រ្តីយកហ្លា ។ បេ ។ មិនមានសមាធិស្រ្តីយកហ្លា ។ បេ ។ មិនមានបញ្ញាស្រ្តីយកហ្លា

ទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៦) បុគ្គលទី ៨ មានសទ្ធិដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល

ទី ៨ មានសទ្ធិស្រ្តីយកហ្លា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលទី ៨ មានវិវាយ ។ បេ ។ មានសតិ មានសមាធិ ។ បេ ។

មានបញ្ញាដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញាស្រ្តីយកហ្លា ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៣៧] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ
 អត្ថំ មនិទ្ធិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សុទ្ធា អត្ថំ សុទ្ធិទ្ធិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ អត្ថំ ម-
 និទ្ធិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិទ្ធិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សោ-
 មនស្សំ អត្ថំ សោមនស្សិទ្ធិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិ-
 តំ អត្ថំ ជីវិតិទ្ធិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ សុទ្ធា អត្ថំ សុទ្ធិទ្ធិយន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 ជីវិតំ អត្ថំ ជីវិតិទ្ធិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ
 បញ្ញិទ្ធិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៩] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សុទ្ធា
 នត្ថំ សុទ្ធិទ្ធិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មនិទ្ធិយន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៣៧) បុគ្គលទី ៨ មានមនោ មានមន្ត្រីយ៍ដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ មានសត្វ មានសត្វទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មានមនោ មានមន្ត្រីយ៍ដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៨) បុគ្គលទី ៨ មានសោមនស្ស មានសោមនស្សទ្រិយ៍
 ។ បេ ។ មានជីវិត មានជីវិតទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មាន
 សត្វ មានសត្វទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលទី ៩ មានជីវិត មានជីវិតទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានវិរិយៈ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រិយ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៩) បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វទ្រិយ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមនោ មិនមានមន្ត្រីយ៍ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

(៣៤០) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 នត្ថំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហោរំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៣៤១) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា
 នត្ថំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ
 សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ
 ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហោរំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(៣៤២) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សទ្ធិន្ទ្រិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ អសន្នោតិ ។
 ន ហោរំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 វិរិយន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ
 កុស័តោ ហំនវិរិយោតិ ។ ន ហោរំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សតិទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ មុដ្ឋស្សតិ អសម្មជាណោតិ ។

អង្គមកន្ត្រៃយកថា

[៣៤០] បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វទ្រ្ទិយទេ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សទ្រ្ទិយ

។ បេ ។ មានតែជីវិត មិនមានជីវិតទ្រ្ទិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

[៣៤១] បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រ្ទិយទេ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមនោ មិនមានមនិទ្រ្ទិយ ។ បេ ។ មាន

តែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សទ្រ្ទិយ ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិន

មានជីវិតទ្រ្ទិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤២] បុគ្គលទី ៨ មិនមានសត្វទ្រ្ទិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជា

អ្នកមិនមានសត្វទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨

មិនមានវិយទ្រ្ទិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកខ្វល់ច្របូស មិនមាន

ព្យាយាមទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិន

មានសតិទ្រ្ទិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកភ្លេចស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញ

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ
សមាធិទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ
អសមាហិតោ វិញ្ញន្តិចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៤៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញិទ្រ្តិ-
យន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ ធិប្បញ្ញា
ឧប្បម្ភតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៤៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
សា ច សទ្ធា និយ្យានិកាតិ ។ អាមត្តា ។ ហេវំ
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា សា ច សទ្ធា
និយ្យានិកា ទោ វត វេ វត្តោ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស នត្ថិ សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
អត្ថិ វិរិយំ តញ្ច វិរិយំ និយ្យានិកំ ។ បេ ។ អត្ថិ
សតិ សា ច សតិ និយ្យានិកា ។ បេ ។ អត្ថិ ស-
មាធិ សោ ច សមាធិ និយ្យានិកោ ។ បេ ។ អត្ថិ
បញ្ញា សា ច បញ្ញា និយ្យានិកាតិ ។ អាមត្តា ។
ហេវំ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា សា ច
បញ្ញា និយ្យានិកា ទោ វត វេ វត្តោ អដ្ឋមកស្ស
បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញិទ្រ្តិយន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិនមានសមាធិទ្រិយ
ទេប្ប ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខាប់ខ្លួន មានចិត្តរាយមាលេ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៣) បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេប្ប ។ អើ ។
បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៤) បើបុគ្គលទី ៨ មានសត្វ ចុះសត្វនោះ ជាធម្មជាតិទាំង
សត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលទី ៨ មានសត្វ
សត្វនោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិទ្រិយទេ ។ បុគ្គលទី ៨
មានវិរិយៈ ចុះវិរិយៈនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មាន
សតិ ចុះសតិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានស-
មាធិ ចុះសមាធិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានបញ្ញា
ចុះបញ្ញានោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា បញ្ញានោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។

អដ្ឋមកស្ស ពិគ្គិយកថា

[៣៤៥] សកទានកាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ
 សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទា-
 នកាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ
 បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាទ្រ្តិយន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៦] អនាកាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្គ-
 ស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អរហន្តសច្ចិកិរិយាយ ប-
 ដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា អត្ថិ សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ
 ។ បេ ។ អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា អត្ថិ បញ្ញាទ្រ្តិ-
 យន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៧] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
 នត្ថិ សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ សកទានកាមិជល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សទ្ធា
 នត្ថិ សទ្ធិទ្រ្តិយន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកថាស្រ្តីយកថា

(៣៤៥) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទា-
 តាមិផល មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌិយដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌិយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល មានបញ្ញា
 មានបញ្ញាទ្រុឌិយដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌិយ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៦) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតា
 មិផល ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 មានសត្វ មានសត្វទ្រុឌិយ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌិយដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្រុឌិយដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៧) បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វទ្រុឌិយទេឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល មាន
 តែសត្វ មិនមានសត្វទ្រុឌិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាច្រៀ-
 យន្តិ ។ អាមន្តា ។ សកនាតាមិដលសច្ច្ហិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាច្រៀ-
 យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៨) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 នត្ថំ សទ្ធិច្រៀយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាច្រៀ-
 យន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ច្ហិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អរហត្តសច្ច្ហិកិ-
 យាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ
 បញ្ញាច្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤៩) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាច្រៀ-
 យានិភិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កវតា បញ្ញា-
 មាទិ ភិក្ខុវេ ឥច្ឆ្រិយានិ ។ កតមាទិ បញ្ញា ។ សទ្ធិ-
 ច្រៀយំ វិរិយច្រៀយំ សតិច្រៀយំ សមាធិច្រៀយំ បញ្ញាច្រៀ-
 យំ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាច្រៀយានិ ឥមេសំ
 ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាច្ឆំ ឥច្ឆ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៨] បុគ្គលទី ៨ មានតែសទ្ធា មិនមានសទ្ធិទ្រិយទេ

។ បេ ។ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ។ បេ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៩] បុគ្គលទី ៨ មិនមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទេ ។ អើ ។ ក្រែង

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥
យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសទ្ធិទ្រិយ ១ វិរិយទ្រិយ ១
សតិទ្រិយ ១ សមាធិទ្រិយ ១ បញ្ញាទ្រិយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឥន្ទ្រិយ មាន ៥ យ៉ាង នេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែល
បានឈ្មោះថាអរហន្ត ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯងសម្រេចបរិបូណ៌

អដ្ឋមកស្ស ពិដ្ឋិយកថា

អរហា ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ

បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ អនាគាមី ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-

បន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ សកទាគាមី ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ សកទាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ ប-

ដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតវេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ

តតោ មុទុតវេហិ សោតាបន្តិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-

បន្នោ ហោតិ យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឥមា និ បញ្ចុទ្ធិយានិ

សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ នត្ថិ គមហំ ពាហិរោ

បុដ្ឋជ្ជនបក្ខេ បិតោតិ វនាមីតិ អត្រេវ សុត្តន្តោតិ ។

អង្គមកន្ត្រៃយកថា

បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ព្រោះមានន័យទាំងឡាយទន់ ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលជាអរហន្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអនាគាមី ព្រោះមានន័យទាំងឡាយទន់
 ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគា-
 មីផល ព្រោះមានន័យទាំងឡាយទន់ ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលជាអនា-
 គាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាសកទាគាមី ព្រោះមានន័យ
 ទាំងឡាយទន់ ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់-
 ច្បាស់នូវអនាគាមីផលនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថា អ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមីផល ព្រោះមានន័យទាំងឡាយ
 ទន់ ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលជាសកទាគាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះ
 ថាសោតាបន្នៈ ព្រោះមានន័យទាំងឡាយទន់ ជាន់ន័យរបស់អ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមីផលនោះ បុគ្គល ដែល
 បានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបន្តិផល ព្រោះ
 មានន័យទាំងឡាយទន់ ជាន់ន័យរបស់បុគ្គលជាសោតាបន្នៈនោះ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា មិនមានន័យទាំង ៥ នេះ សព្វគ្រប់
 គឺខ្លះ ដោយប្រការទាំងពួងទេ តថាគត ហៅបុគ្គលនោះថាជាអ្នកតាំង
 នៅ ក្នុងពួកបុគ្គល ជាខាងក្រៅ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អដ្ឋមតោ បុគ្គលោ ពាហិរោ បុដ្ឋជ្ជន-
បក្ខេ វិគោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អតិ បញ្ចិន្ទិយានិទិតិ ។

អដ្ឋមកស្ស វិនិយោកិ ។

ទិព្វបក្ខកថា

[៣៥០] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ ទិព្វចក្កំ មំស-
ចក្កនិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ យានិសំ មំសចក្កំ តានិសំ ទិព្វចក្កំ យានិសំ
ទិព្វចក្កំ តានិសំ មំសចក្កនិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ តព្វាវ មំសចក្កំ តំ ទិព្វចក្កំ តំ ទិព្វ-
ចក្កំ តំ មំសចក្កនិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ យានិសោ មំសចក្កស្ស វិសយោ អា-
នុការោ តោចរោ តានិសោ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស វិសយោ
អានុការោ តោចរោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវិគ្គ

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ឈ្មោះថាតាំងនៅ ក្នុងពួកបុប្ផន ជាខាងក្រៅប្តូ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលទី ៨
ក៏មានឥន្ទ្រិយ ៥ ដែរ ។

ចប់ អធិមកតិទ្រ្តិយកថា ។

ទិព្វចក្ខុកថា

[៣៥០] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ គឺទិព្វចក្ខុ ឯទិព្វចក្ខុ គឺមំសចក្ខុប្តូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ ដូចម្តេច ទិព្វចក្ខុ ក៏ដូច្នោះ ទិព្វចក្ខុ ដូចម្តេច មំសចក្ខុ
ក៏ដូច្នោះប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូ ។
អើ ។ មំសចក្ខុនោះឯង គឺទិព្វចក្ខុនោះ ទិព្វចក្ខុនោះ គឺមំសចក្ខុនោះ
ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុប្តូ ។
អើ ។ មំសចក្ខុ មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូចម្តេច
ទិព្វចក្ខុ ក៏មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូច្នោះដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទិព្វចក្ខុកថា

[៣៥៤] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទុចានិទ្ធី ហុត្វា អនុចានិទ្ធី ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ទុចានិទ្ធី ហុត្វា អនុចានិទ្ធី ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោត្តិ ។ ន
ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៧] រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោត្តិ ។
អាមន្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុត្វា អបរិយាបន្នំ ហោត្តិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី មំសចក្កំ ហោ-
ត្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វចក្កំ ហោត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្ធី បញ្ចាចក្កំ ហោ-
ត្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ទ្បូចក្នុងកថា

[៣៥៤] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ (មំសចក្ខុ) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វចក្ខុ) អនុបាទិដ្ឋៈ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជាអនុបាទិដ្ឋៈ ។ អើ ។ កាមា-
វចរៈ ទៅជារូបាវចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈ ។ អើ ។ រូបា-
វចរៈ ទៅជាអរូបាវចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៧] រូបាវចរៈ ទៅជាអរូបាវចរៈ ។ អើ ។ បរិយា-
បន្នៈ ទៅជាអបរិយាបន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្ខុ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាបញ្ញាចក្ខុ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៦០] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិំ ទិព្វចក្កំ ហោតិ-

តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិំ មំសចក្កំ ហោ-

តីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្ធិំ ទិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។

អាមន្តា ។ ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦២] ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តីណិ

ចក្កនិ វត្តានិ ភក្កវតា មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បណា-

ចក្កនិ ។ អាមន្តា ។ ហោវិ តីណិ ចក្កនិ វត្តានិ

ភក្កវតា មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បណាចក្កំ លោ វត វេ

វត្តព្វេ ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។

[៣៦៣] ទ្រេវ ចក្កនីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ត

ភក្កវតា តីណិមាទិ ភិក្កវេ ចក្កនិ ។ កតមាទិ តី-

ណិ ។ មំសចក្កំ ទិព្វចក្កំ បណាចក្កំ វមាទិ ខោ

ភិក្កវេ តីណិ ចក្កនីតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៦០] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ ទិព្វចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្ខុ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចក្ខុ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៣៦២] ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្ខុ ១
ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុ ១ ដូច្នោះមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១
បញ្ញាចក្ខុ ១ ដូច្នោះមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុទាំង-
ឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះទេ ។

[៣៦៣] ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។
ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុទាំង
ឡាយ មាន ៣ ។ ចក្ខុទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមំសចក្ខុ ១
ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣
យ៉ាងនេះឯង

ទិព្វសោតកថា

មំស ចក្កំ ទិព្វ ចក្កំ បញ្ញា ចក្កំ អនុត្តរំ
 ឃតានិ តិណិ ចក្កនិ អក្ខាសំ បរិសុត្តិមោ
 មំស ចក្កស្ស ឧប្បាទោ មត្តោ ទិព្វស្ស ចក្កោ
 យោ ច ញ្ញាណំ ឧទនាទិ បញ្ញា ចក្កំ អនុត្តរំ
 តស្ស ចក្កស្ស បដិលាភា សព្វធុក្ខា បឋប្ពតីតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទ្រេវ
 ចក្កនិ ។

ទិព្វបក្កកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៤] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ មំសសោតំ ទិព្វសោតំ ទិព្វសោតំ
 មំសសោតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ យាទិសំ មំសសោតំ តាទិសំ ទិព្វ-
 សោតំ យាទិសំ ទិព្វសោតំ តាទិសំ មំសសោតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ទិព្វសោតកថា

បុរសឧត្តម បានពោលថា ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ៣
 ប៉ុណ្ណោះ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុជាធម្មជាតិដ៏
 ប្រសើរ ១ ការកើតឡើងនៃមំសចក្ខុ ជាដុំវនាំឲ្យកើតឡើង
 នៃទិព្វចក្ខុ កាលណាបើញ្ញាណ កើតឡើងហើយ បញ្ញា-
 ចក្ខុដ៏ប្រសើរ (ក៏កើតឡើង កាលណោះដែរ) បុគ្គល
 រូបស្រឡះចាកទុក្ខទាំងអស់ ព្រោះតែបានបញ្ញាចក្ខុនោះ
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចក្ខុទាំងឡាយ មានតែ ២ ប៉ុណ្ណោះទេ ។
 ចប់ ទិព្វចក្ខុកថា ។

ទិព្វសោតកិហិ

[៣៦៤] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុង ហើយ ជាទិព្វសោត
 ប្តូ ។ អើ ។ មំសសោត គឺទិព្វសោត ទិព្វសោត គឺមំសសោតប្តូ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកប្រៀងហើយ ជាទិព្វសោត
 ប្តូ ។ អើ ។ មំសសោត ដូចម្តេច ទិព្វសោត ក៏ដូច្នោះដែរ
 ទិព្វសោត ដូចម្តេច មំសសោត ក៏ដូច្នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៦៦] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ជាវ មំសសោតំ តំ ទិព្វ-
សោតំ តំ ទិព្វសោតំ តំ មំសសោតន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិសោ មំសសោតស្ស វិសយោ
អាណុកាវេ តោចរោ តាទិសោ ទិព្វសោតស្ស វិសយោ
អាណុកាវេ តោចរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៩] ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ប្តូរ ។ អើ ។ មំសសោតនោះឯង គឺទិព្វសោតនោះ ទិព្វសោតនោះ
គឺមំសសោតនោះប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ប្តូរ ។ អើ ។ មំសសោត មានវិស័យ អានុភាព គោចរ ដូចម្តេច
ទិព្វសោត ក៏មានវិស័យ អានុភាព គោចរ ដូច្នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ប្តូរ ។ អើ ។ មំសសោត ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត) អនុបា-
ទិដ្ឋៈប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៩] (មំសសោត) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត)
អនុបាទិដ្ឋៈប្តូរ ។ អើ ។ កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរៈ ទៅជារូបាវចរៈប្តូរ ។ អើ ។ រូបាវចរៈ
ទៅជាអរូបាវចរៈប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៧០] រូបាវចរំ ហុត្វា អរូបាវចរំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុត្វា អបរិយាបន្នំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វសោតំ ធម្មបត្តន្ធី មំសសោ-
តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ននុ ទ្វេ សោតានិ វត្តានិ ភកវតា មំសសោតំ ទិព្វ-
សោតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ទ្វេ សោតានិ វត្តានិ
ភកវតា មំសសោតំ ទិព្វសោតំ ទោ វត វេ វត្តព្វេ
ឯកញ្ជោវ សោតន្តិ ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៧១] ប្រាវចរៈ ទៅជាអប្បប្រាវចរៈឬ ។ អើ ។ បរិយាបន្នៈ
ទៅជាអបរិយាបន្នៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសសោតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
ឬ ។ អើ ។ សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន ២ គឺមំស-
សោត ១ ទិព្វសោត ១ មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន ២ គឺមំសសោត ១ ទិព្វ-
សោត ១ មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតៈ មាន
តែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ។

យថាភិក្ខុបធាតុព្រាណិកថា
វា ញ

[៣៧៥] យថាភិក្ខុបធាតុព្រាណិកាណំ ទិព្វចក្កន្តិ ។
អាមន្តា ។ យថាភិក្ខុបធាតុព្រាណិកា មនសិករោតិ ទិព្វន
ចក្កនា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៦] យថាភិក្ខុបធាតុព្រាណិកា មនសិករោតិ ទិព្វ-
ន ចក្កនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វំ ជស្ស-
នំ ទិព្វំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] យថាភិក្ខុបធាតុព្រាណិកាណំ ទិព្វចក្កន្តិ ។
អាមន្តា ។ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តាតិ ច មនសិ-
ករោតិ កាយទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតាតិ ច មនសិ-
ករោតិ វច្ឆិទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតាតិ ច មនសិករោ-
តិ មនោទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតាតិ ច មនសិករោតិ
អរិយានំ ឧបវាទកាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ-
កាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណាតិ ច
មនសិករោតិ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មណា អចា-
យំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោ-
តិ ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ

យថាភម្មបគតញាណ
្រ ញ

(៣៧៥) យថាភម្មបគតញាណ (ការដឹងពួកសត្វ ដែល
អន្ទោលទៅតាមកម្ម) គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ចំពោះយថាភម្មបគតៈ (សត្វដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម) ឈ្មោះថាឃើញ
រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៦) បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះយថាភម្មបគតៈ ឈ្មោះ
ថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំង ២ នៃ
ចិត្តទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៧) យថាភម្មបគតញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ថា ពួកសត្វប្រកបដោយវិច្ចុច្ចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រ-
កបដោយមនោទុច្ចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វអ្នកតិះដៀល
ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកាន់នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដូច្នោះខ្លះ
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅ
កើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត និងនរក ដូច្នោះខ្លះ មួយទៀត បុគ្គល
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នោះខ្លះ

យថាភម្មបគតញាណំ

កាយសុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ
 វេទិសុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ បលោ-
 សុចរិតេន សមដ្ឋានតាតិ ច មនសិករោតិ អរិយានំ
 អនុបវាទកាតិ ច មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិកាតិ ច
 មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណាតិ ច មនសិ-
 ករោតិ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋាតិ ច មនសិករោតិ ទិព្វេន
 ចក្កុណា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] យថាភម្មបគតញាណំ ទិព្វចក្កុន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ
 ។ បេ ។ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋាតិ ច មនសិករោតិ ទិព្វេន
 ចក្កុណា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្តំ ជស្សា-
 នំ ទ្ធិន្តំ ចត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៩] យថាភម្មបគតញាណំ ទិព្វចក្កុន្តិ ។ អាម-
 ន្តា ។ អត្ថំ កោចិ អទិព្វចក្កុកោ ទិព្វចក្កុំ អប្បដិលទ្ធោ
 អនទិកតោ អសច្ចិកតោ យថាភម្មបគតំ ជាណាតីតិ ។

យថាកម្មបគតញ្ញាណាថា

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយសុចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយវចីសុចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វប្រកបដោយមនោសុចរិត ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វ
 ជាអ្នកមិនគំរះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាអ្នកប្រកាន់
 នូវអំពើជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដូច្នោះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិ ស្នតិ ទៅលោក
 ដូច្នោះខ្លះ ឈ្មោះថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៨) យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្នំ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នោះខ្លះ
 ។ បេ ។ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នតិ ទៅលោក ដូច្នោះខ្លះ ឈ្មោះថា
 ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃឥស្សរៈទាំង ២
 នៃចិត្តទាំង ២ មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៩) យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ មិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវទិព្វចក្ខុ តែងដឹង នូវយថាកម្មបគតៈ មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមត្តា ។ ហព្វំ អត្តិ កោចិ អទិព្វបក្កុកោ ទិព្វ-
បក្កំ អប្បដិលទ្ធោ អនធិតតោ អសច្ឆិកតោ យថា-
កម្មបកតំ ជាតាតិ លោ វត រេ វត្តព្វេ យថាកម្មបក-
តញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តិ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តិ ។

អាមត្តា ។ អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ(១)
ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អាយស្មា សារីបុត្តោ
យថាកម្មបកតំ ជាតាតិ លោ វត រេ វត្តព្វេ យថា-
កម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វបក្កុន្តិ ។

[៣៨១] អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ

ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
ទិព្វបក្កុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨២] អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ទិព្វបក្កុន្តិ ។

អាមត្តា ។ ននុ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទកោច
លេវ បុព្វេ និវាសាយ នបិ ទិព្វស្ស ចក្កុកោ
បេតោបរិយាយ វេទិយា សោតនាតុវិសុទ្ធិយា
បុតិយា ឧបបត្តិយា បណិធំ មេ ន វិជ្ជតិ

១ ប. វត្តព្វេ ញាណន្តិ ទិស្សតិ ។ ឯវំ សព្វត ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ
មិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវទិព្វចក្ខុទេ តែងដឹង នូវ
យថាកម្មបគតៈវៃវរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបគ
តញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុទេ ។

[៣៨០] យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
សារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈប្ត ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈវៃវរ ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបគតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ
ទេ ។

[៣៨១] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប នូវយថាកម្មបគតៈ
ប្ត ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ខុប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨២] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ខុប្ត ។ អើ ។
ក្រែងព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានពោលគាថានេះថា
ការតាំងចិត្ត របស់ខ្ញុំ មិនមាន ដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីទិព្វចក្ខុ មិនមាន ដើម្បីចេតោបរិ-
យញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីឥន្ទ្រិធាញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បី
សោតណាត្ថុដ៏បរិសុទ្ធ មិនមាន ដើម្បីបូកបូជា តញ្ញាណទេ

សំរឹកថា

អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្តព្វំ
យ ថា កម្មបគតញាណំ ទិព្វបក្ខន្ធិ ។

យថាកម្មបគតញាណាថា ។

សំរឹកថា

[៣៨៣] អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៤] នត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ អាមន្តា ។
នត្ថិ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៥] ននុ អសំវរា សំវរោ សីលំ អត្ថិ ទេ-
វេសុ សំវរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ទេវេសុ អសំវរោ
យម្ហា អសំវរា សំវរោ សីលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
អាជាណាហិ និក្កហំ ហញ្ចិ អសំវរា សំវរោ សី-
លំ អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោ តេន វត វេ វត្តព្វេ អត្ថិ
ទេវេសុ អសំវរោ យម្ហា អសំវរា សំវរោ សីលន្តិ
យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វេ ខោ អសំវរា សំវរោ
សីលំ អត្ថិ ទេវេសុ សំវរោ លោ ច វត្តព្វេ

សំរេកថា

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
 គួរពោលថា យថាភម្មបគតញាណ គឺទិព្វចក្ខុទេ ។
 ចប យថាភម្មបគតញាណកថា ។

សំរេកហិ

[៣៨៣] ការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អើ ។ ការមិន
 សង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៤] ការមិនសង្រួម មិនមានក្នុងពួកទេវតាទេប្តូ ។ អើ ។ ការ
 សង្រួម មិនមានក្នុងពួកទេវតាទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៥] ក្រែង ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម
 ចុះការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។ អើ ។ ការសង្រួម ជាសីល
 ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួមនោះ មានក្នុងពួកទេវតាប្តូ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជ្រាបនូវកំហុស (របស់អ្នក)
 ចុះ ប្រសិនបើ ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម ការសង្រួម
 មានក្នុងពួកទេវតាមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួម
 នោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នោះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នក
 ពោលពាក្យណាថា គេគួរពោលថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះ
 ការមិនសង្រួម ការសង្រួម មានក្នុងពួកទេវតា មិនគួរពោលថា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អត្ថំ ទេវេស្ស អសំវារោ យ ឃ្លា អសំវារោ សំវារោ សីលន្តិ
 មិច្ឆា ទោ ចេ បន វត្តោ អត្ថំ ទេវេស្ស អសំវារោ
 យ ឃ្លា អសំវារោ សំវារោ សីលន្តិ ទោ វត វេ
 វត្តោ អសំវារោ សំវារោ សីលំ អត្ថំ ទេវេស្ស សំវារោតិ
 យំ តត្ថ វទេសិ វត្តោ ទោ អសំវារោ សំវារោ សីលំ
 អត្ថំ ទេវេស្ស សំវារោ ទោ ច វត្តោ អត្ថំ ទេវេស្ស
 អសំវារោ យ ឃ្លា អសំវារោ សំវារោ សីលន្តិ មិច្ឆា ។

[៣៨៦] អត្ថំ មនុស្សេស្ស សំវារោ អត្ថំ តត្ថ
 អសំវារោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទេវេស្ស សំវារោ អត្ថំ
 តត្ថ អសំវារោតិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៨៧] អត្ថំ ទេវេស្ស សំវារោ នត្ថំ តត្ថ អសំ-
 វារោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មនុស្សេស្ស សំវារោ នត្ថំ
 តត្ថ អសំវារោតិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួមនោះ មាន
 កង្វល់ក្នុងទេវតា ដូច្នោះ ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ប្រសិនបើ គេមិនគួរ
 ពោលថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួម
 នោះ មានកង្វល់ក្នុងទេវតា ដូច្នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម ការសង្រួម មាន
 កង្វល់ក្នុងទេវតា ដូច្នោះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នកពោលពាក្យ
 ណាថា គេគួរពោលថា ការសង្រួម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្រួម
 ការសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងទេវតា មិនគួរពោលថា ការសង្រួមជាសីល
 ព្រោះការមិនសង្រួមណា ការមិនសង្រួមនោះ មានកង្វល់ក្នុងទេវតា ដូច្នោះ
 ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ។

(៣៤៦) ការសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងមនុស្ស ចុះការមិនសង្រួម
 មាន កង្វល់ក្នុងមនុស្សនោះដែរឬ ។ អើ ។ ការសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងទេវតា
 ចុះការមិនសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងទេវតានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៧) ការសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងទេវតា ចុះការមិនសង្រួម
 មិនមានកង្វល់ក្នុងទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។ ការសង្រួម មានកង្វល់ក្នុងមនុស្ស
 ចុះការមិនសង្រួម មិនមានកង្វល់ក្នុងមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សំរាប់

[៣៨៨] អត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចារា វេម-
 ណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចារាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេសុ សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេមណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទេវេសុ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] នត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចារាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ នត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចារា វេមណីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថំ ទេវេសុ សុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ ទេវេសុ សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថំ មនុស្សេសុ ចាណាតិចារា វេ-
 មណី អត្ថំ តត្ថំ ចាណាតិចារាតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចារា វេមណី អត្ថំ តត្ថំ
 ចាណាតិចារាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 មនុស្សេសុ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេមណី អត្ថំ
 តត្ថំ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។

សំរិកថា

[៣៨៨] ការវៀរចាកបុណ្ណាតិបុត មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ត ។
 អើ ។ ចុះបុណ្ណាតិបុត (ការសម្លាប់សត្វ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានៈ (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរា
 នឹងមេរយ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ត ។ អើ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានឹងមេរយ)
 មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] បុណ្ណាតិបុត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ត ។ អើ ។
 ការវៀរចាកបុណ្ណាតិបុត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន
 ក្នុងពួកទេវតាទេប្ត ។ អើ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ការវៀរចាកបុណ្ណាតិបុត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះបុណ្ណាតិបុត មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ត ។ អើ ។ ការវៀរចាក
 បុណ្ណាតិបុត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះបុណ្ណាតិបុត មាន ក្នុងពួក
 ទេវតានោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ
 ចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុរាមេ-
 រយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ ទេវេស្សំ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី

អត្ថំ តត្ថំ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧០] អត្ថំ ទេវេស្សំ ចាលាភិចាតា វេរមណី

នត្ថំ តត្ថំ ចាលាភិចាតាភិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ម-

នុស្សេស្សំ ចាលាភិចាតា វេរមណី នត្ថំ តត្ថំ ចាលា-

ភិចាតាភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេស្សំ

សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ តត្ថំ សុរាមេ-

រយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មនុស្សេស្សំ

សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ តត្ថំ សុរា-

មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] នត្ថំ ទេវេស្សំ សំវរោភិ ។ អាមន្តា ។

សព្វេ ទេវា ចាលាភិចាតាភិ អាទិញ្ញាយិទោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧១] ការវៀរចាកបុណ្យាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះ
បុណ្យាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។ ការ
វៀរចាកបុណ្យាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះបុណ្យាតិបាត មិនមាន
ក្នុងពួកមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។

ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុរា-
មេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] ការសង្រួម មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេឬ ។ អើ ។ ពួកទេ-
វតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្របសម្រួល ជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលម្ចាស់គេមិនឲ្យ

អសញ្ញាថា

កាមេសុមិញ្ញាចារិណោ មុសាវាទិណោ សុរាមេវយមជ្ជប្ប-
មាទដ្ឋាយិណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន
ហិ អត្ថំ ទេវេសុ សំវរោតិ ។

សំវរោថា ។

អសញ្ញាកថា
ញ

[៣៧៣] អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។ អា-
មន្តា ។ សញ្ញាករោ សញ្ញាធាតុ សញ្ញាសត្តាវសោ
សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ននុ អសញ្ញាករោ អសញ្ញាធាតុ អសញ្ញា-
សត្តាវសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញា-
ត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អសញ្ញា-
ករោ អសញ្ញាធាតុ អសញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញាសំ-
សារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោ ណោ
វត វេ វត្ថុព្វេ អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។

អសញ្ញាថា

ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តនូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរាទាំងមេរ័យ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
សង្រួម មាន កងពួកទៅតាដែរ ។

ចប់ សំរិកថា ។

អសញ្ញាកថា

[៣៧៣] សញ្ញា កងពួកអសញ្ញាសត្វ (សត្វមិនមានសញ្ញា)
មានដែរឬ ។ អើ ។ ភពរបស់សញ្ញាសត្វ (សត្វមានសញ្ញា) គតិ
របស់សញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់សញ្ញាសត្វ សំសាររបស់សញ្ញាសត្វ កំណើត
របស់សញ្ញាសត្វ ការបានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់សញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ក្រែង ភពរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ
លំនៅរបស់អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញា-
សត្វ ការបានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ភពរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់
អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញាសត្វ ការ
បានចំពោះនូវអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញា កងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៧៥] អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចកេការកកេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៦] ននុ ឯកកេការកកេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ឯកកេការកកេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាកោ លោ វត រេ វត្តព្វេ អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។

[៣៧៧] អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាករណីយំ កកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] មនុស្សេស្តុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកកេ សញ្ញាកតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្តុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកកេ សញ្ញាកតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៧៥) សញ្ញា ក្នុងពុកអសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
បញ្ចវេកាករភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត ការប្រាណសត្តភាព
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៦) ក្រែង ឯកវេកាករភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ
កំណើត ការប្រាណសត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឯកវេ-
កាករភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត ការប្រាណសត្តភាព មាន
ដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញា ក្នុងពុកអសញ្ញា-
សត្វ មានទេ ។

(៣៧៧) សញ្ញា ក្នុងពុកអសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
បុគ្គលធ្វើកិច្ចការធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៨) សញ្ញា ក្នុងពុកមនុស្ស មាន ទាំងសញ្ញាកពនោះ
សញ្ញាគតិ (គតិរបស់សត្វមានសញ្ញា) សញ្ញាសត្តាវសៈ សញ្ញាសំសារ
សញ្ញាយានិ សញ្ញាតតាវប្បដិលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង
ពុកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងសញ្ញាកពនោះ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តាវសៈ
សញ្ញាសំសារ សញ្ញាយានិ សញ្ញាតតាវប្បដិលោក មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសញ្ញាថា

[៣៧៧] មនុស្សស្មុគស្មា សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 បញ្ចវេការកវេ កតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោ
 និ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច បញ្ចវេការកវេ កតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បដិលាកោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០០] មនុស្សស្មុគស្មា សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញា-
 យ សញ្ញាករណីយំ កកេតិកិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាករ-
 ណីយំ កកេតិកិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០១] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 អសញ្ញាកវេ អសញ្ញាកតិ អសញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញា-
 សំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ មនុស្សស្មុគស្មា សញ្ញា អត្ថំ សោ ច អសញ្ញា-
 កវេ ។ បេ ។ អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៧] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបញ្ចវេទការភពនោះ

គតិ សត្តារាសៈ សំសារ យោនិ អត្តភាវប្បដិលាក មានដែរឬ ។

អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបញ្ចវេទការភពនោះ គតិ

លំនៅរបស់សត្វ សំសារ កំណើត ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០០] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែល

គួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង

ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយ

សញ្ញានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០១] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងអសញ្ញាភព

នោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តារាសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ

អសញ្ញាភាវប្បដិលាក មានដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស

មាន ទាំងអសញ្ញាភពនោះ ។ បេ ។ អសញ្ញាភាវប្បដិលាក មានដែរ

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤០២] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
ឯកកោការកកោ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សេស្មំ សញ្ញា
អត្ថំ សោ ច ឯកកោការកកោ ។ បេ ។ អត្តភាវប្ប-
ដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៣] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ
សញ្ញាយ សញ្ញាករណីយំ កកោតិភិ ។ អាមត្តា ។
មនុស្សេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ សញ្ញាយ សញ្ញា-
ករណីយំ កកោតិភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៤] ន វត្តព្វំ អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំ-
ភិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតា សន្តិ ភិក្ខុវេ
អសញ្ញាសត្តា ធាម ទេវា សញ្ញាប្បាណា ច បន តេ
ទេវា តម្ហា កាយា បវន្តិភិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តន ហិ អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំភិ ។

[៤០៥] អសញ្ញាសត្តេស្មំ សញ្ញា អត្ថំភិ ។
កញ្ចំ^(១) កាលេ អត្ថំ កញ្ចំ កាលេ នត្ថិភិ ។ កញ្ចំ
កាលេ សញ្ញាសត្តា កញ្ចំ កាលេ អសញ្ញាសត្តា

១ ម. កញ្ចំ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤០២] សញ្ញា កង្កែបកម្មសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងឯកវេកាការភព
នោះ គតិ លំនៅរបស់សត្វ សំសារ កំណើត ការប្រទានអត្តភាព មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា កង្កែបកម្មនុស្ស មាន ទាំងឯកវេកាការភពនោះ
។ បេ ។ ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៣] សញ្ញា កង្កែបកម្មសញ្ញាសត្វ មាន ប៉ុន្តែអសញ្ញាសត្វ
នោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេឬ ។ អើ ។
សញ្ញា កង្កែបកម្មនុស្ស មាន ប៉ុន្តែមនុស្សនោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយ
សញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា កង្កែបកម្មសញ្ញាសត្វ មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ពួកទេវតា ឈ្មោះថា អសញ្ញាសត្វ ជាអ្នកញ៉ាំងសញ្ញាឲ្យកើត
ឡើង មាន ប៉ុន្តែ ទេវតាទាំងនោះ រមែងប្បត្តចាកកាយនោះ ពាក្យ
ដូច្នោះ មានកង្កែបព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញា កង្កែប
កម្មសញ្ញាសត្វ មានមែន ។

[៤០៥] សញ្ញា កង្កែបកម្មសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។
សញ្ញា កង្កែបកាលខ្លះ មាន កង្កែបកាលខ្លះ មិនមាន ។ ចុះពួក
សញ្ញាសត្វ កង្កែបកាលខ្លះ មាន ពួកអសញ្ញាសត្វ កង្កែបកាលខ្លះ មាន

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយតិណកថា

កញ្ចំ កាលេ សញ្ញាករោ កញ្ចំ កាលេ អសញ្ញាក-
រោ កញ្ចំ កាលេ បញ្ចករោការករោ កញ្ចំ កាលេ
ឯកករោការករោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៦] អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា កញ្ចំ កាលេ
អត្ថំ កញ្ចំ កាលេ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ កំ កាលំ
អត្ថំ កំ កាលំ នត្ថិតិ ។ ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ
អត្ថំ បិតិកាលេ នត្ថិតិ ។ ចុតិកាលេ ច ឧបបត្តិកា-
លេ សញ្ញាសត្តា បិតិកាលេ អសញ្ញាសត្តា ចុតិកាលេ
ឧបបត្តិកាលេ សញ្ញាករោ បិតិកាលេ អសញ្ញាករោ
ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ បញ្ចករោការករោ បិតិកា-
លេ ឯកករោការករោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ញកថា ។

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយតិណកថា

[៤០៧] នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយតិណេ ន វត្តព្វំ
សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាករោ អសញ្ញាតតិ
អសញ្ញាសត្តារាសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ
អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយតនកថា

សញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន អសញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន បញ្ចវេ-
ញ ការភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន ឯកវេការភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន ដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៦] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាភព ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុង
កាលខ្លះ មិនមាន ឬ ។ អើ ។ កាលដូចម្តេច សញ្ញា មាន
កាលដូចម្តេច សញ្ញា មិនមាន ។ សញ្ញា ក្នុងច្រកកាល (កាល
ច្បុត) និងឧបច្រកកាល (កាលដែលកើត) មាន តែក្នុងប័តិកាល
(កាលដែលតាំងនៅ) មិនមានទេ ។ ពួកសញ្ញាភព ក្នុងច្រកកាលនិង
ឧបច្រកកាល មាន ពួកអសញ្ញាភព ក្នុងប័តិកាល មាន សញ្ញាភព
ក្នុងច្រកកាល និងឧបច្រកកាល មាន អសញ្ញាភព ក្នុងប័តិកាល មាន
បញ្ចវេការភព ក្នុងច្រកកាល និងឧបច្រកកាល មាន ឯកវេការភព
ក្នុងប័តិកាល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អសញ្ញាភព ។

នេវិសញ្ញាណសញ្ញាយតនកថា

[៤០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវិសញ្ញាណសញ្ញា-
យតនភព មានទេឬ ។ អើ ។ អសញ្ញាភព អសញ្ញាភតិ អសញ្ញា-
សត្តាវេសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយានិ អសញ្ញាភពវាច្បុដិលាភ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០៨] នន្ទ សញ្ញាភវោ សញ្ញាភតិ សញ្ញាសត្តា-
 វាសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្ប-
 ដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ សញ្ញាភវោ សញ្ញា-
 ភតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាភោតិ លោ វត វេ
 វត្ថព្វេ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[២០៩] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ
 សញ្ញា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកវោការភវោ ភតិ
 ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ នន្ទ ចតុវោការភវោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តកា-
 វប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ ចតុវោការភ-
 វោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោ លោ វត វេ
 វត្ថព្វេ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[២១០] អសញ្ញាសត្តេសុ ន វត្ថព្វំ សញ្ញា
 អត្ថំ សោ ច អសញ្ញាភវោ អសញ្ញាភតិ អ-
 សញ្ញាសត្តាវាសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោ-
 និ អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤០៨] ក្រែង សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តារាសៈ សញ្ញា-
 សំសារ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាក មានដែរឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាគតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្តការវប្បដិលាក មាន
 ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតនភក្តិ មានទេ ។

[៤០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនភក្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ឯករោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការ
 បានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង ចតុរោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការបានអត្តភាព មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុរោការភក្តិ គតិ ។ បេ ។ ការបានអត្តភាព
 មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញានាសញ្ញាយតនភក្តិ មានទេ ។

[៤១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្ត មាន
 ទេ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាភក្តិនោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តារាសៈ
 អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការវប្បដិលាក មានដែរឬ ។ អើ ។

នេវិសញ្ញានិសញ្ញាយតនេហិ

នេវិសញ្ញានិសញ្ញាយតនេ ន វត្តំ សញ្ញា អត្ថិ
 សោ ច អសញ្ញាករោ អសញ្ញាភតិ អសញ្ញាសន្តារិសោ
 អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការ្យ្យដិលា-
 ភោតិ ។ ន ហេវំ វត្តំ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តេស្ត
 ន វត្តំ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯករោការ្យ្យករោ
 ភតិ ។ បេ ។ អត្តការ្យ្យដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។
 នេវិសញ្ញានិសញ្ញាយតនេ ន វត្តំ សញ្ញា អត្ថិ សោ
 ច ឯករោការ្យ្យករោ ភតិ សន្តារិសោ សំសារោ
 យោនិ អត្តការ្យ្យដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្តំ ។ បេ ។

(៤០១) នេវិសញ្ញានិសញ្ញាយតនេ ន វត្តំ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាករោ សញ្ញាភតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាត្តការ្យ្យដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេស្ត ន វត្តំ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាករោ
 សញ្ញាភតិ ។ បេ ។ សញ្ញាត្តការ្យ្យដិលាភោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តំ ។ បេ ។

(៤០២) នេវិសញ្ញានិសញ្ញាយតនេ ន វត្តំ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯករោការ្យ្យករោ ភតិ ។ បេ ។

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា

បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា មាន
 ទេ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាកថានោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តា-
 វាសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាភាវប្បដ្ឋិលាក មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងពុកអសញ្ញាសត្ត មានទេ ចុះចំណែកខាង ឯកវេការកថា
 នោះ គតិ ។ បេ ។ ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុង វេសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា មានទេ
 ចុះចំណែកខាង ឯកវេការកថានោះ គតិ លំនៅរបស់សត្ត សំសារ
 កំណើត ការប្រទានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៤១១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាកថានោះ សញ្ញាគតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាភាវប្បដ្ឋិលាក មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា
 ក្នុងពុកអសញ្ញាសត្ត មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាកថានោះ សញ្ញា-
 គតិ ។ បេ ។ សញ្ញាភាវប្បដ្ឋិលាក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង ចតុវេការកថានោះ គតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្តការវប្បជីលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ត
ន វត្តតំ សញ្ញា អត្តិ សោ ច ចតុរោគារករោ ។ បេ ។
អត្តការវប្បជីលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៤០៣] លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្តតំ
សញ្ញា អត្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ លេខសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោ លោ វត
រេ វត្តត្វេ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្តតំ សញ្ញា
អត្តិ ។

[៤០៤] លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុរោគា-
រករោ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្តតំ សញ្ញា
អត្តិ ។ អាមន្តា ។ អាកាសានញ្ញាយតនំ ចតុរោ-
គារករោ អាកាសានញ្ញាយតនេ ន វត្តតំ សញ្ញា
អត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៤០៥] លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោ
លេខសញ្ញាណសញ្ញាយតនេ ន វត្តតំ សញ្ញា អត្តិ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ការបានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកខាង ចតុរោកាភិកត
នោះ ។ បេ ។ ការបានអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៤១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនភិកត មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត
ជាចតុរោកាភិកតឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត
ជាចតុរោកាភិកតមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិន
គួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត មានទេ ។

[៤១៤] នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត ជាចតុរោកាភិកត បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត មានទេឬ ។
អើ ។ អាកាសានញ្ញាយតនភិកត ជាចតុរោកាភិកត បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
ថា សញ្ញា ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនភិកត មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៥] នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត ជាចតុរោកាភិកត បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភិកត មានទេឬ ។

លេខសញ្ញាសញ្ញាយុគណនា

អាមន្តា ។ វិញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ។ បេ ។ អាតិញ្ញាណ-
យុគណនា ចន្តរៀករាគរៀក អាតិញ្ញាណយុគណនា ន វត្តត្រូវ
សញ្ញា អត្តិភាព ។ ន ហេវ វត្តត្រូវ ។ បេ ។

[៤១៦] អាតាសាណយុគណនា ចន្តរៀករាគរៀក
អត្តិភាព តត្ត សញ្ញាភាព ។ អាមន្តា ។ លេខសញ្ញាណ-
សញ្ញាយុគណនា ចន្តរៀករាគរៀក អត្តិភាព តត្ត សញ្ញាភាព ។
ន ហេវ វត្តត្រូវ ។ បេ ។ វិញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ។ បេ ។
អាតិញ្ញាណយុគណនា ចន្តរៀករាគរៀក អត្តិភាព តត្ត សញ្ញា-
ភាព ។ អាមន្តា ។ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ចន្តរៀករាគរ
រៀក អត្តិភាព តត្ត សញ្ញាភាព ។ ន ហេវ វត្តត្រូវ ។ បេ ។

[៤១៧] លេខសញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ន វត្តត្រូវ
សញ្ញា អត្តិភាព វា នត្តិភាព វាភាព ។ អាមន្តា ។ ន ធុ នេ-
វសញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ចន្តរៀករាគរៀកភាព ។ អាមន្តា ។
ហេវ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ចន្តរៀករាគរៀក លោ
វត រេ វត្តត្រូវ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយុគណនា ន វត្តត្រូវ
សញ្ញា អត្តិភាព វា នត្តិភាព វាភាព ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនភព

អើ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញាយតនភព ជាចតុ-
វេការភព បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញាយតនភព
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៦] អាកាសានញ្ញាយតនភព ជាចតុវេការភព សញ្ញា

ក្នុងអាកាសានញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនភព ជាចតុវេការភព សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញាយ-
តនភពនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិញ្ញាណញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញាយតនភព ជាចតុវេការភព
សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនភព ជាចតុវេការភព សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញា-

យតនភព មានឬមិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនភព ជាចតុវេការភពឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញានា-
សញ្ញាយតនភព ជាចតុវេការភពមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញានាសញ្ញាយ-
តនភព មានឬមិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤០៨] លេខសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុវេកា-
 រកវេ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ អាគាសា-
 នញ្ញាយននំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ ។ បេ ។
 អាភិញ្ញាយននំ ចតុវេកាវកវេ អាភិញ្ញាយ-
 ននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថិតិ វា នត្ថិតិ វាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤០៩] អាគាសានញ្ញាយននំ ចតុវេកាវកវេ
 អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ លេខសញ្ញាណសញ្ញា-
 យននំ ចតុវេកាវកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយននំ ។ បេ ។ អា-
 ភិញ្ញាយននំ ចតុវេកាវកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ លេខសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុវេកា-
 រកវេ អត្ថិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤១៨) នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព បុគ្គល

មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព មានឬមិនមាន

ទេឬ ។ អើ ។ អាគាសានញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយ

តនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញាញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព បុគ្គលមិនគួរ

និយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញាញ្ញាយតនភព មានឬមិនមានទេឬ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១៩) អាគាសានញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព សញ្ញា

ក្នុងអាគាសានញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នេវសញ្ញា

នាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា

យតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិញ្ញាណញ្ញាយតនភព ។ បេ ។ អាកិញ្ញាញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព

សញ្ញា ក្នុងអាកិញ្ញាញ្ញាយតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នេវសញ្ញា

នាសញ្ញាយតនភព ជាចតុរោកាវភព សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញា

យតនភពនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

នេសញ្ញាសញ្ញាយតនាបិ

[៤២០] នេសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្តព្រំ

សញ្ញា អត្ថិត វា នត្ថិត វាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ

នេសញ្ញាសញ្ញាយតនន្ទ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច នេ-

វសញ្ញាសញ្ញាយតនំ តេន វត វេ វត្តព្រំ នេស-

សញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្តព្រំ សញ្ញា អត្ថិត វា

នត្ថិត វាតិ ។

[៤២១] នេសញ្ញាសញ្ញាយតនន្ទ កត្វា នេ-

វសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្តព្រំ សញ្ញា អត្ថិត វា

នត្ថិត វាតិ ។ អាមន្តា ។ អនុក្កមសុខា វេទនាតិ

កត្វា អនុក្កមសុខាយ វេទនាយ ន វត្តព្រំ វេទនាតិ

វា អវេទនាតិ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រំ ។ បេ ។

នេសញ្ញាសញ្ញាយតនាបិ ។

គតិយោ វត្តោ ។

នៅសញ្ញាណសញ្ញាយតនកថា

(៤២០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនកថា មានឫមិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនកថា មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនកថា មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា បុគ្គលគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញាណសញ្ញាយតន-
 កថា មានឫមិនមានទេ ។

(៤២១) បុគ្គលធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា នៅសញ្ញាណសញ្ញាយត-
 នកថា ដូច្នោះហើយ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៃសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនកថា មានឫមិនមានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើសេចក្តីចូលចិត្ត
 ថា អទ្ធកមសុខវេទនា ដូច្នោះហើយ មិនគួរនិយាយថា វេទនា ឬមិន
 មែនវេទនា ក្នុងអទ្ធកមសុខវេទនាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

ចប់ នៅសញ្ញាណសញ្ញាយតនកថា ។
 ចប់ តតិយវិគ្គ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ពលំ សាធារណំ អរិយំ សភាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 វិមុត្តំ វិមុច្ចមានំ អតិ ចិត្តំ វិមុច្ចមានំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្តិ បញ្ចុដ្ឋិយានំ ចក្កំ
 សោតំ ធម្មបត្តន្ធិ យថាកម្មបគតតណាណំ ទេវេស្ស
 សំវេរោ អសត្តាសត្តេស្ស សត្តា ឯវមេវ កវុត្តន្តិ ។

តិហិស្ស អរហាតិកហិ

[២២២] តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ
 អរហតោ តិហិសត្តោជនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ នត្តិ អរហតោ តិហិសត្តោជនន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ចំ នត្តិ អរហតោ តិហិសត្តោជនំ លោ
 វត វេ វត្តព្វេ តិហិស្ស អរហាតិ ។

[២២៣] តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហតោ តិហិសត្តោជនំ បហំនំ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ

ឧទ្ទាននៃតិរិយវិគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីកម្លាំងព្រះតថាគត សាធារណៈដល់សារីក ១
 កម្លាំងព្រះតថាគត ជាអរិយៈ ១ ចិត្ត ប្រកបដោយរាគៈ រួច
 ស្រឡះ ១ ចិត្ត រួចស្រឡះហើយ កំពុងរួចស្រឡះ និង
 ចិត្តកំពុងរួចស្រឡះ ១ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ១
 បុគ្គលទី ៨ មិនមានឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាង ១ មំសចក្ខុ ដែលធម៌
 ទំនុកបម្រុង ១ មំសសោតដែលធម៌ទំនុកបម្រុង ១ យថាកម្ម-
 បគតញាណ ១ ការសង្រួម កងពុកទៅតា ១ សញ្ញា កង
 ពុកអសញ្ញាសត្វ ១ កងនៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនកត ១ ។

គិហិអរហាតិកថា

[៤២២] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា-
 ជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៣] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានឫសគល់

គំហឹស្ស អរហតិកថា

តាលាវតុកកតំ អនការវុត្តតំ អាយតីអនុប្បនិទដម្មំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហតោ គិហិសញ្ញោជនំ បហំនំ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តាលាវតុកកតំ អនការវុត្តតំ អាយតីអនុប្ប-
 និទដម្មំ លោ វត វេ វត្តព្វេ គិហិស្ស អរហតិ ។

(៤២៤) គិហិស្ស អរហតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ
 កោចិ គិហិ គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ ទិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចី នត្ថិ
 កោចិ គិហិ គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ ទិដ្ឋេ វ
 ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ លោ វត វេ វត្តព្វេ គិហិស្ស
 អរហតិ ។

(៤២៥) គិហិស្ស អរហតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វច្ឆតោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ ឯតនរោច អត្ថ
 នុ ខោ កោ តោតម កោចិ គិហិ គិហិសញ្ញោជនំ
 អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ នត្ថិ
 ខោ វច្ឆ កោចិ គិហិ គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ
 កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ អត្តវ សត្តន្តោតិ ។

ធិហិអរហតិកថា

ផ្តាច់ហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ អើ ។ បើសព្វោជនៈនៃគ្រហស្ថ
ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានបុសគល់ផ្តាច់ហើយ ធ្វើឲ្យសល់
តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែង
កើតតទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាន
ជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៤] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ គ្រហស្ថ
ណាមួយ មិនទាន់លះសព្វោជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បើគ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះ
សព្វោជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនមានទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៥] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។
ក្រែងវិច្ឆ័យគោត្តបរិព្វាជក បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា
បរិព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះសព្វោជនៈ
របស់គ្រហស្ថ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មាន
ដែរឬ (ព្រះមា ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលវិច្ឆ័យ គ្រហស្ថណាមួយ
មិនទាន់លះសព្វោជនៈរបស់គ្រហស្ថ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ហើយ
ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមានទេ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តត្បំ តិហិស្ស អរហានិ ។

[៤២៦] តិហិស្ស អរហានិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេដុនំ ធម្មំ ឧប្បទេយ្យ
បុត្តសម្ពាជសយនំ អដ្ឋវសេយ្យ កាសិកចន្ទនំ បច្ច-
នុកវេយ្យ មាលាភន្ធវិលេបនំ ធារេយ្យ ជានុប្បវជនំ
សាទិយេយ្យ អដេឡកំ បដិក្កុល្លោយ្យ កុក្កុដស្វករំ
បដិក្កុល្លោយ្យ ហត្ថិកវស្សវដ្ឋវំ បដិក្កុល្លោយ្យ តិត្តិ-
វដ្ឋកមោរកបិញ្ញលំ បដិក្កុល្លោយ្យ បីតវល្លាវល-
មោលីកំ ធារេយ្យ ឌុទាតានិ វត្តានិ ដីយទសានិ
ធារេយ្យ យាវជីវំ អការិយក្ខតោ អស្សានិ ។ ន ហេវំ
វត្តត្បេ ។ បេ ។

[៤២៧] ន វត្តត្បំ តិហិស្ស អរហានិ ។ អាមន្តា ។
ននុ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ កហបតិ សេតុ
មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហន្តំ បត្តានិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ញិ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ កហ-
បតិ សេតុ មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហន្តំ
បត្តា តេន វត វេ វត្តត្បេ តិហិស្ស អរហានិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះ
អរហន្តទេ ។

(៤២៦) គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត សេពមេដុនធម្ម ញ៉ាំងមេដុនធម្មឲ្យកើតឡើង នៅគ្រប់គ្រង
ដំណេកដែលចង្អៀតដោយកូន លាបប្រោះព្រំខ្លឹមចន្ទន៍ដ៏ឧត្តម ទ្រទ្រង់
ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប គ្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ទទួលពពែនិងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោល
សេះញី ទទួលទា គ្រួច ក្បោក ចបាត ទ្រទ្រង់ក្នុងសក់ដែលមានទង
មានពណ៌លឿង ទ្រទ្រង់សំពត់សមានជាយវែង នៅជាគ្រហស្ថ ដរាប
អស់មួយជីវិតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្ត
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងយសកុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតី និងសេតុមាណព
ដល់នូវព្រះអរហន្ត ដោយភេទនៃគ្រហស្ថឬ ។ អើ ។ បើ យស-
កុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតី និងសេតុមាណព ដល់នូវព្រះអរហន្ត ដោយ
ភេទនៃគ្រហស្ថមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរ ។

ចប់ តិហិអហាតិកថា ។

ឧបបត្តិកថា

[២២៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សោតាបដ្ឋោ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សកទាតាមី ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣០] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា អនាតាមី ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣១] សហ ឧបបត្តិយា សោតាបដ្ឋោ ន
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សហ ឧបបត្តិយា
សោតាបដ្ឋោ ន ហោតិ ណោ វត វេ វត្ថុព្វេ សហ
ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

ឧបបត្តិកថា

(៤២៨) បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើង^(១)ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ ជាមួយគ្នានឹងការ
 កើតឡើង^(២)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២៩) បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសកទាតាមី ជាមួយគ្នានឹងការ
 កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣០) បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាអនាតាមី ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣១) បុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ មិនមានជាមួយគ្នានឹងការ
 កើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសោតាបន្នៈ មិនមាន
 ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

១ សំដៅយកបុគ្គល ដៃ កើតក្នុងសុទ្ធាវាស បានសម្រេចជាអរហន្ត ដំណាលគ្នា នឹង
 ការកើតឡើងឬ ?

២ សំដៅយក ឧបបត្តិចិត្ត (ចិត្តកើតឡើងជាលោកិយៈ) ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

[៤៣២] សហ ឧបបត្តិយា សកទានាមី ន
ហោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
សកទានាមី ន ហោតិ នោ វត វេ វត្តេ សហ
ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៣] សហ ឧបបត្តិយា អនាតាមី ន
ហោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
អនាតាមី ន ហោតិ នោ វត វេ វត្តេ សហ
ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
ន្តា ។ សារីបុត្តោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។
ន ហេវំ វត្តេ ។ ថេ ។ មហាមោក្កល្យានោ ថេរោ
។ ថេ ។ មហាកស្ស្រោ ថេរោ ។ ថេ ។ មហា-
កណ្ណាយនោ ថេរោ ។ ថេ ។ មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ
។ ថេ ។ មហាបណ្ឌកោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា
អរហាតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ ថេ ។

[៤៣៥] សារីបុត្តោ ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិ-
យា អរហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សារីបុត្តោ
ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហា នោ វត វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៣២] បុគ្គល បានជាសកទាគាមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសកទាគាមី មិន
មានជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៣] បុគ្គល បានជាអនាគាមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាអនាគាមី មិនមាន
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៤] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្តត្រូវ បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមោគ្គ-
ល្លានត្រូវ ។ បេ ។ ព្រះមហាកស្សបត្រូវ ។ បេ ។ ព្រះមហាកព្វា-
យនត្រូវ ។ បេ ។ ព្រះមហាកោដ្ឋិតត្រូវ ។ បេ ។ ព្រះមហាបណ្ណ-
កត្រូវ បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៥] ព្រះសារីបុត្តត្រូវ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយ
គ្នានឹងការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះសារីបុត្តត្រូវ មិនមែន
បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

ឧបបត្តិកថា

វត្តព្រៃ សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។

[៤៣៦] មហាមោក្ខណ្ឌោ ដេវោ ។ បេ ។
មហាកស្ស្តោ ដេវោ មហាកណ្ណាយោ ដេវោ
មហាកោដ្ឋិកោ ដេវោ ។ បេ ។

[៤៣៧] មហាបណ្ណកោ ដេវោ ន សហ
ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ មហា-
បណ្ណកោ ដេវោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហ
នោ វត រេ វត្តព្រៃ សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។

[៤៣៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន អរហន្តំ សច្ច្ហិក-
រោតិ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សច្ច្ហិលេ-
សីកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៤៣៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ឧបបត្តេសីយំ ចិត្តំ និយ្យនិកំ ខយតាមិ
ពោធិតាមិ អបចយតាមិ អនាសវំ ។ បេ ។ អសច្ច្ហិ-
លេសីកេនិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

ឧបបត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងទេ ។

[៤៣៦] ព្រះមហានិមិត្តល្ងាចត្រូវ ។ បេ ។ ព្រះមហាកស្ស-
បត្រូវ ព្រះមហាកបាយនត្រូវ ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្រូវ ។ បេ ។

[៤៣៧] ព្រះមហាបណ្ណកត្រូវ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះមហាបណ្ណកត្រូវ
មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហត្ត ដោយ
ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង (បដិសន្ធិចិត្ត) ជាលោកិយៈ
ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជា
និយ្យានិកៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិន
សន្សំ មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២០] នន្ទ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ
 ន ខយតាមិ ន ពោធិតាមិ ន អបធមយតាមិ សាសវំ
 ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ឧប-
 បត្តេសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ ន ខយតាមិ ន
 ពោធិតាមិ ន អបធមយតាមិ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិ-
 លេសិកំ ទោ វត វេ វត្តព្វេ សហ ឧបបត្តិយា អ-
 រហាតិ ។

[២២១] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ភកំ បជហតិ ទោ-
 សំ បជហតិ មោហំ បជហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ មក្កោ ។ បេ ។ សតិប្ប-
 ដានំ សម្មប្បដានំ ឥទ្ធិទាទោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៣] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៤០] ក្រែងចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង មិន
 មែនជានិយ្យានិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិន
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បើចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
 មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បាន
 ជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៤១] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះរាគៈ លះទោសៈ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤២] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជាមគ្គ
 ។ បេ ។ ជាសតិប្បដ្ឋាន ជាសម្មប្បដ្ឋាន ជាឥន្ទ្រិយ ជាឥន្ទ្រិយ ជាពលៈ
 ។ បេ ។ ជាពោជ្ឈន្តៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤៣] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។

អនាសវកថា

អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ
សម្មនយំ បដហតិ និ រាជំ សង្ខិកោតិ មក្កំ កាវេ-
តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៤៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
ន្តា ។ ចុតិចិត្តំ មក្កចិត្តំ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ ដល-
ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឧបបត្តិកថា ។

អនាសវកថា

[៤៤៥] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ
សោតាបត្តិដលំ សកទាតាមិមក្កោ សកទាតាមិដលំ
អនាតាមិមក្កោ អនាតាមិដលំ អរហត្តមក្កោ អរហត្ត-
ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិទាទោ ឥន្ទ្រិយំ
ពាលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៤៦] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ ចក្កំ អនាសវន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ ចក្កំ អនាសវន្តិ ។

អនាសវិកថា

អើ ។ បុគ្គល កំណត់ជំនំនូវទុក្ខសច្ច លះនូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរក
នូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៤) បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
ឬ ។ អើ ។ ចត្តិចិត្ត មគ្គិចិត្ត ចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
ជាផលចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឧបបត្តិកថា ។

អនាសវិកថា

(៤៤៥) ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេ
ឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល
សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៦) ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេ
ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ សោ-
តាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អរហតោ សោតំ ។ បេ ។ អរហតោ យានំ
។ បេ ។ អរហតោ ជីវ្ហា ។ បេ ។ អរហតោ កាយោ
អនាស វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] អរហតោ កាយោ អនាសវោតិ ។
អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ
សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៨] អរហតោ កាយោ អនាសវោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ កាយោ បក្កហនិក្កហ្វូបតោ
ធនេនេកេន្ទ្របតោ កាកេហិ តិជ្ឈេហិ កុលលេហិ
សាធារណោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាសវោ ធម្មោ
បក្កហនិក្កហ្វូបតោ ធនេនេកេន្ទ្របតោ កាកេហិ
តិជ្ឈេហិ កុលលេហិ សាធារណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៩] អរហតោ កាយេ វិសំ កមេយ្យ
សត្តំ កមេយ្យ អត្តំ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។
 ច្រមុះ របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។
 កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៧) កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។
 អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ទេឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៨) កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។
 អើ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដល់នូវការផ្គងឡើងនិងការសង្កត់
 សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកធ្លាយ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកភ្នែក
 ភ្នាត ខ្លាំងដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមានអាសវៈ គួរដល់នូវការផ្គងឡើង
 និងការសង្កត់សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកធ្លាយ ជាសាធារណៈ
 ដល់ពួកភ្នែក ភ្នាត ខ្លាំងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៩) ប្តាំពិស គួរបូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមុត
 ភ្លើង គួរនេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។

អនាសវកថា

អនាសវេ ធម្មោ វិសំ កមេយ្យ សន្តំ កមេយ្យ អន្តិ
កមេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៥០] លត្តា អរហតោ កាយោ អន្តតន្តនេន
ពន្ធិត្តំ រជ្ជតន្តនេន ពន្ធិត្តំ សន្ធិលីកតន្តនេន ពន្ធិ-
ត្តំ តាមតន្តនេន ពន្ធិត្តំ ជិកមតន្តនេន ពន្ធិត្តំ នគរ-
តន្តនេន ពន្ធិត្តំ ជនបទតន្តនេន ពន្ធិត្តំ កណ្តបញ្ច-
មេហិ ពន្ធិត្តនិ ។ អាមន្តា ។ លត្តា អនា-
សវេ ធម្មោ អន្តតន្តនេន ពន្ធិត្តំ រជ្ជតន្តនេន ពន្ធិ-
ត្តំ សន្ធិលីកតន្តនេន ពន្ធិត្តំ តាមតន្តនេន ជិកម-
តន្តនេន នគរតន្តនេន ជនបទតន្តនេន កណ្តបញ្ច-
មេហិ ពន្ធិត្តនិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៥១] យទិ អរហា បុប្ផជ្ជនស្ស ចីវំ ទេតិ
អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ត-
ព្វេ ។ បេ ។ អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សា-
សវន្តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ អនាសវេ ហុត្វា

អនាសវិកថា

ថ្នាំពិស គួរចូលទៅ គ្រឿងសស្រា គួរមុត ភ្លើង គួរឆេះ ចំពោះធម៌
ដែលមិនមានអាសវៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥០] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណង
គឺខ្លះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្សែ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺស្រុក ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ដើម្បី
ជាប់ដោយចំណងគឺនគរ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់
ដោយចំណងមា កជាគម្រប់ ៥ ដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមាន
អាសវៈ គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្លះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្សែ
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់ ដោយចំណងគឺស្រុក ដោយចំណងគឺ
និគម ដោយចំណងគឺនគរ ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់ដោយចំ-
ណងមានកជាគម្រប់ ៥ ដែរឬ ។ អ្នកមិ គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥១] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យចីវរដល់បុគ្គជន (ចីវរនោះ) ជាវត្ថុ
មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ចីវរ) ជាវត្ថុមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយ
អាសវៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែចីវរ
នោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចីវរនោះ មិនមានអាសវៈទេ តែចីវរនោះ ប្រកប
ដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ

អភិធម្មបិដក រាជវិគ្គ

សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ដលំ
សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិតានោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ
ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៥២] យទិ អរហា បុត្តជ្ជនស្ស បិណ្ឌាចារិ
ទេតិ សេនាសនំ ទេតិ កិលានប្បប្បយកេសជ្ជបរិក្ការំ
ទេតិ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ តព្វោវ អនាសវំ តំ សា-
សវន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ តព្វោវ អនា-
សវំ តំ សាសវន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ អនាស-
វេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ បេ ។ ដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិតានោ
ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
ធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥២) បើព្រះអរហន្ត ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យទីសេនាសនៈ ឲ្យគិ-
លានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់បុគ្គជន (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែបច្ច័យ
មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិន
មានអាសវៈទេ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផល សតិប្បដ្ឋាន
សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ
តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អត្ថសរិកថា

[២៥៣] យទិ បុត្តជ្ឈនោ អរហតោ ចីវរំ ទេតិ សា-
សវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោវ សាសវំ តំ អនាស-
វន្តិ ។ អាមន្តា ។ វាតោ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទោសោ មោ-
ហោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] យទិ បុត្តជ្ឈនោ អរហតោ បិណ្ណាទានំ
ទេតិ សេនាសនំ ទេតិ តិលានប្បច្ចយភេសជ្ឈបរិក្ការំ
ទេតិ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។

អនាសវិកថា

(៤៥៣) បើបុគ្គល ឲ្យចីវរដល់ព្រះអរហន្ត (ចីវរនោះ) ជា
វត្ថុប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៤) (ចីវរ) ជាវត្ថុប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយ អាសវៈ តែចីវរនោះ
មិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយ អាសវៈ តែចីវរនោះ មិនមានអាសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ពតៈ ជាធម៌ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ
។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាធម៌ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៥) បើបុគ្គល ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ
គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ដល់ព្រះអរហន្ត (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាត
ជាដើមនោះ) ជាសភាពប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៦) (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ) ជាសភាព
ប្រកបដោយ អាសវៈ តែមិនមានអាសវៈ មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ តតោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតោវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។
 អាមន្តា ។ វគោ សាសវោ ហុត្វា អនាសវោ ហោតិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទោសោ ។ បេ ។
 មោហោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
 ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៥៧] ន វត្តព្វំ អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនា-
 សវាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា អនាសវោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា អនាសវោ តេន វត វ
 វត្តព្វេ អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវោតិ ។

អភសវិកថា ។

សមណ្ឌគតិកថា

[៤៥៨] អរហា ចត្វហិ ដលេហិ សមណ្ឌគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចត្វហិ ដស្សេហិ ចត្វហិ
 វេទនាហិ ចត្វហិ សញ្ញាហិ ចត្វហិ ចេតនាហិ
 ចត្វហិ ចិត្តេហិ ចត្វហិ សទ្ធាហិ ចត្វហិ វីរិយេហិ

អភិធម្មបិដក ពថាវត្ថុ

អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយភាសវៈ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង ប្រកប
 ដោយភាសវៈ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ភគៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ ។ បេ ។
 មោហៈ ។ បេ ។ អនោគ្គប្បៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនមានភាសវៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត
 មិនមានភាសវៈទេ ។

ចប់ អត្ថសរិកថា ។

សម្មន្តាគតិកបិ

[៤៩៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវេទនា ៤ ដោយសញ្ញា ៤
 ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសង្ខារ ៤ ដោយវិរិយៈ ៤

សមណគោតិ

ចត្វាហិ សតីហិ ចត្វាហិ សមាធិហិ ចត្វាហិ បញ្ញាហិ
សមណគោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៤៥៧) អនាតាមី តីហិ ដលេហិ សមណគោតិ
តិ ។ អាមណ្ណ ។ អនាតាមី តីហិ ដស្សហិ ។ បេ ។ តីហិ
បញ្ញាហិ សមណគោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៤៦០) សកទាតាមី ទ្ធិហិ ដលេហិ សមណ-
គោតិ ។ អាមណ្ណ ។ សកទាតាមី ទ្ធិហិ ដស្ស-
ហិ ។ បេ ។ ទ្ធិហិ បញ្ញាហិ សមណគោតិ ។ ន
ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៤៦១) អរហា សោតាបត្តិដលេន សមណគោតិ
តិ ។ អាមណ្ណ ។ អរហា សោតាបន្នោ សត្តក្ខត្តិបរមោ
កោលំកោលោ ឯកវដីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អរហា សកទាតាមីដលេន សមណគោតិ ។ អាម-
ណ្ណ ។ អរហា សកទាតាមីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អរហា អនាតាមីដលេន សមណគោតិ ។ អាមណ្ណ ។
អរហា អនាតាមី អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហត្ថរិទិញាយី
អសង្ខារបរិទិញាយី សសង្ខារបរិទិញាយី ឧទ្ធិសោតោ
អគនិដ្ឋតាមីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សមន្តាធិកថា

ដោយសតិ ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយបញ្ញា ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៧) អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ឬ ។ អើ ។
អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៦០) សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ។ អើ ។
សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៦១) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបន្តិផលឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ជាសោតាបន្តិបុគ្គល គឺសត្តកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯក-
តីជ័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយសកទាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសកទាគាមិ-
បុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអនាគាមិបុគ្គល គឺ
អន្តរាបរិនិព្វាយី ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី អសង្ខារបរិនិព្វាយី សសង្ខារបរិ-
និព្វាយី ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ដ៏ល្អ កថាវគ្គ

[២៦២] អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌ-
កតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតាបន្នោ សត្ត-
ត្តុត្តុត្តុបរមោ កោលំកោលោ ឯកវ័ជិតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគាមី សកទាតាមីដលេន ស-
មណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សកទាតាមី-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៣] សកទាតាមី សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌ-
កតោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមី សោតាបន្នោ
សត្តុត្តុត្តុបរមោ កោលំកោលោ ឯកវ័ជិតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៤] សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោ សោ-
តាបន្នោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សោតាបត្តិ-
ដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្សេវ អរហា
សោ សោតាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៥] សកទាតាមីដលេន សមណ្ឌកតោ ស-
កទាតាមីតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សក-
ទាតាមីដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្សេវ
អរហា សោ សកទាតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

[៤៦២] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។

អនាគាមិបុគ្គល ជាសោតាបនបុគ្គល គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំកោលៈ

ឯកតីជីប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល

ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាសកទា-

គាមិបុគ្គលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៣] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។

អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ជាសោតាបនបុគ្គល គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំ-

កោលៈ ឯកតីជីប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៤] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា

សោតាបនបុគ្គលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល

ប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសោតាបនបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៥] បុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគាមិផល គួរនិយាយថា

សកទាគាមិបុគ្គលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាគា-

មិផលប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះ

ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សមម្ពាធករណី

[៤៦៦] អនាតាមីដលេន សមម្ពាធករណេ អនា-
តាមីតិ ។ វត្តព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អនាតាមី-
ដលេន សមម្ពាធករណេតិ ។ អាមន្តា ។ ស្សេវ អរហា
សោ អនាតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

[៤៦៧] សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធករណេ សោ-
តាបត្តិ វត្តព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមី សោតា-
បត្តិដលេន សមម្ពាធករណេតិ ។ អាមន្តា ។ ស្សេវ អនា-
តាមី សោ សោតាបត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

[៤៦៨] សក្កនាតាមីដលេន សមម្ពាធករណេ ស-
ក្កនាតាមីតិ វត្តព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមី
សក្កនាតាមីដលេន សមម្ពាធករណេតិ ។ អាមន្តា ។
ស្សេវ អនាតាមី សោ សក្កនាតាមីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្យោ ។ បេ ។

[៤៦៩] សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធករណេ សោ-
តាបត្តិ វត្តព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមី
សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធករណេតិ ។ អាមន្តា ។
ស្សេវ សក្កនាតាមី សោ សោតាបត្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្យោ ។ បេ ។

សមណ្ឌតកថា

[៤៦៦] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមិផល គួរនិយាយថា
 អនាគាមិបុគ្គលប្តូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផល
 ប្តូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះប្តូ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៧] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា
 សោតាបន្តបុគ្គលប្តូ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
 តាបត្តិផលប្តូ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបន្ត-
 បុគ្គលនោះប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគាមិផល គួរនិយាយថា
 សកទាគាមិបុគ្គលប្តូ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាគា-
 មិផលប្តូ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះ
 ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា
 សោតាបន្តបុគ្គលប្តូ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតា-
 បត្តិផលប្តូ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបន្តបុគ្គល
 នោះប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[២៧០] អរហា សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា សោតាបត្តិដលំ វីតិ-
 វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា សោតាបត្តិដលំ
 វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហា សោតាបត្តិដលេន
 សមម្ពាគតោតិ ។

[២៧១] អរហា សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន
 សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សោតាបត្តិមក្ក
 វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសំ
 អនាយកមនិយំ រាគំ អនាយកមនិយំ នោសំ អនា-
 យកមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ ថេ ។

[២៧២] អរហា សក្កនាតាមិដលេន សមម្ពាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា សក្កនាតាមិដលំ វីតិ-
 វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា សក្កនាតាមិដលំ
 វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អរហា សក្កនាតាមិដ-
 លេន សមម្ពាគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤៧០) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយប្ត ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

(៤៧១) ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា សីលព្វត-
 បរមាសៈ រតៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ទោសៈ ដែលជាដំណើរ
 ទៅកាន់អប្បាយ និរមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧២) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាតាមិផលប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយប្ត ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកទាតាមិផលទេ ។

សមណគោតិ

[៤៧៣] អរហន្ត សុគតាតិមិដលំ វីតិវុត្តោ តេន សមណគោតិ ។ អាមណ្ណា ។ អរហន្ត សុគតាតិមិមក្កំ វីតិវុត្តោ ឌីឡ្យវិកំ កាមរាតំ ឌីឡ្យវិកំ ព្យាបាទំ វីតិវុត្តោ តេន សមណគោតិ ។ ន ហេវំវុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៤] អរហន្ត អនាតិមិដលេន សមណគោតិ ។ អាមណ្ណា ។ នន្ទ អរហន្ត អនាតិមិដលំ វីតិវុត្តោតិ ។ អាមណ្ណា ។ ហព្វំ អរហន្ត អនាតិមិដលំ វីតិវុត្តោ យោវត វេវុត្តព្វេ អរហន្ត អនាតិមិដលេន សមណគោតិ ។

[៤៧៥] អរហន្ត អនាតិមិដលំ វីតិវុត្តោ តេន សមណគោតិ ។ អាមណ្ណា ។ អរហន្ត អនាតិមិមក្កំ វីតិវុត្តោ អណ្ណុសហាគតំ កាមរាតំ អណ្ណុសហាគតំ ព្យាបាទំ វីតិវុត្តោ តេន សមណគោតិ ។ ន ហេវំវុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៦] អនាតិមិ សោតាបត្តិដលេន សមណគោតិ ។ អាមណ្ណា ។ នន្ទ អនាតិមិ សោតាបត្តិដលំ វីតិវុត្តោតិ ។ អាមណ្ណា ។ ហព្វំ អនាតិមិ សោតាបត្តិដលំ វីតិវុត្តោ យោវត វេវុត្តព្វេ អនាតិមិ សោតាបត្តិដលេន សមណគោតិ ។

សមណគតកថា

[៤៧៣] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផល ហើយ
ប្រកបដោយសកទាគាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង
នូវសកទាគាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏
គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាគាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៤] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលទេ ។

[៤៧៥] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផល ហើយ
ប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
អនាគាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្បើង ព្យាបាទដ៏ស្រាល
ស្បើង ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៦] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។
ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៤៧៧] អនាគាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវុត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិមក្កំ វីតិវុត្តោ សក្កាយទិដ្ឋី ។ បេ ។ អទាយកម-
 ជ័យំ មោហំ វីតិវុត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន
 ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមី សក្កនាគាមីដលេន សមម្ពា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមី សក្កនាគាមី-
 ដលំ វីតិវុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាគាមី សក្ក-
 នាគាមីដលំ វីតិវុត្តោ ធោ វុត វេ វុត្តព្វេ អនាគាមី
 សក្កនាគាមីដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៧៩] អនាគាមី សក្កនាគាមីដលំ វីតិវុត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សក្ក-
 នាគាមីមក្កំ វីតិវុត្តោ ឡិឡាវកំ កាមរាគំ ឡិឡាវកំ
 ព្យាទាទំ វីតិវុត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ
 វុត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៤៧៧] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ មោហៈ
 ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាតាមិផលឬ ។
 អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយឬ ។
 អើ ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផលហើយ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក-
 ទាតាមិផលទេ ។

[៤៧៩] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសកទាតាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសកទាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សមម្ពាធកតោ

[២៨០] សកទានាមី សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។ អាមម្ពា ។ នន្ទ សកទានាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ ហញ្ចិ សកទានាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ សកទានាមី សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាធកតោតិ ។

[២៨១] សកទានាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាធកតោតិ ។ អាមម្ពា ។ សកទានាមី សោតាបត្តិមកំ វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អចាយកមនិយំ ហោហំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាធកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨២] ន វត្តព្វំ អរហា ចត្វហិ ដលេហិ សមម្ពាធកតោតិ ។ អាមម្ពា ។ នន្ទ អរហតា ចត្តារិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោតិ ។ អាមម្ពា ។ ហញ្ចិ អរហតា ចត្តារិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្តព្វេ អរហា ចត្វហិ ដលេហិ សមម្ពាធកតោតិ ។

សមណ្ឌតកថា

[៤៨០] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។

អើ ។ ក្រែងសកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
ប្ត ។ អើ ។ បើសកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គលប្រកបដោយ
សោតាបត្តិផលទេ ។

[៤៨១] សកទាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល

ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ នឹង
មោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
មគ្គនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ

ផល ៤ ទេប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ ហើយ
មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេប្ត ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត បាន
ចំពោះនូវផល ៤ មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤៨៣] ន វត្ថុត្បំ អនាតាមី ភីហិ ដលេហិ
 សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្តុ អនាតាមីនា ភី-
 ណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ ភេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាតាមីនា ភីណិ ដលានិ បដិ-
 លទ្ធានិ ភេហិ ច អបរិហីនោ តេន វត វេ វត្ថុត្បេ
 អនាតាមី ភីហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៨៤] ន វត្ថុត្បំ សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ដលេហិ
 សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្តុ សក្កនាតាមីនា
 ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ ភេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សក្កនាតាមីនា ទ្វេ ដលានិ បដិ-
 លទ្ធានិ ភេហិ ច អបរិហីនោ តេន វត វេ វត្ថុត្បេ
 សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៨៥] អរហតា ចត្តារិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ
 ភេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អរហា ចត្តហិ ដលេហិ ស-
 មម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារោ ចត្តា
 បដិលទ្ធា ភេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អរហា ចត្តហិ
 ចត្តហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្បេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤៨៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផលនោះទេឬ ។ អើ ។ បើអនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៣ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ដែរ ។

(៤៨៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ២ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេឬ ។ អើ ។ បើសកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ២ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ដែរ ។

(៤៨៥) ព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវមគ្គ ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៤ នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសមណ្ឌគកថា

[៤៨៦] អនាតាមិណ ភីណិ ដលានិ បដិល-
ទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ អនាតាមិ ភីហិ
ដលេហិ សមណ្ឌគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតា-
មិណ តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហី-
នោតិ ។ អនាតាមិ ភីហិ មត្តេហិ សមណ្ឌគតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទានាតាមិណ ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធា-
និ តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។ សកទានាតាមិ ទ្វីហិ
ដលេហិ សមណ្ឌគតោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទា-
នាតាមិណ ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
សកទានាតាមិ ទ្វីហិ មត្តេហិ សមណ្ឌគតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

សមណ្ឌគកថា ។

ឧបេក្ខាសមណ្ឌគតិកថា

[៤៨៨] អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមណ្ឌគ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ធម៌ា ដស្សេហិ ធម៌ា
វេទនាហិ ធម៌ា សញ្ញាហិ ។ បេ ។ ធម៌ា បញ្ញាហិ
សមណ្ឌគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

សមណ្ឌតកថា

[៤៨៦] អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ៣ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ៣ ឬ ៧ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវមគ្គ ៣ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 មគ្គ ៣ ឬ ៧ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវផល ២ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ២ ឬ ៧ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះនូវមគ្គ ២ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយមគ្គ ២ ឬ ៧ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមណ្ឌតកថា ។

ឧបេក្ខាសមណ្ឌគតិកថា

[៤៨៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៧ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៦ ដោយវេទនា ៦ ដោយសញ្ញា ៦
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៦ ឬ ៧ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៤៨៧] អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចក្ខុនា រូបំ បស្សន្តោ
 សោតេន សន្និ សុណាតិ ឃានេន កន្ធិ ឃាយតិ
 ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ដុសតិ
 មនសា ធម្មំ វិជានតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជា-
 នន្តោ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ សោតេន សន្និ សុណាតិ
 ឃានេន កន្ធិ ឃាយតិ ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ កាយេន
 ដោដ្ឋព្វំ ដុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៨៨] អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ សតតំ សមីតំ អញ្ចេកិណ្ណំ
 ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ សមម្ពាគតោ សមាហិតោ ធម្ម-
 បេក្ខាយោ បច្ចុបដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៨៩] ន វត្ថុព្វំ អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ
 សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា ធម្មបេ-
 ក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហា ធម្មបេក្ខា
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អរហា ធម៌ា ឧបេក្ខាហិ ស-
 មម្ពាគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៤៨៧] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៗ អើ ។

ព្រះអរហន្ត កាលឃើញរូបដោយចក្ខុ រមែងឮសំឡេងដោយត្រចៀក
ធំៗដោយច្រមុះ លិង្គភូត្យសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយ
កាយ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។ កាលដឹងច្បាស់នូវ
ធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត រមែងឃើញរូបដោយចក្ខុ ឮសំឡេងដោយត្រ-
ចៀក ធំៗដោយច្រមុះ លិង្គភូត្យសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
ដោយកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ៗ អើ ។

(ព្រះអរហន្ត) ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ មានចិត្តខាប់ខ្លួន ទៀងទាត់
មិនរាយមាយ ចុះឧបេក្ខាទាំង ៦ តាំងឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ

ឧបេក្ខា ៦ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ។

ចប់ ឧបេក្ខាសម្ពាសនកថា ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកប៉ា

[២៧២] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោ-
ធិយា ធុរុទ្ធាយ វិតតាយ បដិប្បស្សន្តាយ អពុទ្ធា
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៣] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អតី-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ កកោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៥] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ក-
កោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ធុក្ខំ បរិជា-
នាតិ សមុទយំ បដហាតិ និរោធំ សច្ចិកកោតិ មក្ក
កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៦] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគ-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា

(៤៧២) បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ (ចតុមគ្គញ្ញាណ
និងសព្វពាតញ្ញាណ) ។ អើ ។ បុគ្គល កាលបើពោធិញ្ញាណ រលត់
ហើយ ទៅប្រាសហើយ ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ មិនឈ្មោះថាព្រះពុទ្ធទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧៣) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧៤) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីតឬ ។
អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧៥) ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទ-
យសច្ច ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ-
ធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៧៦) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិវត្ត

[៤៩៧] អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តុញ្ច ។ បេ ។

[៤៩៨] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ
។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្តុញ្ច ។ បេ ។

[៤៩៩] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ពោធិ-
ករណីយំ ករោតិ ។ ន ហេវំ វត្តុញ្ច ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ សមុទយំ បដហាតិ និ-
រោធំ សង្កិករោតិ មក្កំ កាវេតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ
បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ
វត្តុញ្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៤៩៧) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
ឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩៨) ព្រះពុទ្ធ ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើន
នូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៤៩៩) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយ
ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥០០) បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ-
សច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធពិកថា

[៥០១] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ពោ-
 ធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០២] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៣] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ ពោធិយា
 ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៤] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។ មក្កំ ភាវេ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា
 ន ច តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាណាតិ ។ បេ ។
 មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធពិកថា

[៥០១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ចដោយ ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០២] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ នោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៣] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែមិន ធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៤] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែ មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥០៥] អនាគតាយ ពោធិយោ ពុទ្ធា ន ច
តាយ ពោធិយោ ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយោ ពុទ្ធា ន ច តាយ
ពោធិយោ ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៦] អនាគតាយ ពោធិយោ ពុទ្ធា ន ច
តាយ ពោធិយោ ទុក្ខំ បរិជានាតិ ។ បេ ។ មក្កំ កា-
វេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយោ ពុទ្ធា
ន ច តាយ ពោធិយោ ទុក្ខំ បរិជានាតិ ។ បេ ។
មក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៧] អតីតាយ ពោធិយោ ពុទ្ធា អនាគតាយ
ពោធិយោ ពុទ្ធា បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយោ ពុទ្ធាតិ ។
អាមន្តា ។ តីហិ ពោធិហិ ពុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] តីហិ ពោធិហិ ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
សតតំ សមិតំ អព្វោតិណ្ណំ តីហិ ពោធិហិ សមន្តា-
តតោ សមាហិតោ តិស្សោ ពោធិយោ បច្ចុប្បន្នតាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥០៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ
 មិនធ្វើនូវពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។
 បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើនូវពោធិ-
 ករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៥០៦] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ
 មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ-
 ធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ជាព្រះ
 ពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ៣
 ប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៨] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ៣ ប្តី ។ អើ ។
 បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយពោធិញ្ញាណទាំង ៣ មានចិត្តខាប់ខ្លួន
 ទៀងទាត់ មិនរាយមាយ ចុះពោធិញ្ញាណទាំង ៣ តាំងនៅប្រាកដ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណកថា

[៥០៧] ន វត្តត្បំ ពោធិយា ពុទ្ធនិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ញំ ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ តេន វត វេ វត្តត្បំ
ពោធិយា ពុទ្ធនិ ។

[៥០៨] ពោធិប្បដិលាភា ពុទ្ធនិ ។ ពោធិយា
ពុទ្ធនិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិប្បដិលាភា ពោធិនិ ។
ន ហេវំ វត្តត្បំ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធនិកថា ។

លក្ខណកថា

[៥០៩] លក្ខណសមន្តាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ បទេសលក្ខណេហិ សមន្តាគតោ បទេស-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បំ ។ បេ ។

[៥១០] លក្ខណសមន្តាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ តិកាគលក្ខណេហិ សមន្តាគតោ តិកាគ-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បំ ។ បេ ។

[៥១១] លក្ខណសមន្តាគតោ ពោធិសត្តោនិ ។
អាមន្តា ។ ឧបឡ្ហលក្ខណេហិ សមន្តាគតោ ឧបឡ្ហ-
ពោធិសត្តោនិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បំ ។ បេ ។

លក្ខណកថា

[៥០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយ
ពោធិញ្ញាណទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណទេ ។

[៥១០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ ការគ្រាស់ដឹង ព្រោះ
ការបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា ។

លក្ខណកថា

[៥១១] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូ ។ អើ ។
បទេសពោធិសត្វ ប្រកបដោយបទេសលក្ខណៈប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១២] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូ ។ អើ ។
តិភាគពោធិសត្វ ប្រកបដោយតិភាគលក្ខណៈប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៣] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈប្តូ ។ អើ ។ ឧបឡពោធិ-
សត្វប្រកបដោយឧបឡលក្ខណៈប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥០៤] លក្ខណសមណ្ឌកតោ ពោជិសត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ ចក្កវត្ថិសត្តោ លក្ខណសមណ្ឌកតោ ចក្ក-
វត្ថិសត្តោ ពោជិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៥] ចក្កវត្ថិសត្តោ លក្ខណសមណ្ឌកតោ
ចក្កវត្ថិសត្តោ ពោជិសត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិ-
សោ ពោជិសត្តស្ស បុព្វយោគោ បុព្វបរិយា ធម្មក្ខា-
នំ ធម្មទេសនា តាទិសោ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស បុព្វយោ-
គោ បុព្វបរិយា ធម្មក្ខានំ ធម្មទេសនាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៦] យថា ពោជិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ទេវំ បវេមំ បដិក្កណ្ណានិ បច្ឆា មនុស្សា ឃុំមេវ ចក្ក-
វត្ថិសត្តស្ស ជាយមានស្ស ទេវំ បវេមំ បដិក្កណ្ណានិ
បច្ឆា មនុស្សាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៧] យថា ពោជិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តិ
អត្តមនា ទេវំ ហោហិ មហោសត្តោ តវ បុត្តោ
ឧប្បន្នោតិ ឃុំមេវ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស ជាយមានស្ស
ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តិ

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[៥១៤] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈឬ ។ អើ ។
ចក្កវត្តិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្តិសត្វ ហៅថាពោធិសត្វ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៥] ចក្កវត្តិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្តិសត្វ
ហៅថាពោធិសត្វឬ ។ អើ ។ បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា ការពោលធម៌
ការសំដែងធម៌ របស់ពោធិសត្វ យ៉ាងណា បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា
ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ចក្កវត្តិសត្វ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៦] កាលពោធិសត្វប្រសូត ពួកទេវតាទទួលមុន ពួក
មនុស្សទទួលក្រោយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្តិសត្វប្រសូត ពួកទេវតា
ទទួលមុន ពួកមនុស្សទទួលក្រោយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៧] កាលពោធិសត្វប្រសូត ទេវបុត្រទាំង ៤ ទទួលហើយតម្កល់
ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា បពិត្រនាងទេវី ព្រះនាងចូរត្រេកអរចៀ
បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើតហើយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្តិសត្វប្រសូត
ទេវបុត្រទាំង ៤ ទទួលហើយតម្កល់ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា

លក្ខណៈ

អត្តមនា នេវ ហោហិ មហេសគ្គោ តវ បុត្តោ
ឧប្បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាណស្ស
ទ្វេ ឧទកស្ស ធារា អន្តលីក្ខា ចាតុកវន្តិ ឯកា
សីតស្ស ឯកា ឧល្ហាស្ស យេន ពោធិសត្តស្ស ឧ-
ទកកក្កំ ករោន្តិ មាតុ ច ឯវមេវ ចក្កវត្តសត្តស្ស
ជាយមាណស្ស ទ្វេ ឧទកស្ស ធារា អន្តលីក្ខា
ចាតុកវន្តិ ឯកា សីតស្ស ឯកា ឧល្ហាស្ស យេន
ចក្កវត្តសត្តស្ស ឧទកកក្កំ ករោន្តិ មាតុ ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៩] យថា សម្បតិជាតោ ពោធិសត្តោ ស-
មេហិ ចានេហិ បតិជ្ជហិត្វា ឧត្តវេន អភិមុខោ សត្ត-
បទវីតិហារេ កច្ឆតិ សេតម្ហិ ធរត្ត អនុធាវយមាណេ
សព្វា ច ទិសា វិលោកេតិ អាសភិត្វា វាចំ កាសតិ
អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ជេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស
សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទា-
និ បុណ្ណវេតិ ឯវមេវ សម្បតិជាតោ ចក្កវត្តសត្តោ

លក្ខណកថា

បតិត្រនាងទេវី ព្រះនាងចូរត្រេកអរថា បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើត
ហើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៨] ពោធិសត្វប្រសូត ទ្រង់ទឹក ២ គឺទ្រង់ទឹកត្រជាក់ ១
ទ្រង់ទឹកក្តៅ ១ ធ្លាក់មកប្រាកដអំពីអាកាស ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះ
ព្រះពោធិសត្វផង ចំពោះព្រះមាតាផង យ៉ាងណា កាលចក្កវត្តិសត្វ
ប្រសូត ទ្រង់ទឹក ២ គឺទ្រង់ទឹកត្រជាក់ ១ ទ្រង់ទឹកក្តៅ ១ ធ្លាក់មក
ប្រាកដអំពីអាកាស ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះចក្កវត្តិសត្វផង ចំពោះ
ព្រះមាតាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៩] ព្រះពោធិសត្វប្រសូតមកភ្លាម ជាន់ដោយព្រះបាទជំ
ស្មើ មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧ ជំហាន កាលពួក
ទេវតាប៉ាន់ស្ទេតច្នៃត្រ ក៏មើលមើលសព្វទិស បន្តិចឡើងនូវអាសកិវាថា
អញជាបុគ្គលឆ្នើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់លោក អញជា
បុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ) ឥឡូវ
នេះ កតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ យ៉ាងណា ចក្កវត្តិសត្វប្រសូតមកភ្លាម

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សមេហំ ទាមេហំ បតិដ្ឋហិត្វា ធុត្តវេន វភិត្តុខោ
 សត្តបទវ័តិហារេ តច្ឆតិ សេតប្តិ ធនត្តេ អនុជារិយ-
 មារេ សព្វា ច ទិសា វិលោកេតិ អាសភិត្តា វាចំ
 ភាសតិ អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ
 លោកស្ស សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយេមន្តិមា
 ជាតិ នត្តនានិ បុនព្វវេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥២០] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមារនស្ស
 មហតោ អាណោកស្ស មហតោ ឌីភាសស្ស មហ-
 តោ ភ្លមិចាលស្ស ទាតុកាវេ ហោតិ ឃវមេវ ចក្ក-
 វត្តិសត្តស្ស ជាយមារនស្ស មហតោ អាណោកស្ស
 មហតោ ឌីភាសស្ស មហតោ ភ្លមិចាលស្ស ទាតុកា-
 វេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥២១] យថា ពោធិសត្តស្ស បកតិកាយោ
 សបន្តា ព្យាមំ ឌីភាសតិ ឃវមេវ ចក្កវត្តិសត្តស្ស
 បកតិកាយោ សបន្តា ព្យាមំ ឌីភាសតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ជាន់ដោយព្រះបាទជ័ស្តី មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧
 ជំហាន កាលពួកទេវតាបាំងស្ងួតច្រូត ក៏រមលមើលសព្វទិស បន្តិឡើង
 នូវអាសកិវាថា អញជាបុគ្គលឆ្នើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់
 លោក អញជាបុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ)
 ឥឡូវនេះ កតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២០] កាលព្រះពោធិសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃ
 ពន្លឺដ៏ធំ នៃរស្មីដ៏ធំ នៃការកម្រើកញាប់ញ័រដែនដីដ៏ខ្លាំង យ៉ាងណា
 កាលចក្កវត្តិសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃពន្លឺដ៏ធំ នៃរស្មីដ៏ធំ
 នៃការកម្រើកញាប់ញ័រដែនដីដ៏ខ្លាំង ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២១] កាយប្រក្រតី របស់ពោធិសត្វ រមែងភ្លឺទៅមួយព្យាម
 ដោយជុំវិញ យ៉ាងណា កាយប្រក្រតី របស់ចក្កវត្តិសត្វ រមែងភ្លឺទៅ
 មួយព្យាមដោយជុំវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណាភិ

[៥២២] យេវា ពោធិសត្តោ មហាសុប័ទំ បស្សី
ឃរមេវ ចក្កវត្តិសត្តោ មហាសុប័ទំ បស្សីតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៥២៣] ន វត្តព្វំ លក្ខណាសមម្ពាគតោ ពោធិ-
សត្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ ននុ វត្តំ កកវតា ទ្ធិត្តិសិមាធិ
កិក្ខវេ មហាបុរិសស្ស មហាបុរិសលក្ខណាធិ យេហិ
សមម្ពាគតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្រេវ កតិយោ កវន្តិ
អនញ្ញា សចេ អការំ អជ្ឈាវសតិ រាជា ហោតិ ចក្ក-
វត្តិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតារី ជនបទត្តា-
វិយប្បត្តោ សត្តរគនសមម្ពាគតោ តស្សីមាធិ សត្ត-
រតនាធិ កវន្តិ សេយ្យដីទំ ចក្កវតំ ហត្តវតំ អស្ស-
រតំ មណិវតំ ឥត្តវតំ កហបតិវតំ បរិណាយក-
រតនមេវ សត្តមំ បរោសហស្សំ ខោ បនស្ស បុត្តា
កវន្តិ ស្វរា វិវត្តរុទា បរសេនប្បមទ្ធីនា សោ ឥមំ
បវរី សាករបរិយន្តំ អនណ្ណោន អសត្តេន ធម្មេន
អភិវិជិយ អជ្ឈាវសតិ សចេ បន ខោ អការស្តា
អនការិយំ បព្វជ្ជតិ អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា

លក្ខណៈថា

(៥២២) ព្រះពោធិសត្វ ឃើញមហាសុបិន យ៉ាងណា ចក្ក-
វត្តិសត្វ ឃើញមហាសុបិន ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយ
លក្ខណៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មហាបុរស ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២
នេះ រវែងមានតែគតិ ២ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនមែនខុសអំពីគតិ ២ យ៉ាង
នោះទេ គឺថាបើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធម្មរាជ
ប្រកបដោយធម៌ ជាឥស្សរៈលើផែនដីដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
ឈ្នះអស់សត្រូវទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ ដល់នូវភាពមាំមួនក្នុងជនបទ ប្រ-
កបដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ ឯកែវទាំង ៧ ប្រការ នេះ របស់ស្តេច
ចក្រពត្តិនោះ គឺចក្រកែវ ១ ដំរីកែវ ១ សេះកែវ ១ មណីកែវ ១
ស្រ្តីកែវ ១ គហបតីកែវ ១ បរិនាយកកែវ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៧ ព្រះ
រាជានោះ មានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ ដែលជាអ្នកភ្ញៀវក្លា មាន
សភាពអង្គអាច អាចញ៉ាំញីនូវសេនាទៃស្តេចដទៃបាន ព្រះរាជានោះ
មានជ័យជំនះ នៅគ្រប់គ្រងផែនដីនេះដែលមានសាគរជាទីបំផុត ដោយ
ធម៌ ដោយមិនមានគ្រឿងវាយដំ ដោយមិនមានគ្រឿងកាប់ចាក់ បើ
ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះវិញ នឹងបានជាអវហន្តសម្មាសមុទ្ធ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

លោកេ វិវេជ្ជនោតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហិ លក្ខណសមន្តាគតោ ពោធិសត្តោតិ ។

លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ

[៥២៤] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

នាវេនេ ឌីក្កននិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២៥] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ

សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ ហុត្វា ពុទ្ធា

ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២៦] សាវកោ ហុត្វា ពុទ្ធា ហោតីតិ ។

អាមន្តា ។ អនុស្សវិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដំបូលភីតិលេសបើកហើយ ក្នុងលោក ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ
(ដោយពិត) ។

ចប់ លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ
ព្រឹត

[៥២៤] ព្រះពោធិសត្វ^(១) មាននិយាមៈ^(២) យាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប្បប្បូ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប្បប្បូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៥] ព្រះពោធិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ព្រះនាមកស្សប្បប្បូ ។ អើ ។ (ព្រះពោធិសត្វ) បានជាសាវ័កហើយ
ទើបបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធប្បូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៦] (ព្រះពោធិសត្វ) បានជាសាវ័កហើយ ទើបបាន
ត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធប្បូ ។ អើ ។ (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
ការស្តាប់តាមគេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅយកពោធិសត្វ កាលកើតជាដោតិបាល បានប្តូសក្នុងសំណាកព្រះកស្សប្បមានព្រះ
ភាគ ។ ២ ជាឈ្មោះនៃអរិយមគ្គ ។

និយមន័យ

[៥២៧] អនុស្សវិយោតិ^(១) ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
កកវា សយម្បតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កកវា សយម្ប
នោ វត រេ វត្តព្វេ អនុស្សវិយោតិ ។

[៥២៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាយោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ កកវតោ ពោធិយា មូលេ តិណោវ សាមពា-
ដលានិ អភិសម្ពុទ្ធានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥២៩] នន្ទ កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តារិ
សាមពាដលានិ អភិសម្ពុទ្ធានីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តារិ សាមពាដលានិ
អភិសម្ពុទ្ធានិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ពោធិសត្តោ
កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាយោ
ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣០] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាយោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឌុក្ករកាវតំ អកាសីតិ ។

១ អន្តិកាយំ អនុស្សវិកោតិ ទិស្សតិ ។

និយាយោត្តិកថា

[៥២៧] (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយការស្តាប់តាមគេឬ ។
អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯងឬ ។
អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
ការស្តាប់តាមគេទេ ។

[៥២៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបដែរឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញផល ៣ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៩] ក្រែងសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អើ ។ បើសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះ
មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សមែន ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ព្រះនាមកស្សបទេ ។

[៥៣០] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
ចរិយៈ ប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខករិយាដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ ទស្សនសម្មន្នោ បុគ្គលោ ទុក្ខំ កាវិ-
យំ កវេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣១] ពោធិសត្តោ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ញ
សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។ ទស្សនសម្មន្នោ
បុគ្គលោ អញ្ញំ សត្តារំ ឧទ្ទិសេយ្យតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣២] អាយស្មា អានន្នោ កកវតោ ចាវចនេ
ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ អាយស្មា អានន្នោ
កកវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ
កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិ-
តព្រហ្មចរិយោ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាឡវកោ
កកវតោ ចាវចនេ ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាឡវកោ កកវតោ

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គល បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីធ្វើទុក្កករិយាដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣១] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើដែលមិនញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ
ឱ្យក្តៅក្រហាយ ហើយឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣២] ព្រះអានន្ទមានអាយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អានន្ទមានអាយុ ជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ អើ ។
ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្ត
ហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះ
ពោធិសត្វ ជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវ៉ែកៈ មាន
និយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះ
មានព្រះភាគ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវ៉ែកៈ ជាសារីក

និយាមោក្ខន្តិកថា

សាវកោតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
កកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ សាវកោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៤] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កស្សបស្ស កកវតោ សាវកោតិ ។ អាមត្តា ។ អា-
យស្មា អាណន្តោ កកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ
ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច កកវតោ សាវកោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៥] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កស្សបស្ស កកវតោ សាវកោតិ ។ អាមត្តា ។
ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាឡវកោ កកវតោ ចា-
វចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កកវតោ សាវកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និយាយោក្ខន្តិកថា

នៃព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាង
ចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះពោធិសត្វ ជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៤] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សប តែមិនមែនជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
ទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអានន្ទមា អាយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជា
សារីក នៃព្រះមានព្រះភាគទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៥] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប តែមិនមែនជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបទេឬ ។ អើ ។ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តគហបតី និងហត្ថកាឡវរកៈ
មាននិយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃ
ព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជាសារីក នៃព្រះមានព្រះភាគទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៣៦] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស កកវតោ សាវកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សាវកោ ជាតិ វិតវត្តោ អសាវកោ ហោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៣៧] ន វត្តព្វំ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
 កកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតោ កស្សបេ អហំ
 អានន្ទ កកវតិ ព្រហ្មចរិយំ អចរី អាយតិ សម្ពោជា-
 យាតិ អត្រូវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្ត-
 និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៥៣៦) ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបទេប្ប ។ អើ ។ សាវ័ក ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជាតិហើយ មិន
មែនជាសាវ័កទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈ
យាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ តថាគត បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ដើម្បីត្រាស់ដឹងតទៅ
ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះ
ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរ ។

(៥៣៨) ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សបប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

និយាមោក្ខន្តិកថា

សព្វាភិក្ខុ សព្វវិទូហមស្មី

សព្វេសុំ ធម្មេសុំ អន្ធិបលិតោ

សព្វញ្ញយោ តណ្ហាត្តយេ វិមុត្តោ

សយំ អភិពាយ កម្មទ្ធិសេយ្យំ

ន មេ អាចរិយោ អត្ថំ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតំ

សនេវកស្មី លោកស្មី នត្ថំ មេ បដិប្បកុលោ

អហំ ហិ អរហា លោកេ អហំ សត្តា អនុតរោ

ឯកោម្មំ សម្មាសម្មុទ្ធោ សីតក្ខតោស្មី និព្វតោ

ធម្មបក្កំ បរិត្តតំ កប្បាមិ កាសិនំ បុរំ

អន្ធិកុតស្មី លោកស្មី អហព្វំ អមតទ្ធិទ្ធិកិនិ

យថា ខោ ត្ថំ អារុសោ បដិជានាសិ អរហសិ

អនន្ធិជិនោតិ

និយាយោក្កត្តិកថា

តថាគត ជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវតេក្យមិកធម៌ទាំងអស់ គ្រាស់
 ដឹងនូវចតុតមិកធម៌ទាំងអស់ មិនប្រឡាក់ដោយកិលេសកង
 តេក្យមិកធម៌ទាំងអស់ទេ លះចោលនូវតេក្យមិកធម៌ទាំងអស់
 ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការអស់ទៅនៃ
 តណ្ហា ដឹងច្បាស់នូវចតុតមិកធម៌ ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់)
 ឧទ្ទិសបុគ្គលណា តថាគត មិនមានអាចារ្យទេ បុគ្គលដទៃ
 ស្មើនឹងតថាគតមិនមានឡើយ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ-
 លោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបដូចនឹងតថាគតបានឡើយ ព្រោះ
 ថា តថាគត ជាអរហន្តក្នុងលោក តថាគត ជាសាស្តាខ្ពស់
 បំផុត តថាគត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធដែក មានសេចក្តីត្រជាក់ មាន
 ភ្លើងកិលេសរលត់ហើយ ឥឡូវនេះ តថាគត ទៅកាន់បុរី
 នៃពួកជនអ្នកកាសី ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ (ដោយបំណង
 ថា) តថាគត នឹងទ្រង់ស្តារគម្ពីរនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក
 ដែលនឹងត្រឡប់មកវិញជាកំពុងគ្របសង្កត់

(ឧបកាជីវិតបថា) ម្នាលអាវុសោ អ្នកប្រដៅខ្លួនអ្នក ថាយ៉ាងណា
 អ្នក (គួរដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថាអនន្តជិនៈ យ៉ាងនោះឯង (ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទៀតថា)

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មាទិសា វេ នីតា ហោន្តិ យេ បត្តា អាសវក្ខយំ

នីតា មេ ចាបកា ធម្មា តស្មាហំ ឧបកំ និពោតិ

អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តតំ

ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន-

និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៧] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ

ចាវចនេ ឌីក្កននិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា វេនំ ធុក្កំ អរិយ-

សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្កំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ

វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ តំ ខោ បនិទំ

ធុក្កំ អរិយសច្ចំ បរិពោយ្យន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជនទាំងឡាយណា បានដល់នូវការអស់ទៅនៃភាសវៈ ជន
 ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជនៈ (អ្នកឈ្នះភិលេស) ប្រាកដ
 ដូចជាតថាគតដែរ តថាគត បានឈ្នះបាបធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ ម្នាលឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគត បាន
 នូវឈ្មោះថាជនៈ (អ្នកឈ្នះបាបធម៌)

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
 គួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបទេ ។

(៥៣៧) ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សបបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញា
 កើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថា-
 គត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា
 នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដូច្នោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង

និយាមោក្ខន្តិកថា

បរិព្វាវាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនុស្សវ្រៃសុ ធម្មេ-

សុ បក្ខំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោឧទទា.

ទិ ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ

។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-

សច្ចំ បហាវាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ បហីនន្តិ

មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោដោ អរិយ-

សច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិ-

រោដោ អរិយសច្ចំ សច្ចិកាវាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

សច្ចិកាវាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិ-

រោដតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ

។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោដតាមិនី បដិ-

បទា អរិយសច្ចំ ភាវេវាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

ឱយាមោក្ខន្តិកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតឡើង
ហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮ
ក្នុងកាលពីមុនមកថា ទ្រុកនោះឯង ដែលតថាគតបានកំណត់ដឹងហើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នេះ ជាទ្រុកសមុទេយ-
អរិយសច្ច ដូច្នោះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត
ថា នោះឯង ជាទ្រុកសមុទេយអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរលះចោល
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទ្រុក-
សមុទេយអរិយសច្ច ដែលតថាគតបានលះចោលហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នេះ ជាទ្រុកនិរោធសមុទេយ ដូច្នោះ
ឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង
ជាទ្រុកនិរោធសមុទេយ ដែលបុគ្គលគួរធ្វើជាក់ច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទ្រុកនិរោធសមុទេយ
ដែលតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។
ដល់តថាគតថា នេះ ជាទ្រុកនិរោធសមុទេយ ដូច្នោះឡើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគតថា នោះឯង ជាទ្រុកនិរោធសមុទេយ-
គាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរចម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ភាវិតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អនន្តស្សុតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្ខុំ ឧទទាទិ ញាលាំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
 វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណេកោ ឧទទាទិតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ ពោជិសត្តោ
 កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចនេ ឌីក្កន្តនិយាយោ ចរិ-
 តព្រហ្មចរិយោតិ ។

និយាយោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមណ្ឌកតកថា

(៥៤០) អហត្ថសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត
 លោ ភីហិ ដលេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អហត្ថសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ ចត្វហិ
 ដស្សហិ ចត្វហិ វេទនាហិ ចត្វហិ សញ្ញាហិ ចត្វហិ
 ចេតនាហិ ចត្វហិ ចិត្តេហិ ចត្វហិ សម្មាហិ ចត្វហិ
 វិរិយេហិ ចត្វហិ សតិហិ ចត្វហិ ភវហដិហិ ចត្វហិ
 បញ្ញាហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
 កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធ-
 តាមនីបដិបតាអរិយសច្ច ដែលតថាគតបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកសរូបទេ ។

ចប់ និយាមោក្ខន្តិកថា ។

អំបរាបិ សមណ្ឌគតិកថា

{ ៥៤០ } បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយផល ៣ ប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវេទនា ៤ ដោយ
 សញ្ញា ៤ ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសត្វ ៤ ដោយ
 វិរិយៈ ៤ ដោយសតិ ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយបញ្ញា ៤ ប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាមី សមណ្ឌកតកថា

[៥៤០] អនាតាមិដលសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធូរិហិ ដលេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាតាមិដលសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តិហិ
 ដស្សេហិ តិហិ វេទនាហិ ។ បេ ។ តិហិ បញ្ញាហិ
 សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[៥៤២] សកទានាមិដលសុច្ឆិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទានាមិដលសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធូរិហិ ដស្សេហិ ធូរិហិ វេទនាហិ ។ បេ ។
 ធូរិហិ បញ្ញាហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[៥៤៤] អរហត្តសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហត្តសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតា-
 បន្នោ សត្តក្ខត្តិបរមោ កោលំកោលោ ឯកវិជីតិ ។
 ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

អបរាថិ សម្មាគតតថា

[៥៤១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
 ផល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ៗ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ដោយវេទនា ៣
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិ-
 ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ដោយវេទនា ២
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបន្នៈ គឺ
 សត្តិក្ខតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកពីដី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអរហត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៥៤៤] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
សកទាតាមិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៥] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ អនាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមម្ពា ។
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិ
អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហច្ចុបរិទិញាយី អសម្ព័ន្ធាបរិទិញា-
យី សសម្ព័ន្ធាបរិទិញាយី ឧទ្ធុសោតោ អកនិដ្ឋតាមិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៦] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សោតាបន្នោ សត្តក្ខត្តំបរមោ កោលំកោលោ
ឯកវីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៧] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមម្ពា ។

អភិធម្មបិដក ពហារិក្ក

[៥៤៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រតិ-
បត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៥៤៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគាមិ គឺអនិ-
រាបរិនិព្វាយី ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី អសន្និរាបរិនិព្វាយី សសន្និរាបរិនិព្វាយី
ឧទ្ធិសោតៈ អកនិដ្ឋតាមិ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោ-
តាបន្តៈ គឺសត្តកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកតីដី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។

អបរាមី សមណ្ឌកនកថា

អនាតាមិដលសច្ច្និកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ស-
កនាតាមិភិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៨] សកនាតាមិដលសច្ច្និកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោភិ ។
អាមន្តា ។ សកនាតាមិដលសច្ច្និកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបន្នោ សត្តក្ខត្តំបរមោ កោលំកោ-
លោ ឯកវិជិតិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៩] សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោ សោ-
តាបន្នោភិ វុត្តព្វោភិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ច្និកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌ-
កតោភិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហត្តសច្ច្និកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ សោ សោតាបន្នោភិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៥០] សកនាតាមិដលេន សមណ្ឌកតោ ស-
កនាតាមិភិ វុត្តព្វោភិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ច្និ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកនាតាមិដលេន
សមណ្ឌកតោភិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហត្តសច្ច្និកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សោ សកនាតាមិភិ ។ ន ហេវំ
វុត្តព្វេ ។ បេ ។

អបរាថិ សម្មាគតកថា

សកទាគាមិបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគា-
មិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលជាសោតាបន្នៈ
គឺសត្វកតំបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកពីដី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវសកទាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៩] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥០] គួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក-
ទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អរហត្ត ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺសកទាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិកេ កថាវគ្គ

[៥៥០] អនាតាមិដលេន សមដ្ឋាកតោ អនា-
តាមិទិ វុត្តញ្ញោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អរហត្តសុច្ឆិកិរិយា-
យ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលេន សមដ្ឋា-
កតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្សេវ អរហត្តសុច្ឆិកិរិយាយ
បដិបដ្ឋោ សោ អនាតាមិទិ ។ ន ហេវំ វុត្តញ្ញោ ។ បេ ។

[៥៥២] សោតាបត្តិដលេន សមដ្ឋាកតោ សោតា-
បដ្ឋោទិ វុត្តញ្ញោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាតាមិដលសុច្ឆិ-
កិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន
សមដ្ឋាកតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្សេវ អនាតាមិដល-
សុច្ឆិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សោតាបដ្ឋោទិ ។ ន
ហេវំ វុត្តញ្ញោ ។ បេ ។

[៥៥៣] សកទាតាមិដលេន សមដ្ឋាកតោ ស-
កទាតាមិទិ វុត្តញ្ញោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាតាមិដល-
សុច្ឆិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សកទាតាមិ-
ដលេន សមដ្ឋាកតោទិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្សេវ អនាតា-
មិដលសុច្ឆិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សកទាតាមិទិ ។
ន ហេវំ វុត្តញ្ញោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៥១] គួរនិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយអនាគា-
 មិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
 តាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះឯង គឺសោតាបន្ន-
 បុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] គួរនិយាយថា សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 សកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះឯង គឺ
 សកទាគាមិបុគ្គលនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាបិ សមណ្ឌកតោ

[៥៥២] សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោ សោតាបដ្ឋោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមណ្ណា ។ សកុណាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ណា ។ ស្សេវ សកុណាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ សោ សោតាបដ្ឋោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។

[៥៥៣] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ណា ។ នន្ទ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមណ្ណា ។ ហព្វំ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ ធោ វត វេ វត្តព្វោ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមណ្ឌកតោតិ ។

[៥៥៤] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមណ្ណា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបដ្ឋោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមកំ វីតិវត្តោ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិកិច្ចំ

អបរាបិ សប្បត្តាធាតុវា

[៥៥៤] គួរនិយាយថា សោតាបត្តិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមផលនោះឯង គឺសោតាបត្តិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយឬ ។ អើ ។ បើ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

[៥៥៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង នូវសកាយទិដ្ឋិ នូវវិចិកិតា

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញាណ

សីលព្រឹត្តិបរាសំ អនាយកមនិយំ រាគំ អនាយកម-
និយំ ទោសំ អនាយកមនិយំ ហោហំ វីតិវត្តោ តេន
សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៥៧] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ ននុ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
សកទាតាមិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ ហញ្ចិ
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកទា-
តាមិដលំ វីតិវត្តោ ធោ វត រេ វត្តព្វេ អរហត្តសច្ចិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកទាតាមិដលេន
សមម្ពាគតោតិ ។

[៥៥៨] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សកទាតាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាគតោ-
តិ ។ អាមម្ពា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សកទាតាមិមក្កំ វីតិវត្តោ ឌីឡារិកំ កាម-
រាគំ ឌីឡារិកំ ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពា-
គតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នូវសីលព្វគបរាមាសៈ នូវរាគៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ នូវទោសៈជា
ដំណើរទៅកាន់អបាយ នូវមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកប
ដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយសកទាតាមផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមផលហើយឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកទាតាមផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសកទា-
តាមផលទេ ។

[៥៥៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមផលហើយ ប្រកបដោយសកទាតាមផលនោះ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកទាតាមមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត នូវព្យា-
បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អបរាមី សមម្ពាជគរាមី

[៥៥៧] អរហត្តសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ អនាតាមិដលេន សមម្ពាជគរោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហត្តសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនា-
 តាមិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អរហត្ត-
 សុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលំ
 វីតិវត្តោ នោ វត ។ វត្តព្វ អរហត្តសុច្ឆិក្រិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិដលេន សមម្ពាជគរោតិ ។

[៥៦០] អរហត្តសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ អនាតាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាជគរោតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហត្តសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
 អនាតាមិមក្កំ វីតិវត្តោ អណ្តសហគតំ កាមរាតំ អណ្ត-
 សហគតំ ព្យាចាទំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាជគរោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៥៦១] អនាតាមិដលសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាជគរោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ អនាតាមិដលសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ច អនាតាមិដលសុច្ឆិក្រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ

អបរាហិ សមណ្ឌតតកថា

(៥៥៧) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយអនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផលហើយឬ ។ អើ ។
 បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 អនាគាមិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយអនាគាមិផលទេ ។

(៥៦០) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិផល ហើយប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។
 អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្មើនឹង នូវព្យាបាទ
 ដ៏ស្រាលស្មើនឹង ហើយប្រកបដោយអនាគាមិផលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៦១) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ
 ឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តេ អនាតាមិ-
ដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
ដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

(៥៦២) អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពា-
គតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្ខំ វីតិវត្តោ សក្កាយ-
ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អនាយកមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន
សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

(៥៦៣) អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សក្កនាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សក្កនាតាមិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សក្កនាតាមិដលំ វីតិវត្តោ នោ វត វេ វត្តេ
អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ស-
ក្កនាតាមិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

(៥៦២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអ-
នាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ
។ បេ ។ នូវមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៦៣) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផល
ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាគាមិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកទាគាមិផលទេ ។

អបរាថិ សមម្ពាធករាថិ

[៥៦៤] អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សកនាតាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពា-
 កតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកនាតាមិមក្កំ វីតិវត្តោ ឌីឡា-
 រិកំ កាមរាគំ ឌីឡារិកំ ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន
 សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៦៥] សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ ទោ វត
 រេ វត្តព្វេ សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។

[៥៦៦] សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សកនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្កំ វីតិវត្តោ សក្កាយ ទិដ្ឋ

អរោហិ សមន្តាគតថា

[៥៦៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាតិ-
 ផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិផល ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិ-
 ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនា-
 តាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកទាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោត
 គ្រោត នូវព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមគ្គនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិ-
 ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល
 ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសកទាតាមិផល - ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសកទាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

[៥៦៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតា-
 មិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
 ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 សកទាតាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ

អរិយធម៌បីពេក កថាវគ្គ

។ បេ ។ អនាយកមនិយំ ហោហំ វីតវត្តោ តេន
សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៦៧] ន វត្តព្វំ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បណ្ណោ បុគ្គលោ តីហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នេន
បុគ្គលេន តីណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អ-
បរិហំនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហត្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន តីណិ ដលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្តព្វេ
អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបណ្ណោ បុគ្គលោ តីហិ ដ-
លេហិ សមម្ពាគតោតិ ។

[៥៦៨] ន វត្តព្វំ អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
បដិបណ្ណោ បុគ្គលោ ទ្ធិហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ
ច អបរិហំនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាគាមិដល-
សច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ
បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

។ បេ ។ នូវមោហាៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បានចំពោះ នូវ
ផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣
នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
៣ មែន ។

[៥៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។
ក្រែង បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២ នោះ
ទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផល
ទាំង ២ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា

អបរាមី សមម្ពាគតតកថា

អនាតាមិដលសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ទ្ធិហិ
ដលេហិ សមម្ពាគតតោតិ ។

[៥៦៧] ន វត្តត្បំ សកនាតាមិដលសុត្តិកិរិយា-
យ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពា-
គតតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សកនាតាមិដលសុត្តិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គលេន សោតាបត្តិដលំ បដិ-
លទ្ធិ តេន ច អបរិហីនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
សកនាតាមិដលសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គលេន
សោតាបត្តិដលំ បដិលទ្ធិ តេន ច អបរិហីនោ តេន
វត វេ វត្តត្បេ សកនាតាមិដលសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតតោតិ ។

[៥៧០] អរហត្តសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គ-
លេន ភីណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិ-
ហីនោតិ ។ អរហត្តសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
ភីហិ ដលេហិ សមម្ពាគតតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
ហត្តសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គលេន ចត្តា-
រោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។

អបរាថិ សមន្តាគតកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាតមិផល ប្រកបដោយ
ផល ២ មែន ។

[៥៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល បាន
ចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកសោតាបត្តិផល
នោះទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សកទាតាមិផល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល
ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលដែរ ។

[៥៧០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផល ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
ទាំង ៣ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
បានចំពោះ នូវមគ្គ ៤ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៤ នោះទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

អរហត្តសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ចត្វហិ
មក្កេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧១] អនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោន
បុគ្គលេន ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អប-
រិហីនោតិ ។ អនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ ឌីហិ ដលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
អនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោន បុគ្គលេន
តយោ មក្កា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។
អនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ
មក្កេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧២] សក្កនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិ-
បន្នោន បុគ្គលេន សោតាបត្តិដលំ បដិលទ្ធានិ តេន ច
អបរិហីនោតិ ។ សក្កនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមម្ពាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបន្នោន
បុគ្គលេន ទ្វេ មក្កា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីនោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយមគ្គ
ទាំង ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផល ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២
នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
ប្រកបដោយផលទាំង ២ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ នូវមគ្គ ៣ ហើយ មិនសាប-
សូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៣ នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយមគ្គទាំង ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទា-
តាមិផល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ
នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេឬ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

សក្កនាតាមិដលសង្ខតិវិយោយ បដបន្នោ បុគ្គលោ
ធូហិ មក្កេហិ សមន្តាភតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

អបរាបិ សមន្តាភកថា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៣] សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្តនិ ។
អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហិ-
យនិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[៥៧៤] អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា
បហិយនិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋ
វិចិក្ខំ សីលព្វុតបរាមាសំ បដហតិតិ ។ ន ហេវំ
វុត្តេ ។ បេ ។

[៥៧៥] អរហត្តមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋ វិចិក្ខំ
សីលព្វុតបរាមាសំ បដហតិតិ ។ អាមន្តា ។ ននិ
តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បហានំ សោតាបតិដលំ វុត្ត
កកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ
បហានំ សោតាបតិដលំ វុត្ត កកវតា នោ វុត រេ វុត្តេ
អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហិយនិតិ ។

សព្វសញ្ញាជិនប្បហានកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាគាមិផល ប្រកប
ដោយមគ្គតាំង ២ ឬ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ អបរាថិ សមន្តតតកថា ។

សព្វសញ្ញាជិនប្បហានកថា

[៥៧៣] ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈតាំងអស់ ឈ្មោះថាអរ-
ហត្តប្ប ។ អើ ។ សញ្ញាជនៈតាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់
ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៤] សញ្ញាជនៈតាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវសក្កាយទិដ្ឋិ
វិចិក្ខុថា សីលព្វតបរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៥] ព្រះអរហន្ត លះបង់ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុថា សីលព្វត-
បរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈតាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតា-
បត្តិផលប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈតាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតាបត្តិផល ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈតាំងអស់ ព្រះអរហន្តលះបង់
ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហត្តមក្កេន សព្វេ សព្វោជនា បហ័យន្តីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហត្តមក្កេន ឌីឡារិកំ កាមរាតំ ឌីឡា-
រិកំ ព្យាទានំ បជហតីតិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៦] អរហត្តមក្កេន ឌីឡារិកំ កាមរាតំ
ឌីឡារិកំ ព្យាទានំ បជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
កាមរាតព្យាទានំ តនុការំ សកទាតាមិដលំ វុត្តំ
ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ កាមរាតព្យាទានំ
តនុការំ សកទាតាមិដលំ វុត្តំ ភកវតា លោ វត វេ
វុត្តព្វេ អរហត្តមក្កេន សព្វេ សព្វោជនា បហ័យន្តីតិ ។

[៥៧៧] អរហត្តមក្កេន សព្វេ សព្វោជនា ប-
ហ័យន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន អណុសហា-
តតំ កាមរាតំ អណុសហាតតំ ព្យាទានំ បជហតីតិ ។
ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៨] អរហត្តមក្កេន អណុសហាតតំ កាម-
រាតំ អណុសហាតតំ ព្យាទានំ បជហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ កាមរាតព្យាទានំ អនវសេសប្ប-
ហានំ អនាតាមិដលំ វុត្តំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោត
គ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៦] ព្រះអរហន្ត លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត
ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្បើង នៃកាមរាគៈនិងព្យា-
បាទ ឈ្មោះថាសកទាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្បើង នៃកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ឈ្មោះថា
សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ
ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

[៥៧៧] សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏
ស្រាលស្បើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្បើង ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៨] (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្បើង
ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្បើង ដោយអរហត្តមគ្គបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ
មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានភា

ហញ្ញំ កាមរាគព្យាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនា-
តាមិដលំ វុត្តំ កកវតា នោ វត វេ វត្តេ អរហត្ត-
មគ្គេន សព្វេ សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

[៥៧៧] អរហត្តមគ្គេន សព្វេ សញ្ញាជនា ប-
ហីយន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ រូបរាគអរូបរាគមាណ
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនវសេសប្បហានំ អរហត្តំ វុត្តំ
កកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ រូបរាគអរូបរាគមាណ-
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនវសេសប្បហានំ អរហត្តំ វុត្តំ
កកវតា នោ វត វេ វត្តេ អរហត្តមគ្គេន សព្វេ
សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

[៥៨០] ន វត្តតំ សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ
អរហត្តនិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ សព្វេ
សញ្ញាជនា បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អរហ-
តោ សព្វេ សញ្ញាជនា បហីនា តេន វត វេ វត្តេ
សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្តនិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានភា ។

ចតុត្តោ វិញ្ញោ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ អរហត្តមគ្គទេ ។

(៥៧៧) សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអរហត្តប្តូរ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

(៥៨០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ ទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្តទេប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយប្តូរ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក គួរពោលថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្ត ។

ចប់ សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។
ចប់ ចតុត្ថវគ្គ ។

អរិយធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ភិហិស្ស អរហា សហ ឧបបត្តិយា អរហា
 អរហតោ សព្វេ ធម្មា អរហសវា អរហា ចត្វហិ
 ដលេហិ សមណ្ឌកតោ ឃវមេវ ធម្មិ ឧបេក្កា-
 ហិ ពោធិយា ពុទ្ធា សហ លក្ខណសមណ្ឌក-
 តោ ពោធិសតោ ឌីក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្ម-
 ចរិយោ បដិច្ចកោ ដលេន សមណ្ឌកតោ
 សព្វសញ្ញោជនានំ បហានំ អរហត្តន្តំ ។

វិមត្តកហិ

[៥៨០] វិមត្តិណាណំ វិមត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 យំ កិញ្ចំ វិមត្តិណាណំ សព្វនំ វិមត្តន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិមត្តិណាណំ វិមត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ឆវេក្ខណាណាណំ វិមត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 វិមត្តិណាណំ វិមត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទោត្រកុលោ បុត្ត-
 លស្ស វិមត្តិណាណំ វិមត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ឧទ្ទាននៃបច្ចតវិគីលោះ គី

និយាយអំពី គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្ត ១ បានជាព្រះ
អរហន្តជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ មិន
មានភាសវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ផលទាំងបួន ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ យ៉ាង ១
បានជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ១ ពោធិសត្វ ប្រកប
ព្រមដោយលក្ខណៈ ១ ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះ
ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ប្រកបដោយផល ១ ការលះបង់សពោជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះ
ថាអរហត្ត ១ ។

វិមត្តិកថា

[៥៨១] វិមត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អើ ។ វិមត្តិញ្ញាណ
ណាមួយ វិមត្តិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អើ ។ បច្ច-
វេក្ខណញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិមត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អើ ។ វិមត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលជា
គោត្រកូ ឈ្មោះថាវិមត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨២] សោតាបត្តិដលសច្ចិក្កិរិយាយ បដិ-
 បទ្គស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបទ្គស្ស ញ្ញាណំ សោតាបត្តិដលំ បត្តស្ស
 បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស ញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលសច្ចិក្កិរិយាយ
 បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស ញ្ញាណំ សកទាតាមិ-
 ដលំ បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អនាតាមិដល-
 សច្ចិក្កិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស ញ្ញាណំ អនាតាមិ-
 ដលំ បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អរហត្តសច្ចិ-
 ក្កិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ ញ្ញាណំ អរហត្តំ
 បត្តស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨២] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ត ។ អើ ។ ញាណ
 របស់សោតាបន្តបុគ្គល ជាញាណរបស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ត ។
 អើ ។ ញាណ របស់សកទាតាមិបុគ្គល ជាញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតា-
 មិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តប្ត ។ អើ ។ ញាណ របស់អនាតាមិបុគ្គល ជាញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថា
 វិមុត្តប្ត ។ អើ ។ ញាណ របស់ព្រះអរហត្ត ជាញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះ
 អរហត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៨៣] សោតាបត្តិដលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិ-
 ដលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
 វុត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិដល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តដលស-
 មដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៤] សោតាបត្តិដលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដលំ បត្តស្ស ញា-
 ណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៥៨៣] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀងដោយសកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
របស់បុគ្គល ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល
ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។
អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
អរហត្តផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់
បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិប្ត វិមុត្តិនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គល
ដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិនោះឯង

វិមុត្តកថា

ដល់ បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 សកទាតាមិដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស-
 កទាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អទាតាមិដលសមដ្ឋីស្ស
 បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស
 ញ្ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អទាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តញ្ច ដល់
 បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តដលសមដ្ឋីស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ
 តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ត-
 សច្ច្ហកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តញ្ច ដល់ បត្តស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

វិមុត្តកថា

ជាញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
សកទាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ របស់
បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀងដោយអនាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀងដោយអរហត្តផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្ត
វិមុត្តនោះឯង ជាញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសេក្ខញ្ញាណកថា

[៥៨៥] សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ជាណតិ បស្សតិ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ កាយេន
 ដុស្តិស្វា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ នន្ត
 សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាណតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ន
 កាយេន ដុស្តិស្វា វិហរតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាណតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ន
 កាយេន ដុស្តិស្វា វិហរតិ នោ វត រេ វត្តេ
 សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។

[៥៨៦] អសេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថ
 អសេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ជាណតិ បស្សតិ ទិដ្ឋំ វិទិតំ
 សច្ចិកតំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ កាយេន ដុស្តិស្វា វិហរ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថ

អសេក្ខញ្ញាណកថា

[៥៨៥] អសេក្ខញ្ញាណ របស់អសេក្ខបុគ្គល មានដែរឬ ។
 អើ ។ សេក្ខបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេក្ខធម៌ (បានដល់នូវ
 អសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសេក្ខបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេក្ខ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទេឬ ។ អើ ។ បើសេក្ខបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេក្ខ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្ត
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អសេក្ខញ្ញាណ របស់
 សេក្ខបុគ្គល មានទេ ។

[៥៨៦] អសេក្ខញ្ញាណ របស់អសេក្ខបុគ្គល មាន អសេក្ខ-
 បុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេក្ខធម៌ (បានដល់នូវអសេក្ខធម៌) ដែលខ្លួន
 ឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តនៅឬ ។ អើ ។ អសេក្ខញ្ញាណ របស់សេក្ខបុគ្គល មាន

អសេក្ខុញ្ញាណកថា

សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ជាណាតិ បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិទិតំ
សច្ចិកតំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៧] សេក្ខុស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថំ
សេក្ខោ អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាណាតិ ន បស្សតិ
អធិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ អាមត្តា ។
អសេក្ខុស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថំ អសេក្ខោ
អសេក្ខំ ធម្មំ ន ជាណាតិ ន បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិទិតំ
អសច្ចិកតំ ន ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ន កាយេន
ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៨] សេក្ខុស្ស អសេក្ខំ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។
អាមត្តា ។ កោត្រកុលោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិ-
មក្កេ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គ-
លស្ស សោតាបត្តិដលេ ញ្ញាណំ អត្ថីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
។ បេ ។ អទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។

អសេត្តញ្ញាណកថា

សេត្តបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេត្តធម៌ (បានដល់នូវអសេត្តធម៌)
ដែលខ្លួនឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាលត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ
សម្រេចសម្រាន្តនៅដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៧] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មាន សេត្ត-
បុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេត្តធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេត្តធម៌)
ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាលត្រូវ ដោយ
នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅទេឬ ។ អើ ។ អសេត្តញ្ញាណ
របស់សេត្តបុគ្គល មាន អសេត្តបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវ
អសេត្តធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេត្តធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនដឹង
មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនពាលត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
សម្រាន្តនៅទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៨] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មានដែរឬ ។ អើ ។
ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គល ជាគោត្រក្ខ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល
របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សកទាតាមិផល ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អរហត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិតិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្ត
អត្ថិតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៧] ន វត្តព្វំ សេត្តស្ស អសេត្តំ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា អានន្តោ
សេត្តោ ភគវា ឧទ្យានេតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោក្ខណ្ឌោ ថេរោ ឧទ្យានេតិ ជាតាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ អាយស្មា អានន្តោ សេត្តោ
ភគវា ឧទ្យានេតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោក្ខណ្ឌោ ថេរោ ឧទ្យានេតិ ជាតាតិ តេន
វត វេ វត្តព្វេ សេត្តស្ស អសេត្តំ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អសេត្តញ្ញាណកថា ។

វិបរិកកថា

[៥៨០] បវរីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
វិបរិតេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិច្ចេ និច្ចេ
វិបរិយេសោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ញាណ ក្នុងព្រះអរហត្ត របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវព្រះអរហត្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អសេក្ខញាណ របស់សេក្ខ-
បុគ្គល មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអានន្តមានអាយុ ជាសេក្ខបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន លោកលើស
លុបដូច្នោះដែរឬ ។ អើ ។ បើព្រះអានន្តមានអាយុ ជាសេក្ខបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោគ្គល្លាន លោកលើសលុប
ដូច្នោះហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
អសេក្ខញាណ របស់សេក្ខបុគ្គល មាន ។

ចប់ អសេក្ខញាណកថា ។

វិបរិតកថា

[៥៨៨] វិបរិតញាណ^(១) (ការយល់ផ្ទុយ) របស់បុគ្គលដែលចូល
កាន់បរិកសិណសមាបត្តិ មានឬ ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង
ក្នុងរបស់មិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ និយាយថា វិបរិតញា ដូច្នោះ ត្រូវដឹង ដែលត្រូវឡប់ដូច្នោះ តាមសម្រួលមាត់ ប្រែ
ថា ការយល់ផ្ទុយ ឬ ការយល់ខុស ។

វិបត្តិកថា

ទុក្ខេត្តេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្តនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុក្រេ
សុភន្តិ វិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧១] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិកេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចំ កុសលំ លោ វត វេ វត្តព្វេ បឋវីកសិណំ
សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណន្តិ ។

[៥៧២] អនិច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ធម៌
អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណំ តញ្ច អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខេត្តេ សុខន្តិ ។ បេ ។
អនត្តនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុក្រេ សុភន្តិ វិបរិយេសោ
សោ ធម៌ អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិ-
ណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណំ តញ្ច
អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

វិបត្តិពាក្យ

សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនជាខ្លួន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

(៥៧១) វិបត្តិពាក្យ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសិ-
ណសមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ព្រាណនោះ) ជាអកុសលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង (ព្រាណនោះ) ជាកុ-
សលឬ ។ អើ ។ បើ (ព្រាណនោះ) ជាកុសល ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបត្តិពាក្យ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
បឋវិកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

(៥៧២) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង
(មាន) ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ នោះជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិ-
ពាក្យ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះ
ព្រាណនោះ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត ចុះសេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិពាក្យ របស់
បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះព្រាណនោះ ជា
អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[៥៧៣] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរិទេ ញ្ញាណំ តព្វ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អ-
 និច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច កុសលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរិទេ ញ្ញាណំ តព្វ កុសលន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ធុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្តនិ អត្តាតិ
 ។ បេ ។ អសុកេ សុកន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច កុ-
 សលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៤] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរិទេ ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា បឋវីក-
 សិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ អរហា បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជេ-
 យ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរិទេ ញ្ញាណន្តិ ។

[៥៧៥] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរិទេ ញ្ញាណំ អរហា បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ អរហតោ វិបរិ-
 យេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៥៧៣) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ចុះញ្ញាណនោះ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ សេចក្តី
 ប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ
 ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបរិតញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញ្ញាណនោះ
 ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុងរបស់មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់
 មិនស្អាត ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៧៤) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិប្ត ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

(៥៧៥) វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិប្ត ។
 អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិបត្តិកថា

[៥៧៦] អត្ថំ អរហតោ វិបរិយេសោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិ-
យេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៧៧] នត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្ត-
វិបរិយេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
នត្ថំ អរហតោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិយេសោ
ទិដ្ឋិវិបរិយេសោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ អរហតោ
វិបរិយេសោតិ ។

[៥៧៨] ន វត្តព្វំ បឋវីកកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិតេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ បឋវី-
កកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស សព្វេ បឋវី
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បឋវី-
កកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិតេ ញាណាន្តិ ។

[៥៧៩] បឋវីកកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិតេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ
ច កោចិ បឋវី បឋវិតោ សមាបន្នតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ញំ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ ច កោចិ

វិបត្តិកថា

(៥៧៦) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានបួ ៗ អើ ៗ
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មានបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

(៥៧៧) សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
បួ ៗ អើ ៗ បើសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ៗ

(៥៧៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
ដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ (មាន) ទេបួ ៗ អើ ៗ បុគ្គល
កាលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ ៗ ធម្មជាតិទាំងអស់ ទៅជាផែនដី
បួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ ព្រោះហេតុនោះ វិបត្តិ-
តញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ មាន ៗ

(៥៧៩) វិបត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ
មានបួ ៗ អើ ៗ ក្រែងផែនដី មាន បុគ្គលនីមួយ ចូលកាន់ផែនដី
ដោយផែនដី មានដែរឬ ៗ អើ ៗ បើផែនដី មាន បុគ្គលនីមួយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជតិ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជស្ស វិបរីតេ ញ្ញាណន្តិ ។

(៦០០) បឋវី អត្តំ បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជ-
ន្តស្ស វិបរីតំ ហោត្តតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ អត្តំ
និព្វានំ និព្វានតោ សមាបជ្ជន្តស្ស វិបរីតំ ហោត្តតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជស្ស វិបរីតេ ញ្ញាណន្តិ ។
វិបរីតកថា ។

និយាមកិហិ

(៦០១) អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តំ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ និយតស្ស អនិយាមកមនាយ
អត្តំ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៦០២) និយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្តំ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយ នត្តំ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចូលកាន់ផែនដី ដោយផែនដី មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណមាបត្តិ
មានទេ ។

[៦០០] ផែនដី មាន វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
ផែនដី ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វាន មាន វិបរិតញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់និព្វាន ដោយនិព្វាន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
វិបរិតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។
ចប់ វិបរិតកថា ។

និយាមកថា

[៦០១] ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈគឺមគ្គ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ (បុប្ផន) មានដែរឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០២] ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជា
និយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

និយាមកថា

[៦០៣] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្តិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០៤] និយតស្ស និយាមកមនាយ នត្តិ ញ្ញា-
ណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
នត្តិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០៥] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស អនិយាមកម-
នាយ អត្តិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០៦] អនិយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្តិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយ នត្តិ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០៧] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ
ញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្តិ និយាមោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

និយាមកថា

(៦០៣) ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦០៤) ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦០៥) ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
អនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦០៦) ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៦០៧) ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញាណ

[៦០៨] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ
ញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្តិ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ សម្មប្បនាណា វេទិចានា
វេទិចាយា ពលា ពោជ្ឈន្តានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០៩] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្តិ
និយាមោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេត្វំ អនិយតស្ស និយាម-
កមនាយ នត្តិ និយាមោ លោ វត រេ វត្តព្វេ អនិយ-
តស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ ញ្ញាណានិ ។

[៦១០] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្តិ
សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តានិ ។ អាមន្តា ។
ហេត្វំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្តិ ពោជ្ឈន្តា
លោ វត រេ វត្តព្វេ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
អត្តិ ញ្ញាណានិ ។

[៦១១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្តិ
ញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ តោត្រកុលោ បុគ្គលស្ស សោ-
តាបត្តិមក្កេ ញ្ញាណំ អត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦០៨] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៩] និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើនិយាមៈ ក្នុងដំណើរទៅ
កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១០] សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅ
កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ
ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិន
មានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
អនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់
បុគ្គលជាគោត្រកូ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០២] សោតាបត្តិដលេសសុត្តិកិរិយាយ បដិ-
 បន្ទស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិដលេ ញាណំ អត្តតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតាមិដលេសុត្តិកិរិ-
 យាយ ។ បេ ។ អនាតាមិដលេសុត្តិកិរិយាយ ។ បេ ។
 អហត្តសុត្តិកិរិយាយ បដិបន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អហត្ត
 ញាណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦០៣] ន វត្ថុព្វំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្តំ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កកវា ជានាតិ
 អយំ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមិស្សតិ កញ្ចោ
 អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្តនិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ កកវា ជានាតិ អយំ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ
 ឌីក្កមិស្សតិ កញ្ចោ អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្ត
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្តំ ញាណាន្តិ ។

និយាមកថា ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០៤] សត្វំ ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។

បដិសម្ពិទាកថា

[៦១២] ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ។ បេ ។
 ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងព្រះអវហត្ត
 របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអវហត្ត មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
 និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មតនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មតនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ។

ចប់ និយាមកថា

បដិសម្ពិទាកថា

[៦១៤] ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទាឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។
 យេ កេចិ សម្មតី ជានន្តិ សព្វេ តេ បដិសម្មិ-
 ទប្បត្តាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សត្វំ ញ្ញាណំ
 បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។ ចេតោបរិយាយេ ញ្ញាណំ
 បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ
 កេចិ បរិច្ចតំ ជានន្តិ សព្វេ តេ បដិសម្មិទប្បត្តាតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៦០៥) សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្មិនាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សព្វា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ សព្វា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ អាមន្តា ។
 បឋវីកកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថិ បញ្ញា
 សា បញ្ញា បដិសម្មិនាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អាទោកកសិណំ ។ បេ ។ តេជោកកសិណំ ។ បេ ។
 វាយោកកសិណំ ។ បេ ។ ជីលកកសិណំ ។ បេ ។
 បីតកកសិណំ ។ បេ ។ លោហិតកកសិណំ ។ បេ ។
 ឌីនាតកកសិណំ ។ បេ ។ អាណាសានញ្ញាយតនំ

អភិធម្មចំណី ៣ ថាវត្ថុ

សម្មតិញ្ញាណ (ការដឹងនូវសម្មតិ) ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។
 អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងនូវសម្មតិ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថា
 ដល់នូវបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់
 ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គល
 ដទៃ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាដល់នូវបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦១៥) ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។
 បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អើ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បដិវិកសិណសមាបត្តិ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាប្រោកសិណ ។ បេ ។ តេជាកសិណ ។ បេ ។
 វាយោកសិណ ។ បេ ។ និលកសិណ ។ បេ ។ ប័ត្តកសិណ ។ បេ ។
 លោហិតកសិណ ។ បេ ។ ឧទាតកសិណ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ជាយតនៈ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណាញាយេតនំ ។ បេ ។ វាតិញ្ញាញាយេត-
 នំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាណាសញ្ញាយេតនំ សមាបន្តស្ស
 ។ បេ ។ នានំ ទទន្តស្ស ។ បេ ។ បីវំ ទទន្តស្ស
 ។ បេ ។ បិណ្ឌាទានំ ទទន្តស្ស ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ទទន្តស្ស ។ បេ ។ គិណានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ
 ទទន្តស្ស អត្ថំ បញ្ញា សា បញ្ញា បដិសម្មទានតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៦០៦] ន វត្ថុព្វំ សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្មទានតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរា បញ្ញា សា បញ្ញា ន
 បដិសម្មទានតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តេន ហិ
 សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្មទានតិ ។

បដិសម្មទានកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[៦០៧] ន វត្ថុព្វំ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវច្ច-
 ណាញោ ។ ន អញ្ញាវច្ចណានិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្ម បឋវី
 កសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ អភិញ្ញាញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ កាលឲ្យទាន ។ បេ ។ កាល

ឲ្យបិវរ ។ បេ ។ កាលឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ កាលឲ្យសេនាសនៈ

។ បេ ។ កាលឲ្យគិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ មាន ចុះបញ្ហានោះ

ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦១៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថា

បដិសម្មិតាទេប្ប ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ហានោះ

មិនឈ្មោះថាបដិសម្មិតាទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្មិតាដែរ ។

ចប់ បដិសម្មិតាកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[៦១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ

ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែង

ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណសមាបត្តិ មាន ទាំង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវីភកសិណាញ សម្មតិសច្ចម្មតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
បឋវីភកសិណាំ សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស អត្តំ ញ្ញាណំ
បឋវីភកសិណាញ សម្មតិសច្ចម្មតិ តេន វត វេ វត្តេ
សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចារម្មណាញោ ន អញ្ញារម្មណានិ ។

[៦០៨] ន វត្តំ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចារម្មណាញោ
ន អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អាចោកសិណាំ
។ បេ ។ តេជោកសិណាំ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ-
បរិក្ខារំ ទទន្តស្ស អត្តំ ញ្ញាណំ គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ-
បរិក្ខារោ ច សម្មតិសច្ចម្មតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទន្តស្ស អត្តំ ញ្ញាណំ
គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ ច សម្មតិសច្ចម្មតិ តេន
វត វេ វត្តេ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចារម្មណាញោ ន
អញ្ញារម្មណានិ ។

[៦០៩] សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចារម្មណាញោ ន
អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន ទុក្ខំ
បរិជាតិ សម្មទយំ បដហតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ
មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពហិវត្ត

បបរិកសិណ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មានប្ត ។ អើ ។ បើញ្ញាណ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បបរិកសិណសមាបត្តិ មាន ទាំងបបរិកសិណ ក្នុងសម្មតិ- សច្ចៈ ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សម្មតិ- ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ប្ត ។ អើ ។ ក្រែង ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាប៊ោកសិណ ។ បេ ។ តេជោកសិណ ។ បេ ។ កាលទ្យតិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ មាន ឯតិលានប្បច្ចយ- កេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មានប្ត ។ អើ ។ បើញ្ញាណ របស់ បុគ្គលកាលទ្យតិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ មាន ឯតិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ- បរិក្ខារ ក្នុងសម្មតិសច្ចៈ ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក គួរពោលថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃ ជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៩] សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមាន ធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដ៏និរុទ្ធក្នុង លះ នូវសមុទេយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ ចម្រើននូវមគ្គ ដោយញ្ញាណ នោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សម្មតិញ្ញាណកថា ។

បិណ្ឌវមណកហិ

[៦២០] ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិណ្ឌវមណា-

ញោវ ន អញ្ញារមណានិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ត

កោចិ សរាភំ ចិណ្ឌំ សរាភំ ចិណ្ឌនិ បដាណតិ ។

អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ត កោចិ សរាភំ ចិណ្ឌំ សរាភំ

ចិណ្ឌនិ បដាណតិ យោ វត វេ វត្តេ ចេតោបរិយាយេ

ញាណំ ចិណ្ឌវមណាញោវ ន អញ្ញារមណានិ ។ នន្ទ

អត្ត កោចិ វីតរាភំ ចិណ្ឌំ វីតរាភំ ចិណ្ឌនិ ។ បេ ។

សនោសំ ចិណ្ឌំ ។ បេ ។ វីតនោសំ ចិណ្ឌំ សមោហំ ចិណ្ឌំ

វីតមោហំ ចិណ្ឌំ សន្និណ្ឌំ ចិណ្ឌំ វីត្តិណ្ឌំ ចិណ្ឌំ មហាភុតំ

ចិណ្ឌំ អមហាភុតំ ចិណ្ឌំ សឡុតំ ចិណ្ឌំ អនុតំ

ចិណ្ឌំ សមាហិតំ ចិណ្ឌំ អសមាហិតំ ចិណ្ឌំ

បិដកម្មណកថា

[៦២០] ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 ក្រែងបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រ-
 កបដោយរាគៈដូច្នោះ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈដូច្នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ក្រែងបុគ្គល
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែល
 ប្រាសចាកទោសៈ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ នូវចិត្តដែលប្រាស
 ចាកមោហៈ នូវចិត្តដែលរួញរា នូវចិត្តដែលរាយមាយ នូវចិត្តដែលដល់
 នូវភាវៈជាធំ (គឺប្តាវចរៈនិងអប្តាវចរៈ) នូវចិត្តដែលមិនដល់នូវភាវៈជាធំ
 (គឺកាមាវចរៈ) នូវចិត្តដែលមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺកាមាវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺប្តាវចរៈនិងអប្តាវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលតាំងមាំ នូវចិត្តដែលមិនតាំងមាំ (គឺប្រាសចាកសមាធិទាំង២)

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អវិមុត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អវិមុត្តំ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណាតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្តិ កោចិ អវិមុត្តំ ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណាតិ នោ វត វេ វត្តត្វេ បេតោបរិ-
 យាយេ ញាណំ ចិត្តាម្មណោញ្ចេ ន អញ្ញាម្មណន្តិ ។

[៦២១] ដស្សាម្មណោ ញាណំ វត្តត្វំ បេតោ-
 បរិយាយេ ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ដស្សាម្ម-
 ណោ ញាណំ វត្តត្វំ បេតោបរិយាយេ ញាណំ នោ វត
 វេ វត្តត្វេ បេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាម្មណោញ្ចេ
 ន អញ្ញាម្មណន្តិ ។ វេទនាម្មណោ ញាណំ ។ បេ ។
 សញ្ញាម្មណោ ញាណំ បេតនាម្មណោ ញាណំ ចិត្តា-
 ម្មណោ ញាណំ សន្តាម្មណោ ញាណំ វិរិយាម្មណោ
 ណោ ញាណំ សតាម្មណោ ញាណំ សមាធាម្មណោ
 ញាណំ បញ្ញាម្មណោ ញាណំ ។ បេ ។ វាសាម្មណោ
 ញាណំ ។ បេ ។ នោសាម្មណោ ញាណំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ថាចិត្ត
 មិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹង
 ច្បាស់នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ថាចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នោះ មាន
 ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។

[៦២១] ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា
 ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើ
 ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងការ
 កំណត់ដឹងនូវចិត្ត(នៃបុគ្គលដទៃ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍
 មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺវេទនា
 ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសញ្ញា ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចេតនា
 ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចិត្ត ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសទ្ទៈ ញ្ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិរយៈ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសតិ ញ្ញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺសមាធិ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺបញ្ញា ។ បេ ។ ញ្ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺភក្តៈ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺទោសៈ ។ បេ ។

ចិត្តាម្មណាភិ

អនោត្តប្បវដ្តុណោ ញាណំ វត្តតំ ចេតោបរិយាយេ
 ញាណានិំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនោត្តប្បវដ្តុណោ
 ញាណំ វត្តតំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ នោ វត វេ
 វត្តត្វេ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាម្មណាញោ ន
 អញ្ញាម្មណានិំ ។

[៦២២] ធីស្សវដ្តុណោ ញាណំ ន វត្តតំ ចេតោ-

បរិយាយេ ញាណានិំ ។ អាមន្តា ។ ធីស្សបរិយាយេ
 ញាណានិំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ វេទនាវដ្តុណោ
 ញាណំ ។ បេ ។ សញ្ញាម្មណោ ញាណំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បវដ្តុណោ ញាណំ ន វត្តតំ ចេតោបរិយាយេ
 ញាណានិំ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តប្បវដ្តុបរិយាយេ
 ញាណានិំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

ចិត្តារម្មណកថា

ញ្ញាណ ក្នុងការម្ស្នាក់អនោត្តប្បៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុង
 ការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើញ្ញាណ ក្នុង
 ការម្ស្នាក់អនោត្តប្បៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញ្ញាណ
 ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែន
 មានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦២២] ញ្ញាណ ក្នុងការម្ស្នាក់ដស្សៈ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា

ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេឬ ។ អើ ។
 ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវដស្សៈ (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការម្ស្នាក់វេទនា ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុង
 ការម្ស្នាក់សញ្ញា ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការម្ស្នាក់អនោត្តប្បៈ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវអនោត្តប្បៈ (មាន) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[៦២៣] ន វត្តត្ងំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ

ចិត្តារម្មណាញោ ធិ អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ ចេតោបរិយាយេ ញាណានិ ។ អាមន្តា ។

ហញ្ចិ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ តេន វត វេ វត្តត្ងេ

ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តារម្មណាញោ ធិ អញ្ញា-

រម្មណានិ ។

ចិត្តារម្មណាភិ ។

អនាគតញាណកថា

[៦២៤] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។

អនាគតំ មូលតោ ជាតានិ ហេតុតោ ជាតានិ និទាន-

តោ ជាតានិ សម្ពុតោ ជាតានិ បកវតោ ជាតានិ

សម្មដ្ឋានតោ ជាតានិ អាហារតោ ជាតានិ អារម្មណតោ

ជាតានិ បច្ចុយតោ ជាតានិ សម្មុទ្ទយតោ ជាតានិតិ ។

ន ហេវំ វត្តត្ងេ ។ បេ ។

[៦២៥] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ឬ អើ ។ ក្រែងញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃ
 បុគ្គលដទៃ មាន) ឬ អើ ។ បើញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវ
 ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ មាន) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្ត
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ចិត្តារម្មណកថា ។

អនាគតញាណកថា

[៦២៤] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងអនាគតដោយមូល ដឹងដោយហេតុ ដឹងដោយនិទាន ដឹងដោយ
 សម្ភវៈ (ហេតុជាវិជនកើតព្រម) ដឹងដោយបកវៈ (ហេតុជាវិជនកើត
 ទូទៅ) ដឹងដោយសមុដ្ឋាន ដឹងដោយអាហារ ដឹងដោយអារម្មណ៍
 ដឹងដោយបច្ច័យ ដឹង (អនាគត) ដោយសមុទេយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៥] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។

អនាគតញាណវិញ្ញាណ

អនាគតំ ហេតុប្បដ្ឋយនំ ជាណតិ អារម្មណប្បដ្ឋយនំ
ជាណតិ អដិបតិប្បដ្ឋយនំ ជាណតិ អនន្តរយ្យដ្ឋយនំ
ជាណតិ សមនន្តរយ្យដ្ឋយនំ ជាណតិ ។ ន ហេតុ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៦] អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាម-
ន្តា ។ តោត្រកុនោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិមក្កេ ញា-
ណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
ដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស បុគ្គលស្ស សោតា-
បត្តិដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេតុ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
សកទាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
ដលសច្ចិកិរិយាយ ។ បេ ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ
បដិបន្នស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្តេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
ន ហេតុ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២២៧] ន វត្ថុព្វំ អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
អាមន្តា ។ នន្តុ វត្ថុំ ភកវតា ទាដលីបុត្តស្ស ខោ
អានន្តុ តយោ អន្តរាយា ភវិស្សន្តិ អត្ថិតោ វា ឧទ-
កតោ មិដុកេទា វាតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ តេន ហិ អនាគតេ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អនាគតញាណកថា
២

បុគ្គល ដឹងនូវភាពនៃហេតុប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអារម្មណប្បដ្ឋយ ដឹង
នូវភាពនៃអធិបតិប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអនន្តប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃ
សមនន្តប្បដ្ឋយជាអនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៦] ញាណ ក្នុងអនាគត មានប្ត ។ អើ ។ ញាណ
ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គលជាគោត្រភូ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល របស់បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាមិផល
។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុង
អរហត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មាន
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងអនាគត មាន
ទេប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ត
អន្តរាយទាំងឡាយ ៣ យ៉ាងគឺ អន្តរាយអំពីភ្លើង ១ អន្តរាយអំពីទឹក ១
អន្តរាយអំពីការបែកបាក់គ្នានៃជនពីរនាក់ ១ នៃក្រុងបាដលិបុគ្គ នឹងមាន
ពាក្យជូរច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ
ក្នុងអនាគត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋមប្បន្តញ្ញាលោកហិ
ទុក្ខញ្ញ

(២២៨) បឋមប្បន្តញ្ញ ញ្ញាលំ អត្ថិតិ ។ អា-
មន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាលំ ជាតាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាលំ
ជាតាតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាលំ
ញ្ញាលាន្តិ ជាតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
តេន ញ្ញាលោន តំ ញ្ញាលំ ញ្ញាលាន្តិ ជាតាតិ ។
អាមន្តា ។ តំ ញ្ញាលំ តស្ស ញ្ញាលាស្ស អាវច្ឆ-
លាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តំ ញ្ញាលំ
តស្ស ញ្ញាលាស្ស អាវច្ឆលាន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ដស្សន តំ ដស្សំ ដុសតិ តាយ វេទនាយ តំ វេទនំ
វេទតិ តាយ សញ្ញាយ តំ សញ្ញំ សញ្ញាតិ តាយ
ចេតនាយ តំ ចេតនំ ចេតតិ តេន ចិត្តន តំ ចិត្តំ
ចិត្តតិ តេន វិតក្កេន តំ វិតក្កំ វិតក្កតិ តេន វិចា-
វេន តំ វិចារំ វិចាវេតិ តាយ ប័តិយា តំ ប័តិ ប័យា-
យតិ តាយ សតិយា តំ សតិ សរតិ តាយ បណ្ណា-
យ តំ បញ្ញំ បជាតិ តេន ខក្កេន តំ ខក្កំ ជិដ្ឋតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បឋមប្បនិព្វានកថា

[៦២៨] ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល

ដឹងនូវញាណនោះ ដោយញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញាណនោះ ដោយញាណនោះប្ត ។ អើ ។

បុគ្គល ដឹងនូវញាណនោះ ដោយញាណនោះ ថាជាញាណប្ត ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញាណនោះ ដោយ

ញាណនោះ ថាជាញាណប្ត ។ អើ ។ ញាណនោះ ជាអារម្មណ៍របស់

ញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណនោះ

ជាអារម្មណ៍របស់ញាណនោះប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវនូវផស្សៈ

នោះ ដោយផស្សៈនោះ ទទួលនូវវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំ-

គាល់នូវសញ្ញានោះ ដោយសញ្ញានោះ ត្រិះរិះនូវចេតនានោះ ដោយ

ចេតនានោះ គិតនូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះ ដោយ

វិតក្កៈនោះ ពិចារណានូវវិចារៈនោះ ដោយវិចារៈនោះ រីករាយនូវបីតិ

នោះ ដោយបីតិនោះ រលឹកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវ

បញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះ កាត់នូវព្រះខ័ននោះ ដោយព្រះខ័ននោះ

ញ ញ

បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

តេជ ជរសុនា តំ ជរសុំ តច្ឆតិ តាយ កុដារិយា
 តំ កុដារិ តច្ឆតិ តាយ វាសិយា តំ វាសី តច្ឆតិ
 តាយ ស្វចិយា តំ ស្វចំ សិព្វេតិ តេជ អង្គលក្កេន
 តំ អង្គលក្កំ បរាមសតិ តេជ ជាសិកក្កេន តំ ជាសិ-
 កក្កំ បរាមសតិ តេជ មត្តកេន តំ មត្តកំ បរាមសតិ
 តេជ គ្រុដេន តំ គ្រុដំ ជោវតិ តេជ ឫត្តេន តំ ឫត្តំ
 ជោវតិ តេជ ខេឡេន តំ ខេឡំ ជោវតិ តេជ ឫព្វេន
 តំ ឫព្វំ ជោវតិ តេជ លោហិតេន តំ លោហិតំ
 ជោវតីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៦២៧) ន វត្តព្វំ បច្ចុប្បន្នញ្ញាណំ អត្តតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ សព្វសង្ខារេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ តម្បិ
 ញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ សព្វសង្ខារេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ តម្បិ ញ្ញាណំ
 អនិច្ចតោ ទិដ្ឋំ ហោតិ តេជ វត វេ វត្តព្វេ
 បច្ចុប្បន្នញ្ញាណំ អត្តតិ ។

បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

ប្រាសនូវប្តីថៅនោះ ដោយប្តីថៅនោះ ចាំនូវដីនោះ ដោយដីនោះ
 នោះ កាប់នូវកាំបិតនោះ ដោយកាំបិតនោះ ដេរនូវមូលនោះ ដោយមូល
 នោះ ស្តាប់អង្គីលនូវចុងម្រាមនោះ ដោយចុងម្រាមនោះ ស្តាប់អង្គីលនូវ
 ចុងច្រមុះនោះ ដោយចុងច្រមុះនោះ ស្តាប់អង្គីលនូវក្បាលនោះ ដោយ
 ក្បាលនោះ លាងនូវលាមកនោះ ដោយលាមកនោះ លាងនូវម្សត្រនោះ
 ដោយម្សត្រនោះ លាងនូវទឹកមាត់នោះ ដោយទឹកមាត់នោះ លាងនូវខ្លួន
 នោះ ដោយខ្លួននោះ លាងនូវឈាមនោះ ដោយឈាមនោះឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ថេ ។

[៦២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានទេ
 ឬ ។ អើ ។ កាលបុគ្គលឃើញនូវស្នាដៃទាំងពួង ដោយសភាពជា
 របស់មិនទៀង ក្រែងឃើញនូវញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់មិន
 ទៀងដែរឬ ។ អើ ។ បើកាលបុគ្គលឃើញនូវស្នាដៃទាំងពួង ដោយ
 សភាពជារបស់មិនទៀង ឃើញនូវញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់
 មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញាណ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។

ចប់ បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា ។

ផលញាណកថា ញ

[៦៣០] សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។
អាមន្តា ។ សាវកោ ដលស្សកតំ បញ្ញាបេតិកិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សាវកស្ស ដលបរោចរិ-
យត្ថំ ឥន្ទ្រិយបរោចរិយត្ថំ បុគ្គលបរោចរិយត្ថន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សាវកស្ស ខន្ធប្បញ្ញតិ អាយ-
តនប្បញ្ញតិ ធាតុប្បញ្ញតិ សច្ចប្បញ្ញតិ ឥន្ទ្រិយប្បញ្ញតិ
បុគ្គលប្បញ្ញតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវ-
កស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ សាវ-
កោ ជិនោ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ សព្វ-
នស្សារី ធម្មស្សារី ធម្មប្បជីសរណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ អត្ថិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស
ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញាទេតា
អនក្ខោតស្ស មគ្គស្ស អក្ខោតា បក្ខញ្ញ បក្ខវិទ្ធិ
មគ្គកោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អើ ។

សាវ័ក បញ្ចត្ត នូវផលជាប់របស់ខ្លួនបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អើ ។ ការកំណត់ ដឹងនូវផលដ៏ក្លានិទន៍ ការកំណត់ដឹងនូវឥន្ទ្រិយដ៏ក្លានិទន៍ ការកំណត់ ដឹងនូវបុគ្គលដ៏ក្លានិទន៍ របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អើ ។ ការ បញ្ចត្តនូវខន្ធ ការបញ្ចត្តនូវអាយតនៈ ការបញ្ចត្តនូវធាតុ ការបញ្ចត្តនូវ សច្ចៈ ការបញ្ចត្តនូវឥន្ទ្រិយ ការបញ្ចត្តនូវបុគ្គល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អើ ។ សាវ័ក ជាអ្នកឈ្នះមារ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់ ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់នៃធម៌ ជាអ្នកមានធម៌ជាទីពឹង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវ័ក មានបួ ៗ អើ ។ សាវ័ក ញ្ញាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើត ឡើងឲ្យកើតឡើង ញ្ញាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រម ឲ្យកើតព្រម និយាយ ចំពោះមគ្គដែលគេមិនទាន់និយាយ ដឹងនូវមគ្គ ជ្រាបច្បាស់នូវមគ្គ ឈ្លាស វៃក្នុងមគ្គ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥស្ស ឧទានំ

[៦៣១] ន វត្តព្យំ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកោ អញ្ញាណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្យេ ។ បេ ។ តេន ហិ សាវកស្ស ដលេ
ញាណំ អត្ថិតិ ។

ផលញ្ញាណកថា ។

បញ្ចមោ វិញ្ញោ ។

ឥស្ស ឧទ្ធានំ

វិមត្តិញ្ញាណំ វិមត្តំ សេក្ខស្ស អសេក្ខំ ញាណំ
វិបរិកេ ញាណំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថ
ញាណំ សព្វំ ញាណំ បដិសម្មិនាតិ សម្មតិញ្ញាណំ
ចេតោបរិយាយេ ញាណំ អនាគតេ ញាណំ
បច្ចុប្បន្នេ ញាណំ សាវកស្ស ដលេ ញាណន្តិ ។

មហាបណ្ណសពោ ។

សត្តបលន្តិ ឧបហារោ ពលំ គិហិស្ស អរហា ច
វិមត្តិបញ្ចមំ ។

ឧទាននៃបញ្ចមវិគ្គ

[៦៣១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងផល របស់ សារីក មានឬ ។ អើ ។ សារីក មិនមានញាណទេឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ក្នុងផល របស់សារីក មាន ។

ចប់ ផលញាណកថា ។

ចប់ បញ្ចមវិគ្គ ។

ឧទាននៃបញ្ចមវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពី វិមុត្តិញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្ត ១ អសេក្ខញាណ របស់ សេក្ខបុគ្គល ១ វិបរត្តញាណ ១ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់ និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ១ ញាណទាំងពួង ឈ្មោះ ថាបដិសម្ពុទ្ធា ១ សម្មតិញាណ ១ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវ ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ១ ញាណ ក្នុងអនាគត ១ ញាណ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន ១ ញាណ ក្នុងផល របស់សារីក ១ ។

ចប់ មហាបណ្ណាសកៈ ។

វគ្គនិយាយពីបុគ្គលបានឈ្មោះថាសត្វជាដើម ១ វគ្គនិយាយពីទេវតាជា ពួកនៃមារនាំយករបស់ដែលមិនស្អាតឱ្យដល់ព្រះអរហន្ត ១ វគ្គនិយាយ ពីកម្លាំងនៃព្រះតថាគតជាដើម ១ វគ្គនិយាយពីគ្រូហស្តបានសម្រេច ជាព្រះអរហន្ត ១ និងវគ្គនិយាយពីវិមុត្តិ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៥ ។

និយាមកថា

[៦៣២] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ
អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៣] និយាមោ អសដ្ឋតោ និព្វានំ អសដ្ឋ-
តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិទិតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិទិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ
តាលានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយ-
នានិ ទ្វេ អច្ចុតានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានិទិតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានិទិតិ ។ អាមត្តា ។
អត្តំ ទ្ធិន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិបតា ហិនប្បណីតតា
ឧក្កំសាវកំសោ សីមា វា កេនោ វា វាជិ វា
អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៤] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
អត្តំ កេចិ និយាមំ ឧក្កមន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បាទេន្តំ
សមុប្បាទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វតេន្តំ
អភិនិព្វតេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញនេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

និយាមកថា

(៦៣២) និយាមៈ (អរិយមគ្គ) ជាអសន្ធិតៈប្តូ ។ អើ ។
ព្រះនិព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងមុខ ជាទីមិនច្បួត ជាទីមិនស្ងប់ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៦៣៣) និយាមៈ ជាអសន្ធិតៈ និព្វាន ជាអសន្ធិតៈប្តូ ។
អើ ។ អសន្ធិតៈ មានពីរប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសន្ធិតៈ មានពីរប្តូ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ
ទីការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្បួត
មានពីរ ទីមិនស្ងប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្តូ ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់
និងទាប ភាពថោកទាបនិងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទន់ទាប ដែនក្តី ការបែក
ធ្លាយក្តី ការប្រែឆាកក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានប្តូ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៣៤) និយាមៈ ជាអសន្ធិតៈប្តូ ។ អើ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ឈាន
ចុះកាន់និយាមៈ បានចំពោះនូវនិយាមៈ ញ៉ាំងនិយាមៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យ
កើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យ
លាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះវាលឡើង មានដែរប្តូ ។ អើ ។

និយាមកថា

អត្ថំ កេចិ អសដ្ឋតំ ឌីក្កមន្តិ បដិលកន្តិ ឧប្បានេន្តិ
សមុប្បានេន្តិ ឧដ្ឋាបេន្តិ សមុដ្ឋាបេន្តិ និព្វត្តេន្តិ អភិ-
និព្វត្តេន្តិ ជនេន្តិ សញ្ញានេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៦៣៥) និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
មក្កោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មក្កោ
សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ និយាមោ សដ្ឋតោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិនិយាមោ អសដ្ឋ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមក្កោ អសដ្ឋតោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមក្កោ
សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិនិយាមោ
សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតា-
មិនិយាមោ ។ បេ ។ អនាតាមិនិយាមោ ។ បេ ។ អ-
រហត្តនិយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ត-
មក្កោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរ-
ហត្តមក្កោ សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តនិយា-
មោ សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

និយាមកថា

បុគ្គលពួកខ្លះ ឈានចុះកាន់អសង្ខតៈ បាទចំពោះនូវអសង្ខតៈ ញ៉ាំង
 អសង្ខតៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំង
 ឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាល
 ឡើង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៥] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ និយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមគ្គ ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ
 ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិនិយាមៈ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 និយាមៈ ។ បេ ។ អវហត្តិនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អវហត្តិមគ្គ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវហត្តិមគ្គ
 ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អវហត្តិនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាយោ អសុដ្ឋតោ ។ បេ ។
 អរហត្តនិយាយោ អសុដ្ឋតោ និព្វានំ អសុដ្ឋតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ បញ្ច អសុដ្ឋតានិភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ច អសុដ្ឋតានិភិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច
 តាលានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាភិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាយោ អសុដ្ឋតោភិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្តនិយាយោ អសុដ្ឋតោភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ មិច្ឆត្តនិយាយោ សុដ្ឋតោភិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មត្តនិយាយោ សុដ្ឋតោភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៨] ន វត្តព្វំ និយាយោ អសុដ្ឋតោភិ ។
 អាមន្តា ។ និយាយោ ឧប្បជ្ឈ ធិរុទ្ធី អនិយតោ
 ហោតីភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
 និយាយោ អសុដ្ឋតោភិ ។ មិច្ឆត្តនិយាយោ ឧប្បជ្ឈ
 ធិរុទ្ធី អនិយតោ ហោតីភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ មិច្ឆត្តនិយាយោ អសុដ្ឋតោភិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាម ជាអសន្ធិតៈ ។ បេ ។ អរហត្ត-
 និយាម ជាអសន្ធិតៈ និព្វាន ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ អសន្ធិតៈ
 មាន ៥ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសន្ធិតៈ
 មាន ៥ ប្ត ។ អើ ។ ទីតាំង មាន ៥ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមៈ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ មិច្ឆតនិយាម
 ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិច្ឆតនិយាម
 ជាសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ សមត្តនិយាម ជាសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយាមៈ ជាអសន្ធិតៈទេ
 ប្ត ។ អើ ។ កាលនិយាមៈ កើតឡើងហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ និយាមៈ ជាអសន្ធិតៈ ។ កាលមិច្ឆតនិយាម កើតឡើង
 ហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថាមិនទៀងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ មិច្ឆតនិយាម ជាអសន្ធិតៈដែរ ។

ចប់ និយាមកថា ។

បដិច្ចសមុប្បាទកថា

[៦៣៧] បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាលានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយនានិ ទ្វេ អច្ចុតានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តំ ទ្ធិន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិចតា ហីនប្បណីតតា ឧក្កំសាវកំ-សោ សីមា វំ កេនោ វំ វាជិ វំ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៤០] បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា សង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា អសង្ខតាតិ ។

បដិច្ចសមុប្បាទកថា

(៦៣៧) បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អើ ។ និព្វាន
 ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទី
 មិនច្បុក ជាទីមិនស្លាប់ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្និដ្ឋតៈ និព្វាន ជាអសន្និដ្ឋតៈដែរឬ ។ អើ ។
 អសន្និដ្ឋតៈ មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសន្និដ្ឋតៈ
 មានពីរប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ ទី
 ការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្បុក មានពីរ
 ទីមិនស្លាប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរប្ត ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោក
 ទាបនិងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទេនិទាប ដែនក្តី ការបែកធ្លាយក្តី ការប្រែប្រួល
 ក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤០) បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អើ ។ អវិជ្ជា
 ជាសន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ជា
 សន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្និដ្ឋតៈប្ត ។ អើ ។
 សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសន្និដ្ឋតៈប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខតា-
តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។
អាមន្តា ។ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោ
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ
អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយា
ជរាមរណំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] ន វត្តព្វំ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខត-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ កតវតា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន)
 ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះ
 វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ជរានិវរណៈ (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ជរានិវរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤១) បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
 អសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

បដិព្វសមុប្បាទោ

ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិតា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា
 ធម្មនិយាមតា ឥនប្បច្ចយតា តំ តថាគតោ អភិ-
 សម្ពុជ្ជិតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ជិត្វា អភិសមេត្វា
 អាចិក្ខុតិ ទេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវាតិ វិកជតិ
 ឧត្តានិករោតិ បស្សថាតិ ចាហ ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ
 ជរាមរណំ កវប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
 បច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិតា វ សា ធាតុ ។ បេ ។
 បស្សថាតិ ចាហ អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឥតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ យា តត្រ តថតា អវិតថតា អនញ្ញថតា
 ឥនប្បច្ចយតា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បដិព្វសមុប្បាទោតិ
 អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បដិព្វ-
 សមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។

បដិច្ចសមុប្បាទកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិមមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការ
កើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយ
ក្តី ក៏ធាតុនោះ ភាពនៃការបិតនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ភាព
នៃឥទ្ធិប្បច័យ នោះ វែមន៍តាំងនៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹងច្បាស់
យល់ច្បាស់ នូវហេតុមានធាតុជាដើមនោះ លុះត្រាស់ដឹងច្បាស់ យល់
ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង បញ្ចត្ត តែងតាំង បើក វែកញែក
ធ្វើឲ្យរក់ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ជរានិមមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ជាតិ (កើតមាន) ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សន្ធិវរទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ការកើតឡើងនៃ
តថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃតថាគតទាំងឡាយក្តី ក៏ធាតុ
នោះ វែមន៍តាំងនៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើល
ចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿងឃ្លាត សេចក្តី
មិនប្រែប្រួល ភាពនៃឥទ្ធិប្បច័យ ណា ក្នុងធម៌ទាំងនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ សន្ធិវរទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដូច្នោះ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រថ្ម ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសន្ធិតៈ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៥២] អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ ធម្ម-
 ជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិភិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិភិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
 តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាភិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៣] អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ
 ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចុយា
 វិញ្ញាណន្តិ យា តត្ថ ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា
 អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ តីណិ
 អសង្ខតានិភិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តីណិ
 អសង្ខតានិភិ ។ អាមន្តា ។ តីណិ តាណានិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាភិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[៦៤២] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈប្តូរ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មានពីរប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន
 ពីរប្តូរ ។ អើ ។ ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៣] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈប្តូរ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មាន ៣ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៣
 ប្តូរ ។ អើ ។ ទីតាំង មាន ៣ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វកថា

(៦៤៤) អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា ភត្ត
 ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណនិ យា ភត្ត ធម្មជ្ជិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា
 ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ យា ភត្ត ធម្មជ្ជិត-
 តតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតនិ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វាទស អសង្ខតានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ ទ្វាទស អសង្ខតានិ ។ អាមត្តា ។
 ទ្វាទស តាណានិ ទ្វាទស លេណានិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

បដិច្ចសមុប្បកថា ។

សប្បកថា

(៦៤៥) ចត្តារិ សទ្ធានិ អសង្ខតានិ ។ អា-
 មត្តា ។ ចត្តារិ តាណានិ ចត្តារិ លេណានិ ចត្តារិ
 សរណានិ ចត្តារិ បរាយណានិ ចត្តារិ អប្បតានិ
 ចត្តារិ អមតានិ ចត្តារិ និព្វានានិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ ចត្តារិ និព្វានានិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចត្ថន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិមតា បរិនិព្វលីតតា
 ឧត្តំសារកំសោ សីមា វា កេនោ វា រាជី វា

សច្ចកថា

[៦៤៤] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសន្និគៈ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការតាំងនៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសន្និគៈ ។ បេ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការ
 តាំងនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា ជវានិមមរណៈ (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសន្និគៈ និព្វាន ជាអសន្និគៈប្ត ។
 អើ ។ អសន្និគៈ មាន ១២ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អសន្និគៈ មាន ១២ ប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ១២ ទី
 ជ្រកកោន មាន ១២ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បដិពូសមុប្បទកថា ។

សច្ចកថា

[៦៤៥] សច្ចៈ ៤ ជាអសន្និគៈប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង ៤
 ទីជ្រកកោន ៤ ទីការពារ ៤ ទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ៤ ទីមិនច្យុត ៤
 ទីមិនស្លាប់ ៤ និព្វាន ៤ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មាន ៤ ប្ត ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាប
 និងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទន់ទាប ដែនក្តី ការបែកធ្លាយក្តី ការប្រេះបាក់ក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៤៦] ទុក្ខសច្ចំ អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។

ទុក្ខំ អសច្ចតន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខ-

សច្ចំ អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាយិកំ ទុក្ខំ

បេតសិកំ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សុនាយា-

សា អសច្ចតាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សមុទយសច្ចំ អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយោ

អសច្ចតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទ-

យសច្ចំ អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមតណ្ហា កវ-

តណ្ហា វិកវតណ្ហា អសច្ចតាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ

។ បេ ។ មត្តសច្ចំ អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ

អសច្ចតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មត្តសច្ចំ

អសច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-

សមាទិ អសច្ចតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៤៧] ទុក្ខំ សច្ចតន្តិ ។ អាមន្តា ។

ទុក្ខសច្ចំ សច្ចតន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កាយិកំ ទុក្ខំ បេតសិកំ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខ-

ោមនស្សុនាយាសា សច្ចតាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការវិវាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំង ៤ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៦៤៦) ទុក្ខសច្ច ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ ទុក្ខ ជាសន្ធិតៈ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសច្ច ជាអសន្ធិតៈ
ប្ត ។ អើ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តី
សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ចិត្ត ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុ-
ទេយសច្ច ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ សមុទេយៈ ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច ជាអសន្ធិតៈប្ត ។
អើ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ មគ្គ
ជាអសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជា
អសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជា
អសន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤៧) ទុក្ខ ជាសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ជា
សន្ធិតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
ទុក្ខ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ជាសន្ធិតៈប្ត ។ អើ ។

សព្វកថា

ទុក្ខសច្ចំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។ សឡាយោ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សឡាយសច្ចំ សង្ខតន្តិ ។
 ន ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា
 វិភវតណ្ហា សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សឡាយសច្ចំ
 សង្ខតន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។ មត្តោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តសច្ចំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្រ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តសច្ចំ សង្ខតន្តិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។

[២៤៨] និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ និរោធិ អសង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសច្ចំ អសង្ខតំ ទុក្ខំ
 អសង្ខតន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ
 អសង្ខតំ និរោធិ អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សឡ-
 យសច្ចំ អសង្ខតំ សឡាយោ អសង្ខតោតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ និរោធិ
 អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តសច្ចំ អសង្ខតំ
 មត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រ ។ បេ ។

សច្ចកថា

ទុក្ខសច្ច ជាសង្ខតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សមុទយៈ ជាសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាសង្ខតៈប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា
 ជាសង្ខត ប្ត ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាសង្ខតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាសង្ខតៈ
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាសង្ខតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៨] និរោធសច្ច ជាអសង្ខតៈ និរោធិ ជាអសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។

អើ ។ ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈ ទុក្ខ ជាអសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច ជាអសង្ខតៈ និរោធិ ជា
 អសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។ អើ ។ សមុទយសច្ច ជាអសង្ខតៈ សមុទយៈ
 ជាអសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច
 ជាអសង្ខតៈ; និរោធិ ជាអសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។ អើ ។ មគ្គសច្ច ជាអសង្ខតៈ
 មគ្គ ជាអសង្ខតៈវិជ្ជវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

[២៤៧] ទុក្ខសច្ចំ អសដ្ឋតំ ទុក្ខំ សដ្ឋតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ និរោធសច្ចំ អសដ្ឋតំ និរោធា សដ្ឋតោតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ អសដ្ឋតំ
 សមុទយោ សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ និរោធសច្ចំ
 អសដ្ឋតំ និរោធា សដ្ឋតោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ អសដ្ឋតំ មគ្គោ សដ្ឋតោតិ ។
 អាមន្តា ។ និរោធសច្ចំ អសដ្ឋតំ និរោធា សដ្ឋតោ-
 តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥០] ន វត្តតំ ចត្តារិ សច្ចានិ អសដ្ឋតា-
 នីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា ចត្តារិមានិ
 ភិក្ខុវេ តថានិ អវិតថានិ អនព្វាថានិ ។ កតថានិ
 ចត្តារិ ។ ឥទំ ទុក្ខនិ ភិក្ខុវេ តថមេតំ អវិតថមេតំ
 អនព្វាថមេតំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតា-
 មនិ បដិបទាតិ តថមេតំ អវិតថមេតំ អនព្វាថមេតំ
 ឥមានិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថានិ អវិតថានិ អនព្វា-
 ថានីតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ អសដ្ឋតានីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៤៧] ទុក្ខសច្ច ជាអសន្និគៈ ទុក្ខ ជាសន្និគៈដែរឬ ។
 អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្និគៈ និរោធ ជាសន្និគៈដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទេយសច្ច ជាអសន្និគៈ សមុទេយៈ
 ជាសន្និគៈដែរឬ ។ អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្និគៈ និរោធ ជាសន្និគៈ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជាអសន្និគៈ
 មគ្គ ជាសន្និគៈដែរឬ ។ អើ ។ និរោធសច្ច ជាអសន្និគៈ និរោធ
 ជាសន្និគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្និគៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយូរ សេចក្តីមិនប្រែប្រួល
 នោះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយូរ សេចក្តីមិនប្រែប្រួលថា នេះ ជា
 ទុក្ខ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទេយៈ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ជាទុក្ខនិរោធ ១ ។ បេ ។ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយូរ សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួលថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធតាមនីបដិបទា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយូរ សេចក្តីមិនប្រែប្រួល មាន ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្និគៈ ។

ចប់ សច្ចកថា ។

អារប្បកថា

[៦៥០] អាណាសានញ្ញាយតនំ អសដ្ឋតន្តិ ។
អាមន្តា ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយ-
នំ អដ្ឋតំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អា-
ណាសានញ្ញាយតនំ អសដ្ឋតំ និព្វានំ អសដ្ឋតន្តិ ។
អាមន្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តា-
ណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អាណាសានញ្ញាយតនំ អសដ្ឋតន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អាណាសានញ្ញាយតនំ ករោ កតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាកោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អសដ្ឋតំ ករោ កតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាកោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ អាណាសា-
នញ្ញយតន្តបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ អសដ្ឋត្តបតំ
កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ អាណាសា-
នញ្ញាយតន្តបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ អសដ្ឋ-
ត្តបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អារ្យប្បកថា

[៦៥១] អាកាសានញាយតនៈ ជាអសង្ខត ឬ ។ អើ ។
និព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ
ជាទីមិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អាកាសានញាយតនៈ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
ទៅក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាកាសានញាយ
តនៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អាកាសានញាយតនៈ គឺជាកត ជា
គតិ ជាសត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋតិ ជាការ
បានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ គឺជាកត ជាគតិ ជា
សត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋតិ ជាការបានចំពោះនូវ
អត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ដែលចូលទៅ
កាន់អាកាសានញាយតនៈ មានឬ ។ អើ ។ កម្ម ដែលចូលទៅកាន់
អសង្ខតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដែល
ចូលទៅកាន់អាកាសានញាយតនៈ មានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វដែលចូល
ទៅកាន់អសង្ខតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវគ្គ

[២៥២] អាគាសានញ្ញាយតនេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 អសម្ពុតេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៣] អាគាសានញ្ញាយតនេ អត្តិ វេទនា
 សញ្ញា សម្ពាវា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អសម្ពុ-
 តេ អត្តិ វេទនា សញ្ញា សម្ពាវា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ញាយតនំ ចតុកោ-
 ការកកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសម្ពុតំ ចតុកោ-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] ន វត្តព្វំ ចត្តារោ អារុប្បា អសម្ពុតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ អារុប្បា អនេជា
 វត្តា ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ចត្តារោ អា-
 រុប្បា អនេជា វត្តា ភកវតា តេន វត វេ វត្តព្វេ
 ចត្តារោ អារុប្បា អសម្ពុតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៦៥២] ពួកសត្វ វៃមងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុត កើតឡើង
 ក្នុងអាភាសានញាយតនៈប្ត ។ អើ ។ ពួកសត្វ វៃមងកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្បុត កើតឡើង ក្នុងអសង្ខតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៦៥៣] វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងអាភាសានញាយតនៈប្ត ។ អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មានក្នុងអសង្ខតៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាភាសានញាយតនៈ គឺចតុវេការភពប្ត ។ អើ ។ អសង្ខតៈ គឺ
 ចតុវេការភពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសង្ខតៈ
 ប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អារុប្បៈ ៤
 ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 អារុប្បៈ ៤ ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសង្ខតៈ ។
 ចប់ អារុប្បៈ ។

និរោធសមាបត្តិកថា

[២៥៥] និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតានិ ។ អាមណ្ណ ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តំ ។ អាមណ្ណ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ ។ អាមណ្ណ ។ ទ្វេ តាលានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតានិ ។ អាមណ្ណ ។ អត្ថំ កេចិ និរោធំ សមាបជ្ជន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បទេន្តំ សមុប្បទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តេន្តំ អភិនិព្វត្តេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញានេន្តិតិ ។ អាមណ្ណ ។ អត្ថំ កេចិ អសង្ខតំ សមាបជ្ជន្តំ បដិលកន្តំ ឧប្បទេន្តំ សមុប្បទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តេន្តំ អភិនិព្វត្តេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញានេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធា វោនានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ អាមណ្ណ ។ អសង្ខតា វោនានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ

និរោធសមាបត្តិកថា

[៦៥៥] និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្ទតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន
 ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទី
 មិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្ទតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសន្ទតៈដែរឬ ។ អើ ។
 អសន្ទតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អ-
 សន្ទតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
 ទៅក៏ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ
 ជាអសន្ទតៈឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់និរោធិ បានចំពោះ
 នូវនិរោធិ ញ៉ាំងនិរោធិ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង
 ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះ
 ជាលឡើងឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់អសន្ទតៈ បាន
 ចំពោះនូវអសន្ទតធម៌ ញ៉ាំងអសន្ទតធម៌ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើង
 ព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យ
 ដុះឡើង ឲ្យដុះជាលឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 ផ្សំផង ការចេញ ព្រោះនិរោធិ រំបែងប្រាកដឬ ។ អើ ។ ការផ្សំផង ការ
 ចេញ ព្រោះអសន្ទតៈ រំបែងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

។ បេ ។ និរោធំ សមាបដ្ឋន្តស្ស បឋមំ និរុជ្ឈតិ វេ-
 សង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 អាមត្តា ។ អសង្ខតំ សមាបដ្ឋន្តស្ស បឋមំ និរុជ្ឈតិ
 វេសង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ តតោ ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស
 បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ តតោ កាយសង្ខារោ
 តតោ វេសង្ខារោតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស បឋមំ ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ តតោ កាយ-
 សង្ខារោ តតោ វេសង្ខារោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២៥៦) និរោធា វុដ្ឋិតំ តយោ ដស្សា ធុសន្តិ
 សុញ្ញតោ ដស្សា អនិមិត្តោ ដស្សា អប្បណិហិតោ
 ដស្សតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋិតំ តយោ
 ដស្សា ធុសន្តិ សុញ្ញតោ ដស្សា អនិមិត្តោ ដស្សា
 អប្បណិហិតោ ដស្សតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មចិណ្ឌ កថាវិគ្គ

។ បេ ។ កាលបុគ្គលចូលកាន់និរោធិ វិចីសង្ខាររលត់មុន តទៅ ទើប
កាយសង្ខាររលត់ តទៅ ទើបចិត្តសង្ខាររលត់ ។ អើ ។ កាល
បុគ្គលចូលកាន់អសង្ខតៈ វិចីសង្ខាររលត់មុន តទៅ ទើបកាយសង្ខារ
រលត់ តទៅ ទើបចិត្តសង្ខាររលត់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ កាលបុគ្គលចេញចាកនិរោធិ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន តទៅ
ទើបកាយសង្ខារកើត តទៅ ទើបវិចីសង្ខារកើត ។ អើ ។ កាល-
បុគ្គលចេញចាកអសង្ខតៈ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន តទៅ ទើបកាយ-
សង្ខារកើត តទៅ ទើបវិចីសង្ខារកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

(៦៥៦) ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញតផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១

អប្បណិហិតផស្សៈ ១ រមែងពាលត្រូវ នូវបុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធិ ។

អើ ។ ផស្សៈ ៣ គឺ សុញ្ញតផស្សៈ ១ អនិមិត្តផស្សៈ ១ អប្បណិហិត-

ផស្សៈ ១ រមែងពាលត្រូវ នូវបុគ្គលដែលចេញអំពីអសង្ខតៈ ។ អ្នកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៥៧] និរោធា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ
 ហោតិ វិវេកោណំ វិវេកបញ្ញារន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អសម្ពុតា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេក-
 ោណំ វិវេកបញ្ញារន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៥៨] ន វត្តព្វំ និរោធសមាបត្តិ អសម្ពុតាតិ ។
 អាមន្តា ។ អសម្ពុតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ និរោធសមាបត្តិ អសម្ពុតាតិ ។

និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[៦៥៩] អាតោសោ អសម្ពុតោតិ ។ អាមន្តា ។
 និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ
 អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦០] អាតោសោ អសម្ពុតោ និព្វានំ អសម្ពុ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសម្ពុតានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសម្ពុតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
 តាលានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៥៧] ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធ ទូទៅកាន់
វិវេក ឈមទៅកាន់វិវេក ផ្អាកទៅកាន់វិវេកដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត របស់
បុគ្គលដែលចេញអំពីអសង្ខតៈ ទូទៅកាន់វិវេក ឈមទៅកាន់វិវេក ផ្អាក
ទៅកាន់វិវេកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ
ទេឬ ។ អើ ។ និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ និរោធសមាបត្តិ ជាអ-
សង្ខតៈ ។

ចប់ និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[៦៥៩] អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទី-
ពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទីមិនច្យុត
ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦០] អាកាស ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
ទៅក្នុងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៦១] អាណាសោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
អត្តំ កេចិ អនាគាសំ អាណាសំ ករោន្តិតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្តំ កេចិ សដ្ឋតំ អសដ្ឋតំ ករោន្តិតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦២] អត្តំ កេចិ អាណាសំ អនាគាសំ
ករោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ កេចិ អសដ្ឋតំ
សដ្ឋតំ ករោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៣] អាណាសេ បក្ខុនោ កច្ឆន្តិ ចន្ទិម-
សុរិហោ កច្ឆន្តិ តារក្ខនាទិ កច្ឆន្តិ ឥន្ទិ វិក្កុញ្ជនិ ពាហំ
ចាលេន្តិ ចាលី ចាលេន្តិ លេខ្នំ ខិបន្តិ លក្កន្នំ
ខិបន្តិ ឥន្ទិ ខិបន្តិ ឧសំ ខិបន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
អសដ្ឋតេ បក្ខុនោ កច្ឆន្តិ ចន្ទិមសុរិយា កច្ឆន្តិ តារ-
ក្ខនាទិ កច្ឆន្តិ ឥន្ទិ វិក្កុញ្ជនិ ពាហំ ចាលេន្តិ ចាលី
ចាលេន្តិ លេខ្នំ ខិបន្តិ លក្កន្នំ ខិបន្តិ ឥន្ទិ ខិបន្តិ
ឧសំ ខិបន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៦៦១) អាកាស ជាអសន្និគៈប្ត ។ អើ ។ មាន បុគ្គល
ពួកខ្លះ ធ្វើនូវទីមិនមែនជាអាកាស ឲ្យជាអាកាសប្ត ។ អើ ។ មាន
បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវសន្និគៈ ឲ្យជាអសន្និគៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៦៦២) មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវអាកាស ឲ្យទៅជាមិនមែន
អាកាសប្ត ។ អើ ។ មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើនូវអសន្និគៈ ឲ្យជា
សន្និគៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៦៣) ពួកសត្វស្លាប តែងហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ
តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ ពួកជន តែងសម្តែងរឿង តែងញ៉ាំង
ដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យកម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរឿង
បោះកូនសរ នៅក្នុងអាកាសបានប្ត ។ អើ ។ ពួកសត្វស្លាប តែង
ហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ
ពួកជន តែងសម្តែងរឿង តែងញ៉ាំងដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យ
កម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរឿង បោះកូនសរ ទៅក្នុងអសន្និគៈ
បានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[៦៦៤] អាកាសំ បរិវារេត្វា យរាជំ ករោដ្ឋិ
 កោដ្ឋានំ ករោដ្ឋិតំ ។ អាមន្តា ។ អសដ្ឋុតំ បរិវា-
 រេត្វា យរាជំ ករោដ្ឋិ កោដ្ឋានំ ករោដ្ឋិតំ ។ ន
 ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៥] ឧទទានេ ខត្តាមានេ អនាកាសោ
 អាកាសោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សដ្ឋុតំ អសដ្ឋុ-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៦] តុច្ឆឧទទានេ ប្បិយមានេ តុច្ឆកោដ្ឋ
 ប្បិយមានេ តុច្ឆកុម្មិយា ប្បិយមាណយ អាកាសោ
 អន្តរាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសដ្ឋុតំ អន្តរាយតី-
 តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៧] ន វត្តព្វំ អាកាសោ អសដ្ឋុតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អាកាសោ សដ្ឋុតោតិ ។ ន ហេរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អាកាសោ អសដ្ឋុតោតិ ។

អាកាសកថា

[៦៦៤] ពួកជន បិទបាំងនូវអាកាស ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ
ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អើ ។ ពួកជន បិទបាំង នូវអសន្ទ័តៈ
ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៥] កាលអណ្ណន្ត ដែលគេដឹក អាកាស ទៅជាមិនមែន
អាកាសឬ ។ អើ ។ សន្ទ័តៈ ទៅជាអសន្ទ័តៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៦] កាលអណ្ណន្តទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ កាលជម្រក
ទេ ដែលគេដាក់ឲ្យពេញ កាលក្អមទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ អា-
កាស រមែងបាត់ឬ ។ អើ ។ អសន្ទ័តៈ រមែងបាត់ឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាអសន្ទ័តៈឬ ។
អើ ។ អាកាស ជាអសន្ទ័តៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាកាស ជាអសន្ទ័តៈ ។

អាកាសោ សនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបនាតុ ដីលំ បីតកំ លោ-
ហិតកំ ឌុំនាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញាតិ
ចក្កស្ស អាចារិំ អាគច្ឆតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ក-
វិញ្ញាណានិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តវ សុត្ត-
នោតិ ។ នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តវ សុត្តនោតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ញា ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-
ណានិ អត្តវ សុត្តនោ លោ វត រេ វត្តព្វេ ចក្កញ្ច
បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

អាកាសសនិទស្សនាតិកថា

[៦៦៨] អាកាស ជាសនិទស្សនៈ (ប្រកបដោយការមើល
 ឃើញ) ឬ ។ អើ ។ រូប រូបាយតនៈ រូបធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង
 ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែលបុគ្គលគប្បីជឿបានដោយចក្ខុ វែមន៍បៈ
 ពាល័ក្កន៍ចក្ខុ មកកាន់គន្លងនៃចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាស ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុ
 ផង នូវអាកាសផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។
 មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូប
 ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវអាកាសផងទេ ។

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាត្យទិកថា

(៦៧១) ន វត្តព្វំ អាណាសោ សនិទស្សនោតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ
 ថម្ពានំ អន្តរំ តាឡិច្ឆិទ្ធិន្នំ វាតចានច្ឆិទ្ធិន្នំ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ ថម្ពានំ អន្តរំ
 តាឡិច្ឆិទ្ធិន្នំ វាតចានច្ឆិទ្ធិន្នំ តេន វត វេ វត្តព្វំ អាណា-
 សោ សនិទស្សនោតិ ។

អាណសោ សនិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាត្យទិកថា

(៦៧២) បឋវីជាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-

ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបជាតុ ជីលំ បីតកំ លោហិ-
 តកំ ឌីនាតំ ចក្កុវិញ្ញាយ្យំ ចក្កុស្មី បដិហញ្ញតិ
 ចក្កុស្ស អាចារិំ អាគច្ឆតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វំ ។ បេ ។

(៦៧៣) បឋវីជាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាមន្តា ។

ចក្កុញ្ច បដិច្ច បឋវីជាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណានិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វំ ។ បេ ។

បឋវីជាតុសនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញ នូវចន្លោះនៃដើមឈើពីរ នូវចន្លោះ
 នៃសសរពីរ នូវប្រហោងនៃកូនសោ នូវប្រហោងនៃបង្កចង្កែ ។ អើ ។
 បើអ្នក ឃើញ នូវចន្លោះនៃដើមឈើពីរ នូវចន្លោះនៃសសរពីរ នូវ
 ប្រហោងនៃកូនសោ នូវប្រហោងនៃបង្កចង្កែ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាកាស ជាសនិទស្សនៈដែរ ។
 ចប់ អាកាសសនិទស្សនោទិកថា ។

បឋវីជាតុសនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧២] បឋវីជាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
 យតនៈ រូបជាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស
 ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ រមែងប៉ះពាល់ក្នុងចក្ខុ មកកាន់គន្លង
 នៃចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៣] បឋវីជាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវបឋវីជាតុផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧២] ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវី-
 ធាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។
 នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-
 ណានិ អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចក្កញ្ច
 បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តេ សុត្តន្តោ
 ណោ វត វេ វត្តព្វេ ចក្កញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

[២៧៥] ន វត្តព្វំ បឋវីធាតុ សនិទស្សនាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ភ្លឹម ចាសាណំ បព្វតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ ភ្លឹម ចាសាណំ បព្វតំ
 តេន វត វេ វត្តព្វេ បឋវីធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។
 ន វត្តព្វំ អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 បស្សសិ ឧទកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ
 ឧទកំ តេន វត វេ វត្តព្វេ អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ
 ។ ប ។ ន វត្តព្វំ តេជោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ននុ បស្សសិ អក្កិ ជលន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

(៦៧៤) ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង
 នូវបឋវីធាតុផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវចក្ខុផង នូវបឋវីធាតុផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិន
 មានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូប
 ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នោះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវបឋវីធាតុផងទេ ។

(៦៧៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញផែនដី ឬ ក្នុង ដែរឬ ។ អើ ។ បើ
 អ្នក ឃើញផែនដី ឬ ក្នុងដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា អាប្រាធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 អ្នក ឃើញទឹកដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញទឹកដែរ ម្នាលអ្នក
 ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាប្រាធាតុ ជាសនិទស្សនៈ
 ដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តេជោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្លើងកំភ្លាំងនេះដែរឬ ។ អើ ។

ចក្កុទ្រ្តិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

ហេត្វំ បស្សសិ អក្កំ ជ.សន្តំ តេន វត វេ វត្តេ តេជោ-
ធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។ ន វត្តំ វាយោធាតុ
សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ បស្សសិ វតេន
វុត្តេ សញ្ញាលិយមាទេតិ ។ អាមន្តា ។ ហេត្វំ
បស្សសិ វតេន វុត្តេ សញ្ញាលិយមាទេ តេន វត វេ
វត្តេ វាយោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។

បបរីពាតុ សនិទស្សនាត្យាទិកថា ។

ចក្កុទ្រ្តិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

[២៧៦] ចក្កុទ្រ្តិយំ សនិទស្សនន្តិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ។ ប ។ ចក្កុស្ស អាចាបំ
អាគច្ឆតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ ប ។

[២៧៧] ចក្កុទ្រ្តិយំ សនិទស្សនន្តិ ។ អាមន្តា ។
ចក្កុញ្ច បដិច្ច ចក្កុទ្រ្តិយញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តេ ។ ប ។

[២៧៨] ចក្កុញ្ច បដិច្ច ចក្កុទ្រ្តិយញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កុញ្ច បដិច្ច ចក្កុទ្រ្តិយញ្ច
ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្តិ អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។ នតិ ។

ចក្ខុទ្រុយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

បើអ្នក ឃើញភ្លើងកំពុងនេះដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា គេជាធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិន
 គួរនិយាយថា វាយោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក
 ឃើញដើមឈើ ដែលរញ្ជួយដោយខ្យល់ដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក
 ឃើញដើមឈើ ដែលរញ្ជួយដោយខ្យល់ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាយោធាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។
 ចប់ បឋវីធាតុសនិទស្សនាព្យាទិកថា ។

ចក្ខុទ្រុយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា

[៦៧៦] ចក្ខុទ្រុយ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
 យតនៈ រូបធាតុ ។ បេ ។ មកកាន់គន្លងនៃចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៧] ចក្ខុទ្រុយ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវចក្ខុទ្រុយផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវ
 ចក្ខុទ្រុយផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុ
 ផង នូវចក្ខុទ្រុយផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តេវ
សុតនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ
ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អត្តេវ សុតនោ លោ វត
រេ វត្តព្វេ ចក្កញ្ច បដិច្ច ចក្កន្ទ្រិយញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ
ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

(២៧៧) ន វត្តព្វំ បញ្ចន្ទ្រិយានិ សនិទស្សនានិ ។
អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ យានំ ជីវំ
កាយនិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ
យានំ ជីវំ កាយំ តេន វត រេ វត្តព្វេ បញ្ចន្ទ្រិយានិ
សនិទស្សនានិ ។ ប ។

ចក្កន្ទ្រិយំ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិកថា

(២៨០) កាយកម្មំ សនិទស្សននិ ។ អាម-
ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ដីលំ បីតកំ លោ-
ហិតកំ ឌីនាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញតិ
ចក្កស្ស អាចារិ អាគប្បតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ កាយកម្មំ សនិទស្សននិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នោះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវចក្ខុន្ទ្រិយផងទេ ។

(៦៧៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ច្ឋន្ទ្រិយ (ឥន្ទ្រិយ ៥) ជា
 សនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នកឃើញភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បញ្ច្ឋន្ទ្រិយ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។

ចប់ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិកថា

(៦៨០) កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបាយ-
 តនៈ រូបធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែល
 បុគ្គលគួរដឹងបានដោយចក្ខុ រមែងប៉ះពាល់ក្នុងចក្ខុ មកកាន់តន្ទ្រិយនៃចក្ខុ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។

កាយកម្ម សនិទស្សនត្ថិកថា

ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណា-
 ន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចក្ក-
 ញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្តេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ចក្កញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្តេវ សុត្តន្តោ
 នោ វត រេ វត្ថុញ្ច ចក្កញ្ច បដិច្ច កាយកម្មញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

[៦៨០] ន វត្ថុញ្ច កាយកម្ម សនិទស្សនន្តិ ។

អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ
 អាណោកេន្តំ វិណោកេន្តំ សម្មិញ្ញេន្តំ បសារេន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ច បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ
 អាណោកេន្តំ វិណោកេន្តំ សម្មិញ្ញេន្តំ បសារេន្តំ តេន
 វត រេ វត្ថុញ្ច កាយកម្ម សនិទស្សនន្តិ ។

កាយកម្ម សនិទស្សនត្ថិកថា

កាយកម្ម សនិទស្សននិក្ខិបា

ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផង ពាក្យដូច្នោះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 បើចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវរូបទាំងឡាយ
 ផង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវកាយកម្មផងទេ ។

(៦៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយក្រោយ
 ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ លា
 អវយវៈដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយ
 ក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ
 លាអវយវៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាតិអាទី កត្វា

កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិ បរិយោសានកថា ។

ឆដ្ឋោ វគ្គោ ។

តិស្ស ទុទានំ

និយាមោ អសង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បនោ

អសង្ខតោ ចត្តារិ សង្ខានិ អសង្ខតានិ

ចត្តារោ អារុប្បា អសង្ខតា និរោធ-

សមាបត្តិ អសង្ខតា អាកាសោ អសង្ខតោ

អាកាសោ សនិទស្សនោ ចត្តារោ មហាក្ខតា

បញ្ច្រ្តិយានិ តថេវ កាយកម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

និយាយពីបឋវីធាតុសនិទស្សនៈជាដើម

និងកាយកម្មសនិទស្សនៈជាទីបំផុត ។

ចប់ ធម្មវគ្គ ។

ឧទ្ធាន តែងដើម្បីគ្រោះ ក៏

និយាយអំពី និយាមៈ ជាអសង្ខតៈ ១ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា

អសង្ខតៈ ១ សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសង្ខតៈ ១ អារុប្បៈ ៤

ជាអសង្ខតៈ ១ និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ១ អាកាស

ជាអសង្ខតៈ ១ អាកាស ជាសនិទស្សនៈ ១ មហាក្ខត្រូប ៤

ជាសនិទស្សនៈ ១ បញ្ច្រៃន្ទិយ ជាសនិទស្សនៈ ១ កាយកម្ម

ជាសនិទស្សនៈ ១ ។

សង្កហិតកហិ

[៦៨២] នត្តិ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្តិ កេចិ ធម្មា
 កេហិចិ ធម្មេហិ កណានំ កច្ឆន្តិ ឧទ្ទេសំ កច្ឆន្តិ បរិយា-
 បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្តិ កេចិ ធម្មា កេហិចិ
 ធម្មេហិ កណានំ កច្ឆន្តិ ឧទ្ទេសំ កច្ឆន្តិ បរិយាបន្នា
 យោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្តិ កេចិ ធម្មា កេហិចិ
 ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៣] ចក្ខាយតនំ កតមក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ-
 តិ ។ រូបក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ ។ ហញ្ចិ ចក្ខា-
 យតនំ រូបក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ តេន វត វេ វត្ថព្វេ
 ចក្ខាយតនំ រូបក្ខន្ធនេ សង្កហិតានិ ។ សោតា-
 យតនំ ។ មេ ។ យានាយតនំ ។ មេ ។ ជីវ្ហាយតនំ
 ។ មេ ។ កាយាយតនំ កតមក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ ។
 រូបក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ ។ ហញ្ចិ កាយាយតនំ
 រូបក្ខន្ធកណានំ កច្ឆត្តិ តេន វត វេ វត្ថព្វេ
 កាយាយតនំ រូបក្ខន្ធនេ សង្កហិតានិ ។

សង្ខហិតិកា

[៦៨២] ពួកធម៌នីមួយៗ សង្ខារៈ ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកធម៌នីមួយៗ ដល់នូវការរាប់ ដល់នូវឧទ្ទេស
 រាប់បញ្ចូល ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មានឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ដល់
 នូវការរាប់ ដល់នូវឧទ្ទេស រាប់បញ្ចូល ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មានដែរ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយៗ សង្ខារៈ ដោយ
 ពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ ។

[៦៨៣] អាយតនៈគឺភ្នែក ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។
 ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធិ ។ បើអាយតនៈគឺភ្នែក ដល់នូវការរាប់
 ដោយរូបក្ខន្ធិយ៉ាងនេះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា អាយតនៈគឺភ្នែក សង្ខារៈ ដោយរូបក្ខន្ធិ ។ អាយតនៈគឺ
 ត្រចៀក ។ បេ ។ អាយតនៈគឺច្រមុះ ។ បេ ។ អាយតនៈគឺ
 អណ្តាត ។ បេ ។ អាយតនៈគឺកាយ ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។
 ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធិ ។ បើអាយតនៈគឺកាយ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 រូបក្ខន្ធិ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា អាយតនៈគឺកាយ សង្ខារៈ ដោយរូបក្ខន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៨៤] រូបាយតនំ ។ បេ ។ សន្តាយតនំ ។ បេ ។

កម្មាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ កតមក្កន្ធកណារំ កច្ចតីតិ ។ រូបក្កន្ធកណារំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ច ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ រូបក្កន្ធកណារំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ រូបក្កន្ធន្ធន សង្កហិតានិ ។

[៦៨៥] សុខា វេទនា កតមក្កន្ធកណារំ

កច្ចតីតិ ។ វេទនាខន្ធកណារំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ច សុខា វេទនា វេទនាខន្ធកណារំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ សុខា វេទនា វេទនាខន្ធន្ធន សង្កហិតានិ ។ ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខា វេទនា កតមក្កន្ធកណារំ កច្ចតីតិ ។ វេទនាខន្ធកណារំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ច អទុក្ខមសុខា វេទនា វេទនាខន្ធកណារំ កច្ចតិ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ អទុក្ខមសុខា វេទនា វេទនាខន្ធន្ធន សង្កហិតានិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៨៤] អាយតនៈគីរូប ។ បេ ។ អាយតនៈគីសំឡេង ។ បេ ។
 អាយតនៈគីក្លិន ។ បេ ។ អាយតនៈគីវស ។ បេ ។ អាយតនៈគី
 សម្មីស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ ។
 បើអាយតនៈគីសម្មីស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយរូបក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាយតនៈគីសម្មីស្ស
 សង្រ្គោះ ដោយរូបក្ខន្ធ ។

[៦៨៥] សុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ ។ បើសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនា-
 ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។ ទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 វេទនាខន្ធ ។ បើអទុក្ខមសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ
 (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 អទុក្ខមសុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។

សង្គហកថា

[៦៨៦] ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា កតមក្ខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្តេ ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ សង្កហិតាតិ ។ សោតសម្មស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា កតមក្ខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្តេ មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាខន្ធកណ្ឌានំ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៧] ចក្ខុសម្មស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោសម្មស្សជា ចេតនា កតមក្ខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ សង្ការក្ខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតីតិ ។ ហព្វំ មនោសម្មស្សជា ចេតនា សង្ការក្ខន្ធកណ្ឌានំ កច្ចតិ តេន វត វេ វត្តេ មនោសម្មស្សជា ចេតនា សង្ការក្ខន្ធកណ្ឌានំ សង្កហិតាតិ ។

សង្គហិតកថា

[៦៨៦] សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្ពុស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធ
 ណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីចក្ខុ-
 សម្ពុស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្ពុស្ស
 សង្រ្គោះ ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ សញ្ញា កើតអំពីសោតសម្ពុស្ស ។ បេ ។
 សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស សង្រ្គោះ
 ដោយសញ្ញាខន្ធ ។

[៦៨៧] ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្ពុស្ស ។ បេ ។ ចេតនា
 កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ខារក្ខន្ធ ។ បើចេតនា កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ខារក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកគួរពោល
 ថា ចេតនា កើតអំពីមនោសម្ពុស្ស សង្រ្គោះ ដោយសង្ខារក្ខន្ធ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៨៨] បត្តិវិញ្ញាណំ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណំ
 កេតមន្ត្រន្ត្រកណានំ កប្បតីតិ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធភ្នកណានំ
 កប្បតីតិ ។ ហញ្ញំ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធភ្នកណានំ
 កប្បតី តេន វត វេ វត្ថុព្វេ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណក្ខន្ធនេន សង្កហិតន្តិ ។ យថា នាមេន វា យោត្តេន
 វា ទ្វេ ពលីពទ្ឋា សង្កហិតា សិក្កាយ បិណ្ណាទាតោ
 សង្កហិតោ សា កទ្ឋុលេន សង្កហិតោ ឯវមេវ តេ
 ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។ ហញ្ញំ នាមេន វា
 យោត្តេន វា ទ្វេ ពលីពទ្ឋា សង្កហិតា សិក្កាយ
 បិណ្ណាទាតោ សង្កហិតោ សា កទ្ឋុលេន សង្កហិតោ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។

សង្កហិតកថា ។

សម្មយុត្តកថា

[៦៨៩] អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មេហិ
 សម្មយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ ធម្មា
 កេហិចិ ធម្មេហិ សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៦៨៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ដល់នូវការរាប់
 ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយវិញ្ញាណខន្ធ ។ បើមនោវិញ្ញាណ
 ដល់នូវការរាប់ដោយវិញ្ញាណខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា មនោវិញ្ញាណ សង្រ្គោះ ដោយវិញ្ញា-
 ណខន្ធ ។ គោបម្រើពីរ សង្រ្គោះ ដោយខ្សែទាម ឬដោយពួរ បិណ្ឌ-
 បាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ យ៉ាងណា ធម៌ទាំងនោះ សង្រ្គោះ ដោយធម៌ទាំងនោះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើគោបម្រើពីរ សង្រ្គោះ ដោយខ្សែទាម ឬដោយពួរ
 បិណ្ឌបាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយ សង្រ្គោះ ដោយពួកធម៌នីមួយ មានដែរ ។
 ចប់ សន្តិហិតកថា ។

សម្បយុត្តកថា

[៦៨៩] ពួកធម៌នីមួយ ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយ មានឬ ។
 អើ ។ ក្រែងពួកធម៌នីមួយ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើ កើតមួយអន្លើ ច្រឡំព្រម

សម្បយុត្តាភិ

ឯកុប្បាណ ឯកនិរោធិ ឯកវត្ថុកា ឯកវារ្យណាត ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចី អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មហិ
សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា ឯកុប្បាណ ឯក-
និរោធិ ឯកវត្ថុកា ឯកវារ្យណា លោ វត រេ វត្ថុព្វ
នត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិចិ ធម្មហិ សម្បយុត្តាភិ ។

[៦៧០] វេទនាខន្ទោ សញ្ញាខន្ទេន សហជា-
តោភិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី វេទនាខន្ទោ សញ្ញាខន្ទេន
សហជាតោ តេន វត រេ វត្ថុព្វ វេទនាខន្ទោ សញ្ញា-
ខន្ទេន សម្បយុត្តោភិ ។ វេទនាខន្ទោ សម្ព័រក្ខន្ទេន
វិញ្ញាណក្ខន្ទេន សហជាតោភិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី
វេទនាខន្ទោ វិញ្ញាណក្ខន្ទេន សហជាតោ តេន វត រេ
វត្ថុព្វ វេទនាខន្ទោ វិញ្ញាណក្ខន្ទេន សម្បយុត្តោភិ ។
សញ្ញាខន្ទោ សម្ព័រក្ខន្ទោ វិញ្ញាណក្ខន្ទោ វេទនា-
ខន្ទេន សញ្ញាខន្ទេន សម្ព័រក្ខន្ទេន សហជាតោភិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចី វិញ្ញាណក្ខន្ទោ សម្ព័រក្ខន្ទេន
សហជាតោ តេន វត រេ វត្ថុព្វ វិញ្ញាណក្ខន្ទោ
សម្ព័រក្ខន្ទេន សម្បយុត្តោភិ ។ យថា តិលម្ហិ តេលំ
អនុគតំ អនុបវិដ្ឋំ ឧត្តម្ហិ រសោ អនុគតោ អនុបវិដ្ឋោ

សម្បយុត្តកថា

កើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្សុណ៍ជា
 មួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម កើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា
 មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្សុណ៍ជាមួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មាន
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយៗ
 ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ ។

[៦៧០] វេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាខន្ធឬ ។ អើ ។
 បើវេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាខន្ធ ប្រកបដោយ
 សញ្ញាខន្ធ (មាន) ។ វេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធ នឹង
 វិញ្ញាណក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ បើវេទនាខន្ធ កើតជាមួយ នឹងវិញ្ញាណក្ខន្ធ (យ៉ាង
 នេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាខន្ធ
 ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ (មាន) ។ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
 កើតជាមួយ នឹងវេទនាខន្ធ នឹងសញ្ញាខន្ធ នឹងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។
 បើវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកប
 ដោយសង្ខារក្ខន្ធ (មាន) ។ ប្រេងល្ង បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ក្នុង
 គ្រាប់ល្ង រសអំពៅ បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ក្នុងដើមអំពៅ យ៉ាងណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គំ

ឃុំមេរ តេ ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ អនុគតា
អនុបវិជ្ជាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សម្មយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៧០] នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ អត្ថំ កេចិ ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា
សំសដ្ឋា សម្មយុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯក-
វត្តកា ឯការម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ
ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវត្តកា ឯការ-
ម្មណា នោ វត វេ វត្តព្វេ នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

[៦៧២] ដស្សោ ចិត្តេន សហជាតោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ដស្សោ ចិត្តេន សហជាតោ តេន
វត វេ វត្តព្វេ ដស្សោ ចេតសិកោតិ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ។ បេ ។ សន្ទា វិរិយំ សតិ
សមាធិ បញ្ញា រាគោ នោសោ មោហោ ។ បេ ។
អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

ធម៌ទាំងនោះ បិតនៅស៊ប់ ចូលទៅស៊ប់ ដោយធម៌ទាំងនោះ ក៏យ៉ាង
នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ សម្បយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៧១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម
កើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជា
មួយគ្នា ដោយចិត្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម កើតជាមួយគ្នា
រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។

[៦៧២] ផស្សៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។ បើផស្សៈ
កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា ផស្សៈ ជាបេតសិក ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
បេតនា ។ បេ ។ សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា រាគៈ ទោសៈ
មោហៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។

បេតសិកកថា

ហោរោ អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតំ តេន វេត វេ វេត្តព្វ
 អនោត្តប្បំ ចេតសិកានិ ។ ចិត្តេន សហជាតានិ កត្វា
 ចេតសិកានិ ។ អាមន្តា ។ ដស្សេន សហជាតានិ កត្វា
 ដស្សសិកានិ ។ អាមន្តា ។ ចិត្តេន សហជាតានិ
 កត្វា ចេតសិកានិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ចេតនាយ សន្ទាយ វិរិយេន សតិយា សមា-
 ធិណ បញ្ញាយ អភេន ទោសេន មោហេន ។ បេ ។
 អនោត្តប្បេន សហជាតានិ កត្វា អនោត្តប្បសិកានិ ។
 អាមន្តា ។ នត្តិ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វេតំ ភកវតា

ចិត្តមិទំ ចេតសិកា ច ធម្មា
 អនត្តតោ សំវិទិតស្ស ហោរោ
 ហ័នប្បណីតំ តទុកយេ វិទិត្វា
 សម្មទ្កសោ វេទិ បលោកធម្មនិ

អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ត
 ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកថា

បើអនោត្ថប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនោត្ថប្បៈ ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌
 ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្តប្ត ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផស្សៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយ
 នឹងផស្សៈប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូល
 ចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្តប្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ នឹងវេទនា ។ បេ ។
 នឹងសញ្ញា នឹងចេតនា នឹងសទ្ធា នឹងវិរិយៈ នឹងសតិ នឹងសមាធិ នឹង
 បញ្ញា នឹងវាគៈ នឹងទោសៈ នឹងមោហាៈ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងអនោត្ថប្បៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងអនោត្ថប្បៈ
 ប្ត ។ អើ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ចិត្តនេះក្តី ចេតសិកធម៌ទាំងឡាយក្តី របស់បុគ្គលដែលដឹង
 ច្បាស់ ដោយអនត្តលក្ខណៈ កើតប្រាកដ បុគ្គលឃើញ
 ដោយប្រពៃ នូវធម៌ ដ៏ថោកទាបនឹងប្រសើរ ក៏ព្រោះដឹង
 ច្បាស់ នូវធម៌ទាំងពីរនោះ ទើបទទួលលោកធម៌ (ធម៌ដែល
 បាក់បែកទ្រុឌទ្រោមទៅ)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវិញ្ញ

(៦៧៣) នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថំ ភគវតា ឥធ កេវដ្ឋំ ភិក្ខុ បរសត្តានំ បរ-
 បុគ្គលានំ ចិត្តម្បិ អាទិសតិ ចេតសិកម្បិ អាទិសតិ
 វិតក្កិតម្បិ អាទិសតិ វិចារិតម្បិ អាទិសតិ ឃុម្បិ តេ
 មនោ ឥត្តម្បិ តេ មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្តន្តំ អត្តោ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ ចេត-
 សិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកកថា ។

ពានកិបិ

(៦៧៤) ចេតសិកោ ធម្មោ ទានន្តំ ។ អាមន្តា ។
 លញ្ញា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ ទានុន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លញ្ញា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ
 ទានុន្តំ ។ អាមន្តា ។ លញ្ញា ជស្សោ បរេសំ ទានុន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លញ្ញា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា បរេសំ ទានុន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៦៧៣) ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេវដ្តៈ ភិក្ខុក្នុងធម៌វិន័យនេះ
 តែងចង់លបង្ហាញចិត្តផង ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង
 ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនគ្រិះរិះហើយផង ចង់លបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនពិ-
 ចារណារហើយផង ដល់ពួកសត្វដទៃ ដល់ពួកបុគ្គលដទៃថា ចិត្តរបស់អ្នក
 យ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នោះ
 ខ្លះ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

ចប់ ចេតសិកកថា ។

ទានិកបិ

(៦៧៤) ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទានប្ប ។ អើ ។ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គល
 បាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ដែលបុគ្គលបាន
 ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពាក្យ

(៦៧៥) ន វត្តត្បូង ចេតសីកោ ធម្មោ នានន្តិ ។
អាមត្តា ។ នានំ អនិដ្ឋងលំ អកន្តងលំ មនុញ្ញា-
ងលំ សេចនកងលំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិទាកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តត្បូង ។ បេ ។ ននុ នានំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ
មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ សុខុទ្រយំ សុខវិទាកន្តិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចំ នានំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញា-
ងលំ អសេចនកងលំ សុខុទ្រយំ សុខវិទាកំ តេន
វត រេ វត្តត្បូង ចេតសីកោ ធម្មោ នានន្តិ ។ នានំ
ឥដ្ឋងលំ វត្តំ ភកវតា បិវំ នានន្តិ ។ អាមត្តា ។
បិវំ ឥដ្ឋងលំ កន្តងលំ មនុញ្ញងលំ អសេចនកងលំ
សុខុទ្រយំ សុខវិទាកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បូង ។ បេ ។
នានំ ឥដ្ឋងលំ វត្តំ ភកវតា បិណ្ឌាទានោ សេនាសនំ
តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបវិក្ខារោ នានន្តិ ។ អាមត្តា ។
តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបវិក្ខារោ ឥដ្ឋងលោ កន្តងលោ
មនុញ្ញងលោ អសេចនកងលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
វិទាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បូង ។ បេ ។

ទានកថា

(៦៧៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយទុក្ខ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផល
 មិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អើ ។ បើ
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត
 មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ(យ៉ាងនេះ)
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ចាត់ជាទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទី
 ប្រាថ្នា ចុះចីវរ ជាទានឬ ។ អើ ។ ចីវរ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផល
 ជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើន
 ដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា ចុះបិណ្ឌបាត
 សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ ចាត់ជាទានឬ ។ អើ ។
 គិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ
 មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មាន
 វិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៧៦] ន វត្តតំ ចេតសិកោ ធម្មោ ទានន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា

សទ្ធា ហិរិយំ កុសលញ្ច ទានំ
ធម្មា ឯតេ សប្បវិសាទុយាតា
ឯតំ ហិ មក្កំ ទិវិយំ វទន្តិ
ឯតេន ហិ កច្ឆតិ ទេវលោកន្តិ

អត្តវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ចេតសិ-
កោ ធម្មោ ទានន្តិ ។

[៦៧៧] ន វត្តតំ ចេតសិកោ ធម្មោ ទានន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា បញ្ចមាទិ ភិក្ខុវេ
ទានាទិ មហាទានាទិ អក្កញ្ញាទិ វត្តញ្ញាទិ វិសញ្ញាទិ
ទោរណាទិ អសង្កណ្ណាទិ អសង្កណ្ណាបញ្ញាទិ ន សង្ក-
យន្តិ ន សង្កិយិស្សន្តិ អប្បដិក្កដាទិ សមណោហិ
ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ឥធម
ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ ចាណាតិចាតំ បរាយ ចា-
ណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិ-
វិរតោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ អបរិមាណានំ សត្តានំ
អភិយំ ទេតិ អវេរំ ទេតិ អព្យាបជ្ឈំ ទេតិ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៦៧៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជា
 ទានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 សទ្ធា ហិរិ នឹងកុសល ហៅថាទាន ធម៌ទាំងនេះ ជាទីប្រ-
 ព្រឹត្តទៅរឿយៗនៃសប្បវេស ព្រោះថា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
 រមែងពោលនូវធម៌នេះ ថាជាផ្លូវគួរប្រាថ្នា ព្រោះបុគ្គល ទៅ
 កាន់ទៅលោក ដោយផ្លូវនេះ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

(៦៧៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជា
 ទានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ទាន ៥ យ៉ាងនេះ ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រ-
 សើវ ដឹងថាមានមកអស់កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវង្សរបស់សប្បវេស ជា
 របស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់
 រមែងមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រហ្មណ៍ ជា
 អ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ។ ទាន ទាំង ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសារីក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកលះបង់បាណា-
 តិបាត រៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសារីក
 រៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាតហើយ ឈ្មោះថាឲ្យអភ័យ ឲ្យនូវការមិនមាន
 ពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយមានប្រមាណមិនបាន

ពាក្យ

អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ ទត្វា អវេរំ ទត្វា
អព្យាបជ្ឈំ ទត្វា អបរិមាណាស្ស អកយស្ស អវេរស្ស
អព្យាបជ្ឈស្ស ភាគី ហោតិ វេទំ ភិក្ខុវេ បវេមំ
នានំ មហានានំ អកុញ្ញំ រតត្តំ វិសត្តំ ចោរណំ
អសន្តិណំ អសន្តិណាប្បពំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិ-
យស្សតិ អប្បដិក្កដំ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ
វិញ្ញាហិ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អទិដ្ឋានានំ
បហាយ ។ បេ ។ កាមេសុ មិច្ឆាចារំ បហាយ ។ បេ ។
មុសាវាទំ បហាយ ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមា-
ទដ្ឋានំ បហាយ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិ-
វិរតោ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ
ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ
ទេតិ អវេរំ ទេតិ អព្យាបជ្ឈំ ទេតិ អបរិមាណានំ
សត្តានំ អកយំ ទត្វា អវេរំ ទត្វា អព្យាបជ្ឈំ ទត្វា

ពានកថា

លុះឲ្យអភ័យ ឲ្យនូវការមិនមានពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់
 សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក
 ដោយសេចក្តីមិនមានភ័យ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ មានប្រមាណ
 មិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាទានទី ១ ជាមហាទាន ដែល
 បណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់ កាលយូរហើយ ដឹង
 ថាជាវង្សរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិន
 ដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល នឹងមិ លះចោល
 ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសារីក លះបង់នូវអទិទ្ធាទាន ។ បេ ។
 លះបង់នូវការប្រព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ លះបង់នូវ
 មុសាវាទ ។ បេ ។ លះបង់នូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹក
 នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នមេរ័យ ជាអ្នករៀនស្រឡះ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នមេរ័យ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អរិយសារីក រៀនស្រឡះ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
 គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាទិន្នមេរ័យហើយ ឈ្មោះថា ឲ្យនូវអភ័យ
 ឲ្យនូវការមិនមានពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ
 មានប្រមាណមិនបាន លុះឲ្យនូវអភ័យ ឲ្យនូវការមិ មានពៀរ ឲ្យនូវ
 សេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អបរិហានាស្ស អភយស្ស អវេរស្ស អព្យុបជ្ឈស្ស
 ភាគី ហោតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ បញ្ចប់ំ ទានំ មហាទានំ
 អកញ្ចំ រតញ្ចំ វិសញ្ចំ ទោរណំ អសង្កិណ្ណំ អសង្កិ-
 ណាប្បព្វំ ន សង្កិយតិ ន សង្កិយិស្សតិ អប្បដិក្កដំ
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ច ទានានិ មហាទានានិ អកញ្ចានិ រតញ្ចានិ
 វិសញ្ចានិ ទោរណានិ អសង្កិណ្ណានិ អសង្កិណ្ណាប្បព្វានិ
 ន សង្កិយន្តិ ន សង្កិយិស្សន្តិ អប្បដិក្កដានិ សម-
 ណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ បេតសិកោ ធម្មោ ទានន្តិ ។

(៦៧៨) ន វត្តព្វំ ទេយ្យធម្មោ ទានន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវតា ឥនេកោ អន្តំ ទេតិ
 ទានំ ទេតិ វត្តំ ទេតិ យានំ ទេតិ ហាលំ ទេតិ កន្ធុ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ ទេតិ
 បដិបេយ្យំ ទេតិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ទេយ្យធម្មោ ទានន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

រមែងជាអ្នកមានចំណែក ដោយការមិនមានភ័យ មិនមានព្យាបាទ មិនមាន
 ព្យាបាទ មានប្រមាណមិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាទានទី ៥
 ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់
 កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាល
 មុន ដែលបណ្ឌិត មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល
 នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់
 ចោលឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាមហាទាន
 ដែលបណ្ឌិត ដឹងថាជាទានប្រសើរ ដឹងថាមានមក អស់កាលយូរហើយ
 ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិត
 មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ រមែងមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

(៦៧៨) បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ទេយ្យធម៌ ជាទានទេប្តូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿង
 លាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ពាក្យដូច្នោះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទេយ្យធម៌ ចាត់ជាទាន ។

បរិភោគមយុប្បាកថា

(៦៩៩) ទេយ្យធម្មោ នានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ទេយ្យធម្មោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ មនុស្សដលោ
 អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខរិទានោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ នានំ ឥដ្ឋដលំ វត្តំ ភកវតា
 បិវំ នានន្តិ ។ អាមត្តា ។ បិវំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ
 មនុស្សដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ សុខរិទា-
 កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ នានំ ឥដ្ឋដលំ
 វត្តំ ភកវតា បិណ្ឌាទានោ នានំ សេនាសនំ នានំ
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ នានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ
 មនុស្សដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
 រិទានោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន
 វត្តំ ទេយ្យធម្មោ នានន្តិ ។

ពនកថា ។

បរិភោគមយុប្បាកថា

(៧០០) បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាមត្តា ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

(៦៧៧) ទេយ្យធម៌ ឈ្មោះថាជាទានប្ត ។ អើ ។ ទេយ្យធម៌
មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
ផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះចីវរ ជាទានប្ត ។ អើ ។ ចីវរ
មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
ផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះ បិណ្ឌបាត ជាទាន សេនា-
សនៈ ជាទាន គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាទានដែរឬ ។ អើ ។
គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេក-
អរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ
មានវិបាកជាសុខប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះ
ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទេយ្យធម៌ ជាទានទេ ។

ចប់ ទានកថា ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

(៧០០) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បរិភោគមយោ ដស្សោ វឌ្ឍតិ វេទនា វឌ្ឍតិ សញ្ញា
វឌ្ឍតិ ចេតនា វឌ្ឍតិ ចិត្តំ វឌ្ឍតិ សទ្ធា វឌ្ឍតិ វិរិយំ
វឌ្ឍតិ សតិ វឌ្ឍតិ សមាធិ វឌ្ឍតិ បញ្ញា វឌ្ឍតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០១] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍតីតិ ។ អាមន្តា ។
លតា វិយ វឌ្ឍតិ មាលុកា វិយ វឌ្ឍតិ រុក្ខោ វិយ
វឌ្ឍតិ តិណំ វិយ វឌ្ឍតិ មុញ្ញបុណ្ណោ វិយ វឌ្ឍតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧០២] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍតីតិ ។ អាមន្តា ។
នាយកោ នាទំ នត្វា ន សមន្តាហារតិ ហោតិ បុញ្ញន្តំ ។
អាមន្តា ។ អនាវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អនាគោតស្ស ហោតិ
អសមន្តាហារន្តស្ស ហោតិ អមនសិករោន្តស្ស ហោតិ
អចេតយន្តស្ស ហោតិ អបត្តយន្តស្ស ហោតិ អប្បណិ-
ទហន្តស្ស ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ
អវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អាគោតស្ស ហោតិ សមន្តាហារន្តស្ស
ហោតិ មនសិករោន្តស្ស ហោតិ ចេតយន្តស្ស
ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ បណិទហន្តស្ស ហោតីតិ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

ផស្សៈ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន វេទនា តែងចម្រើន
សញ្ញា តែងចម្រើន ចេតនា តែងចម្រើន ចិត្ត តែងចម្រើន សទ្ធា
តែងចម្រើន វិរិយៈ តែងចម្រើន សតិ តែងចម្រើន សមាធិ តែង
ចម្រើន បញ្ញា តែងចម្រើន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០១) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ឬ ។

អើ ។ បុណ្យ តែងចម្រើន ដូចជាវល្លិ (ឡើងដើមឈើ) ចម្រើនដូចជា
ពួវជ្រៃ ចម្រើនដូចជាដើមឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាបាច់
នៃស្មៅយាបូង ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០២) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ឬ ។

អើ ។ ទាយក ឲ្យទាន មិនពិចារណាទេ បុណ្យ មានដែរឬ ។
អើ ។ បុណ្យ របស់បុគ្គល កាលមិននឹកនា មិនអើពើ មិនពិចារណា
មិនធ្វើទុកកងចិត្ត មិនគិត មិនប្រាថ្នា មិនតំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលនឹក-
នា អើពើ ពិចារណា ធ្វើទុកកងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។

បរិភោគមយុញ្ញកថា

អាមន្តា ។ ហេតុ អាវុជ្ជន្តស្ស ហោតិ អាភោគស្ស
 ហោតិ សមន្តាហារន្តស្ស ហោតិ បនសិករោន្តស្ស
 ហោតិ ចេតយន្តស្ស ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ
 បណ្ឌិតហន្តស្ស ហោតិ នោវត វេវត្តព្វេ បរិភោគ-
 មយំ បុព្វំ វុឌ្ឍតីតិ ។

(៧០៣) បរិភោគមយំ បុព្វំ វុឌ្ឍតីតិ ។ អាមន្តា ។
 នាយកោ ពានំ ទត្វា កាមវិតក្កំ វិតក្កេតិ ព្យាបាទ-
 វិតក្កំ វិតក្កេតិ វិហីសាវិតក្កំ វិតក្កេតិ ហោតិ បុព្វានិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ
 ដស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្ប-
 ណីតា កណ្ណសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មជីការំ
 អាភច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណសុក្កសប្បដិកាតា
 ធម្មា សម្មជីការំ អាភច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 វត្តំ ភកវរោ ចត្តារិមាទិ ភិក្ខុវេ សុវិទូរវិទូរាទិ ។
 កតមាទិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ប

បរិភោគមយបុព្វាកថា

អើ ។ បើបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលនឹកនា អើព័ ពិចារណា ធ្វើទុក
ក្នុងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

(៧០៣) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។

អើ ។ ទាយក ឲ្យទាន ហើយត្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
វិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវវិហឹសាវិតក្កៈ បុណ្យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រ-
ជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
ទាំងពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោស
និងមិនមានទោស ។ ថេកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មក
កាន់កាវៈចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌
ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថេកទាបនិងឧត្តម
មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មកកាន់កាវៈចំពោះមុខឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ
ឆ្ងាយក្រែងលែងណាស់នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែងលែង
ណាស់ ទាំង ៤ នោះ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រឹប័តី

អរិយធម៌បិណ្ឌ កថាវគ្គ

ឥន្ទ បឋមំ សុវិទូរវិទូរំ ឡិមញ្ច កិក្ខុវេ តំ សមុទ្ឋិស្ស
 ចារិមញ្ច តំ ឥន្ទ ទុតិយំ សុវិទូរវិទូរំ យតោ ច កិក្ខុវេ
 វេរោចនោ អពុទេតិ យត្ថ ច អត្ថមេតិ ឥន្ទ តតិយំ
 សុវិទូរវិទូរំ សតញ្ច កិក្ខុវេ ធម្មា អសតញ្ច ធម្មា ឥន្ទ
 ចតុតំ សុវិទូរវិទូរំ ឥមាជិ ខោ កិក្ខុវេ ចត្តារិ សុវិទូរ-
 វិទូរាជិតិ

នកញ្ច ទ្វិវេ បឋមី ច ទ្វិវេ
 ចារិ សមុទ្ឋិស្ស តទាហុ ទ្វិវេ
 យតោ ច វេរោចនោ អពុទេតិ
 បកត្ថំរោ យត្ថ ច អត្ថមេតិ
 តតោ ហវេ ទ្វិវតំ វទ្ឋិ
 សតញ្ច ធម្មំ អសតញ្ច ធម្មំ
 អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បិ តិដ្ឋយ្យ តថេវ ហោតិ
 ទិប្បំ ហវេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តំ អារកាតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែងណាស់ទី ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រើយ
 ខាងអាយ និងត្រើយខាងទាយនៃសមុទ្រ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែង
 ណាស់ទី ២ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា និង
 អស្តង្គតទៅក្នុងទីណា នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែងណាស់ទី ៣ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយរបស់ពួកសប្បុរស និងធម៌ទាំងឡាយរបស់
 ពួកអសប្បុរស នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែងណាស់ទី ៤ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែងណាស់ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង

ពពក (បិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយ) ប្រិថពី (ក៏បិតនៅ) ក្នុងទីឆ្ងាយពី
 គ្នា (អ្នកប្រាជ្ញ ពោល) នូវត្រើយសមុទ្រនោះ ថាឆ្ងាយ
 ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា ព្រះអាទិត្យ អស្តង្គតទៅក្នុងទី
 ណា អ្នកប្រាជ្ញ ពោលនូវទីនោះ ថាជាទីឆ្ងាយក្រែលែងអំពីទី
 នោះពិត បុគ្គលអ្នកសំដែង នូវធម៌របស់ពួកសប្បុរស និងធម៌
 របស់ពួកអសប្បុរស រមែងមាន សមាគម របស់សប្បុរស
 ទាំងឡាយ បិតនៅដរាបណា (បុគ្គលអ្នកសំដែង) ក៏រមែង
 មាន ដរាបនោះ សមាគម របស់អសប្បុរសទាំងឡាយ
 រមែងសាបសូន្យទៅឆាប់រហ័ស ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់
 សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ

កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណា-

សុក្កសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

[៧០៤] ន វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា

អាភមរោចា វនរោចា យេ ជនា សេតុការកា

បបញ្ច ឧទទានញ្ច យេ ទទន្តិ ឧបស្សយំ

តេសំ ទិវា ច រត្តោ ច សនា បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ

ធម្មដ្ឋា សីលសម្មដ្ឋា តេ ជនា សុត្តតាមិនោតិ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគ-

មយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិន
មានទោស ថោកទាបនិងខ្ពង់ខ្ពស់ មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មកកាន់
ការចំពោះមុខទេ ។

[៧០៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
បរិភោគ តែងចម្រើនបូ ។ អើ ។ ក្រែងមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកដាំស្នួនច្បារ អ្នកដាំដើមឈើ អ្នក
ធ្វើស្ពាន ជនទាំងឡាយណា ឲ្យទាន ដាក់ទានទឹកផង
អណ្តូងទឹកផង ទីសំណាក់អាស្រ័យផង បុណ្យ តែងចម្រើន
ដល់ជនទាំងនោះ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វកាល ជនទាំងនោះ
ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល តែងទៅកាន់
ឋានសួគ៌

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ
សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

[៧០៥] ន វត្តតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ត កកវត្តា ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ

បញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្សហារា សោ-

វត្តិកា សុខវិទាកា សត្តសំវត្តនិកា ឆដ្ឋាយ កត្តាយ

មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តនិ ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិវំ បរិភូត្តមាលោ

អប្បមាលំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ

អប្បមាលោ តស្ស បញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ

សុខស្សហារោ សោវត្តិកោ សុខវិទាកោ សត្តសំវត្ត-

និកោ ឆដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ

សំវត្តនិ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌាទាតំ បរិភូត្ត-

មាលោ ។ បេ ។ សេនាសនំ បរិភូត្តមាលោ ។ បេ ។

កិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរិភូត្តមាលោ អប្ប-

មាលំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្ប-

មាលោ តស្ស បញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៧០៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
 បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល ៤ យ៉ាង
 នេះ នាំមកនូវ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរ
 ក្រែងលែង មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ រមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់ចិត្ត
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ អានិសង្សនៃបុណ្យ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ បរិភោគ (ប្រើប្រាស់)
 ចីវរ របស់ទាយកណា ហើយចូលកាន់ចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិន
 បាន អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល នាំមកនូវសេចក្តីសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រែងលែង មានវិបាកជាសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ មានប្រមាណមិនបាន រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បី សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់ចិត្ត ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុ បរិភោគបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ បរិភោគសេនាសនៈ ។ បេ ។ បរិភោគ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិការ របស់ទាយកណា ហើយចូលកាន់ចេតោ-
 សមាធិ មានប្រមាណមិនបាន អានិសង្សនៃបុណ្យ អានិសង្សនៃកុសល

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

សុខស្ស្សហារា សោវត្ថុកោ សុខវិទាតោ សត្តសំវត្ត-
 និកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្តតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសដ្ឋា
 កុសលាភិសដ្ឋា សុខស្ស្សហារា សោវត្ថុកោ សុខ-
 វិទាតោ សត្តសំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ
 ហិតាយ សុខាយ សំវត្តនីតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វុឡ្យតីតិ ។

[៧០៦] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វុឡ្យតីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ នាយកោ នានំ ទេតិ បដិក្កហកោ បដិក្ក-
 ហេត្វា ន បរិភ្ចត្តិ ឆឡេតិ វិស្សជ្ជេតិ ហោតិ
 បុញ្ញំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ នាយកោ នានំ ទេតិ
 បដិក្កហកោ បដិក្កហេត្វា ន បរិភ្ចត្តិ ឆឡេតិ
 វិស្សជ្ជេតិ ហោតិ បុញ្ញំ នោ វត វេ វត្តេ បរិភោគ-
 មយំ បុញ្ញំ វុឡ្យតីតិ ។

[៧០៧] បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វុឡ្យតីតិ ។ អាមន្តា ។

បរិភោគមយបុព្វាហា

នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យនូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ មានប្រមាណមិនបាន រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់
 ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អាទិសង្ឃនៃបុណ្យ អាទិសង្ឃនៃកុសល ៤ យ៉ាងនេះឯង
 នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យ នូវអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឋានសួគ៌ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៦] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្តូ ។
 អើ ។ ទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់
 ចោល បុណ្យ រមែងមានប្តូ ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈ
 ទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់ចោល បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែង
 ចម្រើនទេ ។

[៧០៧] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនប្តូ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នាយកោ នាទំ ទេតិ បដិក្កហាកេ បដិក្កហិតេ
 ភជាដោ វា ហារន្តិ ហោភ វា ហារន្តិ អភ្គិ វា
 ឧហតិ ឧទកំ វា វហតិ អប្បិយា វា នាយាទា
 ហារន្តិ ហោតិ បុញ្ញន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នាយកោ
 នាទំ ទេតិ បដិក្កហាកេ បដិក្កហិតេ ភជាដោ វា
 ហារន្តិ ហោភ វា ហារន្តិ អភ្គិ វា ឧហតិ ឧទកំ វា
 វហតិ អប្បិយា វា នាយាទា ហារន្តិ ហោតិ បុញ្ញំ នោ
 វត រេ វត្តព្វេ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍតីតិ ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា ។

ពិព្រោះ ទ្រង់កហិ

(៧០៨) ឥតោ ទិទ្ទេន តត្ថ ហោបេន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ ឥតោ បិវំ ទេន្តិ តំ បិវំ តត្ថ បរិក្កញ្ញ-
 ន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥតោ បិណ្ណាទាតំ
 ទេន្តិ ឥតោ សេនាសរនំ ទេន្តិ ឥតោ ភិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ឈបរិក្ការំ ទេន្តិ ឥតោ ទាទនីយំ ទេន្តិ
 ឥតោ ភោជនីយំ ទេន្តិ ឥតោ ចានីយំ ទេន្តិ

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

ទាយកឲ្យទាន កាលបើបដិគ្គាហកៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី
 ពួកចោរលួចយកទៅក្តី ភ្លើងឆេះក្តី ទឹកបន្ស្រាត់ទៅក្តី ពួកទាយាទៈមិនជាទី
 ស្រឡាញ់យកទៅក្តី បុណ្យ រមែងមានឬ ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យ
 ទាន កាលបើបដិគ្គាហកៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី ពួកចោរ
 លួចទៅក្តី ភ្លើងឆេះក្តី ទឹកបន្ស្រាត់ទៅក្តី ពួកទាយាទៈមិនជាទីស្រឡាញ់
 យកទៅក្តី បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា
 បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

ចប់ បរិភោគមយប្បញ្ញាតថា ។

ឥតោទិស្តកថា

(៧០៨) ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
 នោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ បានដែរឬ ។
 អើ ។ ញាតិទាំងឡាយ ឲ្យចីវរ អំពីមនុស្សលោកនេះ ពួកប្រេត
 បរិភោគចីវរនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកញាតិ ឲ្យបិណ្ឌបាត អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យសេ-
 នាសនៈ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យគិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារ អំពី
 មនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុគួរទំពាសី អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុគួរ
 បរិភោគ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យទឹកគួរផឹក អំពីមនុស្សលោកនេះ

ពិពោធិ្យកថា

តំ មាណីយំ តត្ថ បរិក្កណ្ណន្តីតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៧] ឥតោ ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេន្តីតិ ។

អាមត្តា ។ អញោ អញស្ស កាវកោ បរកតំ

សុខទុក្ខំ អញោ កកោតិ អញោ បដិសំវេទេតិ ។

ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០០] ន វត្តព្វំ ឥតោ ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេន្តី-

តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ បេតា អត្តោ អត្តាយ ទានំ

ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសាទេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ

សោបនស្សំ បដិលកន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ បេតា

អត្តោ អត្តាយ ទានំ ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសា-

ទេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ សោបនស្សំ បដិលកន្តី តេន

វត វេ វត្តព្វេ ឥតោ ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេន្តីតិ ។

ឥតោទិស្តកថា

ពួកប្រេត បរិភោគទឹកគួរផឹកនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០៧] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបានឬ ។
អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើនូវបុគ្គលដទៃ សុខទេក្នុងដែលបុគ្គលដទៃ
ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកប្រេត អនុមោទនា នូវ
បានដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា
ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះនូវសោមនស្សឬ ។ អើ ។ បើពួក
ប្រេត អនុមោទនា នូវបាន ដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះនូវសោម-
នស្ស ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួក
ប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែល
ញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[៧០០] ន វត្ថុញំ ឥតោ ទិដ្ឋន តត្ថ យាបេន្តិតំ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ កកវតា

ឧណ្ណតេ ឧទកំ វដ្ឋំ យថា និដ្ឋំ បវត្តតំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិដ្ឋំ បេតានំ ឧបកប្បតំ

យថា វារិយោ បូរា បវប្បវេន្តិតំ សាកំ

ឯវមេវ ឥតោ ទិដ្ឋំ បេតានំ ឧបកប្បតំ

ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថំ កោរក្ខេត្ត ន វិជ្ជតំ

វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថំ ហិរញ្ញោ ន កយាកយំ

ឥតោ ទិដ្ឋន យាបេន្តិតំ បេតា កាលកតា តហិដ្ឋំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧១១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ បានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គ្រាស់ថា

ទឹកភ្លៀង ដែលមហាមេឃបង្ករចុះហើយ ក្នុងទីទួល រមែង
ហូរទៅកាន់ទំនាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
អំពីលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ
ដូច្នោះឯង ផ្លូវទឹកដីពេញ រមែងញ៉ាំងសាគរគឺសមុទ្រ ឲ្យ
ពេញប្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំង-
ឡាយ ដូច្នោះឯង ការករស្រែ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ការរក្សាគោ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យនោះ ការ
ដួញប្រែជាហេតុបាននូវសម្បត្តិ ប្រាកដដូច្នោះ ក៏មិនមាន
ការលក់ទិញ ផ្លាស់ប្តូរដោយប្រាក់ ក៏មិនមាន ពួកប្រេត
កាលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបេតវិស័យនោះ រមែងញ៉ាំង
អត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះបាន

ឥតោវិទ្ធកថា

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេនេ ហិ វេតោ

ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

[៧០២] ន វត្ថុញំ វេតោ ទិដ្ឋេន តត្ថ យា-

បេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទុ វត្ថុំ ភកវតា បញ្ចំមាទិ

ភិក្ខុវេ ហំនាទិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្តំ វេច្ឆន្តិ

កុលេ ជាយមាទំ ។ កតមាទិ បញ្ច ។ ភដោ វា

នោ ករិស្សតិ កិច្ចំ វា នោ ករិស្សតិ កុលវំសោ

ចំ វេស្សតិ នាយជ្ជំ បដិបដ្ឋតិ អថ វា បន បេតាទំ

កាលកតាទំ ទត្តិណំ អនុប្បនស្សតិ វេហាទិ ចោ

ភិក្ខុវេ បញ្ច ហំនាទិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្តំ

វេច្ឆន្តិ កុលេ ជាយមាទន្តិ

បញ្ច ហំនាទិ សម្មស្សំ បុត្តំ វេច្ឆន្តិ បណ្ឌិត

ភដោ វា នោ ករិស្សតិ កិច្ចំ វា នោ ករិស្សតិ

និពោទិស្តកថា

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងរូបតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

(៧១២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងរូបតវិស័យ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្ស-
លោកនេះទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតានិបិសា កាលឃើញច្បាស់ នូវស្ថាន ៥ យ៉ាងនេះ
ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ដែលកើតក្នុងត្រកូល ។ ស្ថានទាំង ៥ យ៉ាង តើដូច
ម្តេច ។ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹង
ធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១ វង្សត្រកូលនឹងបិតនៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹង
ទទួលគ្រប់គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងឧទ្ទិសបញ្ជូនទិវង្គណ៍ទាន
ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោកនាយ ១ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតានិបិសា កាលឃើញច្បាស់ នូវស្ថានទាំង ៥ យ៉ាង
នេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រដែលកើត ក្នុងត្រកូល

បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ នូវស្ថាន ទាំង ៥
យ៉ាងហើយ ទើបប្រាថ្នាបុត្រ (ដោយគិតថា) បុត្រដែលយើង
ចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹងធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ក្យលរំសោ ចំរំ តិជ្ជេ ទាយ ជ្ជំ បដិបជ្ជតិ

អថ វា បន បេតានំ ទក្ខំលំ អនុប្បនស្សតិ

ហំនាទេតានិ សម្មស្សំ បុត្តំ ឥច្ឆន្តិ បណ្ឌិតា

តស្មា សន្តោ សប្បវិសា កតញ្ច កតវេទិទោ

ករន្តិ មាតាបិតារោ បុត្រេ កតមនុស្សំ

ករេន្តិ តេសំ កិច្ចានិ យថា តំ បុត្រការំ

ឌីវាទការី កដទោសី ក្យលរំសំ អហាបយំ

សន្តោ សីលេន សម្មន្តោ បុត្តោ ហោតិ បសំសិយោតិ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឥតោ

ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

វង្សត្រកូលគប្បីបិតានៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹងទទួលគ្រប់
 គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងឧទ្ទិសបញ្ជូនទុក្ខណា ទាន
 ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោក ១
 បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ នូវស្ថានទាំង ៥
 យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ សប្បុរស
 ទាំងឡាយ មានចិត្តរម្ងាប់ហើយ អ្នកដឹងនូវឧបការគុណ
 ដែលគេធ្វើហើយប្រាកដ កាលពួកយើង នូវឧបការ-
 គុណដែលមាតាបិតាធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន រមែងចិញ្ចឹម
 មាតាបិតា ធ្វើកិច្ចទាំងឡាយ ដល់មាតានិងបិតាទាំងនោះ
 ដែលជាបុព្វការី ដោយពិត បុត្រជាអ្នកធ្វើតាមឧបទេ អ្នក
 ចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចិញ្ចឹមខ្លួន ញ៉ាំងវង្សត្រកូល មិនឱ្យ
 វិនាស ជាអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល អ្នកប្រាជ្ញ
 រមែងសរសើរ ។

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
 ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
 ឱ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ ។

ចប់ ពិភោទិណ្ណថា ។

បឋមី កម្មវិបាកោតិកថា

[៧០៣] បឋមី ឥប្បវិទាគោតិ ។ អាមន្តា ។
 សុខវេទនិយា ទុក្ខវេទនិយា អទុក្ខមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
 ដស្សន សម្បយុត្តា វេទនាយ សម្បយុត្តា សញ្ញាយ
 សម្បយុត្តា ចេតនាយ សម្បយុត្តា ចិត្តន សម្បយុត្តា
 សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តា-
 ហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណិដ្ឋិតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយា ន
 ទុក្ខវេទនិយា ន អទុក្ខមសុខវេទនិយា ន សុខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តា ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តា ន អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
 ន ដស្សន សម្បយុត្តា ន វេទនាយ សម្បយុត្តា
 ន សញ្ញាយ សម្បយុត្តា ន ចេតនាយ សម្បយុត្តា
 ន ចិត្តន សម្បយុត្តា អនារម្មណា នត្ថិ តាយ
 អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ

បឋវិកម្មវិបាកោតិកថា

[៧១៣] ប្រិចតី ជាវិបាក (ផល) នៃកម្មប្ត ។ អើ ។

ប្រិចតី គួរដល់ការរើសុខ គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើអារម្មណ៍
 មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
 ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិ
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា)
 នៃប្រិចតីនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ក្រែងប្រិចតី មិនគួរដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ មិនគួរដល់
 ការរើអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា
 មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិន
 ប្រកបដោយផស្សៈ មិនប្រកបដោយវេទនា មិនប្រកបដោយសញ្ញា
 មិនប្រកបដោយចេតនា មិនប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិមិនមាន
 អារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត

អរិយធម៌បិណ្ឌ កថាវិញ្ញាណ

ចេតនា បត្តនា បណីដិវត្ត ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
ន សុខវេទនិយា ន ទុក្ខវេទនិយា ។ បេ ។ អនា-
រម្មណា នត្តំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ
នោ វត វេ វត្តព្វេ បឋវី កម្មវិទាកោតិ ។

[៧០៤] ដស្ស្ក កម្មវិទាកោ ដស្ស្ក សុខ-
វេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ អទុក្ខមសុខវេទនិយោ
សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ទុក្ខាយ ។ បេ ។
អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ដស្ស្កន
សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ សម្ម-
យុត្តោ ចេតនាយ សម្មយុត្តោ ចិត្តន សម្មយុត្តោ
សារម្មណោ អត្តំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
ដិវត្ត ។ អាមត្តា ។ បឋវី កម្មវិទាកោ បឋវី
សុខវេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ អទុក្ខមសុខវេទនិយោ
សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្មយុត្តោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
ដស្ស្កន សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញ

ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រឺថតីនោះ មិន
មានទេ ។ អើ ។ បើប្រឺថតី មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ
។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក
(នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រឺថតីនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ប្រឺថតី ជាវិបាកនៃកម្មទេ ។

[៧១៤] ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ គួរដល់ការរងសុខ
គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកប
ដោយសុខវេទនា ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ
វេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា
ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាសភាវៈប្រកបដោយអារម្មណ៍
ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រឺថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រឺថតី គួរដល់ការរង
សុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខម-
សុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

បឋមី កម្មវិធានោតិកថា

សឃ្មយុត្តា ចេតនាយ សឃ្មយុត្តា ចិត្តេន សឃ្មយុត្តា
សាវម្មណា នត្តិ តាយ អាវជ្ជនា អាគោតោ សមន្តា-
ហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណីដិតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៥] បឋមី កម្មវិធានោ បឋមី ន សុខវេទនិ-
និយា ន ទុក្ខវេទនិយា ។ បេ ។ អនាវម្មណា នត្តិ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។
ដស្សោ កម្មវិធានោ ដស្សោ ន សុខវេទនិយោ
ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាវម្មណា នត្តិ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៦] បឋមី កម្មវិធានោតិ ។ អាមន្តា ។
បឋមី បត្តហានិក្ខប្បតោ នេទនភេទន្ធបតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ កម្មវិធានោ បត្តហានិក្ខប្បតោ នេទនភេ-
ទន្ធបតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៧] លញ្ញា បឋមី កេតុំ វិកេតុំ អាវបេតុំ
ឌិចិចិត្តំ វិចិចិត្តនិ ។ អាមន្តា ។ លញ្ញា កម្មវិធានោ

បឋមវិញ្ញាណកថា

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយអារម្មណ៍
ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ការគិត ការ
ប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិបតីនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៥] ប្រិបតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិបតី មិនគួរដល់ការរង
សុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការ
នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិបតីនោះ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរង
សុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិនមានអារម្មណ៍ ការ
នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៦] ប្រិបតី ជាវិបាកនៃកម្មឬ ។ អើ ។ ប្រិបតី គួរ
ដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកធ្លាយ
ដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម គួរដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ
គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកធ្លាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧១៧] ប្រិបតី បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បី
តំកល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កេតុំ វិកេតុំ អាមេយេតុំ ធិមិទិតុំ វិមិទិតុន្តំ ។ ន
ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧១៨] បឋវី បរេសំ សាធារណោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ កម្មវិទាកោ បរេសំ សាធារណោតិ ។ ន
ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧១៩] កម្មវិទាកោ បរេសំ សាធារណោតិ ។
អាមម្ពា ។ ននុ វត្តំ កកវតា

អសាធារណាមព្រាសំ អចោរហារណោ និធិ
កយិរាម មច្ឆោ បុញ្ញានិ ស វេ សុចរិតំ ចរេតិ
អត្រេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ
កម្មវិទាកោ បរេសំ សាធារណោតិ ។

[៧២០] បឋវី កម្មវិទាកោតិ ។ អាមម្ពា ។
បឋមំ បឋវី សណ្ឋាតិ បច្ឆា សត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។
អាមម្ពា ។ បឋមំ វិទាកោ ឧប្បជ្ឈិតិ បច្ឆា វិទាកម្ម-
ដិលាកាយ កម្មំ ករោន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២១] បឋវី សព្វសត្តានំ កម្មវិទាកោតិ ។ អាម-
ម្ពា ។ សព្វេ សត្តា បឋវី ចរិកុញ្ញន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បីគំគល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក
ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៨] ប្រិថតី ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។
អើ ។ វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៩] វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
កំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃ
ទេ ចោរលួចយកមិនបានទេ សត្វនោះ គប្បីធ្វើបុណ្យទាំង-
ឡាយ គប្បីប្រព្រឹត្តធម៌នោះ ឲ្យសុបរិតដោយពិត

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃទេ ។

[៧២០] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្មឬ ។ អើ ។ ប្រិថតី តាំងនៅ
មុន ហើយទើបសត្វទាំងឡាយ កើតឡើងជាខាងក្រោយឬ ។ អើ ។
វិបាក កើតឡើងមុន ទើបសត្វទាំងឡាយ ធ្វើកម្ម ដើម្បីបាននូវវិបាក
ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២១] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វទាំងអស់ឬ ។
អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគប្រិថតីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

បឋមី កម្មវិធានោតិកថា

។ បេ ។ សព្វេ សត្តា បឋមី បរិកុញ្ញដ៏តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កេចិ បឋមី បរិកុញ្ញត្តា បរិទិញាយដ៏តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កេចិ កម្មវិទាកំ អទេបេត្តា បរិទិញាយដ៏តិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧២២) បឋមី ចក្កវត្ថិសត្តស្ស កម្មវិទាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ញេ សត្តា បឋមី បរិកុញ្ញដ៏តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស កម្មវិទាកំ អញ្ញេ សត្តា
 បរិកុញ្ញដ៏តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្កវត្ថិ-
 សត្តស្ស កម្មវិទាកំ អញ្ញេ សត្តា បរិកុញ្ញដ៏តិ ។
 អាមន្តា ។ ចក្កវត្ថិសត្តស្ស ជស្សំ វេទនំ សញ្ញា
 ចេតនំ ចិត្តំ សន្និ វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា អញ្ញេ
 សត្តា បរិកុញ្ញដ៏តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧២៣) ន វត្តព្វំ បឋមី កម្មវិទាកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្តនិយំ កម្មំ
 អនិបច្ចសំវត្តនិយំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
 អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្តនិយំ កម្មំ អនិបច្ចសំវត្តនិយំ
 កម្មំ តេន វត វេ វត្តព្វេ បឋមី កម្មវិទាកោតិ ។

បឋវិកម្មវិបាកតិកថា

។ បេ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគប្រិចតីប្ប ។ អើ ។ សត្វពួកខ្លះ
បរិភោគប្រិចតី ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វពួកខ្លះ
ញ៉ាំងវិបាកនៃកម្មមិនឲ្យអស់ទៅ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២២) ប្រិចតី ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិប្ប ។
អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគប្រិចតីប្ប ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ
បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រ-
ពត្តិប្ប ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគធនស្សៈ វេទនា សញ្ញា
ចេតនា ចិត្ត សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់សត្វជា
ចក្រពត្តិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រិចតី ជាវិបាកនៃកម្មទេឬ ។
អើ ។ ក្រែងកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាឥស្សរៈ
កម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាអធិបតី មានដែរឬ ។
អើ ។ បើកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាឥស្សរៈ កម្ម
ដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាអធិបតី រមែងមាន ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ប្រិចតី ជាវិបាកនៃកម្ម ។

ចប់ បឋវិកម្មវិបាកតិកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
ជិវាមរណំ វិបាកោតិកបិ

(៧២៤) ជិវាមរណំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខ-
 វេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ជស្សេន សម្ម-
 យុត្តំ វេទនាយ សម្មយុត្តំ សញ្ញាយ សម្មយុត្តំ ចេត-
 នាយ សម្មយុត្តំ ចិត្តេន សម្មយុត្តំ សារម្មណំ អត្ត-
 តស្ស អាវជ្ជនា អាភោកោ សមន្តាហារោ មនសិការោ
 ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ននុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
 អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ជិវាមរណំ វិបាកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
ជំរាមរណវិបាកោតិកថា

[៧២២] ជកនិទមរណៈ ជាវិបាកប្តូរ ។ អើ ។ ជកនិទមរណៈ

គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ
មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយ
សញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការ
គិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃជកនិទមរណៈ
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជកនិទ
មរណៈ មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តី
ប្រាថ្នា) នៃជកនិទមរណៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើជកនិទ
មរណៈ មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តី
ប្រាថ្នា) នៃជកនិទមរណៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ជកនិទមរណៈ ជាវិបាកទេ ។

ជរាមរណំ វិបាកោកិមិ

[៧២៥] ជស្សោ វិបាកោ ជស្សោ សុខវេទនិយោ
 ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ជរាមរណំ
 វិបាកោ ជរាមរណំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៦] ជរាមរណំ វិបាកោ ជរាមរណំ ន
 សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្មណំ
 នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ជស្សោ វិបាកោ ជស្សោ ន សុខវេទនិយោ
 ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្មណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុ-
 សលានំ ធម្មានំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលានំ
 ធម្មានំ ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិបាកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឱកាសណាមួយៗពោធិ៍តថា

[៧២៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការរើសុខ គួរ
 ដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក ជរានិមមរណៈ គួរដល់ការរើសុខ
 គួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) ជរានិមមរណៈនោះមាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ។

[៧២៦] ជរានិមមរណៈ ជាវិបាក ជរានិមមរណៈ មិនគួរ
 ដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអារម្មណ៍
 ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃជរានិមមរណៈ
 នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ
 មិនគួរដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិន
 មានអារម្មណ៍ ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃ
 ផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៧] ជរានិមមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាកនៃអកុសល
 ធម៌ ។ អើ ។ ជរានិមមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាក
 នៃពួកកុសលធម៌ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧២៨] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
វត្តតំ កុសលានំ ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ អាមន្តា ។
អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តតំ អកុសលានំ
ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧២៩] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុសលានំ
ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលានំ ធម្មានំ
ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៣០] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
វត្តតំ កុសលានំ ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ អាមន្តា ។
កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តតំ អកុសលានំ
ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
ជរាមរណំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ អា-
មន្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ ជរា-
មរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិនិច្ឆោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តត្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧២៨] ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួក អកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៩] ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ ជាវិបាក នៃពួក អកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួកអកុសលធម៌ ជា វិបាក នៃពួកកុសលធម៌ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣០] ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយ ថា ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជ័រនិម្មមរណៈ នៃ ពួកកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] ជ័រនិម្មមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសល- ធម៌ ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជ័រនិម្មមរណៈ នៃ ពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសលធម៌ ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣២] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
ជរាមរណំ ន វត្តតំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។
អាមន្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
ជរាមរណំ ន វត្តតំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។
ន ហេវំ វត្តតេ ។ បេ ។

[៧៣៣] ន វត្តតំ ជរាមរណំ វិចារកោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ ទុព្វណ្ណសំវត្តនិយំ កម្មំ អប្បា-
យុកសំវត្តនិយំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ
ទុព្វណ្ណសំវត្តនិយំ កម្មំ អប្បាយុកសំវត្តនិយំ កម្មំ
តេន វត រេ វត្តតេ ជរាមរណំ វិចារកោតិ ។

ជរាមរណំ វិចារកោតិ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣៤] នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ មហាច្ចលំ សាមញ្ញំ មហាច្ចលំ ព្រហ្មញ្ញន្តិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ មហាច្ចលំ សាមញ្ញំ មហាច្ចលំ
ព្រហ្មញ្ញំ តោ វត រេ វត្តតេ នត្ថំ អរិយធម្មវិចា-
កោតិ ។

[៧៣៥] នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣២] ជរានិមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជរានិមរណៈ នៃពួកកុសលធម៌ និងពួកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក នៃពួកអកុសលធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ជរានិមរណៈ ជាវិបាក ទេ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីពណ៌អាគ្រក់ កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីអាយុខ្លី មានដែរឬ ។ អើ ។ បើ កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីពណ៌អាគ្រក់ កម្មគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីអាយុខ្លី មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល ថា ជរានិមរណៈ ជាវិបាក ។

ចប់ ធម្មវិបាកកថា ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

[៧៣៤] វិបាកនៃអរិយធម៌ (មគ្គ) មិនមានទេ ។ អើ ។ ក្រែង សាមញ្ញៈ (មគ្គ) ជាផលដ៏ប្រសើរ ព្រហ្មញ្ញៈ ជាផលដ៏ប្រសើរ ឬ ។ អើ ។ បើសាមញ្ញៈ ជាផលដ៏ប្រសើរ ព្រហ្មញ្ញៈ ជាផលដ៏ ប្រសើរ (រមែងមាន) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃ អរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៥] វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។ អើ ។

អរិយធម្មវិចារីក កថាវគ្គ

នន្ទ អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ នំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ នោ វុត វេ វុត្តេ ធនត្ថំ
 អរិយធម្មវិចារីកោតិ ។ នន្ទ អត្ថំ សកទាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ នំ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ អវហត្តដលំ នោ វុត វេ
 វុត្តេ ធនត្ថំ អរិយធម្មវិចារីកោតិ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដលំ ន វិចារីកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ទានដលំ ន វិចារីកោតិ ។ ន ហេវំ
 វុត្តេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិដលំ ន វិចារីកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ ការវនាដលំ ន វិចារី-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ ន
 វិចារីកោតិ ។ អាមន្តា ។ ទានដលំ ន វិចារីកោតិ ។
 ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ អវហត្តដលំ ន វិចារីកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ ការវនាដលំ ន វិចារី-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ទានដលំ វិចារីកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដលំ វិចារីកោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណី កថាវគ្គ

ក្រែងសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អើ ។ បើសោតាបត្តិផល មាន ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។ ក្រែង
សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល
មានឬ ។ អើ ។ បើ អរហត្តផល មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិផល មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អើ ។
ផលនៃទាន មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សោតាបត្តិផល មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អើ ។ ផលនៃ
សីល ។ បេ ។ ផលនៃការវិនា មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
ផល ។ បេ ។ អរហត្តផល មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អើ ។ ផលនៃ
ទាន មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អរហត្តផល មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អើ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។
ផលនៃការវិនា មិនមែនជាវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ផលនៃទាន ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតា-
បត្តិផល ជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

ទានដល់ វិហារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទានតាម-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិហារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលដល់
 ។ បេ ។ ការវេទដល់ វិហារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាមត្តិដល់ វិហារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ការវេទដល់ វិហារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទានតាម-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិហារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរំ កុសលំ សវិហាកន្លិ ។
 អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ សវិហាកន្លិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូចាវចរំ កុសលំ ។ បេ ។
 អរូចាវចរំ កុសលំ សវិហាកន្លិ ។ អាមន្តា ។ លោ-
 កុត្តរំ កុសលំ សវិហាកន្លិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរំ កុសលំ អវិហាកន្លិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ អវិហាកន្លិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ អវិហា-
 កន្លិ ។ អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ
 កុសលំ អវិហាកន្លិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា

ផលនៃទាន ជាវិបាកប្តូរ ។ អើ ។ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។ ផលនៃការវិនា ជាវិបាកប្តូរ ។ អើ ។
 សោតាបត្តិផល ជាវិបាកប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ផលនៃការវិនា ជាវិបាកប្តូរ ។ អើ ។ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតា-
 មិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៧៣៨) កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្តូរ ។ អើ ។
 លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូបាវចរកុសល ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាកប្តូរ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៣៩) លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។
 កាមាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។ រូបាវចរៈ
 ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិវត្ត

[៧៤០] កាមាវចរំ កុសលំ សវីទាកំ អាច-
 យតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
 សវីទាកំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 រូទាវចរំ ។ បេ ។ អរូទាវចរំ កុសលំ សវីទាកំ
 អាចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
 សវីទាកំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរំ កុសលំ សវីទាកំ អបចយ-
 តាមីតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ សវីទាកំ
 អបចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 កុសលំ សវីទាកំ អបចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។
 រូទាវចរំ ។ បេ ។ អរូទាវចរំ កុសលំ សវីទាកំ អបច-
 យតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោធិកថា

[៧៤២] វិទាកោ វិទាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

(៧៤០) កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបាវចរៈ ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤១) លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញទេ ។ អើ ។ កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញទេ ។ អើ ។ រូបាវចរៈ ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកបិ

(៧៤២) វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីយ្យ ។ អើ ។

វិញ្ញាណ វិញ្ញាណធម្មត្ថម្ភោតិកថា

តស្ស វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តុព្វេ
។ ប ។ តស្ស វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ ។ អាមត្តា ។
តស្ស តស្សវេ នត្ថិ ទុក្ខតស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ
វុដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថិ អនុចានាបរិញ្ញានន្តិ ។ ន ហេវំ
វុត្តុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៣] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ ។ អាមត្តា ។
វិចារកោតិ វា វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ វា វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ
វា វិចារកោតិ វា ឯសេ សេ ឯកជ្ជេ សមេ សម-
ភាគេ តជ្ជានេតិ ។ ន ហេវំ វុត្តុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៤] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ ។ អាមត្តា ។
វិចារកោ ច វិចារកធម្មត្ថម្ភោ ច វិចារកធម្មត្ថម្ភោ ច
វិចារកោ ច សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវុត្តកា ឯការម្ម-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វុត្តុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤៥] វិចារកោ វិចារកធម្មត្ថម្ភោតិ ។ អាមត្តា ។
តញ្ញេវ អកុសលំ សោ អកុសលស្ស វិចារកោ
តញ្ញេវ កុសលំ សោ កុសលស្ស វិចារកោតិ ។
ន ហេវំ វុត្តុព្វេ ។ បេ ។

វិហារវិហារធម្មធម្មោតិកថា

វិបាក នៃធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក នៃធម៌ដែលមាន វិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវ ទីបំផុត នៃទុក្ខនោះៗ មិនមាន ការផ្តាច់បង់នូវវដ្តៈ មិនមាន ការរំលត់ នូវអនុបាទា មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៣] វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។

ធម៌គឺវិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាក ក្តី ។ នេះជាធម៌តាំងនៅជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ កើតជាមួយ នឹងធម៌នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៤] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។

វិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាកក្តី ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ប្រឡំប្រម ប្រកបប្រម កើត ជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយ គ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៥] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ អកុ-

សលនោះឯង ជាវិបាកនៃអកុសលនោះ កុសលនោះឯង ជាវិបាកនៃ កុសលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៧៤៦) វិចារកោ វិចារកធម្មដម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
យេនេវ ចិត្តេន ចារណំ បាណតិ តេនេវ ចិត្តេន
និរយេ បច្ចុតិ យេនេវ ចិត្តេន ទានំ ទេតិ តេនេវ
ចិន្ទេន សក្កេ មោទនីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៤៧) ន វត្តព្វំ វិចារកោ វិចារកធម្មដម្មោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វិចារកា ចត្តារោ ខន្ធ អរូបិលោ
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ វិចារកា
ចត្តារោ ខន្ធ អរូបិលោ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា តេន វត
វេ វត្តព្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មដម្មោតិ ។

វិណោ វិណាធម្មដម្មោតិកថា ។
សត្តមេ វត្តោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

សន្តិហោ សម្មយោគោ ចេតសិកោ ធម្មោ ចេត-
សិកំ ទានំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វត្ថុតិ ឥតោ ទិន្ទេន
តត្ថ យាថេន្តិ បវេរី កម្មវិចារកោ ជរាមរណំ វិចារកោ
នត្ថិ អរិយធម្មវិចារកោ វិចារកោ វិចារកធម្មដម្មោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

(៧៤៦) វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីប្ត ។ អើ ។
បុគ្គល សម្លាប់សត្វដោយចិត្តណា រមែងឆេះនៅក្នុងនរក ដោយចិត្តនោះ
ឯង ឲ្យទានដោយចិត្តណា រមែងរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ដោយចិត្តនោះ
ឯងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាក
ជាប្រក្រតីទេប្ត ។ អើ ។ ក្រែង វិបាកទាំងឡាយ ជាខន្ធ ៤ ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នានិងគ្នាប្ត ។ អើ ។ បើវិបាកទាំងឡាយ ជាខន្ធ ៤
ដែលមិនមានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នានិងគ្នា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

ចប់ វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកថា ។

ចប់ សត្តមវិគ្គ ។

ឱទ្ធាននៃសត្តមវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ការសង្រ្គោះ ១ ការប្រកបព្រម ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ចិត្ត ១ ទានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ១ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិ-
ភោគ តែងចម្រើន ១ ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
ចិត្តវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីលោកនេះ ១
ប្រើដំពី ជាវិបាកនៃកម្ម ១ ជំពូលនិមរណៈ ជាវិបាក ១ វិបាកនៃ
អរិយធម៌ មិនមាន ១ វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ១ ។

ឆត្រកបិ

[៧៤៨] ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា និរយោ តិវច្ឆានយោនិ
 បិតិវិសយោ មនុស្សា ទេវតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា និរយោ តិវច្ឆានយោនិ
 បិតិវិសយោ មនុស្សា ទេវ ធោ វត វេ វត្តព្វេ ឆ
 គតិយោតិ ។

[៧៤៩] ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 កាលកញ្ចកា អសុរា បេតានំ សមាទវល្លា(១)
 សមាទភោតា សមាទាហារា សមាទាយុកា បេតេហិ
 សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 កាលកញ្ចកា អសុរា បេតានំ សមាទវល្លា សមា-
 ទភោតា សមាទាហារា សមាទាយុកា បេតេហិ
 សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ធោ វត វេ វត្តព្វេ ឆ
 គតិយោតិ ។

[៧៥០] ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 វេប បិតិវិសា ទេវានំ សមាទវល្លា សមាទភោតា

១ ធម្មន្តេ វិភាតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ; វិរុយ ទុស្តិកតិ តស្សតោ ។

ឆតតិកបិ

[៧៤៨] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១
 បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វ
 តិរច្ឆាន ១ បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៤៩] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងពួកកាលកញ្ជកាសុរ
 មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺមេឃុនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មាន
 អាយុស្មើគ្នានឹងពួកប្រេត ទៅកាន់អាវហៈនិងវិវហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកកាលកញ្ជកាសុរ មានវណ្ណៈស្មើ
 គ្នា មានភោគៈគឺមេឃុនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹង
 ពួកប្រេត ទៅកាន់អាវហៈនិងវិវហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥០] គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញ

សមាណហារា សមាណយុកា ទេវេហិ សហ អាវាហា-
វិវាហំ កង្កដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ វេបចិត្តិបរិសា
ទេវានំ សមាទវុណ្ណា សមាទកោតា សមាណហារា
សមាណយុកា ទេវេហិ សហ អាវាហាវិវាហំ កង្កដ្ឋិ
នោ វត វេ វត្ថេ ធន គតិយោតិ ។

[៧៥៤] ធន គតិយោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ
វេបចិត្តិបរិសា បុត្រទេវានិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
វេបចិត្តិបរិសា បុត្រទេវានំ នោ វត វេ វត្ថេ ធន
គតិយោតិ ។

[៧៥៥] ន វត្ថេ ធន គតិយោតិ ។ អា-
មត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ អស្សរកាយោតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថំ អត្ថំ អស្សរកាយោ តេន វត វេ វត្ថេ ធន
គតិយោតិ ។

ធម្មតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៦] អត្ថំ អន្តរាភិកថា ។ អាមត្តា ។ កាម-
ភិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថេ ។ បេ ។ អត្ថំ អន្តរាភិកថា ។
អាមត្តា ។ រូបភិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អាវហៈនិង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា
 មានអាហារស្មើគ្នា មានអាយុស្មើគ្នានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អាវហៈនិង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ
 មាន ៦ ទេ ។

[៧៥១] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេបចិត្តិ ជាទេវតាដើមឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទ
 របស់ព្រះបាទវេបចិត្តិ ជាទេវតាដើម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គតិ មាន ២ ទេឬ ។ អើ ។
 ក្រែងអសុរកាយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អសុរកាយ មាន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា គតិ មាន ៦ យ៉ាង ។
 ចប់ ធម្មតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៣] អន្តរាភិកថា (ភតិដែលមានក្នុងចន្លោះបូក្ខន៍រវាង) មានឬ ។
 អើ ។ គឺកាមភតិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិកថា
 មានឬ ។ អើ ។ គឺរូបភតិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាគមន៍

អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។ អរូបករណ៍ ។ ន
ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៧៥៤] អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។ កាម-
កវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរ អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។
ន ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរ អត្ថិ អន្តរាគម-
ន៍ ។ ន ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៧៥៥] កាមកវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរ
នត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។ ហេវ កាមកវស្ស
ច រូបកវស្ស ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាគមន៍ លោ វត រ
វត្តព្រៃ អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស
ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។ ហេវ
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាគម-
ន៍ លោ វត រ វត្តព្រៃ អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។

[៧៥៦] អត្ថិ អន្តរាគមន៍ ។ អាមណ្ឌ ។ បញ្ចម័
សា យោនិ ធម្មម័(១) សា គតិ អដ្ឋម័ សា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ។

១ ម. ធម្មី ។

អន្តរាវិកថា

អន្តរាភព មានប្ត ។ អើ ។ គឺអរូបភពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៤] អន្តរាភព មានប្ត ។ អើ ។ អន្តរាភព មាន ក្នុង
ចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបភពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភព មានប្ត ។ អើ ។ អន្តរាភព មាន ក្នុងចន្លោះនៃរូបភពនិង
អរូបភពប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៥] អន្តរាភព មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបភពទេ
ប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាភព មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិង
រូបភពទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភព មានទេ ។
អន្តរាភព មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបភពនិងអរូបភពទេប្ត ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ អន្តរាភព មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបភពនិងអរូបភពទេ ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភព មានទេ ។

[៧៥៦] អន្តរាភព មានប្ត ។ អើ ។ គឺកំណើតជា
គម្រប់ ៥ នោះ គតិជាគម្រប់ ៦ នោះ វិញ្ញាណដ្ឋតិជាគម្រប់ ៧ នោះ

អភិធម្មបដិកេ កថាវគ្គ

ទសមោ សោ សត្តារាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ អន្តរាភកេតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាភកេ
 ភកេ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 អន្តរាភក្កបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ អន្តរាភក្កបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អន្តរាភកេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ
 ចវ្ជន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អន្តរា-
 ភកេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អន្តរាភកេ បញ្ចកេការ-
 ភកេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៧] អត្ថំ កាមភកេ កាមភកេ ភកេ ភតិ សត្តា-
 រាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលា-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភកេ អន្តរាភកេ ភកេ ភតិ
 សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្ប-
 ដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាម-
 ភក្កបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភក្កបកំ កម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សត្តារាសៈជាគម្រប់ ១០ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរភក្ត មានឬ ។ អើ ។ អន្តរភក្ត ភក្ត ភក្ត សត្តារាសៈ សំសារ
កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភក្ត មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
ក្នុងអន្តរភក្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ
តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភក្តឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភក្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរភក្ត គឺបញ្ចវេការភក្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៧] កាមភក្ត វមែនមាន ចុះកាមភក្ត ភក្ត ភក្ត សត្តារាសៈ

សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។
អើ ។ អន្តរភក្ត វមែនមាន ចុះអន្តរភក្ត ភក្ត ភក្ត សត្តារាសៈ សំសារ
កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងកាមភក្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភក្ត មានដែរឬ ។

អន្តរាភិបា

ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមក្ក្យបតា សត្តា-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភិបតា សត្តាតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមករេ សត្តា ជាយន្តិ
ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរា-
ភរេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧប-
បជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមករេ អត្ថំ
រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
អន្តរាភរេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមករេ បញ្ចរេ ការករេតិ ។
អាមន្តា ។ អន្តរាភរេ បញ្ចរេ ការករេតិ ។ ន ហេរំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៥៨) អត្ថំ រូបករេ រូបករេ ករេ គតិ
សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្តកា-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាភរេ អន្ត-
រាភរេ ករេ គតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្តកាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អត្ថំ រូបក្ក្យបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
អន្តរាភ្ក្យបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អន្តរាវិកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាយភព
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរាភព មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់
 ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាយភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្បុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរាភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងកាយភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរាភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាយភព គឺបញ្ចវេការភពឬ ។ អើ ។ អន្តរាភព គឺបញ្ច-
 វេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៥៨) រូបភព វមែងមាន ចុះរូបភព ភព គតិ សត្តាវសៈ
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ នឹងការប្រានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ដែរ
 ឬ ។ អើ ។ អន្តរាភព វមែងមាន ចុះអន្តរាភព ភព គតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ នឹងការប្រានចំពោះនូវអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូល
 ទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុង
 អន្តរាភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ រូបក្រុបតោ សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរា-
 ក្រុបតា សត្តាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរាកវេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ
 ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរាកវេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបកវេ
 បញ្ចវេការកវេតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាកវេ បញ្ច-
 វេការកវេតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៧] អត្ថំ អរូបកវេ អរូបកវេ កវេ តតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្តកា-
 វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរាកវេ អន្ត-
 រាកវេ កវេ តតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណជ្ជិតិ អត្តកាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ អរូបក្រុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ អន្តរាក្រុបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភព
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបភព គឺបញ្ចវេការភពឬ ។ អើ ។
 អន្តរភព គឺបញ្ចវេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៥៧) អរូបភព វមែងមាន ចុះអរូបភព ភព គតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានបំពោះនូវអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វមែងមាន ចុះអន្តរភព ភព គតិ
 សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការបានបំពោះនូវអត្ត-
 ភាព (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបាល

អត្ថំ អរូបករូបតា សត្តានិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្ត-
 រាភិបាល សត្តានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អរូបកវេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបកវេ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា
 សម្មារា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល អត្ថំ
 វេទនា សញ្ញា សម្មារា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបកវេ ចតុវេការកវេតិ ។
 អាមន្តា ។ អន្តរាភិបាល ចតុវេការកវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៦០) អត្ថំ អន្តរាភិបាល ។ អាមន្តា ។
 សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ អត្ថំ អន្តរាភិបាល ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ នត្ថំ អន្តរា-
 ភិបាល ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សព្វេសញ្ញាវេ សត្តានំ
 នត្ថំ អន្តរាភិបាល លោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថំ
 អន្តរាភិបាល ។

អន្តរាវកថា

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ
 ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរាវកថា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 អរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
 បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរាវកថាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរាវកថា
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបភព គឺចតុកោ-
 លារក្សត្ត ។ អើ ។ អន្តរាវកថា គឺចតុកោលារក្សត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦០] អន្តរាវកថា មានដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរាវកថា របស់
 ពួកសត្វទាំងអស់ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរាវកថា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អន្តរាវកថា របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា អន្តរាវកថា មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាមវគ្គ

[៧៦០] អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។
 អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ អាណន្តិយស្ស
 បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦២] ន អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ន អាណន្តិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរា-
 គរោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរយ្ហបកស្ស
 បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វបកស្ស បុគ្គលស្ស
 ។ បេ ។ អរូប្ញបកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោ-
 តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូប្ញបកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ
 អរូប្ញបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត
 វេ វត្តព្វេ អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៦១] អន្តរភក្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរភក្ត របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរភក្ត មានទេ ។

[៧៦២] អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មិនមាន
 ទេឬ ។ អើ ។ អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរភក្ត របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អន្តរភក្ត របស់
 បុគ្គលអ្នកធ្វើអន្តរិយកម្ម មិនមែនជាមិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងនរក
 (មាន) ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអសញ្ញត្តិ (មាន)
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបភក្ត មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរភក្ត របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅ
 កើតក្នុងអរូបភក្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរភក្ត
 របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបភក្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរភក្ត មានទេ ។

អន្តរាភិកថា

[៧៦៣] ន អរូប្មបកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្ត-
 រាភិកថំ ។ អាមន្តា ។ អរូប្មបកស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាភិកថំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អរូប្មបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាភិកថំ ។ អា-
 មន្តា ។ ន អរូប្មបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាភិ-
 កថំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៤] ន វត្តព្វំ អត្ថំ អន្តរាភិកថំ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ អន្តរាបរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អន្តរាបរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ អត្ថិ-
 លោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថំ អន្តរាភិកថំ ។ អន្តរា-
 បរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិ-
 កថំ ។ អាមន្តា ។ ឧបហច្ចុបរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ
 អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ ឧបហច្ចុភិកថំ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អន្តរាបរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ អត្ថិតិ
 កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិកថំ ។ អាមន្តា ។ អសម្ព័រ-
 បរិជិញ្ញាយំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ សសម្ព័រាបរិជិញ្ញាយំ
 បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ សសម្ព័រាភិកថំ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អន្តរាវិកថា

[៧៦៣] អន្តរាភត របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព
 មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភត របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអ
 រូបភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភត
 របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ អន្ត
 រាភត របស់បុគ្គលអ្នកចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មិនមែនជាមិនមានទេ
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អន្តរាភត មានទេប្ប ។ អើ ។
 ក្រែង បុគ្គល ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា អន្តរាភត មានទេ ។ អន្តរាភត មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្តថា
 បុគ្គល ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី មានឬ ។ អើ ។ ឧបហច្ចកត មាន ព្រោះ
 ធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភត មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជា
 អសង្ខារបរិនិព្វាយី ។ បេ ។ សសង្ខារភត មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាមគុណកថា

[៧៦៥] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ នន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ នន្តោ នោ
 វត រេ វត្តេ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
 ននុ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ រកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 នន្តរកោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កប្បោ តប្បដិសំយុត្តោ
 រកោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កប្បរកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោមនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិ-
 សោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្តិ តប្បដិសំ-
 យុត្តំ បីតិសោមនស្សំ នោ វត រេ វត្តេ បញ្ចេវ
 កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។

[៧៦៦] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មនុស្សានំ ចក្កំ ន កាមជាត្វតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តេ ។ បេ ។ មនុស្សានំ សោតំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 យានំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ ជីវិតំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 កាយោ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាមជាត្វតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាមគុណកថា

[៧៦៥] កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុប្ត ។ អើ ។ ក្រែង
 ឆន្ទៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ឆន្ទៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ ក្រែងរាគៈ ប្រកប
 ដោយកាមគុណនោះ ឆន្ទរាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្បៈ
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ រាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្ប-
 រាគៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ
 សោមនស្ស ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិសោមនស្ស ប្រកបដោយ
 កាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ ។

[៧៦៦] កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុ របស់
 ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ ច្រមុះ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ កាយ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេឬ ។ អ្នក

កាមតុណ្ណា

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាម-
 ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា
 បញ្ច កាមតុណ្ណា លោកេ មនោធម្មា បវេទិតា
 ឯត្ត ធម្មំ វិវាដេត្វា ឃំ ទុក្ខា បម្មត្តតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ
 មនុស្សានំ មនោ ន កាមជាត្វតិ ។

(៧៦៧) បញ្ចេវ កាមតុណ្ណា កាមជាត្វតិ ។
 អាមន្តា ។ កាមតុណ្ណា ភកេវ ភតិ សត្តាវសោ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការប្បដិលាកោតិ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្តិ កាមតុណ្ណាបកំ
 កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្តិ កាម-
 តុណ្ណាបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 កាមតុណ្ណោ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបន្ថន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ កាមតុណ្ណោ
 អត្តិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ កាមតុណ្ណា បញ្ចកេវការភកេវតិ ។

កាមគុណកថា

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជា

កាមធាតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

កាមគុណ ៥ មានចិត្តជាគម្រប់ ៦ តថាគត សំដែងទុក

ក្នុងលោក បុគ្គល កំចាត់បង់ឆន្ទៈ ក្នុងកាមគុណនេះ រមែង

រួចចាកទុក្ខ ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក

មិនគួរពោលថា ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមធាតុទេ ។

(៧៦៧) កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុឬ ។ អើ ។ កាមគុណ

គឺភព គតិ សត្តារសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ និងការបាន

ចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូល

ទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ

ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប

វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចកែការកតឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុគំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមជាតុ
 ករោ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 ភតិ អត្តការប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ
 ករោ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តការប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្តិ កាមជាតុបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ
 កាមគុណ្យបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្តិ កាមជាតុបកា សត្តាភិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ
 កាមគុណ្យបកា សត្តាភិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កាមជាតុយា សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ បវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ សត្តា ពា-
 យន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ បវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមជាតុយា អត្តិ រូបំ វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ
 អត្តិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមជាតុ បញ្ចកោការភកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឿនឡាយ ទ្រង់
កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធាំណឿនឡាយ កើតឡើង គ្លីនសាវ័ក កើត
ឡើង ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមធាតុ គឺភព គតិ សត្តារាសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ
នឹងការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អើ ។ កាមគុណ គឺភព គតិ សត្តា-
រាសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ នឹងការបានចំពោះនូវអត្តភាព
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុង
កាមធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូល
ទៅកើតក្នុងកាមធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
ក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
កាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា
សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មានក្នុងកាមធាតុឬ ។ អើ ។ រូប
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុ ជាបញ្ចវេការភពឬ ។

កាមតុណ្ណកថា

អាមន្តា ។ កាមតុណ្ណា បញ្ចវេកាវកវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ កាមតុណ្ណាយា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមតុណ្ណោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៦៨] ន វត្តត្វំ បញ្ជេវ កាមតុណ្ណា កាមតុណ្ណ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ន នុ វត្តំ កកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ
 កាមតុណ្ណា ។ កតមេ បញ្ច ។ បក្ខវិញ្ញេយ្យា រុទា
 ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរុទា កាម្មបសំហិតា រជ-
 នីយា សោតវិញ្ញេយ្យា សន្តា ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា
 កត្វា ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរុទា
 កាម្មបសំហិតា រជនីយា ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមតុណ្ណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ បញ្ជេវ កាមតុណ្ណា កាមតុណ្ណតិ ។

កាមគុណកថា

អើ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចវេការកតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំនឿយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 ចាំនឿយ កើតឡើង គូនៃសារីក កើតឡើង ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំនឿយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 ចាំនឿយ កើតឡើង គូនៃសារីក កើតឡើង ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៦៨) បុគ្គលមិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាកាមធាតុទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុចាំន-
 ឿយ កាមគុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ កាមគុណ ៥ យ៉ាង តើដូច
 ម្តេច ។ គឺរូបចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួររីករាយ ១ សំឡេងចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ បេ ។
 ក្លិនចាំនឿយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ។ បេ ។ រសចាំនឿយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វៈចាំនឿយ ដែលគប្បី
 ដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាព
 ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ ១ ម្នាលភិក្ខុចាំនឿយ
 កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាមគុណ ៥ យ៉ាង ជាកាមធាតុ (ដោយពិត) ។
 ចប់ កាមគុណកថា ។

កាមកថា

[៧៦៧] បញ្ចោវាយតនា កោមាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
 អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ បញ្ចោ-
 វាយតនា កោមាតិ ។ នន្ទ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តោ
 រកោ តប្បដិសំយុត្តោ ធន្តរកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តប្បោ តប្បដិសំយុត្តោ រកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តប្បរកោ តប្បដិសំយុត្តោ បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោ-
 មនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ អត្តិ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សំ នោ
 វត វេ វត្តព្វេ បញ្ចោវាយតនា កោមាតិ ។

[៧៧០] ន វត្តព្វំ បញ្ចោវាយតនា កោមាតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតា បញ្ចិមេ ភិក្ខុវេ កាម-
 គុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ បត្តុវិញ្ញេយ្យា រូទា
 ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ដោជ្ជញ្ញា វដ្ឋា កន្តា មនាថា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាមកថា

(៧៦៩) អាយតនៈ ៥ ជាកាមប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងឆន្ទៈ
 ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ឆន្ទៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ នោះ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អាយតនៈ ៥ ជាកាមទេ ។ ក្រែងរាគៈ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ ឆន្ទៈរាគៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 សន្តិប្បៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ រាគៈ ដែលប្រកបដោយ
 អាយតនៈនោះ សន្តិប្បរាគៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ បីតិ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ សោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ
 នោះ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អាយតនៈ ៥ ជា
 កាមទេ ។

(៧៧០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាយតនៈ ៥ ជាកាមទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាមគុណនេះ មាន ៥ ។ កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំង
 ឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ។ រស ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត

កាមរាជ

បិយរូទា កាម្មបសំហិតា រជនីយា សមេ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ច កាមគុណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។

[៧៧០] បញ្ចេវាយតនា កាមាតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ វុត្តំ ភកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។
កតមេ បញ្ច ។ ចក្កវិញ្ញាយ្យ រូទា ។ បេ ។ កាយ-
វិញ្ញាយ្យ ដោដ្ឋញ្ចា សដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា
កាម្មបសំហិតា រជនីយា សមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
កាមគុណា អបិច ភិក្ខុវេ នេតេ កាមា កាមគុណា
នាមេតេ អរិយស្ស វិនយេ វុច្ឆន្តិ

សង្កប្បរាគោ បុរិសស្ស កាមោ
ន តេ កាមា យានិ ចិត្រានិ លោកេ
សង្កប្បរាគោ បុរិសស្ស កាមោ
តិដ្ឋន្តិ ចិត្រានិ តថេវ លោកេ
អថេត្ថ ដីរា វិនយន្តិ ធន្តន្តិ

កាមរាមា

មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាយតនៈ ៥ ជាកាម ។

[៧៧១] អាយតនៈ ៥ ជាកាមបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណនេះ មាន
៥ ។ កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹង
ដោយភ្នែក ។ បេ ។ ផោជញ្ជៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់
ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន
៥ យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កាមទាំងនេះ មិន
ឈ្មោះថាជាកាមគុណប៉ុណ្ណោះទេ កាមទាំងនេះ លោកហៅក្នុងវិន័យ
របស់ព្រះអរិយៈថា

សន្តិប្បវាគៈ ជាកាមរបស់បុរស ចិត្តទាំងឡាយណា ក្នុង
លោក ចិត្តទាំងនោះ មិនមែនជាកាមទេ សន្តិប្បវាគៈ ជា
កាមរបស់បុរស ចិត្តទាំងឡាយ តែងបិតនៅ ក្នុងលោក
ដោយប្រការដូច្នោះឯង កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំង
ឡាយ តែងកំចាត់បង់នូវនេះក្នុងកាមនេះ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេន ហិ ន វត្តព្វំ
បញ្ចោវាយតនា កោមាតិ ។

កមកថា ។

រូបជាតកបិ

[៧៧២] រូបំនោ ធម្មា រូបជាតុតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ ភវេ គតិ សត្តាភសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណា-
ដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អត្តំ រូប្បបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អត្តំ រូប្បបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបេ
សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបេ អត្តំ រូបំ វេទនា សញ្ញា
សង្ខារ វិញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
រូបំ បញ្ចវេការភវេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៣] រូបជាតុ ភវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការ-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ភវេ គតិ ។ បេ ។
អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា អាយតនៈ ៥ ជាកាមទេ ។
ចប់ កាមកថា ។

រូបធាតុកិបិ

(៧៧២) ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុប្តូ ។ អើ ។ រូប គឺភព
គតិ សត្តារាសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ នឹងការបានចំពោះនូវ
អត្តភាពប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅ
កើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួក
សត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូប
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាបញ្ចវេកាករភពប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៣) រូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ នឹងការបានចំពោះនូវ
អត្តភាពប្តូ ។ អើ ។ រូប គឺភព គតិ ។ បេ ។ នឹងការបាន
ចំពោះនូវអត្តភាពប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបធាតុកថា

អត្តំ រូបធាតុបតំ កេម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ រូបបតំ
 កេម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តំ រូបធាតុ-
 បតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ រូបបតា សត្តាតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជ-
 ន្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុយា អត្តិ
 រូបំ វេទនា សញ្ញា សម្ពាវា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូបេ អត្តិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សម្ពាវា វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបធាតុ បញ្ចកោការ-
 កកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ បញ្ចកោការកកោតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបិនោ ធម្មា រូបធាតុ
 កាមធាតុយា អត្តិ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ (១)
 កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។

១ ម. សា ០ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

រូបធាតុកថា

កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វតែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបធាតុឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 ទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបធាតុ ជាបញ្ចវេកាការកតឬ ។ អើ ។
 រូប ជាបញ្ចវេកាការកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុ ចុះរូប មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាមភវេន សមណ្ឌកតោ បុគ្គលោ ធ្វើហិ ភវេហិ
សមណ្ឌកតោ ហោតិ កាមភវេន ច រូបភវេន ធាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៤] អរូបេនោ ធម្មា អរូបធាតុតិ ។ អា-
មណ្ឌ ។ វេទនា ភវេ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ
ហេនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ វេទនូបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ វេទនូបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ
មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
វេទនាយ អត្តិ វេទនា សញ្ញា សម្ពាទ វិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ចតុវេការភវេតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ ភវេ ភតិ ។ បេ ។ អត្តភា-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ វេទនា ភវេ ភតិ ។ បេ ។
អត្តភាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព
និងរូបភព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ រូបធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៤] ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ។ អើ ។ វេ-
ទនា គឺភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ និងការ
បានចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
នាំចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
បដិសន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាចតុរោការភព ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបាន
ចំពោះនូវអត្តភាព ។ អើ ។ វេទនា គឺភព គតិ ។ បេ ។ និង
ការបានចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា

អត្ថំ អរូបធាតុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 វេទន្ធបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 អរូបធាតុបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ វេទន្ធបតា
 សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបធាតុយា
 សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ
 ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូប-
 ធាតុយា អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ វេទនាយ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបធាតុ
 ចតុកោណិកកោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា ចតុកោ-
 ណិកកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបិលោ
 ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ កាមធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សា វ
 កាមធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ កាមកវេន
 សមណ្ឌកតោ បុគ្គលោ ភិវេហិ ភវេហិ សមណ្ឌកតោ
 ហោតិ កាមកវេន ច អរូបកវេន ចាតិ ។

អរូបធាតុកថា

កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូល
ទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ
ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអរូប-
ធាតុដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិ-
សន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងវេទនាដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបធាតុ ជាចតុរោកាភពឬ ។
អើ ។ វេទនា ជាចតុរោកាភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ចុះវេទនា សញ្ញា សង្ខារ
ទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុ
នោះឯង គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមធាតុនោះឯង គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយ
កាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព និងអរូបភពឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ រូបំ ធម្មា រូបធាតុ
 អរូបំ ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ កាមកវេទ សមណ្ឌ-
 គតោ បុគ្គលោ ភិហិ ភវេហិ សមណ្ឌគតោ ហោតិ
 កាមកវេទ ច រូបកវេទ ច អរូបកវេទ ចាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុយា អាយតនកថា

[៧៧៦] អត្ថំ សឡាយតននិកោ អត្តកាវេ រូប-
 ធាតុយាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាណាយតនន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ កន្ទាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ត-
 ោ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ តត្ថ វសាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ
 ដោដ្ឋាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ មានរូប ជាអរូបធាតុ ពួក
 ធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ចុះរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុ
 នោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ៣ គឺកាមភព ១ រូប-
 ភព ១ អរូបភព ១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ចប់ អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុអាយតនកថា

(៧៧៦) អត្តភាព ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ យាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
 គន្លាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ជ្រៀយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រសាយតនៈ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ដេវ័យាយតនៈ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបនាគុយា អាយតនកថា

[៧៧៧] នត្តំ វត្តំ កណ្ណាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។
 នត្តំ វត្តំ ឃានាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 នត្តំ វត្តំ រសាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ នត្តំ វត្តំ
 ជីវ្ហាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្តំ វត្តំ
 ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ នត្តំ វត្តំ កាយាយ-
 តនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៨] អត្តំ វត្តំ ចក្ខាយតនំ អត្តំ រូចា-
 យតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ វត្តំ ឃានាយតនំ
 អត្តំ កណ្ណាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្តំ វត្តំ ចក្ខាយតនំ អត្តំ រូចាយតនន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អត្តំ វត្តំ ជីវ្ហាយតនំ អត្តំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្តំ
 វត្តំ កាយាយតនំ អត្តំ ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៩] អត្តំ វត្តំ សោតាយតនំ អត្តំ សន្តា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្តំ វត្តំ មនាយតនំ អត្តំ ធម្មា-
 យតនន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ វត្តំ ឃានាយតនំ

រូបធាតុអាយតនកថា

[៧៧៧] គន្ថាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ឃានាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វសាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៨] ចក្ខុយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបុយតនៈ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្ថា-
 យតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុ-
 យតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបុយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៩] សោតាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ធាយ-
 តនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មា-
 យតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ កង្កិរូបធាតុនោះ មាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ កម្ពុយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនន្តិ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៨០] អត្ថំ តត្ថំ យានាយតនំ នត្ថំ កម្ពុ-
 យតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ នត្ថំ
 រូចាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ
 យានាយតនំ នត្ថំ កម្ពុយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សុទ្ធាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៨១] អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ នត្ថំ វសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោដ្ឋញ្ញ-
 យតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ
 នត្ថំ រូចាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចុះគន្លាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨០] ឃានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្លាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះបុប្ផា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឃា-
 នាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្លាយតនៈ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ធាយតនៈ មិន
 មានទេឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 ចុះបុប្ផាយតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ មិនមានទេឬ ។

ប្រដាណុយា អយតតកថា

អាមន្តោ ។ អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សម្ពា-
យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មា-
យតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ អត្ថំ រូបាយ-
តនំ តេន ចក្កោនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
មន្តោ ។ អត្ថំ តត្ថំ យានាយតនំ អត្ថំ កម្មាយតនំ
តេន យានេន តំ កម្មំ យាយតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ ចក្ខាយតនំ អត្ថំ រូបាយ-
តនំ តេន ចក្កោនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
មន្តោ ។ អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនំ តាយ
ជីវ្ហាយ តំ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយា-
យតនំ អត្ថំ ដោជ្ជព្វាយតនំ តេន កាយេន តំ
ដោជ្ជព្វំ ជុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ អត្ថំ សម្ពា-
យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
យតនំ តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជានាតីតិ ។ អាមន្តោ ។
អត្ថំ តត្ថំ យានាយតនំ អត្ថំ កម្មាយតនំ តេន
យានេន តំ កម្មំ យាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

រូបធាតុអាយតនកថា

អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ធាយតនៈ មិនមាន
ទេ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៨២) ចក្ខុយតនៈ និងរូបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែកនោះដែរ ។ អើ ។ ឃានាយតនៈ
និងគន្ធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេធំក្លិននោះ ដោយច្រមុះ
នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយតនៈ
និងរូបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែក
នោះដែរ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ និងវសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ចុះគេលឺទូក្រវាសនោះ ដោយមណ្ឌតនោះដែរ ។ បេ ។ កាយា-
យតនៈ និងផោដ្ឋាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវ
ផោដ្ឋព្វនោះ ដោយកាយនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៧៨៣) សោតាយតនៈ និងសទ្ធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ។ បេ ។ មនាយតនៈ និងធម្មាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មាន ចុះគេដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរ ។ អើ ។
ឃានាយតនៈ និងគន្ធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេធំក្លិន
នោះ ដោយច្រមុះនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្តំ តត្ថ មនាយតនំ អត្តំ ចម្មាយតនំ តេន មនេន
តំ ចម្មំ វិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ
អត្តំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្តំ តត្ថ កាយាយតនំ
អត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋព្វំ
ដ្យសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៤] អត្តំ តត្ថ ឃានាយតនំ អត្តំ កន្ធាយ-
តនំ ន ច តេន ឃានេន តំ កន្ធិ ឃាយតីតិ ។
អាមន្តា ។ អត្តំ តត្ថ ចក្ខាយតនំ អត្តំ រូនាយតនំ
ន ច តេន ចក្ខុនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អត្តំ តត្ថ ឃានាយតនំ អត្តំ កន្ធា-
យតនំ ន ច តេន ឃានេន តំ កន្ធិ ឃាយតីតិ ។
អាមន្តា ។ អត្តំ តត្ថ សោតាយតនំ អត្តំ សន្ទា-
យតនំ ។ បេ ។ អត្តំ តត្ថ មនាយតនំ អត្តំ ចម្មា-
យតនំ ន ច តេន មនេន តំ ចម្មំ វិជានាតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៥] អត្តំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ អត្តំ រសាយតនំ
។ បេ ។ អត្តំ តត្ថ កាយាយតនំ អត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
ន ច តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋព្វំ ដ្យសតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មនាយតនៈ និវេទន្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេដឹងច្បាស់
នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អើ ។ ជីវ្ហយតនៈ និវេសាយ-
តន ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ។ បេ ។ កាយាយតនៈ និវេដោដ្ឋាយតនៈ
ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវនូវដោដ្ឋានៈនោះ ដោយកាយនោះ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ឃានាយតនៈ និវេគន្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
មានមែន តែគេមិនជុំភ្នំនោះ ដោយប្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
យតនៈ និវេប្បាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
នូវរូបនោះ ដោយភ្នែកនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ឃានាយតនៈ និវេគន្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនជុំ
ភ្នំនោះ ដោយប្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ និវេសត្ថាយ-
តនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនៈ និវេទន្តាយ-
តនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយ
ចិត្តនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] ជីវ្ហយតនៈ និវេសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
មែន ។ បេ ។ កាយាយតនៈ និវេដោដ្ឋាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
មែន តែគេមិនពាល់ត្រូវនូវដោដ្ឋានៈនោះ ដោយកាយនោះទេឬ ។ អើ ។

ប្រណត្តយា អាយតន៍

អត្តំ ភត្តំ ចក្ខុយានំ អត្តំ រូបាយានំ ន ច តេជ
 ចក្ខុនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រូ ។ បេ ។
 អត្តំ ភត្តំ កាយាយានំ អត្តំ ដោដ្ឋញ្ចាយានំ ន ច
 តេជ កាយេន តំ ដោដ្ឋញ្ចំ ប្បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្តំ ភត្តំ សោតាយានំ អត្តំ សឡាយានំ ។ ប ។
 អត្តំ ភត្តំ មនាយានំ អត្តំ ធម្មាយានំ ន ច តេជ
 មនេន តំ ធម្មំ វិជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រូ ។ បេ ។

[៧៨៦] អត្តំ ភត្តំ យានាយានំ អត្តំ កន្ទា-
 យានំ តេជ យានេន តំ កន្ទំ យាយតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្តំ ភត្តំ ម្ភលកន្ទោ សារកន្ទោ តចកន្ទោ
 បត្តកន្ទោ បុប្ផកន្ទោ ដលកន្ទោ អាមកន្ទោ វិសកន្ទោ
 សុកន្ទោ ទុកន្ទោ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រូ ។ បេ ។

[៧៨៧] អត្តំ ភត្តំ ដឹង្ហយានំ អត្តំ រសាយានំ
 តាយ ដឹង្ហយ តំ រសំ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្តំ ភត្តំ ម្ភលរសោ ខន្ទរសោ តចរសោ បត្តរសោ
 បុប្ផរសោ ដលរសោ អម្ពិលំ មជ្ឈំ តិត្តិកំ កដ្ឋកំ
 លោណិយំ ខារិយំ លម្ពិលំ កសារោ សាធិ អសា-
 ទ្ធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រូ ។ បេ ។

រូបធាតុអាយតនកថា

ចក្ខុយាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
 នូវរូបនោះ ដោយភ័ក្ត្រនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិន
 ពាល់ត្រូវនូវផ្លាស់ព្យុះនោះ ដោយកាយនោះទេ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ
 និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនៈ
 និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនដឹងច្បាស់នូវធម៌
 នោះ ដោយចិត្តនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៦] ឃានាយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចុះគេធំក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះដែរឬ ។ អើ ។ ក្លិនឫស
 ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនស្រស់ ក្លិនជាពិស
 ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៧] ដំរុយតនៈ និវរុបាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 ចុះគេលឺទឹកក្បូរសនោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរឬ ។ អើ ។ រសឫស
 រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ជួរ ផ្អែម ល្ងីង
 ហឹរ ក្រៃ ខារ ជួរអែម ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៨៨] អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋ-
 ញាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋតំ ដុសតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ កក្កុលំ មុទុកំ សឡា^(១) ជុសុំ
 សុខសម្មស្សំ ទុក្ខសម្មស្សំ កុកំ លហុកន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៨៩] ន វត្ថុតំ សឡាយតនិកោ អត្ថកាវេ
 រូបជាតុយាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ តត្ថ យាន-
 និមិត្តំ ជិហ្គនិមិត្តំ កាយនិមិត្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អត្ថំ តត្ថ យាននិមិត្តំ ជិហ្គនិមិត្តំ កាយនិមិត្តំ តេន
 វត រេ វត្ថុព្វេ សឡាយតនិកោ អត្ថកាវេ រូបជាតុ-
 យាតិ ។

រូបជាតុយា អាយតនកថា ។

អរូបេ រូបកថា

[៧៩០] អត្ថំ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។ រូប-
 កាវេ រូបគតិ រូបសត្តាវាសោ រូបសំសារោ រូបយោ-
 និ រូបត្ថកាវច្ឆដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. សឡាតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៨៨] កាយាយតនៈ នឹងដោដ្ឋាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចុះគេពាល'ត្រូវនូវដោដ្ឋព្វៈនោះ ដោយកាយនោះដែរឬ ។ អើ ។
 រឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រោត សម្ផស្សជាសុខ សម្ផស្សជាទុក្ខ ធ្ងន់
 ស្រាល ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងយាននិមិត្ត ជំរុំនិមិត្ត
 កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ យាន-
 និមិត្ត ជំរុំនិមិត្ត កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 យតនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន ។

ចប់ រូបធាតុអាយតនកថា ។

អរូបរូបកថា

[៧៩០] រូប ក្នុងពួកអរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ ភពនៃរូប
 គតិនៃរូប សត្តានៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប នឹងការបាទ
 ចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប(មាន)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយ រូបកថា

នន្ទ អរូបកថោ អរូបគតិ អរូបសត្តារាសោ អរូបសំ-
សារោ អរូបយោនិ អរូបត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចិ អរូបកថោ ។ បេ ។ អរូបត្តការវប្បដិ-
លាកោ ធោ វត រេ វត្តព្វេ អត្តិ រូបំ អរូបេស្វតិ ។

[៧៧០] អត្តិ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។
បញ្ចកថោការកថោ គតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ
វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ នន្ទ ចតុកថោការកថោ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិ-
លាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចតុកថោការកថោ គតិ
។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោ ធោ វត រេ វត្តព្វេ អត្តិ
រូបំ អរូបេស្វតិ ។

[៧៧២] អត្តិ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច រូបកថោ
រូបគតិ រូបសត្តារាសោ រូបសំសារោ រូបយោនិ រូបត្តកា-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តិ រូបំ អរូបេស្វ សោ
ច រូបកថោ រូបគតិ ។ បេ ។ រូបត្តការវប្បដិលាកោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច
បញ្ចកថោការកថោ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។

អរូបរូបកថា

ក្រែងភពនៃអរូប គតិនៃអរូប សត្តាវសៈនៃអរូប សំសារនៃអរូប កំណើតនៃអរូប និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប(មាន)ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ភពនៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប (មាន) ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប មានទេ ។

(៧៧១) រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ បញ្ចេញការភព គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ៏តិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចតុរោកាភព ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុរោកាភព គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងអរូប មានទេ ។

(៧៧២) រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះរូបភពនោះ គតិនៃរូប សត្តាវសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប (មាន)ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះរូបភពនោះ គតិនៃរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះបញ្ចេញការភពនោះ គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៣] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច អរូបកវេ
អរូបគតិ អរូបសត្តាវសោ អរូបសំសារោ អរូបយោនិ
អរូបត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូប-
ធាតុយា សោ ច អរូបកវេ អរូបគតិ ។ បេ ។ អរូប-
ត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៤] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបធាតុយា សោ ច ចតុវេការ-
កវេ គតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមត្តា ។
នន្ទ រូចានំ និស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ ភកវតាតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហញ្ញំ រូចានំ និស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ ភក-
វតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះបញ្ចវេកាការកតនោះ គតិ ។ បេ ។
និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៧៧៣) រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះអរូបកតនោះ គតិនៃអរូប
សត្តាវសៈនៃអរូប សំសារនៃអរូប កំណើតនៃអរូប និងការបានចំពោះ
នូវអត្តភាពនៃអរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងអរូបធាតុ មាន ចុះ
អរូបកតនោះ គតិនៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពនៃអរូប
(មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៤) រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះចតុវេកាការកតនោះ គតិ
។ បេ ។ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុង
អរូបធាតុ មាន ចុះចតុវេកាការកតនោះ គតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះ
នូវអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៥) រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងការរលាស់
ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរូបឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ការរលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ជាអរូប ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប
មានទេ ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

[៧៧៦] រូបាណំ និស្សរណំ អរូបំ វុត្តំ ភកវតា
 អត្តំ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាណំ និស្សរណំ
 នេក្ខម្ពំ វុត្តំ ភកវតា អត្តំ នេក្ខម្ពេស្តុ កាមា អត្តំ
 អនាសវេស្តុ អាសវា អត្តំ អបរិយាបន្នេស្តុ បរិយា-
 បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។

អរូបេ រូបកថា ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

[៧៧៧] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្តំ
 តស្ស អាវជ្ជនា អាភោតោ សមន្តាហារោ មនសិ-
 ការោ ចេតនា បត្តនា បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វុត្តេ
 ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
 អាភោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ ចេតនា
 បត្តនា បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនារម្មណំ
 នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ នោ វុត វេ
 វុត្តេ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
 កុសលន្តិ ។

រូបកម្មន្តិកថា

(៧៧៦) ការរលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអរូប ចុះរូប ក្នុងពួកអរូប មានប្តូរ ។ អើ ។ ការរលាស់
 ចេញនូវពួកកាម ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជានេកម្មៈ ចុះពួកកាម
 ក្នុងពួកនេកម្មៈ មាន ពួកអាសវៈ ក្នុងពួកអនាសវៈ មាន ពួកបរិយាបន្នៈ
 ក្នុងពួកអបរិយាបន្នៈ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរូបរូបកថា ។

រូបកម្មន្តិកថា

(៧៧៧) រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលប្តូរ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការ
 សង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក
 ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិន
 មានទេប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៧៨] កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតោ ជស្ស្ហា
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ជ្ជិតំ កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា សន្តា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៧៩] កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជោ
 ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មជ្ជិតោ ជស្ស្ហា កុសលោ អនាម្មណោ
 នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ កុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៧៨] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានប្តូរ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានប្តូរ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៩] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្តូរ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍

រូបំ កម្មត្ថិកថា

តស្ស អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 បេតនា សទ្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា អនាវច្ឆណា ធន្តិ តាយ អាវុជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ កិញ្ចំ
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុស-
 លន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០១] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបាយតនំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សទ្ធាយតនំ ។ បេ ។ កណ្ឌយតនំ
 វសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញយតនំ ។ បេ ។ បឋវីជាតុ អា-
 ចោជាតុ តេជោជាតុ ។ បេ ។ វាយោជាតុ កុស-
 លាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មន្តិកថា

ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិន
 មានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០០] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលប្ត ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត រូប
 ទាំងអស់នោះ ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ប្ត ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 វសាយតនៈ ដោដញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្តាធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញាណ

(៨០២) កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាច្រាធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អព្យាកតតិ ។ អា-
 មន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨០៣) កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ អាច្រាធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
 អនាម្បណា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨០២] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ឈព្វាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ការតាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៣] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាណ៍ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាណ៍ ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាណ៍ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ឈព្វាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាណ៍ ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មវិធី

(៧០៤) កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបា-
 យតនំ អនាវច្ចុណំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនា-
 វច្ចុណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
 កម្មាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ឈញាយតនំ ។ បេ ។ បឋ-
 វីធាតុ អាទោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
 អនាវច្ចុណំ អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាវច្ចុណំ អព្យា-
 កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧០៥) កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ ដស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបាយតនំ ដស្សវិប្ប-
 យុត្តំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ កាយកម្មំ រូបំ ដស្ស-
 វិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សម្មជ្ជិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កម្មាយតនំ រសា-
 យតនំ ដោជ្ឈញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាទោធាតុ

រូបកម្មន្តិកថា

[៨០៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយ-
 តនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ
 ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជា
 អព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៥] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធា-
 យតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០៦] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូចាយតនំ
ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន
ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។ កន្ទាយតនំ
រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោ-
ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យា-
កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនាវច្ឆណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។
អាមន្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូចាយតនំ
អនាវច្ឆណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនាវច្ឆណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

គេដេរោគតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៦) រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
រសាយតនៈ ដេរោគតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ គេ-
ដេរោគតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៧) រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
អារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំង
ឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសល
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។

រូបំ កម្មត្តិកថា

អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សន្តិ-
យតនំ ។ បេ ។ កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វា-
យតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
។ បេ ។ វាយោធាតុ អនាវច្ឆណា ដស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៨] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អនាវច្ឆណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អនាវច្ឆណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ
សន្តិយតនំ ។ បេ ។ កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
ព្វាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
។ បេ ។ វាយោធាតុ អនាវច្ឆណា ដស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាវច្ឆណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨០៩] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិបិកម្មំ រូបំ

រូបកម្មន្តិកថា

អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេដោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៨] រូបាយតនៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមាន ការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេដោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៩] រូប ជាវចកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត

អភិធម្មប្រដិកោ ៣០៧

កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 នន្ទ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-
 ដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ កុស-
 លេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា សន្តា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដ្ឋិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាវចក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលទេ ។

[៨១០] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាវចក្ខុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

(៨០១) កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលំ អនាវច្ឆណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ជ្ជិតោ ផស្សោ កុសលោ អនាវច្ឆណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 កុសលំ អនាវច្ឆណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សម្ម-
 ជ្ជិតោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ធម្មតោ សន្ធា វិរិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អនាវច្ឆណា
 នត្ថំ តាយ អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨០២) កុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ យំ កំញំ កុសលេន
 ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ យថា កាយកម្មំ តថា វចីកម្មន្តិ ។

រូបកម្មន្តិកថា

[៨១១] រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
 ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ប ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ
 ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមាន
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិន
 មានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១២] រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត រូបតាំងអស់
 នោះ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ-
 កម្ម យ៉ាងណា វច្ឆកម្ម ក៏យ៉ាងនោះ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិគ្គ

[៨០៣] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ
 អត្ថំ វិស្សំ អាវជ្ជនា អាភោតោ សមណ្ឌហារោ មន-
 សិការោ ចេតនា បត្តនា បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ
 ។ បេ ។ ននុ អនាវម្មណំ នត្ថំ វិស្សំ អាវជ្ជនា អា-
 ភោតោ សមណ្ឌហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាវម្មណំ នត្ថំ
 វិស្សំ អាវជ្ជនា អាភោតោ សមណ្ឌហារោ មនសិការោ
 ចេតនា បត្តនា បណីដិ នោ វត វេ វត្តេ អកុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។

[៨០៤] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ
 អកុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ វិស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ
 វិស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា រាតោ នោសេក
 ញ

អភិធម្មបិដក ពថាវត្ថុ

[៨១៣] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសលប្ត ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម
 ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមាន
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១៤] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 ផស្សៈនោះ មានប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ពតៈ ទោសៈ

រូប កម្មវត្ថុរាង

ហោហោ ហោហោ ធិដ្ឋិ វិចិត្រក្ខត្វា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិ-
 វិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អត្តសលំ សារម្មណំ អត្តិ
 តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្តសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អ-
 ត្តសលំ សារម្មណំ អត្តិ តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨០៥] អត្តសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អត្តសលំ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជណ
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តសលេន ចិត្តេន
 សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ អត្តសលោ អនារម្មណោ នត្តិ
 តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហោវំ វត្តត្វេ
 ។ បេ ។ អត្តសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
 អត្តសលំ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វាតោ ខោសោ មោ-
 ហោ ហោ ធិដ្ឋិ វិចិត្រក្ខត្វា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិវិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ អត្តសលំ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជណ
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

ប្រកម្មន្តិកថា

មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិច្ចិក្ខា ចិនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយ
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ
 មានប្ត ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៥] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំ-
 ពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយ
 អកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត
 ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា រាគៈ ពោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិច្ចិក្ខា ចិនៈ ឧទ្ធច្ចៈ
 អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 អនោត្តប្បៈនោះ មិនមានទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨០៦] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ កា-
យកម្មំ រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យំ កិញ្ចិ
អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុ-
សលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ នត្តិ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ នន្ទ អនារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនារម្មណំ
នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ ទោ វត វេ
វត្តព្វេ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ
អកុសលន្តិ ។

[៨០៨] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ
អកុសលោ សារម្មណោ អត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន ស-
ម្មដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្តិ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា វេទនា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨១៦] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូបទាំងអស់នោះ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៧] រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១៨] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា

រូប កម្មវិធី

។ បេ ។ សុញ្ញា ចេតនា វាតោ មោសោ មោហោ
 មាណោ ទិដ្ឋិ វិចិត្រា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ ភស្មំ អាវជ្ជណ
 ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 អត្ថំ ភស្មំ អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេរំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ
 រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថំ ភស្មំ អាវជ្ជណ ។
 ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សម្មដ្ឋិតោ ផស្សោ អកុសលោ អនារម្មណោ នត្ថំ
 ភស្មំ អាវជ្ជណ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេរំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វិចិត្ត-
 ម្ហំ រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថំ ភស្មំ អាវជ្ជ-
 ណា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សុញ្ញា ចេតនា
 វាតោ មោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ វិចិត្រា
 ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អកុសលំ

រូបកម្មន្តិកថា

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិក្ខា
 បីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើងដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មានប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវចិក្ខម្ម
 តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៧] រូប ជាវចិក្ខម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប ជាវចិក្ខម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេប្ត ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា វគៈ
 ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិក្ខា បីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២០] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ យំ កិញ្ចំ អកុស-
លេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២១] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សម្មដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សម្មដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្តាយតនំ រសាយ-
តនំ ដោជ្ឈញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ អស្មចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។

អភិធម្មបិដក រាជាវគ្គ

មិនមានអារម្មណ៍ ការតិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈ
នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២០] រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
សលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូប
ទាំងអស់នោះ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២១] រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវច្ឆិកម្ម
តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ
។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ បឋវីធាតុ អា-
ប្រាធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត (សុក្កៈ) ទឹកភ្នែក
ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២២] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត
ប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវច្ឆិកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។

រូបំ កម្មតិកមិ

ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ
 សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញា-
 យតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
 អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២៣] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចី-
 កម្មំ រូបំ អនារម្មណំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូចាយតនំ អនារម្ម-
 ណំ អកុសលន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនា-
 រម្មណំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ
 រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោ-
 ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ
 លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនារម្មណោ អកុស-
 លោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មនិក្ខេប

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្លាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប៊ុយធាតុ តេជោ-
 ធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច្ឆកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨២៣] រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវច្ឆកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្លាយ-
 តនៈ រសាយតនៈ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាប៊ុយធាតុ
 តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជា
 អកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨២៤] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ បឋវីធាតុ
 អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុលោ-
 ហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ អព្យាកតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២៥] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុ-
 សលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ រូបាយតនំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ
 អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ ធិស្សវិប្បយុត្តំ អកុស-
 លន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ
 សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ព្វាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

[៨២៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ
 ដោជ្ឈាយតនៈ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់
 មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសល
 ចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំង
 ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៥] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោជ្ឈាយតនៈ បបរីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។

រូប កម្មវិធី

វាយោធាតុ អសុចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
ធម្មវិប្បយុត្តោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២៦] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបា-
យតនំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អនាម្ម-
ណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ សន្ទាយតនំ
។ បេ ។ កណ្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ
បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្មណោ ធម្មវិ-
ប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុស-
លេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វិចីកម្មំ រូបំ អនាម្មណំ ធម្មវិ-
ប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨២៧] អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វិចីកម្មំ
រូបំ អនាម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ អា-
មត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបាយតនំ អនា-
ម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ

រូបកម្មនៃកថា

វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៦] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយ
អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយ-
តនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញាយតនៈ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យា-
ក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៧] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ រូបា-
យតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវិញ្ញ

។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាវច្ចណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។
 កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
 អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាវច្ចណោ ដស្ស-
 វិប្បយុត្តោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨២៨) អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ រូបា-
 យតនំ អនាវច្ចណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ អនាវច្ចណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ
 សន្តាយតនំ ។ បេ ។ កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ព្វាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនា-
 វច្ចណោ ដស្សវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សម្មជ្ជិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនាវច្ចណំ
 ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

។ បេ ។ រូប ជាវច័កម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។
 គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាបោ-
 ធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។
 ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាក
 ផស្សៈ ជាអកុសលប្ត ។ អ្នកមិ គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨២៨) រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច័កម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជា
 អព្យាក្រឹតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធាយតនៈ
 ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ បឋវីធាតុ អា-
 បោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាវច័កម្ម តាំងឡើង
 ដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មនិរុត្តិ

[៨២៧] ន វត្ថុត្រូវ រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទ កាយកម្មំ វេទិកម្មំ កុសលម្បី អកុ-
សលម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កាយកម្មំ វេទិកម្មំ
កុសលម្បី អកុសលម្បី តេន វត វេ វត្តព្វេ រូបំ
កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។

[៨៣០] រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ កុសលម្បី អកុស-
លម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ យាណ-
យតនំ ជីវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ រូបាយតនំ សន្តា-
យតនំ កន្ធាយតនំ វសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បឋវី-
ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អស្សុចិ
អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ កុសលោមិ អកុ-
សលោមិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ រូបន្តិ ។
អាមន្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មនិកាយ

[៤២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាកុសលក៏មាន ជា
អកុសលក៏មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្ម វចីកម្ម ជាកុសលក៏
មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម វចីកម្ម ជា
កុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

[៤៣០] រូប ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។
ចក្ខុយានៈ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន
ឬ ។ អើ ។ សោតាយានៈ ។ បេ ។ ឃានាយានៈ ដីវាយានៈ
កាយាយានៈ រូបាយានៈ សទ្ធាយានៈ គន្ធាយានៈ វសាយានៈ
ផោដ្ឋញ្ញាយានៈ បឋវីធាតុ អាប្រាធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ
របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស ជាកុសលក៏មាន
ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣១] កាយ ជារូប កាយកម្ម ជារូបឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
ជារូប មនោកម្ម ជារូបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៣២] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៣៤] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ចក្កាយតនំ រូបន្តំ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ
រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។
កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ រូប-
ន្តំ ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។
កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។
យានាយតនំ រូបន្តំ ។ យានវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្តត្វេ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ជីហ្គាយតនំ រូបន្តំ ។ ជីហ្គវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៣២] ចិត្ត ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយ ជារូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។ ចិត្ត
ជារូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៤] ចិត្ត ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយ ជារូបប្ប ។ កាយកម្ម ជារូបប្ប ។ អើ ។
ចក្ខុយតនៈ ជារូបប្ប ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជារូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបប្ប ។ កាយកម្ម ជារូបប្ប ។ អើ ។
សោតាយតនៈ ជារូបប្ប ។ សោតវិញ្ញាណ ជារូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបប្ប ។ កាយកម្ម ជារូបប្ប ។
អើ ។ ឃានាយតនៈ ជារូបប្ប ។ ឃានវិញ្ញាណ ជារូបប្ប ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបប្ប ។ កាយកម្ម ជារូប
ប្ប ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ ជារូបប្ប ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ជារូបប្ប ។

រូបំ កម្មន្តិកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តិ ។ កាយ-
កម្មំ រូបន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាយាយតនំ រូបន្តិ ។
កាយវិញ្ញាណំ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
ភក្កវតា ចេតនាហំ ភិក្ខុវេ កម្មំ វនាមិ ចេតយិត្តា
កម្មំ ករោតិ កាយេន វាចាយ មនសាតិ អត្រេវ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ រូបំ
កម្មន្តិ ។

[៨៣៧] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
ភក្កវតា កាយេ វា អាណន្ត ភតិ កាយសញ្ចេតនា-
ហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ វាចាយ វា អាណន្ត
ភតិ វចីសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ
មនេ វា អាណន្ត ភតិ មនោសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជ-
តិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខនិ អត្រេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តិ ។

រូបកម្មនិរុត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបប្ត ។ កាយកម្ម
ជារូបប្ត ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជារូបប្ត ។ កាយវិញ្ញាណ ជារូប
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូប ជាកម្មប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលថា ចេតនា ជាកម្ម
បុគ្គល គិតហើយ ទើបធ្វើនូវកម្ម ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយ
ចិត្ត ពាក្យដូច្នោះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៧] រូប ជាកម្មប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ កាលបើកាយ មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
ក៏កើតឡើង ដោយហេតុកាយសញ្ចេតនា ម្នាលអានន្ទ កាលបើវាចា
មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏កើតឡើង ដោយហេតុវាចាសញ្ចេតនា ម្នាល
អានន្ទ កាលបើចិត្ត មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏កើតឡើង ដោយ
ហេតុមនោសញ្ចេតនា ពាក្យដូច្នោះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញ

[៨៣៨] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ
 កក្កវតា តិវិទា ភិក្ខុវេ កាយសញ្ញេតនា អកុសលំ
 កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ ចតុត្វិទា ភិក្ខុវេ
 វជីសញ្ញេតនា អកុសលំ វជីកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចា-
 កំ តិវិទា ភិក្ខុវេ មនោសញ្ញេតនា អកុសលំ មនោ-
 កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ តិវិទា ភិក្ខុវេ កាយ-
 សញ្ញេតនា កុសលំ កាយកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិ-
 ចារកំ ចតុត្វិទា ភិក្ខុវេ វជីសញ្ញេតនា កុសលំ វជី-
 កម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកំ តិវិទា ភិក្ខុវេ មនោ-
 សញ្ញេតនា កុសលំ មនោកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 កន្តិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្តំ រូបំ កម្មន្តិ ។

[៨៣៩] រូបំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ
 កក្កវតា សតាយំ អាណន្ទ សមិទ្ធិ មោយបុរិសោ ចាត-
 លីបុត្តស្ស បរិញ្ញាជកស្ស ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករេយ្យ
 សញ្ញេតនិយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា កាយេន
 វាចាយ មនសា សុខវេទនិយំ សុខំ សោ វេទយតិ

អភិធម្មបិដក រាជាវិញ្ញ

[៨៣៨] រូប ជាកម្មបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយសញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសល-
 កាយកម្ម មានទុក្ខជាកម្រៃ មានទុក្ខជាវិបាក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វចី-
 សញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវចីកម្ម មានទុក្ខជាកម្រៃ មានទុក្ខជា
 វិបាក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាអកុសលម-
 នោកម្ម មានទុក្ខជាកម្រៃ មានទុក្ខជាវិបាក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយ-
 សញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាកុសលកាយកម្ម មានសុខជាកម្រៃ មានសុខ
 ជាវិបាក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វចីសញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាកុសលវចី-
 កម្ម មានសុខជាកម្រៃ មានសុខជាវិបាក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោ-
 សញ្ចេតនា ៣ ប្រការ ជាកុសលមនោកម្ម មានសុខជាកម្រៃ មានសុខ
 ជាវិបាក ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៩] រូប ជាកម្មបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ត បើសមិទ្ធិមោឃបុរស (មោឃបុរស
 ឈ្មោះ សមិទ្ធិ) នេះ ត្រូវបាតលិបុត្តបរិញ្ញាជក ស្គរយ៉ាងនេះ
 ហើយ គប្បីព្យាករ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសាបាតលិបុត្ត បុត្តល
 ណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជា
 កម្មគួរដល់ការទទួលសេចក្តីសុខ បុត្តលនោះ រមែងទទួលសេចក្តីសុខ

ជីវិតស្រ្តីយកថា

សញ្ញាតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា
 កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្ខវេទនីយំ ទុក្ខំ សោ
 វេទយតិ សញ្ញាតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ
 កត្វា កាយេន វាចាយ មនសា អទុក្ខមសុខវេទ-
 នីយំ អទុក្ខមសុខំ សោ វេទយតិ ឯវំ ព្យាករ-
 មាណោ ទោ អាណន្ត សមិទ្ធិ មោយបុរិសោ ចាតលី-
 បុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស សម្មា ព្យាករមាណោ ព្យា-
 ករេយ្យតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហិ ន វត្តំ រូបំ កម្មន្តិ ។

រូបំ កម្មន្តិ ។

ជីវិតស្រ្តីយកថា

[៨៤០] នត្តិ រូបជីវិតស្រ្តីយន្តិ ។ អាមត្តា ។ នត្តិ
 រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យបនា យាបនា វិយនា
 វត្តនា ចាលនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តិ
 រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យបនា យាបនា វិយនា
 វត្តនា ចាលនាតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អត្តិ រូបំនំ
 ធម្មានំ អាយុ វិតិ យបនា យាបនា វិយនា វត្តនា
 ចាលនា លោ វត វេ វត្តព្វេ នត្តិ រូបជីវិតស្រ្តីយន្តិ ។

ជីវិតឆ្លៀយកថា

ម្នាលអាវុសោបាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយ
 កាយ វាចា ចិត្ត ជាកម្មត្រូវដល់ការទទួលសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះ វេមន៍
 ទទួលសេចក្តីទុក្ខ ម្នាលអាវុសោបាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកប
 ដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជាកម្មត្រូវដល់ការទទួលអទុក្ខមសុខ
 បុគ្គលនោះ វេមន៍ទទួលអទុក្ខមសុខ ម្នាលអានន្ទ សមិទ្ធិមោឃបុរស កាល
 ដោះស្រាយយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាដោះស្រាយដោយប្រវែង គប្បីដោះ
 ស្រាយ ចំពោះបាតលីបុត្តបរិព្វាជក ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។
 ចប់ រូបកម្មន្តិកថា ។

ជីវិតឆ្លៀយកថា

(៨៤០) រូបជីវិតឆ្លៀយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
 ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អាយុ ការតាំងទៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ការរំភិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប មានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក នូវពួកធម៌មានរូប
 មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតឆ្លៀយ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៤០] អត្ថំ អរូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យប-
 នា យាបនា វិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ អរូបជី-
 វិតិទ្រ្គិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ
 វិតិ យបនា យាបនា វិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ
 រូបជីវិតិទ្រ្គិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤២] អត្ថំ រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ វិតិ យប-
 នា យាបនា វិយនា វត្តនា ចាលនា នត្ថំ រូបជីវិ-
 តិទ្រ្គិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អរូបំនំ ធម្មានំ អាយុ
 វិតិ យបនា យាបនា វិយនា វត្តនា ចាលនា នត្ថំ
 អរូបជីវិតិទ្រ្គិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អរូបំនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិតិទ្រ្គិយន្តំ ។
 អាមន្តា ។ រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតិទ្រ្គិយន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៤] រូបំនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តព្វំ រូបជីវិ-
 តិទ្រ្គិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អរូបំនំ ធម្មានំ អាយុ ន
 វត្តព្វំ អរូបជីវិតិទ្រ្គិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៤១] អាយុ, ការតាំងនៅ, ការរស់នៅ, ការញ៉ាំងអត្តភាព
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ, ការរំកិលទៅ, ការប្រព្រឹត្តទៅ, ការរក្សាទុក, នូវពួកធម៌មិន
មានរូប មាន ចុះរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ មានឬ ។ អើ ។ អាយុ, ការតាំងនៅ
ការរស់នៅ, ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ, ការរំកិលទៅ, ការប្រព្រឹត្តទៅ
ការរក្សាទុក, នូវពួកធម៌មានរូប មាន ចុះរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ មានឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤២] អាយុ, ការតាំងនៅ, ការរស់នៅ, ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ, ការរំកិលទៅ, ការប្រព្រឹត្តទៅ, ការរក្សាទុក, នូវពួកធម៌មាន
រូប មាន ចុះរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អាយុ, ការតាំង
នៅ, ការរស់នៅ, ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ, ការរំកិលទៅ, ការ
ប្រព្រឹត្តទៅ, ការរក្សាទុក, នូវពួកធម៌មិនមានរូប មាន ចុះអរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អាយុ, នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ឬ ។
អើ ។ អាយុ, នៃពួកធម៌មានរូប ជារូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៤] អាយុ, នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា ជារូបដ៏វិ-
តិទ្រុឃ៍ទេឬ ។ អើ ។ អាយុ, នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា
ជាអរូបដ៏វិតិទ្រុឃ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ដំរីត្រៀមកថា

[៨៤៥] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបដំរីត្រៀមន្តិ ។
អាមន្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបដំរីត្រៀមន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តព្វំ រូបដំរី-
ត្រៀមន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តព្វំ
អរូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៧] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ អ-
រូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ
ធម្មានំ អាយុ រូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៨] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន
វត្តព្វំ រូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបី-
នក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តព្វំ អរូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៩] នត្តិ រូបដំរីត្រៀមន្តិ ។ អាមន្តា ។
និរោធំ សមាបន្តស្ស នត្តិ ដំរីត្រៀមន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

ជីវិតគ្រូយកថា

[៨៤៥] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប ជាអរូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អើ ។

អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជារូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជារូប-
ជីវិតគ្រូយកថា ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា
ជាអរូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៧] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប ជា
អរូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមាន
រូប ជារូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៨] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប មិន
គួរនិយាយថា ជារូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប
និងពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតគ្រូយកថា ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៩] រូបជីវិតគ្រូយកថា មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិតគ្រូយកថា របស់
បុគ្គលចូលកាន់និរោធមិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៨៥០) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ជីវិត្រ្ន្និ-
យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
ជីវិត្រ្ន្និយំ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ នត្ថំ រូបជីវិត្រ្ន្និយន្តិ ។

(៨៥១) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ជីវិត្រ្ន្និ-
យន្តិ ។ អាមត្តា ។ កតមក្ខន្ធជ្របិយាបន្នន្តិ ។ សង្ខា-
រក្ខន្ធជ្របិយាបន្នន្តិ ។ និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ សង្ខា-
រក្ខន្ធជ្រោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធំ សមា-
បន្នស្ស អត្ថំ សង្ខារក្ខន្ធជ្រោតិ ។ អាមត្តា ។ និរោធំ
សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេទនាឧដ្ឋោ ។ បេ ។ សញ្ញាឧដ្ឋោ
។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធជ្រោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨៥២) និរោធំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វេទនាឧដ្ឋោ
។ បេ ។ សញ្ញាឧដ្ឋោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធជ្រោតិ ។ អា-
មត្តា ។ ន និរោធសមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨៥៣) នត្ថំ រូបជីវិត្រ្ន្និយន្តិ ។ អាមត្តា ។
អសញ្ញាសត្តានំ នត្ថំ ជីវិត្រ្ន្និយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិត្រ្ន្និយន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ ហព្វំ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិត្រ្ន្និយំ ឆោ
វត វេ វត្តព្វេ នត្ថំ រូបជីវិត្រ្ន្និយន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៥០] ជីវិតិទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានប្ត ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតិទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មាន
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតិទ្រុយ មិនមានទេ ។

[៨៥១] ជីវិតិទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានប្ត ។
អើ ។ ជីវិតិទ្រុយ រាប់បញ្ចូលកងខន្ធជ្រមេច ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ហា-
រក្ខន្ធ ។ សង្ហារក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ហារក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មានប្ត ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។
វិញ្ញាណខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណខន្ធ
របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] រូបជីវិតិទ្រុយ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិតិទ្រុយ
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជីវិតិទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ជីវិតិទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា រូបជីវិតិទ្រុយ មិនមានទេ ។

ដីវិត្តិយកថា

[៨៥៤] អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ដីវិត្តិយន្តិ ។
អាមត្តា ។ កតមក្ខន្ធហិយាបន្តិ ។ សង្ខារក្ខន្ធហិ-
យាបន្តិ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ សង្ខារក្ខន្ធភ្នេតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ សង្ខា-
រក្ខន្ធភ្នេតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ វេទនា-
ខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធភ្នេតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ វេទនា-
ខន្ធា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធភ្នេ-
តិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ចកោការកកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨៥៥] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សម្មដ្ឋិតំ ដីវិ-
ត្តិយំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ កិដ្ឋមារេ ឯកទេសំ
កិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
សម្មដ្ឋិតោ ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ កិដ្ឋមារេ
ឯកទេសោ កិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

ដីវិត្ត្រ័យកថា

(៨៥៤) ដីវិត្ត្រ័យ របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួ ៗ អើ ៗ

ដីវិត្ត្រ័យ របស់ពាលកងខនដ៏ចម្រើន ៗ របស់ពាលកងសង្ហារក្ខន ៗ

សង្ហារក្ខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

ៗ បេ ៗ សង្ហារក្ខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួ ៗ អើ ៗ វេទនា

ខន ៗ បេ ៗ សញ្ញាខន ៗ បេ ៗ វិញ្ញាណខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ

មានបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ វេទនាខន ៗ បេ ៗ

សញ្ញាខន ៗ បេ ៗ វិញ្ញាណខន របស់ពួកអសព្វាសត្វ មានបួ ៗ អើ ៗ

គឺបញ្ចកោសត្ត ៗ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

(៨៥៥) ដីវិត្ត្រ័យ តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរក

កំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ដីវិត្ត្រ័យ

ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួ ៗ អើ ៗ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយចិត្ត

ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក

ធ្លាយទៅ ផស្សៈ ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួ ៗ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៥៦] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ
 ដស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមារេ អនវសេសោ
 ភិដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ ដីវិតិទ្រិយំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមារេ
 អនវសេសំ ភិដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៥៧] ទ្វេ ដីវិតិទ្រិយានិទិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិហំ
 ដីវិតេហំ ដីវិតិ ទ្វិហំ មរណេហំ មិយ្យតិទិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ដីវិតិទ្រិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៨] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយតិទិ ។
 អាមន្តា ។ កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលា
 បរិហាយតិទិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា បរិហាយតិទិ ។ អាមន្តា ។ កម្មហេតុ
 សកាណាមិ ។ បេ ។ អនាតាមិ អនាតាមិដលា
 បរិហាយតិទិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

[៨៥៦] ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត
កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ផស្សៈ ឥតសេស
សល់ បែកធ្លាយទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតត្រ្រើយ តាំងឡើង ដោយចិត្ត
ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
ធ្លាយទៅ ជីវិតត្រ្រើយ ឥតសេសសល់ បែកធ្លាយទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៧] ជីវិតត្រ្រើយ មាន ២ ប្តូរ ។ អើ ។ សត្វ រស់នៅ
ដោយជីវិត ២ ស្លាប់ទៅ ដោយមរណៈ ២ ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ជីវិតត្រ្រើយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៨] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
នៃកម្មប្តូរ ។ អើ ។ សោតាមបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាមបុគ្គ-
ល ព្រោះហេតុនៃកម្មប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មប្តូរ ។ អើ ។
សកទាតាមបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមបុគ្គល
ព្រោះហេតុនៃកម្មប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៧] កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិ-
 ដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ កម្មហេតុ សកាណាតិមី ។ បេ ។ អនាតាមី
 អនាតាមីដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
 កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
 ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨៦០] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាលាភិចាតកម្មស្ស ហេតុតិ ។
 ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។ អនិដ្ឋានានកម្មស្ស ហេតុ
 ។ បេ ។ កាមេស្ស មិច្ឆាចារកម្មស្ស ហេតុ មុសាវាទ-
 កម្មស្ស ហេតុ បិសុណាវាចាកម្មស្ស ហេតុ ជុសាវា-
 ចាកម្មស្ស ហេតុ សម្មប្បលាបកម្មស្ស ហេតុ មាតុ-
 យាតកកម្មស្ស ហេតុ បិតុយាតកកម្មស្ស ហេតុ
 អរហន្តយាតកកម្មស្ស ហេតុ វុហិវុហិកកម្មស្ស
 ហេតុ សង្ឃភេទកម្មស្ស ហេតុតិ ។ ន ហេរំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ កតមស្ស កម្មស្ស ហេតុតិ ។

កម្មហេតុកថា

(៧៩៧) សោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកព្រះ
 អរហត្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតា-
 មិផល ព្រោះហេតុនៃកម្មទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យ
 ចាកព្រះអរហត្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៨៦០) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហត្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្មប្ប ។ អើ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃបាណាតិបាតកម្ម
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះ
 ហេតុនៃអទិន្នាទានកម្ម ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនៃកាមេសុមិច្ឆាចារកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃមុសាវាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិសុណាវចាកកម្ម ព្រោះហេតុ
 នៃផរុសវចាកកម្ម ព្រោះហេតុនៃសម្ពប្បណាបកម្ម ព្រោះហេតុនៃមាតុយា-
 តកកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិគុយាតកកម្ម ព្រោះហេតុនៃអរហន្តយាតកកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃរុហិរុប្បាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃសង្ឃកេទកម្មប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដូចម្ដេច ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហន្ត ហិ អរហន្តានំ អញ្ញាចិក្ខុតីតិ ។ អរហន្តានំ
 អញ្ញាចិក្ខុនកម្មស្ស ហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហា-
 យតីតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ អរហន្តានំ អញ្ញា-
 ចិក្ខុនំ សព្វេ តេ អរហតំ សច្ចិករោន្តីតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កម្មហេតុកថា ។

អដ្ឋិមេ វិញ្ញា ។

តិស្ស្យ ឧទ្ទានំ

ធិ ភតិយោ អន្តរាភវេ បញ្ជៅ កាមគុណា
 កាមធាតុ បញ្ជៅ អាយតនា កាមា រូបំនោ
 ធម្មា រូបធាតុ អរូបំនោ ធម្មា អរូបធាតុ
 សន្នាយតនិកោ អត្តភារេ រូបធាតុយា
 អត្តំ រូបំ អរូបេសុ រូបំ កម្មំ រូបជីវិត្រ្និយំ
 កម្មហេតុ បរិហាយតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលពោលបង្កាច់ព្រះអរហន្ត ។ ព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មគឺការពោលបង្កាច់ នូវព្រះអរហន្ត
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ពោលបង្កាច់ព្រះអរហន្ត បុគ្គលទាំង
អស់នោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហន្តបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កម្មហេតុកថា ។

ចប់ អដ្ឋមវគ្គ ។

ឧទ្ធាននៃអដ្ឋមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ភតិ ៦ យ៉ាង ១ អន្តរភកត ១ កាមគុណ ៥
ជាកាមធាតុ ១ អាយតនៈ ៥ ជាកាម ១ ពួកធម៌មានរូប
ជារូបធាតុ ១ ពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ១ អត្តភាព
ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងពួករូបធាតុ ១ រូប ក្នុងអរូប
១ រូប ជាកម្ម ១ រូបជីវិតន្ទ្រិយ ១ (ព្រះអរហន្ត)
សាបសូន្យ (ចាកព្រះអរហន្ត) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ១ ។

អាណិសំសកហិ

[៨៦០] អាណិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញោជនានំ
 បហានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ខារេ អនិច្ចតោ
 មនសិករោតោ សញ្ញោជនា បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ញំ សង្ខារេ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ សញ្ញោ-
 ជនា បហ័យន្តិ លោ វត រេ វត្តេ អាណិសំសទស្ស-
 វិស្ស សញ្ញោជនានំ បហានន្តិ ។ បេ ។ ននុ សង្ខារេ
 ទុក្ខតោ ។ បេ ។ រោគតោ កល្យាណោ សល្យតោ អយ-
 តោ អាណាដតោ បរតោ បលោកតោ ន្និតតោ ឧបទ្គ-
 វតោ កយតោ ឧបសក្កតោ ចលតោ បកម្ពតោ អជ្ជវតោ
 អតាណាតោ អលេណាតោ អសរណាតោ អសរណិក្ខត-
 តោ វិត្តតោ ត្ថច្ឆតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ អាទីនវតោ
 ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញោជនា
 បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សង្ខារេ វិបរិណា-
 មធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញោជនា បហ័យន្តិ

អាណិតសំសកហិ

[៨៦១] ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
អាណិតសង្ស័យ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំង-
ឡាយ ថាជារបស់មិនទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជារបស់មិន
ទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអាណិតសង្ស័យទេ ។ បេ ។
ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។
ថាជារោគ ថាជាពក ថាជាកូនសរ ថាជាអន្តរាយ ថាជាអាពាធ ថា
ជារបស់ដទៃ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់ចង្រៃ ថាជារបស់ឧប-
ទ្រព ថាជាក័យ ថាជាឧបស័ក្ត ថាជារបស់ញាប់ញ័រ ថាជារបស់ពុក-
ផុយ ថាជារបស់មិនទៀង ថាជារបស់មិនមានទីពឹង ថាជារបស់មិនមាន
ទីជ្រកកោន ថាជារបស់មិនមានទីរលឹក ថាជាសភាពមិនមានទីរលឹក ថា
ជារបស់តិចតួច ថាជារបស់ទេ ថាជារបស់សូន្យ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន
ថាជាទោស ។ បេ ។ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួក
សញ្ញាជនៈ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
ទាំងឡាយ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នោ វត វេ វត្តព្វ អាណិសំសទស្សវិស្ស សុត្តោ-
 ជនានំ បហានន្តិ ។ សង្ការេ ច អនិច្ចតោ មនសិ-
 កកោតិ និព្វានេ ច អាណិសំសទស្សវិ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ សង្ការេ ច អនិច្ចតោ មនសិ-
 កកោតិ និព្វានេ ច អាណិសំសទស្សវិ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ធិ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ
 សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។
 សង្ការេ ច ទុក្ខតោ ។ បេ ។ រោគតោ ។ បេ ។
 វិបរិណាមធម្មតោ មនសិកកោតិ និព្វានេ ច អាណិសំ-
 សទស្សវិ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។
 សង្ការេ ច វិបរិណាមធម្មតោ មនសិកកោតិ និព្វានេ
 ច អាណិសំសទស្សវិ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ធិ
 ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨៦២] ន វត្តព្វ អាណិសំសទស្សវិស្ស សុត្តោ-
 ជនានំ បហានន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវតា វេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និព្វានេ សុខានុបស្សី វិហារតិ សុខសញ្ញា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់
 បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអានិសង្សទេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជារបស់មិនទៀង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះនិព្វានផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជារបស់មិនទៀង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាជារោគ ។ បេ ។
 ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះនិព្វានផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញអានិសង្ស ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ
 របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអានិសង្សទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
 រឿយ ។ នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងព្រះនិព្វាន មានសេចក្តីសំគាល់ថាជាសុខ

អមតារម្មណកថា

សុខប្បដិសំវេទី សតតំ សមតំ អញ្ចេតិណ្ណំ បេតសា
 អធិប្បដ្ឋមាដោ បញ្ញាយ បរិយោកាហមាដោតិ អត្តេ
 សុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អានិសំស-
 ទស្សារិស្ស រសញ្ញោជនានំ បហានន្តិ ។

អានិសំសកថា ។

អមតារម្មណកថា

[៨៦៣] អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អមតំ សញ្ញោជនិយំ កន្តនិយំ ឱយនិយំ
 យោកនិយំ ជិវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧទានានិយំ សន្តិ-
 លេសិកន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 អសញ្ញោជនិយំ អកន្តនិយំ ។ បេ ។ អសន្តិលេសិ-
 កន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អមតំ អសញ្ញោជនិយំ
 ។ បេ ។ អសន្តិលេសិកំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អមតា-
 រម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។

[៨៦៤] អមតំ អារត្ត រកោ ឧប្បជ្ជតិ ។
 អាមន្តា ។ អមតំ រកដ្ឋានិយំ រជនិយំ កមនិយំ

អមតារម្មណកថា

ទទួលសេចក្តីសុខ ជឿស៊ប់ដោយចិត្ត ស្នង់មើលដោយបញ្ញា រឿយ ។
ញឹកញាប់ មិនដាច់ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របួ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
អាទិសង្ស ។

ចប់ អាទិសំសកថា ។

អមតារម្មណកថា

(៨៦៧) សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍បួ ។ អើ ។
(បើដូច្នោះ) អមតៈ (និព្វាន) ជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃ
គន្លុះ ជាទីតាំងនៃឧយៈ ជាទីតាំងនៃយោគៈ ជាទីតាំងនៃនីវរណៈ
ដែលតណ្ហាស្តាបអង្គុល ជាទីតាំងនៃឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
បួ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជា
ទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លុះ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញា-
ជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ទេ ។

(៨៦៨) ភគៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងបួ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ)
អមតៈ ជាទីតាំងនៃភគៈ ជាទីតាំងនៃតម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា

អរិយធម៌ក្រុង កថាវគ្គ

មនុស្ស ពន្ធនិយម ឫ ធម្មនិយមន្តី ។ ន ហេវំ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ ន រាគដ្ឋានិយំ ន វជនិយំ ន
 កមនិយំ ន មនុស្សនិយំ ន ពន្ធនិយមន្តី ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន រាគដ្ឋានិយំ ន វជនិយំ
 ន កមនិយំ ន មនុស្សនិយំ ន ពន្ធនិយមន្តី ។
 នោ វត វេ វត្តត្រៃ អមតំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

[៨៦៥] អមតំ អារត្ត នោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អាមត្តា ។ អមតំ នោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិ-
 យដ្ឋានិយមន្តី ។ ន ហេវំ វត្តត្រៃ ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ
 ន នោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិ-
 យន្តី ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន នោសដ្ឋានិយំ
 ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិយំ នោ វត វេ វត្តត្រៃ
 អមតំ អារត្ត នោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មចំណី ៣ បារិវត្ត

ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វែង
 ជ្រប់ជ្រួ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីវង្វែងជ្រប់ជ្រួ ។ អើ ។ ប្រសិនបើអមតៈ មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ
 មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វែងជ្រប់ជ្រួ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រាគៈ ប្រាណ្ឌវ្យាមតៈ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៨៦៥) ទោសៈ ប្រាណ្ឌវ្យាមតៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 ជាទីតាំងនៃសេចក្តីហ្មឹងហ្មាញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីហ្មឹងហ្មាញ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីហ្មឹងហ្មាញ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទោសៈ
 ប្រាណ្ឌវ្យាមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

អមតារម្មណកថា

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អញ្ញាណករណំ
 អចក្កករណំ បញ្ញានិរោធិយំ វិយាតបក្ខិយំ អនិព្វា-
 នសំវត្ថនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាណករណំ ន អចក្កក-
 រណំ បញ្ញាវុឌ្ឍិយំ អវិយាតបក្ខិយំ និព្វានសំវត្ថនិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុំ អមតំ ន មោហដ្ឋានិយំ
 ន អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថនិយំ នោ
 វត វេ វត្ថព្វេ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ
 សញ្ញោជនិយំ កន្តនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ អមតំ
 សញ្ញោជនិយំ កន្តនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កកមនិយំ មទនិយំ

អមតារម្មណាថា

[៨៦៦] មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃការរលត់បញ្ញា ជាចំណែកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លុះ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លុះ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំងនៃរាគៈ
 ជាទីតាំងនៃតម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តន្ត្រិនិយំ មន្ត្រិនិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ រាគដ្ឋានិយំ ។ បេ ។ មន្ត្រិ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
ទោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។
អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ
ទោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ មោ-
ហដ្ឋានិយំ អញ្ញាលាករណំ ។ បេ ។ អនិព្វានសំវត្ត-
និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អញ្ញាលាករណំ ។ បេ ។
អនិព្វានសំវត្តនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៩] អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ជនិ
អមតំ អសញ្ញោជនិយំ អគន្ធនិយំ អនោយនិយំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីរំភ្លើងជ្រប់ប្តូរ ។ អើ ។ រាគៈ

ប្រាសាទអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ។ បេ ។ ជា

ទីតាំងនៃសេចក្តីរំភ្លើងជ្រប់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៧] ទោសៈ ប្រាសាទរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង

នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ាំងប៉ាក់ប្តូរ ។

អើ ។ ទោសៈ ប្រាសាទអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង

នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប៉ាំងប៉ាក់ប្តូរ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧០] មោហៈ ប្រាសាទរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង

នៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

និព្វានទេប្តូរ ។ អើ ។ មោហៈ ប្រាសាទអមតៈ ទើបកើតឡើង

អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិន

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧១] ពួកសញ្ញាជនៈ ប្រាសាទអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ

មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លុះ មិនជាទីតាំងនៃឧយៈ

អបការប្បណកថា

អយោគនិយំ អនីវរណិយំ អបរាមជ្ជំ អនុទានានិយំ
 អសង្កិលេសិកន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត សញ្ញា-
 ជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ អសញ្ញាជនិយំ អគន្ធនិយំ ។ បេ ។
 អសង្កិលេសិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧២] អមតំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន រាគដ្ឋានិយំ ន រជនិយំ ន កមនិយំ ន មទនិយំ ន
 តន្តនិយំ ន មុច្ឆនិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត
 រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ ន រាគដ្ឋានិយំ ។ បេ ។ ន មុច្ឆ-
 និយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៣] អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន ទោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ ន
 ទោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៤] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតិ អមតំ
 ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាលាករណំ ។ បេ ។

អមតារម្មណកថា

មិនជាទីតាំងនៃយោគៈ មិនជាទីតាំងនៃនីវរណៈ ដែលតណ្ហាមិនស្តាប់
អង្គីល មិនជាទីតាំងនៃឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។
អើ ។ ពួកសញ្ញាជនៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំង
នៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លងៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅ
ហ្មងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧២] រាគៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
ជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
សេចក្តីរឿងជ្រប់ទេឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប
មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ ។ បេ ។ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីរឿងជ្រប់ទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៣] ទោសៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
ជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តី
ថ្នាំងថ្នាក់ទេឬ ។ អើ ។ ទោសៈ ប្រារព្ធនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប
មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៤] មោហៈ ប្រារព្ធនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ
មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ ជា

អភិធម្មបិដកេ រាជវិញ្ញាណ

និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អារត្ត ហេ-
ហោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាណ-
ករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៥] ន វត្ថុព្វំ អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតា និព្វានំ និព្វានតោ
សញ្ញាណតិ និព្វានំ និព្វានតោ សញ្ញានិត្វា និព្វានំ
មញ្ញតិ និព្វានស្មី មញ្ញតិ និព្វានតោ មញ្ញតិ និព្វានំ
មេតិ មញ្ញតិ និព្វានំ អភិវន្តតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ អមតារម្មណំ សញ្ញោជនន្តិ ។

អមតារម្មណកថា ។

រូបំ សារម្មណនិកាយិ

[៨៧៦] រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្តំ វស្ស
អារជ្ជណ អាកោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ
ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ននុ នត្តិ វស្ស អារជ្ជណ អាកោតោ ។ បេ ។ បណិ-

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

ធម្មជាតិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានបូ ។ អើ ។ មោហាៈ ប្រាសនូវរូប
ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
។ បេ ។ ជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអា-
រម្មណ៍ទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល
ដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន លុះដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន
ហើយ តែងសំគាល់នូវនិព្វាន សំគាល់ក្នុងនិព្វាន សំគាល់ថាជានិព្វាន
សំគាល់ថានិព្វានជារបស់អញ ត្រេកអរនឹងព្រះនិព្វាន ពាក្យដូច្នោះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញាជនៈ មានអមតៈ
ជាអាម្មណ៍ ។

ចប់ ធម្មការម្មណាថា ។

រូបសារម្មណ៍និកហិ

[៨៧៦] រូប ប្រកបដោយអាម្មណ៍ប្ប ។ អើ ។ ការពិចារណា
ការសង្ឃឹម ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបំ សារម្មណន្តិកថា

ធីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ រូបំ
សារម្មណន្តិ ។

[៨៧៧] ធម្មស្ស សារម្មណោ អត្តិ តស្ស អា-
វជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ សារម្មណំ អត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។
បណីធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បេតនា ចិត្តំ
សន្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា វាតោ នោសោ
មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ វិចិត្តិញ្ញា ដីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សារម្មណំ អត្តិ តស្ស អាវជ្ជ-
នា អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ សារម្មណំ អត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។
បណីធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូបំ សារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មស្ស
សារម្មណោ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។

រូបសារមណគ្គិកថា

ក្រែង ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន
ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ទេ ។

(៨៧៧) ផស្សៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការ
សង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះផស្សៈនោះឬ ។ អើ ។
រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៧៨) វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សង្ខារ វិ-
យៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិ-
ក៏បា បីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអា-
រម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ចំពោះអនោត្តប្បនោះឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិ-
ចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៧៩) រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។
ផស្សៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូបំ សារម្មណំ នត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សារម្មណំ នត្តិ តស្ស
អាវជ្ជនា អាគោតោ ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨១] ន វត្តតំ រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។
នទុ រូបំ សច្ចច្ចយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ រូបំ
សច្ចច្ចយំ តេន វត វេ វត្តព្វេ រូបំ សារម្មណន្តិ ។
រូបំ សារម្មណន្តិកថា ។

អនុសយា អនាវម្មណាតិកថា

[៨៨២] អនុសយា អនាវម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ឈព្វាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរាគានុសយោ អនាវម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាម-
រាគសញ្ញាជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កា-
មច្ចន្តិវិវណំ អនាវម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះផស្សៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
រូប ប្រកបដោយបច្ច័យមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរ ។

ចប់ រូបសារម្មណនិកថា ។

អំណុំស្វយំអំណាចមណាតិកបិ

[៨៨២] អនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋពាយតនៈ (មិនមានអារម្មណ៍ទេ)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរាគនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះ
កាមរាគៈ កាមរាគបិយ្យដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញាជនៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ
កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អនុសយា អនាម្បណាតិកថា

។ បេ ។ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគ-
សញ្ញាជំនំ កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ឆន្ទជំរ-
រណំ សារម្មណានិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាតានុសយោ
សារម្មណោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរាតានុសយោ អនាម្បណោតិ ។
អាមត្តា ។ កតមក្ខន្ធិបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធិ-
បរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធា អនាម្បណោតិ ។ ន
ហេរំ វត្តព្វេ សង្ខារក្ខន្ធា អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាខន្ធា សញ្ញាខន្ធា វិញ្ញាណក្ខន្ធា អនាម្ប-
ណោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៥] កាមរាតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធិបរិយា-
បន្នោ អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាតោ សង្ខា-
រក្ខន្ធិបរិយាបន្នោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ កាមរាតោ សង្ខារក្ខន្ធិបរិយាបន្នោ សារម្ម-
ណោតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធិ-
បរិយាបន្នោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរាតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធិបរិយា-
បន្នោ អនាម្បណោ កាមរាតោ សង្ខារក្ខន្ធិបរិយាបន្នោ

អនុសយអនាម្បណាតិកថា

។ បេ ។ ចុះកាមរតៈ កាមរតៈបរិយុដ្ឋានៈ កាមរតៈសញ្ញាជនៈ កាមោ-
យៈ កាមយោគៈ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។
កាមរតៈនុស័យ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរតៈនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។
(កាមរតៈនុស័យ) រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់ ញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ។
សង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៥] ចុះកាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។ កាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហា-
រក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ប្តូ ។
អើ ។ កាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរតៈនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ចុះកាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មារក្ខត្តោ ឯក-
 ទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាមម្មណោតិ ។
 ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មារក្ខត្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាមម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាខត្តោ សញ្ញាខត្តោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាមម្មណោតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិយានុសយោ មាណុសយោ ទិដ្ឋា-
 នុសយោ វិចីកិត្តានុសយោ កវរកតានុសយោ អវិជ្ជា-
 នុសយោ អនាមម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជា-
 យោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ
 អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវរណំ អនាមម្មណោតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ ។ បេ ។
 អវិជ្ជាជីវរណំ សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជានុស-
 យោ សារម្មណោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជានុសយោ អនាមម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 កតបក្ខន្ធពរិយាបណ្ណោតិ ។ សម្មារក្ខន្ធពរិយាបណ្ណោ-
 តិ ។ សម្មារក្ខត្តោ អនាមម្មណោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។

វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិឃានុស័យ មាណុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចកិច្ចានុស័យ កវកតានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អើ ។

អវិជ្ជា ធុយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា បរិយដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា នីវរណៈគីអវិជ្ជា មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជា ធុយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា ។ បេ ។ នីវរណៈគីអវិជ្ជា ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។

អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជានុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អើ ។

(អវិជ្ជានុស័យ) រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អនុសយា អនាម្បណកំភិ

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ អនាម្ប-
ណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៧] អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិយាបន្នោ
អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិ-
យាបន្នោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិយាបន្នោ សារម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។
អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិយាបន្នោ សារម្បណោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិយាបន្នោ
អនាម្បណោ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តន្ទបរិយាបន្នោ សារម្ប-
ណោតិ ។ អាមត្តា ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សារម្បណោ
ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា-
ខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនុសយអនាម្បណតិកថា

។ បេ ។ សុញ្ញរក្ខន្ធ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ
សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៨៧) អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ មិន
មានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្នាក់ ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
នុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្នាក់ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៨៨) អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្នាក់ទេ ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសុញ្ញរក្ខន្ធ ប្រកបដោយការ
ម្នាក់ ។ អើ ។ សុញ្ញរក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិន
មានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុញ្ញ-
រក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធ ខ្លះ ប្រកបដោយការម្នាក់ ខ្លះ
មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៧១] ន វត្តតំ អនុសយា អនារម្មណាតិ ។
អាមន្តា ។ បុទ្ធជដោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមាទេ
សាទុសយោតិ វត្តញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តេសំ
អនុសយានំ អារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ អនុសយា អនារម្មណាតិ ។

[៨៧២] បុទ្ធជដោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ត-
មាទេ សវាតោតិ វត្តញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ តស្ស
វាតស្ស អារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ វតោ អនារម្មណាតិ ។

អនុសយា អនារម្មណាតិកថា ។

ញាណំ អនារម្មណានិកថា

[៨៧៣] ញាណំ អនារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតននិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ អនារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។
បញ្ញា បញ្ញាច្រ្ទិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិបយ-
សម្ពោជ្ឈន្តោ អនារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាច្រ្ទិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ

អភិធម្មបិដក រាជវត្ថុ

(៨៧១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ មិនមានការម្នាក់
ទេប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ជាបុប្ផជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យា-
ក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យប្ត ។ អើ ។
ការម្នាក់ របស់អនុស័យទាំងនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

(៨៧២) បុគ្គលជាបុប្ផជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយរកៈប្ត ។ អើ ។ កា-
រម្នាក់ នៃរកៈនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ រកៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

ចប់ អនុសយអនាម្បណាតិកថា ។

ញាណអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

(៨៧៣) ញាណ មិនមានការម្នាក់ទេប្ត ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោយញាណនៈ (មិនមានការម្នាក់)
ទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ មិនមាន
ការម្នាក់ទេប្ត ។ អើ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ
ធម្មវិចយសម្មាដ្ឋានៈ មិនមានការម្នាក់ទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ

ញាណំ អនាម្បណាតិ

ធម្មវិបយសម្ពោជ្ឈដ្ឋោ សារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។
ញាណំ សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៤] ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។
កតមក្ខន្ធជរិយាបណ្ណំ ។ សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណំ ។
សម្មារក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ សម្មារក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។
វេទនាខន្ធនោ សញ្ញាខន្ធនោ វិញ្ញាណក្ខន្ធនោ អនាម្ប-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៥] ញាណំ សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណំ អនា-
ម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណា
អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា
សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណា សារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។
ញាណំ សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណំ សារម្មណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៦] ញាណំ សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណំ អនា-
ម្បណាតិ បញ្ញា សម្មារក្ខន្ធជរិយាបណ្ណា សារម្មណាតិ ។
អាមន្តា ។ សម្មារក្ខន្ធនោ ឯកទេសោ សារម្មណា
ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ញាណអនាម្បណ្ណិកថា

ធម្មវិថយសម្ពោជ្ឈន្តិៈ ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ ញាណ
ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៤] ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។ (ញាណ)

រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ។ សង្ហារក្ខន្ធ មិន
មានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ហារក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៥] ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អើ ។ បញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៦] ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ សង្ហារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៧] ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ សង្ហារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៨] ញាណ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ហារក្ខន្ធ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ប្តូ ។ អើ ។ សង្ហារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សង្ខារត្តន្តោ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ
អនាម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនាខន្តោ សញ្ញា-
ខន្តោ វិញ្ញាណត្តន្តោ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯក-
ទេសោ អនាម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៧] ន វត្តត្វំ ញាណំ អនាម្មណានិ ។ អា-
មត្តា ។ អរហា បក្ខុវិញ្ញាណសមដ្ឋំ ញាណីតិ វត្តត្វោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស ញាណស្ស អារម្មណានិ ។
ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ញាណំ អនាម្ម-
ណានិ ។ អរហា បក្ខុវិញ្ញាណសមដ្ឋំ បញ្ញាវតិ វត្តត្វោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តាយ បញ្ញាយ អារម្មណានិ ។
ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បញ្ញា អនា-
ម្មណាតិ ។

ញាណំ អនាម្មណានិ ។

អតិការមណកថា

[៨៧៨] អតិការមណំ ចិត្តំ អនាម្មណានិ ។
អាមត្តា ។ ន នុ អតិការមណានិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សង្ការក្នុងខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ និងវិញ្ញាណក្នុងខ្លះ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ
មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ គួរ
និយាយថា មានញាណឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់ញាណនោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ ញាណ
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ
គួរនិយាយថា មានបញ្ញាឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់បញ្ញានោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ បញ្ញា
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ញាណអនាម្បណន្តិកថា ។

អតីតារម្មណកថា

[៨៧៨] ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអតីត) មិនមាន
អារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអតីតឬ ។ អើ ។

អនាគតារម្មណាថា ។

ហាញ្ចំ អតីតារម្មណំ ខោ វត វេ វត្តព្វេ អតីតារម្មណំ

ចិត្តំ អនារម្មណានិ អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ

មជ្ជា ហាញ្ចំ វា បទ អនារម្មណំ ខោ វត វេ វត្តព្វេ

អតីតារម្មណានិ អនារម្មណំ អតីតារម្មណានិ មជ្ជា ។

[៨៧៧] អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។ អា-

មជ្ជា ។ ទទុ អតីតំ អារត្ត អត្តំ អារដ្ឋនា ។ បេ ។

បណីធិតិ ។ អាមជ្ជា ។ ហាញ្ចំ អតីតំ អារត្ត អត្តំ

អារដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិ ខោ វត វេ វត្តព្វេ

អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។

អនាគតារម្មណាថា ។

អនាគតារម្មណាថា

[៧០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។

អាមជ្ជា ។ ទទុ អនាគតារម្មណានិ ។ អាមជ្ជា ។

អតីតារម្មណកថា

ប្រសិនបើ ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ (ព្រោះពាក្យថា)
 ចិត្ត មានអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ដូច្នោះ ជាពាក្យខុសទេ មួយ
 ទៀត ប្រសិនបើ ចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអតីតទេ (ព្រោះពាក្យថា) ចិត្ត
 មិនមានអារម្មណ៍ និងមានអារម្មណ៍ជាអតីតដូច្នោះ ជាពាក្យខុស ។

[៨៩៩] ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។

ក្រែង ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រារព្ធនូវ
 អតីតឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មាន ព្រោះប្រារព្ធនូវអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត
 ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ អតីតារម្មណកថា ។

អនាគតារម្មណកថា

[៩០០] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអនាគត) មិន
 មានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអនាគតឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ហញ្ញំ អនាគតារម្មណំ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគ-
 តារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ
 អនារម្មណានិ មិច្ឆា ហញ្ញំ វា បន អនារម្មណំ លោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតារម្មណានិ អនារម្មណំ
 អនាគតារម្មណានិ មិច្ឆា ។

(៧០០) អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដិតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ
 អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដិ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។

(៧០២) បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិដិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណានិ ។ អាមត្តា ។
 អតីតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណិដិ អតីតា-
 រម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

ប្រសិនបើ (ចិត្ត) មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ (ព្រោះពាក្យ
ថា) ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ ដូច្នោះ ជាពាក្យខុស
មួយទៀត ប្រសិនបើ ចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត មានអារម្មណ៍ជាអនាគតទេ (ព្រោះពាក្យថា)
មិនមានអារម្មណ៍ និងមានអារម្មណ៍ជាអនាគត ដូច្នោះ ជាពាក្យខុស ។

[៧០១] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។
ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអនាគត
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

[៧០២] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ព្រោះប្រាជ្ញានូវបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍
ជាបច្ចុប្បន្ន) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញានូវអតីត ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថកថាបិដក

[៧០៣] បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីធិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។ បណីធិ
 អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ សារម្មណានិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៤] អតីតំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីធិ អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។ បណីធិ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៥] អនាគតំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីធិ អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថំ អារជ្ជណ ។ បេ ។
 បណីធិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណានិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧០៦] ន វត្តក្នុំ អតីតានាគតារម្មណំ ចិត្តំ
 អនារម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ ននិ អតីតានាគតំ
 នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ ហព្នំ អតីតានាគតំ នត្ថិ

អនាគតារម្មណ៍

[៧០៣] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាណ្ឌវប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា- រម្មណ៍ប្តូរ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាណ្ឌវប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា- រម្មណ៍ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០៤] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាណ្ឌវប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាណ្ឌ វប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០៥] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះ ប្រាណ្ឌវប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាណ្ឌ វប្បវេណី ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជា អនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត និង អនាគត មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតនិងអនាគត មិនមានទេ

អរិយធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វេទនេ វេទនេ វេ វេត្តេ អតីតានាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនា-
រម្មណន្តិ ។ បេ ។

អនាគតារម្មណកថា ។

វិតក្កានុបតិកកថា

[៧០៧] សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
សត្វំ ចិត្តំ វិចារានុបតិកំ បីតានុបតិកំ សុខានុបតិកំ
ទុក្ខានុបតិកំ សោមនស្សានុបតិកំ ទោមនស្សានុបតិ-
កំ ឧបេក្ខានុបតិកំ សទ្ធានុបតិកំ វិរិយានុបតិកំ សតា-
នុបតិកំ សមាធានុបតិកំ បញ្ញានុបតិកំ វាតានុបតិកំ
ទោសានុបតិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បានុបតិកន្តិ ។ ធន
ហេវំ វេត្តេ ។ បេ ។

[៧០៨] សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
ធនុ អត្ថំ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ អត្ថំ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាជី លោ វេត
វេ វេត្តេ ។ សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកន្តិ ។

[៧០៩] សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុបតិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
ធនុ អត្ថំ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ បេ ។
ចប់ អនាគតារម្មណកថា ។

វិវិកានុបត្តិតកថា

(៧០៧) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។
ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិចារ ជាប់តាម ដែលបីតិជាប់តាម ដែលសុខជាប់តាម ដែលទុក្ខជាប់តាម ដែលសោមនស្សជាប់តាម ដែលទោមនស្សជាប់តាម ដែលឧបេក្ខាជាប់តាម ដែលសទ្ធាជាប់តាម ដែលវិរិយៈជាប់តាម ដែលសតិជាប់តាម ដែលសមាធិជាប់តាម ដែលបញ្ញាជាប់តាម ដែលរាគៈជាប់តាម ដែលទោសៈជាប់តាម ។ បេ ។ ដែលអនោគប្បៈជាប់តាមប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០៨) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៧០៩) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

ហញ្ញំ អត្ថំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ លោ វុត វេ
វុត្តេ ភូ សត្វំ ចិត្តំ វិគត្តោ ធិបតិភត្តិ ។

[៧០០] សត្វំ ចិត្តំ វិគត្តោ ធិបតិភត្តិ ។ អាមត្តា ។

ធិបតិភត្តិ ភយោ សមាធិំ វុត្តា ភកវុតា សវិគត្តោ សវិចារោ
សមាធិំ អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចា-
រោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ ភយោ សមាធិំ
វុត្តា ភកវុតា សវិគត្តោ សវិចារោ សមាធិំ អវិគត្តោ
វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ លោ
វុត វេ វុត្តេ ភូ សត្វំ ចិត្តំ វិគត្តោ ធិបតិភត្តិ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

[៧០១] សត្វសោ វិគត្តយតោ វិចារយតោ
វិគត្តវិចារោ សទ្ធាតិ ។ អាមត្តា ។ សត្វសោ ជុស-
យតោ ជស្សវិចារោ សទ្ធា សត្វសោ វេទយតោ វេទ-
នាវិចារោ សទ្ធា សត្វសោ សញ្ញនតោ សញ្ញវិចារោ

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

ប្រសិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរ ម្នាលអ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៧១០) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមប្ត ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិ មាន ៣ គឺសមាធិ មាន
វិតក្កៈ មានទាំងវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានទាំងវិចារៈ ១ ប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិ មាន ៣ គឺសមាធិ មាន
វិតក្កៈ មានទាំងវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានទាំងវិចារៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

ចប់ វិញ្ញាណសទ្ធកថា ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

(៧១១) សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គល
កាលត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ប្ត ។ អើ ។ សំឡេង ជា
គ្រឿងផ្សាយចេញនៃផស្សៈ របស់បុគ្គលកាលពាល់ត្រូវ ដោយសព្វគ្រប់
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវេទនា របស់បុគ្គលកាលទទួលរោម្មណ៍
ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃសញ្ញា របស់បុគ្គល

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សន្តោ សព្វសោ បេតយតោ ខេតនាវិទ្ធារោ សន្តោ
សព្វសោ ចិន្ទយតោ ចិត្តវិទ្ធារោ សន្តោ សព្វសោ
សរតោ សតិវិទ្ធារោ សន្តោ សព្វសោ បដានតោ
បញ្ញាវិទ្ធារោ សន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧០២) សព្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ វិតក្ក-

វិទ្ធារោ សន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វិតក្កវិទ្ធារោ សន្តោ
សោតវិញ្ញាយ្យោ សោតស្មី បដិហញ្ញតិ សោតស្ស
អាទាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នន្ត
វិតក្កវិទ្ធារោ សន្តោ ន សោតវិញ្ញាយ្យោ ន សោតស្មី
បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាទាបំ អាគច្ឆតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ញំ វិតក្កវិទ្ធារោ សន្តោ ន សោតវិញ្ញាយ្យោ
ន សោតស្មី បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាទាបំ អា-
គច្ឆតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ សព្វសោ វិតក្កយតោ
វិចារយតោ វិតក្កវិទ្ធារោ សន្តោតិ ។

វិតក្កវិទ្ធារោសន្តោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលចំណាំបាន ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃ
 ចេតនា របស់បុគ្គលកាលនឹក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
 ចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គលកាលគិត ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿង
 ផ្សាយចេញនៃសតិ របស់បុគ្គលកាលរត្យក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង
 ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃបញ្ញា របស់បុគ្គលកាលដឹង ដោយសព្វគ្រប់ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧១២) សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គល
 កាលត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
 គ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ ជាសំឡេង ដែលគួរដឹងបានដោយត្រចៀក
 ប៉ះទង្គិចក្នុងត្រចៀក មកកាន់គន្លងនៃត្រចៀក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ ជា
 សំឡេង មិនគួរដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិចក្នុងត្រចៀក មិនមកកាន់
 គន្លងនៃត្រចៀកទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
 ចេញនៃវិតក្កៈ ជាសំឡេង ដែលមិនគួរដឹងដោយត្រចៀក មិនប៉ះទង្គិច
 ក្នុងត្រចៀក មិនមកកាន់គន្លងនៃត្រចៀកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គលកាល
 ត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ទេ ។

ចប់ វិតក្កវិញ្ញាសទ្ធកថា ។

នយបិបត្តិស្ស វិហាតិកបិ

[៧១៣] នយថាចិត្តស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 អដស្សកស្ស វិហា អវេទនកស្ស វិហា អសញ្ញក-
 ស្ស វិហា អចេតនកស្ស វិហា អចិត្តកស្ស វិហាតិ ។
 ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។ ននុ សដស្សកស្ស វិហា
 សវេទនកស្ស វិហា សសញ្ញកស្ស វិហា សចេត-
 នកស្ស វិហា សចិត្តកស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ញំ សដស្សកស្ស វិហា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស វិហា
 នោ វត វេ វត្តោ នយថាចិត្តស្ស វិហាតិ ។

[៧១៤] នយថាចិត្តស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស វិហា អនាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ អប-
 ណិទហន្តស្ស វិហាតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។ ននុ
 អាវជ្ជន្តស្ស វិហា អាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ បណិ-
 ទហន្តស្ស វិហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ អាវជ្ជន្តស្ស
 វិហា អាកោតស្ស វិហា ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស វិហា
 នោ វត វេ វត្តោ នយថាចិត្តស្ស វិហាតិ ។

នយបិបិត្តស្ស វិហាតិកបំ

[៧១៣] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

វេទា របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ វេទា របស់បុគ្គលមិនមានវេទនា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានសញ្ញា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានចេតនា វេទា របស់បុគ្គលមិនមានចិត្តប្តូ ។ មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយវេទនា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយសញ្ញា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចេតនា វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្តប្តូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៧១៤] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង វេទា របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តប្តូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វេទា របស់បុគ្គលកាលសង្ឃឹម ។ បេ ។ វេទា របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[៧០៥] នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វាចា ចិត្តសម្មដ្ឋានា ចិត្តេន សហ ជាតា ចិត្តេន
សហ ឯកុប្បនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ វាចា ចិត្ត-
សម្មដ្ឋានា ចិត្តេន សហ ជាតា ចិត្តេន សហ ឯកុប្ប-
នា នោ វត វេ វត្តេ ធម្មថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។

[៧០៦] នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមន្តា ។
ន ភណិគុកាមោ ភណាតិ ន កថេតុកាមោ ក-
ថេតិ ន អាលបិគុកាមោ អាលបតិ ន វេហរិគុ-
កាមោ វេហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ ថេ ។ នន្ទ
ភណិគុកាមោ ភណាតិ កថេតុកាមោ កថេតិ អា-
លបិគុកាមោ អាលបតិ វេហរិគុកាមោ វេហរតីតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ភណិគុកាមោ ភណាតិ កថេតុ-
កាមោ កថេតិ អាលបិគុកាមោ អាលបតិ វេហរិគុ-
កាមោ វេហរតិ នោ វត វេ វត្តេ ធម្មថាចិត្តស្ស
វាចាតិ ។

[៧០៧] ន វត្តតំ នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទ អត្តំ កោចិ អញ្ញំ ភណិស្សមីតិ

អភិធម្មបដិក កថាវិញ្ញ

[៧១៥] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

ក្រែងវេទា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នា
នឹងចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វេទា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជា
មួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នានឹងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៧១៦] វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។

បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយ ចង់ពោល តែមិនពោល ចង់
ហៅ តែមិនហៅ ចង់ចរចា តែមិនចរចា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់និយាយ តែនិយាយបាន ចង់
ពោល តែនិយាយបាន ចង់ហៅ តែហៅបាន ចង់ចរចា តែចរចា
បាន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ចង់និយាយ តែនិយាយបាន
ចង់ពោល តែពោលបាន ចង់ហៅ តែហៅបាន ចង់ចរចា តែ
ចរចាបាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេទា របស់បុគ្គល
មិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៧១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វេទា របស់បុគ្គលមិនពោលតាម

ចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

អញ កណាតិ អញ កខេស្សម័តិ អញ កខេតិ អញ
 អាលស្សម័តិ អញ អាលបតិ អញ វេហាស្សម័តិ
 អញ វេហាតតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្តំ កោតិ
 អញ កណាស្សម័តិ អញ កណាតិ ។ បេ ។ អញ
 វេហាស្សម័តិ អញ វេហាតិ តេន វត វេ វត្តេ
 នយថាចិត្តស្ស វាចាតិ ។

នយថាចិត្តស្ស វាចាតិកថា ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

(៧១៨) នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អស្សកស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ អត្ត-
 កស្ស កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ នន្ត
 សស្សកស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ សត្តកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សស្សកស្ស
 កាយកម្មំ ។ បេ ។ សត្តកស្ស កាយកម្មំ លោ
 វត វេ វត្តេ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

រមែងនិយាយពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងពោលពាក្យដទៃ
 រមែងពោលពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងហៅពាក្យដទៃ រមែង
 ហៅពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ នឹងចរចាពាក្យដទៃ រមែងចរចា
 ពាក្យដទៃវិញ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនីមួយៗ គិតថា
 អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ រមែងនិយាយពាក្យដទៃវិញ ។ បេ ។
 គិតថា អាត្មាអញ នឹងចរចាពាក្យដទៃ រមែង ចរចាពាក្យដទៃវិញ មាន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាចា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្ត ។

ចប់ នយថាចិត្តស្ស វាចាតិកថា ។

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៧១៨] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 មិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយកម្ម
 របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកប
 ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្នាលអ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧១៧] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អា-
 វជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អាវជ្ជន្តស្ស កា-
 យកម្មំ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស កាយកម្មំ លោ វត
 រេ វត្តព្វេ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

[៧២០] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ កាយកម្មំ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ
 ជាតំ ចិត្តេន សហ ឯកុប្បាទន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
 កាយកម្មំ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តេន
 សហ ឯកុប្បាទំ លោ វត រេ វត្តព្វេ នយថាចិត្តស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។

[៧២១] នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ន អភិក្កមិត្តកាមោ អភិក្កមតិ ន បដិក្កមិត្តកាមោ
 បដិក្កមតិ ន អាលោកេត្តកាមោ អាលោកេតិ ន
 វិលោកេត្តកាមោ វិលោកេតិ ន សម្មញ្ញិត្តកាមោ
 សម្មញ្ញិតិ ន បសាវេត្តកាមោ បសាវេតិ ។ ន ហេវំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧១៧] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តបូ ។ អើ ។ កាយ-
កម្ម របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
កាលមិនបានតាំងចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
កាលតាំងចិត្តបូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចា-
រណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៧២០] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តបូ ។ អើ ។
ក្រែងកាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជា
មួយនឹងចិត្តបូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត
កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៧២១] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តបូ ។ អើ ។
បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែឈានទៅមុខមិនកើត ចង់ឈានថយ
ក្រោយ តែឈានថយក្រោយមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅមុខ តែក្រឡេក
ទៅមុខមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ តែក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ
មិនកើត ចង់បត់អវយវៈចូល តែបត់អវយវៈចូលមិនកើត ចង់លា
អវយវៈចេញ តែលាអវយវៈចេញមិនកើតបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

វត្ថុព្រូ ។ បេ ។ ននុ អភិក្កម៌តុកាយោ អភិក្កម៌តិ
 បដិក្កម៌តុកាយោ បដិក្កម៌តិ អាណោកេតុកាយោ អា-
 ណោកេតិ វិណោកេតុកាយោ វិណោកេតិ សម្មញ្ញតុ-
 កាយោ សម្មញ្ញតិ បសារេតុកាយោ បសារេតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អភិក្កម៌តុកាយោ អភិក្កម៌តិ
 ។ បេ ។ បសារេតុកាយោ បសារេតិ តេន វត វេ វត្ថុព្រូ
 នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

[៧២២] ន វត្ថុព្រូ នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ កង្ខិស្សម៌តិ
 អញ្ញាត្រ កង្ខិ ។ បេ ។ អញ្ចំ បសារេស្សម៌តិ អញ្ចំ
 បសារេតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ
 កង្ខិស្សម៌តិ អញ្ញាត្រ កង្ខិ ។ បេ ។ អញ្ចំ បសា-
 រេស្សម៌តិ អញ្ចំ បសារេតិ តេន វត វេ វត្ថុព្រូ
 នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

នយថាចិត្តកាយកម្មន្តិកថា

នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន
 ចង់ឈានថយក្រោយ តែងឈានថយក្រោយបាន ចង់ក្រឡេកទៅមុខ
 តែងក្រឡេកទៅមុខបាន ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេង ។ តែងក្រឡេកទៅ
 ទិសផ្សេង ។ បាន ចង់បត់អវយវៈចូល តែងបត់អវយវៈចូលបាន ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន ។ បេ ។ ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបាន (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

(៧២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើ
 តាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនីមួយៗ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងទិសដទៃ តែត្រឡប់ជាទៅក្នុងទិសដទៃវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលានូវអវយវៈដទៃ តែត្រឡប់ជាលានូវអវយវៈដទៃវិញ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនីមួយៗ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងទិសដទៃ តែត្រឡប់ជាទៅក្នុងទិសដទៃវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលានូវអវយវៈដទៃ តែត្រឡប់ជាលានូវអវយវៈដទៃវិញ មាន
 ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាយកម្ម
 របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវិញ្ញ

អតីតាសាគតប្បប្បដកហិ

[៧២៣] អតីតេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមណ្ណា ។
 នន្ទ អតីតំ និរុទ្ធិំ វិគតំ វិបរិណាតំ អត្តផ្គតំ អព្ពត្តផ្គ-
 តន្តិ ។ អាមណ្ណា ។ ហញ្ចំ អតីតំ និរុទ្ធិំ វិគតំ វិបរិណាតំ
 អត្តផ្គតំ អព្ពត្តផ្គតំ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតេន
 សមម្ពាគតោតិ ។

[៧២៤] អនាគតេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមណ្ណា ។
 នន្ទ អនាគតំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វត្តំ
 អនភិនិព្វត្តំ អចាតុក្កតន្តិ ។ អាមណ្ណា ។ ហញ្ចំ អនាគតំ
 អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វត្តំ អនភិនិព្វត្តំ អចាតុ-
 ក្កតំ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតេន សមម្ពាគតោតិ ។

[៧២៥] អតីតេន រូបក្ខន្ធនេន សមម្ពាគតោ អ-
 នាគតេន រូបក្ខន្ធនេន សមម្ពាគតោ បដ្ឋប្បន្នេន រូប-
 ក្ខន្ធនេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមណ្ណា ។ តីហិ រូបក្ខ-
 ន្នេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អតីតាណាគតប្បប្បដកថា

[៧២៣] បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងអតីត
រលត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ
ប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីត រលត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួល
ហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតទេ ។

[៧២៤] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតប្ត ។ អើ ។ ក្រែង
អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ដុះ
មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ដុះ
មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតទេ ។

[៧២៥] បុគ្គល ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធជាអតីត ប្រកបដោយ
រូបក្ខន្ធជាអនាគត ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធជាបច្ចុប្បន្នដែរ ។ អើ ។ មានតែ
បុគ្គល ប្រកបដោយរូបក្ខន្ធភ្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតាភិក្ខុប្បដ្ឋានោ

អតីតេហិ បញ្ចហិ ខន្ធមហិ សមណ្ឌកតោ អនាគតេហិ
បញ្ចហិ ខន្ធមហិ សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នេហិ បញ្ចហិ
ខន្ធមហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ បន្ទសហិ
ខន្ធមហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[៧២៦] អតីតេន ចក្ខាយតនេន សមណ្ឌកតោ
អនាគតេន ចក្ខាយតនេន សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នេន
ចក្ខាយតនេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ
ចក្ខាយតនេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ
។ បេ ។ អតីតេហិ ទ្វាទសហិ អាយតនេហិ សមណ្ឌ-
កតោ អនាគតេហិ ទ្វាទសហិ អាយតនេហិ សមណ្ឌ-
កតោ បច្ចុប្បន្នេហិ ទ្វាទសហិ អាយតនេហិ សមណ្ឌ-
កតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធនីសាយតនេហិ សមណ្ឌ-
កតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[៧២៧] អតីតាយ ចក្កិជានុយា សមណ្ឌកតោ
អនាគតាយ ចក្កិជានុយា សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នាយ
ចក្កិជានុយា សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ ចក្កិ-
ជានុហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

អតីតភាពតប្បប្បដ្ឋកថា

បុគ្គល ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអតីត ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអនាគត
ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
ដោយខន្ធ ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៦] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាអតីត ប្រកប
ដោយចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអតីត
ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអនាគត ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជា
បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយអាយតនៈ ៣៦ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៧] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែ
បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌បិដក កថាវគ្គ

អតីតាហិ អដ្ឋារសហិ ធាត្វហិ សមណ្ឌកតោ អនាគតាហិ អដ្ឋារសហិ ធាត្វហិ សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នហិ អដ្ឋារសហិ ធាត្វហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុប្បញ្ញាសធាត្វហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៨] អតីតេន ចក្កទ្រិយេន សមណ្ឌកតោ អនាគតេន ចក្កទ្រិយេន សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នេន ចក្កទ្រិយេន សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ ចក្កទ្រិយេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតេហិ ពារីសតិទ្រិយេហិ សមណ្ឌកតោ អនាគតេហិ ពារីសតិទ្រិយេហិ សមណ្ឌកតោ បច្ចុប្បន្នេហិ ពារីសតិទ្រិយេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធសដ្ឋិទ្រិយេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៩] ន វត្តព្វំ អតីតានាគតេហិ សមណ្ឌកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតិ អដ្ឋវិមោក្ខ ឈាយី ចតុន្នំ ឈានំ ជិតាមលាភី នវន្នំ អនុប្បព្វវិហារសមាបត្តំនំ លាភីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វា អតិ អដ្ឋវិមោក្ខ ឈាយី

អភិធម្មបិណ្ឌក កថាវគ្គ

បុគ្គល ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអតីត ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអនាគត
ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
ដោយធាតុ ៥៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២៨) បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុទ្រិយ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ចក្ខុទ្រិយ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុទ្រិយ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។
មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុទ្រិយ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអនាគត ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយឥន្ទ្រិយ ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិង
អនាគតទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨ ជាអ្នក
បានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានទាំង ៤ បាននូវអនុប្បវិហារសមាបត្តិ
ទាំង ៧ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨

តស៊ូ ឧទ្ទានំ

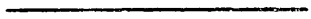
ចតុន្ទំ ឈានានំ និកាមលាភី វេន្ទំ អនុប្បត្តិវិហារ-
សមាបត្តិនំ លាភី តេន វត វេ វត្តេ អតីតាណាគ-
តេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។

អតីតាណាគប្បុប្បន្នភាពិ ។

នវិមោ វិញ្ញោ ។

តស៊ូ ឧទ្ទានំ

អាណិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញោជនានំ បហានំ
អមតារម្មណំ សញ្ញោជនំ រូបំ សារម្មណំ
អនុសយា អនារម្មណា ឯវមេវ ញ្ញាណំ អតី-
តាណាគតារម្មណំ ចិត្តំ សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កានុ-
បតីតំ សព្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ
វិតក្កវិចារោ សដ្ឋោ នយថាចិត្តស្ស វាចា
តថេវ កាយកម្មំ អតីតាណាគតេហិ
សមដ្ឋានតោតិ ។

ឧទាន នៃសិវវិញ្ញ

ជាអ្នកបានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានទាំង ៤ បាននូវអនុបុព្វវិហារ-
សមាបត្តិទាំង ៧ មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ។

ចប់ អតីតាតតប្បបូជន្តថា ។

ចប់ សិវវិញ្ញ ។

ឧទាននៃសិវវិញ្ញនោះ គឺ

និយាយអំពី ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នក
ឃើញនូវកាន់សង្ស័យ ១ សញ្ញាជនៈ មានអមត ជាអារម្មណ៍ ១
រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ១ ពួកអនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ ១
ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ យ៉ាងនោះដែរ ១ ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍
និងអនាគតារម្មណ៍ ១ ចិត្តទាំងអស់ មានវិតក្កៈជាប់តាម ១
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិតក្កៈ របស់បុគ្គលកាល
ត្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ១ វេចា របស់បុគ្គល
មិនពោលតាមចិត្ត ១ កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត
ដូច្នោះ ១ បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ១ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
សិរោធិកថា

[៧៣០] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ធវេ អនិរុទ្ធន្ធវេ
កិរិយា បញ្ច ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ទសន្នំ
ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ទស ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទសន្នំ ខន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ ទស ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ធវេ អនិរុទ្ធន្ធវេ
កិរិយា ចត្តារោ ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នវន្នំ
ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ នវ ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នវន្នំ ខន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ នវ ខន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣២] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ធវេ អនិរុទ្ធន្ធវេ
កិរិយា ញាណំ ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
នន្នំ ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ន ខន្ធា

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

និរោធកថា

[៧៧០] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ខន្ធ
 ៥ ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធតាំង ១០ មាន
 ខន្ធតាំង ១០ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធតាំង ១០ មាន ខន្ធតាំង ១០ មកកាន់ភាព
 ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈតាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តតាំង
 ពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧១] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ខន្ធ
 តាំង ៤ ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធតាំង ៧ មាន
 ខន្ធតាំង ៧ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធតាំង ៧ មាន ខន្ធតាំង ៧ មកកាន់ភាពចំពោះ
 មុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈ តាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តតាំងពីរ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧២] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត មិនទាន់រលត់ ញាណ
 ជាកិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធតាំង ៦ មាន ខន្ធតាំង ៦

រូបំ មណ្ឌតិកថា

សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគប្បដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ធន្ធិំ ខន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ន ខន្ធា សម្មាសម្មាសម្មា
អាគប្បដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ធិំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិំ
ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៣៣) ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធន្ធិន្ធិន្ធិ មត្តោ
ឧប្បដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ មតោ មត្តំ ភាវេតិ កាល-
កោ មត្តំ ភាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និរោធកថា ។

រូបំ មណ្ឌតិកថា

(៧៣៤) មត្តសមន្តិស្ស រូបំ មត្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ
សមន្តាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណ្ឌិ-
ដិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ
នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិដិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណ្ឌិដិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ មត្តសមន្តិស្ស
រូបំ មត្តោតិ ។

រូបមន្តោតិកថា

មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
ប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៦ មាន ខន្ធចាំង ៦ មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូ ។ អើ ។
ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំងពីរ មានប្តូ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៣] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វែងរកកំណើត រលត់ហើយ មគ្គ
កើតឡើងប្តូ ។ អើ ។ បុគ្គលស្ងប់ ទើបចម្រើនមគ្គ បុគ្គលធ្វើមរណ-
កាល ទើបចម្រើនមគ្គប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ និរោធកថា ។

រូបមន្តោតិកថា

[៧៣៤] រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គប្តូ ។
អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ឃឹម ការ
ប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេប្តូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍
ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀង
ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៣៥] សម្មាវាចា មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។
 សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ននុ អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដី
 ចោ វត រេ វត្តោ សម្មាវាចា មគ្គោតិ ។

[៧៣៦] សម្មាគម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
 មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណា អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 ននុ អនាមម្មណា នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អនាមម្មណា នត្ថំ
 តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដី ចោ វត រេ វត្តោ
 សម្មាអាជីវោ មគ្គោតិ ។

[៧៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គោ សា ច សារម្មណា
 អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៥] សម្មាវចា ជាមគ្គប្ប ។ អើ ។ (សម្មាវចា) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាវចា មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សម្មាវចា) មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាវចា ជាមគ្គទេ ។

[៧៦] សម្មាគម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាគម្មនៈ ជាមគ្គប្ប ។ អើ ។ (សម្មាគម្មនៈ) ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាគម្មនៈនោះ មានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាគម្មនៈ មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាគម្មនៈនោះ មិនមានទេប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាគម្មនៈ មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាគម្មនៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាគម្មនៈ ជាមគ្គទេ ។

[៧៧] សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានប្ប ។

រូបំ មន្តោភិកថា

អាមន្តា ។ សម្មាវាចា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថំ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថំ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិក្ខុន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មត្តោ សោ ច
សារម្មណា អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្ម-
ណា អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អា-
មន្តា ។ សម្មាវាចា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថំ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្មណា អត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិក្ខុន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មត្តោ សោ ច

រូបបញ្ជាក់ថា

អើ ។ សម្មាវចា ជាមគ្គ សម្មាវចានោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវចានោះ មានប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះ
 ឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានប្ត ។ អើ ។ សម្មាភិក្ខុនៈ ។ បេ ។ សម្មាភិក្ខុនៈ
 ជាមគ្គ សម្មាភិក្ខុនៈនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភិក្ខុនៈនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

(៧៧៨) សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មា-
 សមាធិនោះ មានប្ត ។ អើ ។ សម្មាវចា ជាមគ្គ សម្មាវចានោះ
 ឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាវចានោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មានប្ត ។
 អើ ។ សម្មាភិក្ខុនៈ ។ បេ ។ សម្មាភិក្ខុនៈ ជាមគ្គ សម្មាភិក្ខុនៈនោះឯង

អវិជ្ជាបិណ្ឌ ៣០៧

សារម្មណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋានា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។
ន បោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៣៧] សម្មាវាចា មត្តោ សា ច អនាមម្មណា
នត្ថំ តាយ អារ្យដ្ឋានា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមត្តា ។
សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ អា-
រ្យដ្ឋានា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន បោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។
សម្មាវាចា មត្តោ សា ច អនាមម្មណា នត្ថំ តាយ
អារ្យដ្ឋានា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច អនាមម្ម-
ណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋានា ។ បេ ។ បណីជិតំ ។ ន
បោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៤០] សម្មាភម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវេ
(មត្តោ សោ ច អនាមម្មណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋានា ។ បេ ។
បណីជិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
សង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាស-
មាធិ មត្តោ សោ ច អនាមម្មណោ នត្ថំ វស្សំ អារ្យដ្ឋានា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
សម្មាសម្ពុទ្ធិនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៧) សម្មាវេទា ជាមគ្គ សម្មាវេទា នោះឯង មិនមាន
អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធិនោះ
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង មិនមាន
អារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាវេទា ជាមគ្គ
សម្មាវេទានោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវេទានោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ
។ បេ ។ សម្មាវេយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧៨) សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិនោះ ជាមគ្គ សម្មា-
សម្ពុទ្ធិនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធិនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវេយាមៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មា-
សមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា

បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស មគ្គការិណាថា

។ បេ ។ បណិស័តិ ។ ន បោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៤០] ន វត្តព្វំ មគ្គសមន្តិស្ស រូបំ មគ្គោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ សម្មាវាចា សម្មាគម្មន្តោ សម្មាអា-
ជីវោ មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សម្មាវាចា សម្មា-
គម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ មគ្គោ តេន វត វេ វត្តព្វេ មគ្គ-
សមន្តិស្ស រូបំ មគ្គោតិ ។

រូបំ មគ្គោតិថា ។

បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស មគ្គការិណាថា

[៧៤២] បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស អត្តំ មគ្គការិ-
ណាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បញ្ជីពាក្យណា ឧប្បន្ន-
វត្តកា ឧប្បន្នាវម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បញ្ជី-
ពាក្យណា ឧប្បន្នវត្តកា ឧប្បន្នាវម្មណា តោ វត វេ
វត្តព្វេ បញ្ជីពាក្យណាសមន្តិស្ស អត្តំ មគ្គការិណាតិ ។

[៧៤៣] ននុ បញ្ជីពាក្យណា បុរេជាតវត្តកា
បុរេជាតាវម្មណា អជ្ឈតិកវត្តកា ពាហិវាវម្មណា

បញ្ជីពាក្យសម្ព័ន្ធរាវិសាគហិ

ៗ បេ ៗ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។ អើ ។ ក្រែងសម្មាវចា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភាជីវៈ ជាមគ្គបូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាវចា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភាជីវៈ ជាមគ្គ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គ ។
ចប់ រូបមន្តោតិកថា ។

បញ្ជីពាក្យសម្ព័ន្ធរាវិសាគហិ

[៧៤២] មគ្គការនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ច-
វិញ្ញាណ មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ
មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ
មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
បញ្ចវិញ្ញាណ មានទេ ។

[៧៤៣] ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងមុន មានអារ-
ម្មណ៍កើតឡើងមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ

អភិធម្មប្រដិសេ រាជវិញ្ញ

អស្សង្កម្ភក្រិកោ អស្សង្កម្ភាវម្មណា នាណាវក្រិកោ នាដា-
 វម្មណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចុនុកោនិ ន
 អសមន្តាហារា ឧប្បជ្ជនិ ន អមនសិការា ឧប្បជ្ជនិ
 ន អញ្ញោកិណ្ណា ឧប្បជ្ជនិ ន អប្បព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជនិ ន
 អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ជនិ ។ បេ ។ ននុ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនោកោតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនោកោតា នោ វត វេ វត្តេ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណាសមន្តិស្ស អនិ មក្កភាវនាតិ ។

(៧៤៤) ចក្កវិញ្ញាណាសមន្តិស្ស អនិ មក្កភាវនា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណាំ សុញ្ញានំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណាំ សុញ្ញានំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញាតញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។
 ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញាតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។
 អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញាតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ក-
 វិញ្ញាណានិ អនោវ សុត្តន្តោតិ ។ នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អនោវ សុត្តន្តោតិ ។

អរិយធម៌បំណង ពង្សវត្ថុ

មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មាន
 ការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួល នូវគោចរវិស័យ របស់គ្នានិងគ្នា មិនកើត
 ឡើង អំពីការមិនប្រមូលមក មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិន
 កើតឡើង អំពីការមិន ច្រឡំក្រឡំគ្នា មិនកើតឡើងមិនមុន មិនក្រោយ
 មិនកើតឡើងក្នុងលំដាប់ស្មើនៃគ្នានិងគ្នា ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ជាវិញ្ញាណ មិន
 មានការពិចារណាទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជាវិញ្ញាណ មិន
 មានការពិចារណាទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការវនា
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ជាវិញ្ញាណ មានទេ ។

(៧៤៤) មគ្គការវនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចក្ខុ
 វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាព្វ
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យ
 ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
 ឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
 អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

បណ្ឌិតវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការវិញ្ញាណ

អាមន្តា ។ ហេតុ ចក្កវិញ្ញាណ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណ ណា ឆិ អន្តរ សុត្តន្តោ លោ វត វេ វត្តោ
ចក្កវិញ្ញាណ បដិច្ច សុត្តន្តោ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណ ណា ឆិ ។

(៨២៥) ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិ-

ណាតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតាណាគតំ អារត្ត
ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្តោ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណស-
មន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិញ្ញាណ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ
ជស្សំ អារត្ត វេទនំ អារត្ត សញ្ញា អារត្ត ចេតនំ អារត្ត
ចិត្តំ អារត្ត ចក្កំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត សទ្ធិ
អារត្ត ។ បេ ។ ដោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ
វត្តោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិញ្ញាណ
បណ្ឌិតវិញ្ញាណំ សុត្តន្តំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។
ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិញ្ញាណ ចក្កវិញ្ញាណំ
សុត្តន្តំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្តោ ។ បេ ។
បណ្ឌិតវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិញ្ញាណ បណ្ឌិតវិញ្ញាណំ
អតីតាណាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ក-
វិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវិញ្ញាណ ចក្កវិញ្ញាណំ
អតីតាណាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេតុ វត្តោ

បញ្ជីពិពណ៌នាសម្ព័ន្ធមត្តការវិភាគថា

អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង
ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

(៧២៥) មគ្គការវិនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចក្ខុ-
វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើប
កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គការវិនា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រារព្ធដស្សៈ ប្រារព្ធវេទនា ប្រារព្ធសញ្ញា ប្រារព្ធចេតនា ប្រារព្ធចិត្ត
ប្រារព្ធចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រារព្ធកាយ ប្រារព្ធសំឡេង ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោ-
ដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គការ-
វិនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯមនោ-
វិញ្ញាណ ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការវិនា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធស-
ភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មគ្គការវិនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯ
មនោវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការ-
វិនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវិគ្គ

។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អត្ថំ មគ្គការវនោ
មនោវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋតំ អារត្ត
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អត្ថំ
មគ្គការវនោ ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោ-
ដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថោ ។ បេ ។

[៧៤៦] ន វត្ថុតំ បញ្ចវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អត្ថំ
មគ្គការវនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា វេទ ភិក្ខុ-
វេ ភិក្ខុ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា ន ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ
នានុព្យញ្ញនត្តាហិ ។ បេ ។ សោតេន សន្នំ សុត្វា
។ បេ ។ យានេន កន្នំ យាយិត្វា ។ បេ ។ ដិញ្ញយ
វសំ សាយិត្វា ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋតំ ផុសិត្វា ន
ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ នានុព្យញ្ញនត្តាហិតិ អន្តេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បញ្ចវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស
អត្ថំ មគ្គការវនាតិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស មគ្គការវនាថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកថា

[៧៤៧] បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបី អកុសលាបីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិភក្ត

។ បេ ។ មគ្គការវនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ
មាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រារព្ធជាដ្ឋព្វ ។ បេ ។ ប្រារព្ធជាដ្ឋព្វៈ ទើប
កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការវនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
ចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធជាដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ ប្រារព្ធជាដ្ឋព្វៈ
ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មគ្គការវនា របស់បុគ្គលដែល
ព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
រូប ដោយចក្ខុ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ ។ បេ ។
ពួសំឡេង ដោយគ្រចៀក ។ បេ ។ ផុតនិមិត្ត ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធ
រស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ មិនកាន់
យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គការវនា របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណសម្ពុទ្ធិមគ្គការវនាកថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលបីតិកបិ

[៧៤៧] បញ្ចវិញ្ញាណ ជាភុសលក៏មាន ជាអភុសលក៏មានឬ ។

បញ្ជីញាណ កុសលបីតិកថា

អាមន្តា ។ នន្ទ បញ្ជីញាណ ឧប្បជ្ឈវត្តកា ឧប្បជ្ឈា-
 រម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ បញ្ជីញាណ ឧប្បជ្ឈ-
 វត្តកា ឧប្បជ្ឈារម្មណា ហោ វត វេ វត្តព្វេ បញ្ជីញា-
 ណា កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។ នន្ទ បញ្ជីញា-
 ណា បុរេជាតវត្តកា បុរេជានារម្មណា អជ្ឈតិកវត្ត-
 កា ពាហិរម្មណា អសម្ព័ន្ធវត្តកា អសម្ព័ន្ធហម្មណា
 នាហវត្តកា នាហរម្មណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស តោចរិ-
 សយំ បច្ឆនុកោន្តិ ន អសម្មាហារា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អ-
 មនសីការា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អញ្ញោកិណ្ណា ឧប្បជ្ឈន្តិ ន
 អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នន្ទ បញ្ជីញាណ អនាកោតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថិ បញ្ជីញាណ អនាកោតា ហោ វត វេ វត្តព្វេ
 បញ្ជីញាណ កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។

[៧៤៨] បញ្ជីញាណំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បញ្ជីញាណំ សុញាតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតិ ។ ន ហោវត្តព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ជីញាណំ សុញាតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាម-
 នា ។ បញ្ជីញាណំ បដិច្ច សុញាតត្វា ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ជីញាណន្តិ

បញ្ជីពាក្យ កុសលបីតិកថា

អើ ។ ក្រែងបញ្ជីពាក្យ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្នាក់កើត
ឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជីពាក្យ មានវត្ថុកើតឡើង
ហើយ មានការម្នាក់កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បញ្ជីពាក្យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។ ក្រែង
បញ្ជីពាក្យ មានវត្ថុកើតមុន មានការម្នាក់កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងក្នុង មានការម្នាក់ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិន
ច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលនូវគោ-
ចរវិស័យនៃគ្នានិងគ្នា មិនកើតឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង
អំពីការមិនធ្វើទុកកងចិត្ត មិនកើតឡើង អំពីការមិនច្រឡំក្រឡំគ្នា មិន
កើតឡើងមិនមុនមិនក្រោយ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នានិងគ្នា
ក្រែង បញ្ជីពាក្យ មិនមានកំណត់ទុកកងចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បញ្ជីពាក្យ មិនមានកំណត់ទុកកងចិត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បញ្ជីពាក្យ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។

[៧៤៨] បញ្ជីពាក្យ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ បញ្ជីពាក្យ
ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ បញ្ជីពាក្យ ប្រារព្ធសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។
អើ ។ បញ្ជីពាក្យ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
 នតិ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ
 អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញិ ចក្កញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ អន្តេវ សុត្តន្តោ
 នោ វត វេ វត្តព្វេ ចក្កញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណានិ ។

(៧៤៧) ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុស-
 លម្បិតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតានាគតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិតិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្កវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចក្កំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត ។ បេ ។
 សន្តំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិង
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិង
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិន
 មានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុ
 និងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៧៤៧) ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។

អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជា
 អកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រារព្ធដ៏ស្សៈ ។ បេ ។
 ប្រារព្ធចិត្ត ។ បេ ។ ប្រារព្ធចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រារព្ធកាយ ។ បេ ។
 ប្រារព្ធសំឡេង ។ បេ ។ ប្រារព្ធដោដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន

បញ្ជីពាក្យ ក្រសួងកសិកម្ម

អក្សរស្រម្លី មនោវិញ្ញាណ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ក្រសួង អក្ស-
 ស្រម្លី ចក្ខុវិញ្ញាណ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ក្រសួង
 អក្សរស្រម្លី មនោវិញ្ញាណ អតីតាណាគតំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ក្រសួង អក្ស-
 ស្រម្លី ចក្ខុវិញ្ញាណ អតីតាណាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ក្រ-
 ស្រម្លី អក្សរស្រម្លី មនោវិញ្ញាណ ជស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត ចក្ខុំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ
 អារត្ត សង្ខំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ក្រសួង
 អក្សរស្រម្លី ចក្ខុវិញ្ញាណ ជស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៥០] ន វត្តព្វេ បញ្ជីពាក្យ ក្រសួង
 អក្សរស្រម្លី ។ អាមន្តា ។ ន វត្ត កករតា
 វេទ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ចក្ខុណា រូបំ ទិស្វា ទិមិត្តត្ថាហិ
 ហោតិ ។ បេ ។ ន ទិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។

បញ្ជីវិញ្ញាណ កុសលបីតិកថា

ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រាណសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ
 ប្រាណសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាណសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាណ
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាណសភាវៈសូន្យ ។ បេ ។ ប្រាណចិត្ត ប្រាណចក្ខុ ។ បេ ។
 ប្រាណកាយ ប្រាណសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាណផោដ្ឋព្វ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ឯ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាណសភាវៈសូន្យ ។ បេ ។ ប្រាណផោដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៥០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ជីវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏
 មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយ
 ចក្ខុ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សោតេន សន្និ សុត្វា ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជត្ថំ
ដុសិត្វា និមិត្តត្តាហិ ហោតីតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តត្តា-
ហិ ហោតីតិ អត្តេសុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ បញ្ជវិញ្ញាណា កុសលាបិ អកុសលាបីតិ ។

បញ្ជវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកថា ។

បញ្ជវិញ្ញាណា សារោគាតិកថា

(៧៥០) បញ្ជវិញ្ញាណា សារោគាតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ បញ្ជវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្តកា ឧប្បន្នារម្មណាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ បញ្ជវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្តកា
ឧប្បន្នារម្មណា លោវត វេ វត្តព្វេ បញ្ជវិញ្ញាណា សា-
រោគាតិ ។ បេ ។ ននុ បញ្ជវិញ្ញាណា បុរេជានវត្ត-
កា បុរេជានារម្មណា អជ្ឈតិកវត្តកា ពាហិរារម្មណា
អសម្មិទ្ធវត្តកា អសម្មិទ្ធារម្មណា លោវត្តកា លោ-
រម្មណា ន អពាមពាស្ស តោចរិសយំ បច្ចុនុកោនិ ន
អសមន្តាហារា ឧប្បជ្ឈនិ ន អមនសិការា ឧប្បជ្ឈនិ ន
អព្វោកិណា ឧប្បជ្ឈនិ ន អបុត្ថំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈនិ ននុ
បញ្ជវិញ្ញាណា ន អពាមពាស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈនិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពួសំឡើងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវដេញដោយកាយ ជា
អ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នោះ
មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ចវិញ្ញាណ ជា
កុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបីតិកថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណ សាលោគាតិកថា

[៧៩១] បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមបូ ។ អើ ។ ក្រែង
បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានអារម្មណ៍កើតឡើងហើយ
បូ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មាន
អារម្មណ៍កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បញ្ច-
វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមទេ ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុ
កើតមុន មានអារម្មណ៍កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មានអារម្មណ៍
ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានអារម្មណ៍មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗ គ្នា
មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗ គ្នា មិនទទួលនូវគោចរវិស័យនៃគ្នានិងគ្នា មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនច្រឡំគ្នា មិនមែនកើតឡើង មិនមុនមិនក្រោយ
ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នានិងគ្នាទេប្ត ។

បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រសាស្ត្រា

អាមន្តា ។ ហញ្ចី បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ ន អញ្ញ បញ្ញ បញ្ញ
សមន្តរា ឧប្បជ្ជន្តិ យោ វត វេ វត្តោ បញ្ជីពាក្យ-
សាស្ត្រ សាស្ត្រាតិ ។

[៧៥២] បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ សាស្ត្រាតិ ។ អា-
មន្តា ។ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ សុញ្ញតំ
អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ជីពាក្យ បដិច្ច
សុញ្ញតំ ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ បេ ។ បញ្ជីពាក្យ បដិច្ច សុញ្ញតំ ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជី-
ពាក្យសាស្ត្រ ។ អាមន្តា ។ បញ្ជីពាក្យ បដិច្ច សុញ្ញតំ
ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។ នតិ ។
បញ្ជីពាក្យ បដិច្ច រូបេ ប ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ
អត្តេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី បញ្ជីពាក្យ
បដិច្ច រូបេ ប ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ អត្តេ សុត្ត-
ន្តោ យោ វត វេ វត្តោ បញ្ជីពាក្យ បដិច្ច សុញ្ញតំ
ឧប្បជ្ជន្តិ បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ ។

[៧៥៣] បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ សាស្ត្រាតិ ។ អាមន្តា ។
បញ្ជីពាក្យសាស្ត្រ អតីតាណាតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ន

បញ្ជីពាក្យ សាស្ត្រាធិកថា

អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជីពាក្យ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នា
នឹងគ្នាទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ជីពាក្យ ប្រកប
ដោយការសង្ឃឹមទេ ។

(៧៥២) ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមម្ត ។ អើ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងម្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
ម្ត ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
ឡើងម្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អា-
ស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងម្ត ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រម្ត ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើត
ឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រម្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ អាស្រ័យ
ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

(៧៥៣) ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹមម្ត ។ អើ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាសាទអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងម្ត ។ អ្នកមិនគួរ

អភិធម្មបិដក ពហវគ្គ

ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ បក្កវិញ្ញាណំ សាគោកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ បក្កវិញ្ញាណំ ធម្មំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។
 មនោវិញ្ញាណំ សាគោកំ មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ បក្កវិញ្ញាណំ សា-
 គោកំ បក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ សាគោកំ
 មនោវិញ្ញាណំ អតីតាណាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 អាមន្តា ។ បក្កវិញ្ញាណំ សាគោកំ បក្កវិញ្ញាណំ អតី-
 តាណាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។
 មនោវិញ្ញាណំ សាគោកំ មនោវិញ្ញាណំ ធម្មំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បក្កវិញ្ញាណំ សាគោកំ បក្កវិញ្ញាណំ ធម្មំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម
 ឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទដាច់ដាច់
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈសូន្យ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាសាទអតីតនិងអនាគត
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ
 ប្រកបដោយការសង្ឃឹម មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទអតីតនិងអនាគត ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្ក-
 វិញ្ញាណ ប្រាសាទអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម
 មនោវិញ្ញាណ ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទដាច់ដាច់ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ចក្កវិញ្ញាណ
 ប្រាសាទស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាសាទដាច់ដាច់ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទ្វីបំ សីលេហិ សមន្តាគតោតិកថា

[៧៥៤] ន វត្តត្វំ បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភគវតា វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ។ បេ ។
 ន ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជត្វំ
 ដុសិត្វា ទិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ។ បេ ។ ន ទិមិត្តត្តាហិ
 ហោតិភិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា ។

ទ្វីបំ សីលេហិ សមន្តាគតោតិកថា

[៧៥៥] មក្កសមន្តិ ទ្វីហិ សីលេហិ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តិ ទ្វីហិ ជស្សេហិ
 ទ្វីហិ វេទនាហិ ទ្វីហិ សញ្ញាហិ ទ្វីហិ ចេតនាហិ
 ទ្វីហិ ចិត្តេហិ ទ្វីហិ សន្តាហិ ទ្វីហិ វិរិយេហិ ទ្វីហិ
 សតិហិ ទ្វីហិ សមាធិហិ ទ្វីហិ បញ្ញាហិ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ ន ហោវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៥៦] មក្កសមន្តិ លោកិយេន សីលេន ស-
 មន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តិ លោកិយេន ជ-
 ស្សេន លោកិយាយ វេទនាយ លោកិយាយ សញ្ញាយ

ទ្វីសីលសមណ្ឌតតោតិកថា

[៧៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយ
 ការសង្ឃឹមខេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ជាអ្នកកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវ
 ដោដ្ឋព្វដោយកាយ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដ្ឋច្នះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ។ បេ ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ សាវោគាតិកថា ។

ទ្វីសីលសមណ្ឌតតោតិកថា

[៧៥៥] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលពីរប្ត ។
 អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយផស្សៈពីរ វេទនាពីរ
 សញ្ញាពីរ ចេតនាពីរ ចិត្តពីរ សង្ខតាពីរ វិរិយៈពីរ សតិពីរ សមាធិពីរ
 បញ្ញាពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៦] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ជាលោកិយៈ វេទនា ជាលោកិយៈ សញ្ញា ជាលោកិយៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

លោកិយាយ ចេតនាយ លោកិយេន ចិត្តេន លោ-
កិយាយ សុទ្ធាយ លោកិយេន វិរិយេន លោកិយាយ
សតិយា លោកិយេន សមាធិនា លោកិយាយ
បញ្ញាយ សមញ្ញាកតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តោ ។ បេ ។

[៧៥៧] មក្កសមធិ្ហំ លោកិយេន ច លោក្កត្ត-
វេន ច សីលេន សមញ្ញាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្ក-
សមធិ្ហំ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច ដស្សេន
សមញ្ញាកតោ ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោក្កត្តវាយ
ច បញ្ញាយ សមញ្ញាកតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តោ ។ បេ ។
មក្កសមធិ្ហំ លោកិយេន សីលេន សមញ្ញាកតោតិ ។
អាមន្តា ។ មក្កសមធិ្ហំ បុត្តជ្ឈោតិ ។ ន ហេវំ
វុត្តោ ។ បេ ។

[៧៥៨] មក្កសមធិ្ហំ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ
សមញ្ញាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមធិ្ហំ លោកិយាយ
សម្មាទិដ្ឋិយា សមញ្ញាកតោតិ ។ ន ហេវំ វុត្តោ ។ បេ ។
មក្កសមធិ្ហំ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ សមញ្ញាកតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមធិ្ហំ លោកិយេន សម្មាសង្កប្បេន

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

ចេតនា ជាលោកិយៈ ចិត្ត ជាលោកិយៈ សង្ខារ ជាលោកិយៈ វិរិយៈ
ជាលោកិយៈ សតិ ជាលោកិយៈ សមាធិ ជាលោកិយៈ បញ្ញា ជា
លោកិយៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៧] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រ-
កបដោយផស្សៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
បញ្ញា ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជាលោកិយៈ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាបុប្ផនប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៨] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា
ជាលោកិយៈ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
សម្មាទិដ្ឋិជាលោកិយៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា ជាលោកិយៈ ឬ ។ អើ ។
បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈ

ទ្វីបំ សីលេហំ សមណ្ឌគពោតិកាថា

។ បេ ។ លោកិយេន សម្មាវាយាមេន ។ បេ ។ លោ-
 កិយាយ សម្មាសតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន សម្មា-
 សមាធិជា សមណ្ឌគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មគ្គ-
 សមន្តិ លោកិយេន សម្មាកម្មន្តេន ។ បេ ។ លោកិ-
 យេន សម្មាអាជីវេន សមណ្ឌគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គ-
 សមន្តិ លោកិយាយ សម្មាធិដ្ឋិយា ។ បេ ។ លោកិយេន
 សម្មាសមាធិជា សមណ្ឌគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៧៥៧) មគ្គសមន្តិ លោកិយាយ ច លោក្កត្ត-

រាយ ច សម្មាវាយាយ សមណ្ឌគតោតិ ។ អាមត្តា ។
 មគ្គសមន្តិ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 ធិដ្ឋិយា សមណ្ឌគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 មគ្គសមន្តិ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 វាយាយ សមណ្ឌគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសមន្តិ
 លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាសម្ព័យេន
 ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាវាយា-
 មេន ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោក្កត្តរាយ ច សម្មា-
 សតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច
 សម្មាសមាធិជា សមណ្ឌគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ

ទូរសីលសមណ្ឌតពោធិកថា

។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈ; ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាភិមន្តៈ ជាលោ-
 កិយៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាលោកិយ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រម
 ព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ; ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៥៧) បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាថា
 ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
 ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ; នឹងលោកុត្តរ; ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
 វាថា ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរ; ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀង
 ដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ជាលោកិយៈ; នឹងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយ
 សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយសម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ នឹងលោកុត្តរ; ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវិញ្ញ

។ បេ ។ មក្កសមដ្ឋំ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាគម្មន្តេន ។ បេ ។

(៧៦០) មក្កសមដ្ឋំ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាអាជីវេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មក្កសមដ្ឋំ លោកិយាយ ច លោក្កត្តវាយ ច សម្មា- ទិដ្ឋិយា សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មក្កសមដ្ឋំ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មា- អាជីវេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មក្កសមដ្ឋំ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាសង្កប្បន ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោក្កត្តវេន ច សម្មាស- មាជិណា សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៦១) ន វត្ថុព្វំ មក្កសមដ្ឋំ ទ្ធិហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយេ សីលេ ទិវុទ្ធវេ មត្តោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុស្សីលោ ខណ្ឌសីលោ ធិទ្ធសីលោ មក្កំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ មក្កសមដ្ឋំ ទ្ធិហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោតិ ។

ទ្ធិហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោតិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ប្រកប) ដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជា
លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

(៧៦០) បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ
ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
សម្ពុទ្ធៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៦១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសីលព័រ ។ អើ ។ កាលសីលជា លោកិយៈ រលត់ទៅ
មគ្គ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ទ្រុស្តសីល មានសីលធ្លុះធ្លាយ
មានសីលដាច់ ចម្រើននូវមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលព័រ ។

ចប់ ទិសីលសមណ្ឌតតោតិកថា ។

សីលំ អចេតសិក្ខន្តិក្យា

[៧៦២] សីលំ អចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 និព្វានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ។ បេ ។
 រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ធួស្ស្ហ អចេតសិក្ខន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សីលំ អចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សន្តិ ។ បេ ។
 វិវិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា អចេតសិក្ខន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៣] ធួស្ស្ហ ចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចេតសិក្ខន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សន្តិ
 ។ បេ ។ វិវិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ សីលំ ចេតសិ-
 ក្ខន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៤] សីលំ អចេតសិក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនិដ្ឋជនន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សីលអចេតសិក្ខិត្តិកា

[៧៦២] សីល មិនមែនជាចេតសិក (មិនប្រកបដោយចិត្ត)
 ទេប្ប ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
 ។ បេ ។ រូបបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោជ្ឈញាយតនៈ (មិនមែនជាចេត-
 សិក) ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែន
 ជាចេតសិកទេប្ប ។ អើ ។ ផស្សៈ មិនមែនជាចេតសិកទេប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ប ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វ
 ។ បេ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិន
 មែនជាចេតសិកទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៣] ផស្សៈ ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សីល ជា
 ចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វ ។ បេ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។
 សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។
 សីល ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៤] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ប ។ អើ ។ សីល
 មានផលមិនជាទីប្រាថ្នាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នន្ទ ឥដ្ឋដលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ឥដ្ឋដលំ
នោ វត្ត វេ វត្តព្វេ សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។

[៧២៥] សុទ្ធា ឥដ្ឋដលា សុទ្ធា ចេតសិកាតិ ។
អាមន្តា ។ សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ ចេតសិក្កន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
បញ្ញា ឥដ្ឋដលា បញ្ញា ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ ចេតសិក្កន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៦] សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។
អាមន្តា ។ សុទ្ធា ឥដ្ឋដលា សុទ្ធា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ អចេត-
សិក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។ វិរិយំ ។ បេ ។ សតិ សមាធិ
។ បេ ។ បញ្ញា ឥដ្ឋដលា បញ្ញា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] សីលំ អចេតសិក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។
អដលំ អវិចារក្កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្រែង(សីល) មានផលជាទីប្រាថ្នា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សីល) មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែន
ជាចេតសិកទេ ។

[៧៦៥] សុទ្ធ មានផលជាទីប្រាថ្នា សុទ្ធ ជាចេតសិកប្ត ។
អើ ។ សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិកប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយ. សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា ជាចេតសិកប្ត ។ អើ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិកប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៦] សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ត ។ អើ ។ សុទ្ធ មានផលជាទីប្រាថ្នា សុទ្ធ មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ត ។ អើ ។ វិរិយ: ។ បេ ។
សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មានផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា មិនមែនជា
ចេតសិកទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៧] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេប្ត ។ អើ ។ (សីល) មិន
មានផល មិនមានវិបាកទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សីលំ អចេតសិក្កិកា

នន្ទ សដលំ សវិចារកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សដលំ
សវិចារកំ ខោ វត រេ វត្តព្វេ សីលំ អចេតសិ-
កន្តិ ។ បេ ។

[៧៦៨] ចក្កាយតនំ អចេតសិកំ អវិចារកន្តិ ។
អាមន្តា ។ សីលំ អចេតសិកំ អវិចារកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
អចេតសិកំ អវិចារកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សីលំ អចេត-
សិកំ អវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៦៩] សីលំ អចេតសិកំ សវិចារកន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្កាយតនំ អចេតសិកំ សវិចារកន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកំ សវិចារ-
កន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
អចេតសិកំ សវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧០] សម្មាវាចា អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាទិដ្ឋិ អចេតសិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សីលអចេតសិកត្តិកថា

ក្រែង (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកប្តូ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកមែ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ បេ ។

[៧៦៨] ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេ
ប្តូ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេប្តូ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
មិនមា វិបាកទេប្តូ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាក
ទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៩] សីល មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកប្តូ ។
អើ ។ ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកប្តូ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក តែ
ប្រកបដោយវិបាកប្តូ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
តែប្រកបដោយវិបាកប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧០] សម្មាវេទា មិនមែនជាចេតសិកទេប្តូ ។ អើ ។ សម្មា-
ទិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសិកទេប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សម្មាវាទា អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 អចេតសិកាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាសង្ក-
 ប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៧០) សម្មាទិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មាវាទា ចេតសិកាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកាតិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកាតិ ។
 អាមន្តា ។ សម្មាវាទា ចេតសិកាតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សម្មាវេទា មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។
 សម្មាវេយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនមែន
 ជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
 កម្មន្ធ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាអាជីវៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ
 ។ បេ ។ សម្មាវេយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧១) សម្មាទិដ្ឋិ ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សម្មាវេទា ជា
 ចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជា
 ចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្ធ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាចេត-
 សិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។
 សម្មាវេយាមៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិកប្ប ។
 អើ ។ សម្មាវេទា ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សីលំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកោតិ ។ អាមន្តា ។
សម្មាភិក្ខុនោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកោតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៧៧២) ន វត្តតំ សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ឈិត្វា ធិរុទ្ធេ ឧស្ស័លោ ហោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ
អចេតសិកន្តិ ។

សីលំ អចេតសិកន្តិកថា ។

សីលំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិកថា

(៧៧៣) សីលំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ វិញ្ញាណំ ចក្ខុយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ជញ្ញាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។
អាមន្តា ។ ដស្សោ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ អាមន្តា ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សន្ធា វិវិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ន ចិត្តា-
នុបរិវត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

សីលធម៌ត្រាសុបវិវត្តិតិកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិកប្ប ។ អើ ។ សម្មាគម្មនៈ ។ បេ ។
សម្មាភាជីវៈ ជាចេតសិកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៧២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេប្ប ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។

ចប់ សីលអចេតសិកន្តិកថា ។

សីលធម៌ត្រាសុបវិវត្តិតិកថា

(៧៧៣) សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។ អើ ។ រូប
និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ផោជ្ឈញ្ចយតនៈ (មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្ត) ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រ-
ព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។ អើ ។ ផស្សៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ
ប្ប ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៧៤] ដស្សោ ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សន្តា វិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] សម្មាវាចា ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋំ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាវាចា ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 នុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋំ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 នុបវរវត្តិតំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៦] សម្មាទិដ្ឋំ ចិត្តានុបវរវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៩៧៤] ផស្សៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូ ។ អើ ។ សីល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូ ។ អើ ។ សីល ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៥] សម្មាវាចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សម្មាវាចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មា-
សន្តិប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ទេ ។ អើ ។ សម្មាសន្តិប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។
សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្តូ ។ អើ ។ សម្មា-

សមាទានហេតុកកថា

សម្មាវាទា ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សម្មាទិដ្ឋិ ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
កម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៧] សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ
។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុប-
វរវត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាវាទា ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។ ន
ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។
អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៨] ន វត្តតំ សីលំ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។
អាមន្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ជិតា និរុទ្ធេ ទុស្សីលោ ហោ-
ត្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ ន
ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។

សីលំ ន ចិត្តានុបវរវត្តិតិ ។

សមាទានហេតុកកថា

[៧៧៩] សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។

សមាទានហេតុកកថា

វាចា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មា-
អាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៧] សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។

សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។
សម្មាវាចា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៧៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្តទេប្ត ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។

ចប់ សីលនចិត្តានុបវរវិគីតិកថា ។

សមាទានហេតុកកថា

[៧៧៩] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សមាទានហេតុកោ ជស្សោ វុឡ្យតិ វេទនា
 វុឡ្យតិ សញ្ញា វុឡ្យតិ ចេតនា វុឡ្យតិ ចិត្តំ វុឡ្យតិ សទ្ធា
 វុឡ្យតិ វីរិយំ វុឡ្យតិ សតិ វុឡ្យតិ សមាធិ វុឡ្យតិ បញ្ញា
 វុឡ្យតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៨០) សមាទានហេតុកំ សីលំ វុឡ្យតីតិ ។

អាមន្តា ។ លតា វិយ វុឡ្យតិ មាលុកំ វិយ វុឡ្យតិ
 រុក្ខោ វិយ វុឡ្យតិ តិណំ វិយ វុឡ្យតិ មុញ្ញបុញ្ញោ វិយ
 វុឡ្យតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៨១) សមាទានហេតុកំ សីលំ វុឡ្យតីតិ ។ អា-

មន្តា ។ សីលំ សមាទិយិត្តា កាមវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 ព្យាបាទវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស វិហីសាវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 សីលំ វុឡ្យតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្តំ ជស្សានំ ។ បេ ។
 ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោទានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

អើ ។ ផស្សៈ មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន វេទនា ទើប
ចម្រើន សញ្ញា ទើបចម្រើន ចេតនា ទើបចម្រើន ចិត្ត ទើបចម្រើន
សទ្ធា ទើបចម្រើន វិរិយៈ ទើបចម្រើន សតិ ទើបចម្រើន សមាធិ
ទើបចម្រើន បញ្ញា (មានការសមាទានជាហេតុ) ទើបចម្រើនប្តូរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៨០) សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនប្តូរ ។

អើ ។ (សីល) ចម្រើនដូចជាវល្លិ ចម្រើនដូចជាត្បូងជ្រៃ ចម្រើនដូចជា
ឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាគុម្ភស្មៅយាបូងប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៨១) សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនប្តូរ ។ អើ ។

កាលបុគ្គល សមាទានសីលហើយ ត្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
វិតក្កៈត្រិះរិះ នូវវិហិង្សាវិតក្កៈ សីល ទើបចម្រើនប្តូរ ។ អើ ។ ការប្រជុំ
នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សមាទានហេតុករកថា

។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោ-
 ធានំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
 វជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា
 សម្មធីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្យ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណ-
 សុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មធីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា ចត្តារិមាណិ ភិក្ខុវេ
 សុវិទ្ធុវិទ្ធុរាណិ ។ កតមាណិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ
 បវេ ច ឥទំ បវេមំ សុវិទ្ធុវិទ្ធុរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ
 ធម្មា អសតិ អារកាតិ អត្រូវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្យំ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណសុក្កសប្បដិកាតា
 ធម្មា សម្មធីការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

[៧៨២] ន វត្តព្យំ សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍិ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា អរាមរោចា វនរោចា
 ។ បេ ។ ធម្មជ្ជា សីលសម្បដ្ឋា តេ ជនា សត្តតាមិទោតិ

សមាទានហេតុកថា

។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈព័រ ។ បេ ។ នៃចិត្តព័រ មានប្តូរ ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល
 ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក
 ខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រែលែងឆ្ងាយ
 (អំពីគ្នា) នេះ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូរ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិង
 ស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

[៧៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មានការសមាទាន
 ជាហេតុ ទើបចម្រើនទេប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា (ពួកជនណា) ង៉ាំស្តួនច្បារ ង៉ាំឈើ ។ បេ ។ ជនទាំង
 នោះ ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល ទៅកាន់ឋានសួគ៌

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សមាទាន-
ហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។

សមាទានហេតុកកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលនីកហិ

[៧៨៣] វិញ្ញត្តិសីលនី ។ អាមន្តា ។ ចាលា-
តិចាតា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អទិន្នាទានា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
កាមេស្ស មិន្នាចារា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ មុសាវាទា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេមណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អភិវាទនំ សីលំ បច្ចុដ្ឋានំ
សីលំ អញ្ជូលីកម្មំ សីលំ សាមិច្ឆិកម្មំ សីលំ
អាសនាភិហារោ សីលំ សេយ្យភិហារោ សីលំ
ចានោទកាភិហារោ សីលំ ចានកថលីកាភិហារោ
សីលំ ញាទេ បិដ្ឋបរិកម្មំ សីលនី ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មចំណែក កថាវគ្គ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សីល
មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ។

ចប់ សមាទានហេតុកថា ។

វិញ្ញាតិសីលន្តិកប្តា

[៧៨៣] វិញ្ញាតិ^(១) ជាសីលប្ត ។ អើ ។ ការរៀន ចាកបា-
ណាតិបាត ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
រៀន ចាកអទិន្នាទាន ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការរៀន ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការរៀន ចាកមុសាវាទ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការរៀន ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹក
នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្នមេរ័យ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការក្រាបសំពះ ជាសីល ការក្រោកទទួល ជាសីល
ការធ្វើអញ្ជូលី ជាសីល ការធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ជាសីល ការនាំ
មកនូវទីអង្គុយ ជាសីល ការនាំមកនូវទីដេក ជាសីល ការនាំមកនូវ
ទឹកលាងជើង ជាសីល ការនាំមកនូវកំណល់ដូតជើង ជាសីល ការ
បរិកម្មនូវខ្លង (ដុសក្បាល) ក្នុងការឆ្លើតទឹក ជាសីលប្ត ។ អើ ។

១ សំដៅយករាយវិញ្ញាតិដែលជាកាយកម្ម និងវិធីវិញ្ញាតិដែលជាវិធីកម្ម ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យន្តិកថា

ចាណាតិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ សុភមេរយមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៨២) ន វត្តតំ វិញ្ញតិ សីលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ទុស្សីល្យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
វិញ្ញតិ សីលន្តិ ។

វិញ្ញតិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញតិទុស្សីល្យន្តិកថា

(៧៨៥) អវិញ្ញតិ ទុស្សីល្យន្តិ ។ អាមត្តា ។
ចាណាតិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទិញ្ញា-
នានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមេស្ស
បិច្ឆាចារោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មុសា-
វនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុភមេរយ-
មជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

ការវៀរ ចាកបាណាតិបាត ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការវៀរ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកស្រវឹង
គឺសុរាទិន្នមេរ័យ ជាសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញត្តិ ជាសីលទេប្ត ។
អើ ។ (វិញ្ញត្តិ) ជាភាពរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ។

ចប់ វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

[៧៨៥] អវិញ្ញត្តិ^(១) ជាភាពទ្រុស្តសីលប្ត ។ អើ ។ ការ
សម្លាប់សត្វ (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ (ជាភាពទ្រុស្តសីល)
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងពួក
កាម (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការនិយាយកុហក (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាទិន្ន
មេរ័យ (ជាភាពទ្រុស្តសីល) ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ បានដល់ការធ្វើបាបប្រាសចាកចិត្តប៉ង ដោយបង្គាប់ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មាថកម្មំ សមាទិយិត្វា នានំ ននន្តស្ស បុណ្យា
 អបុណ្យា ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ បុណ្យា អបុណ្យា ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។
 អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោជានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ
 ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោជានំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជា-
 នវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណាសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា
 សម្មាសមាសំ អាគច្ឆន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា
 កណ្ណាសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសមាសំ អាគច្ឆន្តិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ត វត្តំ ភកវតា ចត្តារមាទិ
 ភិក្ខុវេ សុវិទ្ធុវិទ្ធុរាទិ ។ កតមាទិ ចត្តារំ ។ នកញ្ច
 ភិក្ខុវេ បឋវី ច វេទំ បឋមំ សុវិទ្ធុវិទ្ធុរំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសញ្ញំ អារកាតិ អត្ថវេ សុត្ត-
 ោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុស-
 លាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណា-
 សុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសមាសំ អាគច្ឆន្តិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ (បាប) ទាំងពីរ នៃបុគ្គលសមាទាន
 បាបកម្ម ហើយឲ្យទាន រមែងចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ រមែងចម្រើន
 ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ
 ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល
 ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក
 ខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិន
 មានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាព
 ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ ទី ១ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយអំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យ
 ដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យល្អិត្តាថា

ហាបកត្តំ សេនាសនំ ធម៌ំ ទទន្តស្ស បិណ្ឌាចាតំ ទ-
 ទន្តស្ស សេនាសនំ ទទន្តស្ស កិលានប្បត្តយកេសដ្ឋ-
 បរិក្ខារំ ទទន្តស្ស អភិវាទនាវហស្ស អភិវាទន្តស្ស
 បច្ចុជ្ជាណវហស្ស បច្ចុដ្ឋេន្តស្ស អញ្ជាលិកម្មារហស្ស
 អញ្ជាលិកម្មំ ករោន្តស្ស សាមិចិកម្មារហស្ស សាមិ-
 ចិកម្មំ ករោន្តស្ស អាសនាវហស្ស អាសនំ ទទន្តស្ស
 មត្តារហស្ស មត្តំ ទទន្តស្ស បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច
 ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច
 អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ធិ ជស្សានំ
 ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុ-
 សលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ឌសុក្កសប្ប-
 ដិកាតា ធម្មា សម្មទីការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណី-
 តា កណ្ឌសុក្កសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មទីការំ អា-
 គច្ឆន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា ចត្តារ-
 មាទិ ភិក្ខុវេ សុវិទូរវិទូរាទិ ។ កតមាទិ ចត្តារំ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យត្តិកថា

កាលបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម ហើយឲ្យចំរើរ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនា-
សនៈ ឲ្យគិលានប្បបូជន៍កេសជ្ជបរិក្ខារ ក្រាបសំពះ ចំពោះបុគ្គលដែល
គួរក្រាបសំពះ ក្រោកទទួល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរក្រោកទទួល ធ្វើ
អញ្ជូលិកម្ម ចំពោះបុគ្គលដែលគួរធ្វើអញ្ជូលិកម្ម កោតក្រែង ចំពោះបុគ្គល
ដែលគួរដល់សាមីចិកម្ម ឲ្យអាសនៈ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាសនៈ
បញ្ជាញផ្លូវ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់ផ្លូវ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំង
ពីរ រមែងចម្រើនប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និង
មិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ រមែងចម្រើនប្តូរ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ
។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានប្តូរ ។ អើ ។ ពួកធម៌
ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប
និងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រ-
កបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅ
និងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ នេះ
មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវិគ្គ

នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិទ្ធុវិទ្ធុរំ ។ បេ ។
តស្មា សតំ ធម្មោ អសតំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុសលា-
កុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណា សុក្ក-
សប្បដិកាតា ធម្មា សប្បទីការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។

(៧៨៦) ន វត្តព្វំ អវិញ្ញតិ ទុស្សីល្យន្តិ ។
អាមន្តា ។ នទុ ចាបកម្មំ សមាទិដ្ឋោ អាសីតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចាបកម្មំ សមាទិដ្ឋោ អាសិ តេន
វត វេ វត្តព្វេ អវិញ្ញតិ ទុស្សីល្យន្តិ ។

អវិញ្ញតិទុស្សីល្យន្តិកថា ។

ទសមោ វិញ្ញោ ។

តិស្ស ឡង្កានិ

មក្កសមដ៏ស្ស រូបំ មត្តោ បញ្ចវិញ្ញាណសម-
ដ៏ស្ស អតិ មក្កការណ បញ្ចវិញ្ញាណា កុស-
លាចិ អកុសលាចិ បញ្ចវិញ្ញាណា សាកោតា

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែង
ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកប
ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថែកទាបនិងខ្ពស់ មានចំណែកខ្លះនិង
ស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

[៧៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អវិញ្ញាតិ ជាភាពទ្រុស្តសីល
ប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មានប្តូ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ បុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អវិញ្ញាតិ ជាភាពទ្រុស្តសីល ។

ចប់ អវិញ្ញាតិទុស្សីល្យន្តិកថា ។

ចប់ ទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃទេសបរិក្កណៈ គឺ

និយាយអំពី រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គ ១ មគ្គការវនា
របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន១ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសល
ក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ១ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ១

កស្ស ទ្បានំ

មគ្គសមដ្ឋី ទ្បិហំ សីលេហិ សមម្ពាគតោ
 សីលំ អបេតសិកំ សីលំ ន ចិត្តានុបវរិត្តំ
 សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនំ វិញ្ញត្តិ
 សីលំ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីនរ្យន្តិ ។

ទុតិយបណ្ណសពោ ។

និយាមសន្តបាគតានិសំសតា អត្ថិ បញ្ចវេការកវេ
 និហោនោ មគ្គសមដ្ឋីស្ស បញ្ចវេការកវេតិ ។

ទុក្ខនៃវេសបរិក្ខ

បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលពីរ ១ សីល មិនមែនជា
ចេតសិក ១ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ១ សីល មានការសមា-
ទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ១ វិញ្ញតិ ជាសីល ១ អវិញ្ញតិ ជាភាព
ទ្រុស្តសីល ១ ។

ចប់ ទុតិយបណ្ណសកៈ ។

(ក្នុងទុតិយបណ្ណសកៈនេះ) និយាយអំពី និយាមៈ (ជាដើម)
សង្គហៈ (ជាដើម) គតិ (ជាដើម) អាទិសង្ស ជាបញ្ចវេកា-
រភព (ជាដើម) និងនិរោធ ជាបញ្ចវេការភព របស់បុគ្គល
ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ជាដើម) ។

អភិធម្មបិដកេ
កថាវិចិត្តស្ស ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្រាគី

មាតិកា	មហាបណ្ណសកោ ទុតិយោ វិគោ	អង្កេត
បូជហារកថា	១
អញ្ញាណកថា	១៥
កង្ខារកថា	២៧
បរិវារណកថា	៣៧
វិបាកកថា	៥០
ទុក្ខហារកថា	៦៤
ចិត្តដ៏តិកថា	,,
ភក្កទ្យកថា	៧២
អនុបញ្ចកិសមយកថា	៧៧
វេហារកថា	៧៣
និរោធកថា	១០០
តតិយោ វិគោ		
ពលកថា	១០៣
អរិយនិកថា	១១០

អភិធម្មបិដក

កថាវិថ ទុតិយភាគ

សន្តិកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	មហាបណ្ណសកៈ	ទំព័រ
	ទុតិយវិគ្គ	

បុរេហារកថា ១

អញ្ញាណកថា ១៥

កន្លឹកថា ២៧

បរិវារណកថា ៣៧

វច្ឆកថា ៥០

ទោហារកថា ៦៤

ចិត្តដិតិកថា ,,

កុក្កទ្រកថា ៧២

អនុបញ្ចកិសមយកថា ៧៧

វេហារកថា ៧៣

និរោធកថា ១០០

តតិយវិគ្គ

ពលកថា ១០៣

អរិយន្តិកថា ១១០

មាតិកា

អង្កេត

វិមុច្ចតិកថា	១១៧
វិមុច្ចមានកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា	១៣៣
ទិព្វចក្កកថា	១៤០
ទិព្វសោតកថា	១៤៣
យ ថាកម្មបត្តញ្ញាណកថា	១៤៦
សំរឹកថា	១៤៧
អសញ្ញកថា	១៥៣
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា	១៥៧

បត់តោ វិគ្គោ

តិហិស្ស អរហត្តិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវិកថា	១៧១
សមនាគតិកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមនាគតិកថា	១៨៥
ពោធិយា ព្រាហ្មណ៍កថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៧១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៣

មាតិកា

ទំព័រ

វិមុច្ចតិកថា	១១៧
វិមុច្ចមានកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកសន្តិយកថា	១៣៣
ទិព្វចក្កកថា	១៤០
ទិព្វសោតកថា	១៤៣
យថាភម្មបត្តតណ្ហាណកថា	១៤៦
សំវេកថា	១៤៧
អសពាកថា	១៥៣
នេវេសណានាសណាយតនកថា	១៥៧

បឋមវគ្គ

គិហិអរហតិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវកថា	១៧១
សមន្មាគតកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគតកថា	១៨៥
ពោធិយាពុទ្ធាតិកថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៧១

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា		អង្កែ
និយាមោក្ខនិកថា	១៧៦
អបរាបិ សមនាគតកថា	២០៤
សព្វសញ្ញោជនប្បហានកថា	២១៧

បញ្ចមោ វិគ្គោ

វិមុត្តកថា	២២០
អសេកញ្ញាណកថា	២២៤
វិបរីតកថា	២២៦
និយាមកថា	២៣០
បដិសម្មិតកថា	២៣៣
សមតិញ្ញាណកថា	២៣៥
ចិត្តារម្មណកថា	២៣៧
អនាគតញ្ញាណកថា	២៤០
បឋមបុនញ្ញាណកថា	២៤២
ផលញ្ញាណកថា	២៤៤

ទុតិយោ បណ្ណាសកោ

ឆដ្ឋោ វិគ្គោ

និយាមកថា	២៤៦
បដិច្ចសមុប្បទេកថា	២៤៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៤

មាតិកា

ទំព័រ

និយាមេក្កនិកថា	១៧៦
អបរាប សមន្តាគតកថា	២០៤
សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា	២១៧

បញ្ចមវគ្គ

វិមុត្តកថា	២២០
អសេកញ្ញាណកថា	២២៤
វិបរីតកថា	២២៦
និយាមកថា	២៣០
បដិសម្ពិទ្ធាកថា	២៣៣
សមុតិញ្ញាណកថា	២៣៥
ចិត្តារមណកថា	២៣៧
អនាគតញ្ញាណកថា	២៤០
បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា	២៤២
ផលញ្ញាណកថា	២៤៤

ទ្រឹយ្យបណ្ណសកៈ

ឆដ្ឋវគ្គ

និយាមកថា	២៤៦
បដិច្ចសមុប្បាទកថា	២៤៧

មាតិកាបន្តិ

មាតិកា		អង្កែ
សច្ចកថា	២៥៣
អារុប្បកថា	២៥៧
និរោធសមាបត្តិកថា	២៥៧
អាកាសកថា	២៦១
អាកាសោ សនិទេស្សនោតិកថា	២៦៤
បឋវីជាតុ សនិទេស្សនាព្យាទិកថា	២៦៥
ចក្ខុន្ទិយំ សនិទេស្សន្តិកាទិកថា	២៦៧
កាយកម្មំ សនិទេស្សន្តិកថា	២៦៨

សត្វមោ វិគ្គោ

សន្តិហិតកថា	២៧១
សម្បយុត្តិកថា	២៧៤
ចេតសិកកថា	២៧៦
ទានកថា	២៧៨
បរិភោគមយបុព្វាកថា	២៨៣
ឥតោ ទិទ្ធកថា	២៨០
បឋវី កម្មវិបុលោតិកថា	២៨៥
ដរាមរណំ វិបុលោតិកថា	៣០០
អរិយធម្មវិបុលាកថា	៣០៣
វិបុលោ វិបុលធម្មធម្មោតិកថា	៣០៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៥

មាតិកា

សប្តកថា	៤៥៣
អារុប្បកថា	៤៥៧
និរោធសមាបត្តិកថា	៤៥៧
អាកាសកថា	៤៦១
អាកាសសនិទេស្សនោតិកថា	៤៦៤
បឋវីធាតុសនិទេស្សនាត្យាទិកថា	៤៦៥
ចក្ខុន្ទ្រិយំ សនិទេស្សន្តិកាទិកថា	៤៦៧
កាយកម្មំ សនិទេស្សន្តិកថា	៤៦៨

សត្វមរិក្ខ

សន្តិហិតកថា	៤៧១
សម្បយុត្តកថា	៤៧៤
ចេតសិកកថា	៤៧៦
ទានកថា	៤៧៨
បរិកោតមយបុញ្ញកថា	៤៨៣
ឥតោទិទ្ធកថា	៤៧០
បឋវីកម្មវិបាកាតិកថា	៤៧៥
ជំរកមរណវិបាកាតិកថា	៣០០
អរិយធម្មវិបាកកថា	៣០៣
វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកថា	៣០៦

មាតិកា

អង្កែ

អដ្ឋមោ វិគ្គោ

ឆតតិកថា	៣០៧
អន្តរកវកថា	៣១០
កាមគុណកថា	៣១៨
កាមកថា	៣២២
រូបធាតុកថា	៣២៤
អរូបធាតុកថា	៣២៦
រូបធាតុយា អាយតនកថា	៣២៨
អរូបេ រូបកថា	៣៣៤
រូបំ កម្មន្តិកថា	៣៣៧
ជីវិតិទ្រ្តិយកថា	៣៤៧
កម្មហេតុកថា	៣៦៤

និវមោ វិគ្គោ

អានិសំសកថា	៣៦៧
អមតារម្មណកថា	៣៦៧
រូបំ សារម្មណន្តិកថា	៣៧៤
អនុសយា អនារម្មណតិកថា	៣៧៦
ញាណំ អនារម្មណន្តិកថា	៣៨០
អតីតារម្មណកថា	៣៨២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៦

មាតិកា

ទំព័រ

អដ្ឋមវគ្គ

ឆតតិកថា	៣០៧
អន្តរាភវិកថា	៣១០
កាមគុណកថា	៣១៨
កាមកថា	៣២២
រូបធាតុកថា	៣២៤
អរូបធាតុកថា	៣២៦
រូបធាតុអាយតនិកថា	៣២៨
អរូបរូបកថា	៣៣៤
រូបកមន្តិកថា	៣៣៧
ដីវិតិទ្រ្តិយកថា	៣៥៧
កម្មហេតុកថា	៣៦៤

និវមវគ្គ

អាទិសំសកថា	៣៦៧
អមតារម្មណកថា	៣៦៧
រូបសារម្មណនិកថា	៣៧៤
អនុសយអនារម្មណតិកថា	៣៧៦
ញាណអនារម្មណនិកថា	៣៨០
អតីតារម្មណកថា	៣៨២

មាតិកា

អង្កេត

អនាគតារម្មណកថា	៣៨៣
វិតក្កានុបត្តិកថា	៣៨៦
វិតកវិប្បារសទ្ធកថា	៣៨៧
នយថាចិត្តស្ស វេទនិកថា	៣៨៧
នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មនិកថា	៣៩១
អតីតនាគតប្បច្ចប្បន្នកថា	៣៩៤
និរោធកថា	៣៩៨

ទូសមោ វិគ្គោ

រូប មគ្គតិកថា	៣៩៧
បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការវនាកថា	៤០៣
បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាប័តិកថា	៤០៦
បញ្ចវិញ្ញាណ សារោតតិកថា	៤១០
ទ្វីហិ សីលេហិ សមន្តាគតតិកថា	៤១៣
សីលំ អចេតសិកនិកថា	៤១៧
សីលំ ន ចិត្តានុបវិត្តិកថា	៤២១
សមាទានហេតុកថា	៤២៣
វិញ្ញាតិ សីលនិកថា	៤២៦
អវិញ្ញាតិ ទុស្សីល្យនិកថា	៤២៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៤៣៧

មាតិកា

ទំព័រ

អនាគតារម្មណកថា	៣៤៣
វិតក្កានុបត្តិកថា	៣៤៦
វិតក្កវិញ្ញាសទ្ធកថា	៣៤៧
នយថាចិត្តស្ស វេចន្តិកថា	៣៤៧
នយថាចិត្តស្ស កាយកម្មនិកថា	៣៤៩
អតីតានាគតប្បប្បន្តកថា	៣៥៤
និរោធកថា	៣៥៨

ទូសមវគ្គ

រូបមន្តោតិកថា	៣៥៧
បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិមគ្គការវនាគថា	៤០៣
បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាប័តិកថា	៤០៦
បញ្ចវិញ្ញាណ សារោតោតិកថា	៤១០
ទ្វិសីលសមនាគតោតិកថា	៤១៣
សីលអចេតសិកន្តិកថា	៤១៧
សីលទចិត្តានុបវិត្តិកថា	៤២១
សមាទានហត្ថកថា	៤២៣
វិញ្ញាតិសីលនិកថា	៤២៦
អវិញ្ញាតិទូស្ស្សនិកថា	៤២៧

វិវិទ្ធាវិវិទ្ធិបត្តិ

វិវិទ្ធាវិវិទ្ធិបត្តិ	អវិវិទ្ធាវិវិទ្ធិបត្តិ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ័
គេ ជាកសិណំ	គេជាកសិណំ	៥៧	៥
ការយន	ការយន	៨១	១១
វិគមោហោ	វិគមោហោ	៨៤	១៤
សោត	សោត-	៧៥	២
លោកុត្តរោ ហោត្តិ	លោកុត្តរោ ហោត្តិ	៧៨	១៤
បញ្ញាវិទ្ធិ	បញ្ញាវិទ្ធិ-	១៣៨	៤
ចរិតព្រហ្មចរិ យាតិ	ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ	២០២	៨
អហត្តសច្ចិកិរិយាយ	អហត្តសច្ចិកិរិយាយ	២០៤	១០
បុគ្គ	បុគ្គ-	២០៤	១០
វត្តព្វ	វត្តព្វ	២២០	១៤
វិបរិយេសោតិ	វិបរិយេសោតិ	២២៦	១៦
ទិដ្ឋិវិបរិ យេសោ	ទិដ្ឋិវិបរិយេសោ	២២៧	៤
ហោវំ ត្តព្វ	ហោវំ វត្តព្វ	៣៣៣	៨
វបំ	វបំ	៣៤១	១
កាយមន្តិ	កាយកមន្តិ	៣៧១	៩២
វិលោកេត្តកាមោ	វិលោកេត្តកាមោ	២៧២	១៨
សមនាគ តា	សមនាគតោ	៣៧៦	៧

សង្ខេបត្រាប័ណ្ណខ្មែរ - ត្រូវ

ពាក្យខ្មែរ	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បណ្ណា
ព្រះអរហន្ត	ព្រះអរហន្តទេ	២	១៨
របស់ជនដទៃ	របស់ពួកជនដទៃ	៣	៧
វិកិច្ចិចា	វិចិក្ខិចា	២៧	១៦
កាលមិ កំណត់ដឹង	កាលមិនកំណត់ដឹង	៣៥	១៧
យ៉ាងនេះ ទ	យ៉ាងនេះទេ	៣៧	១២
បុគ្គលដទៃ	បុគ្គលដទៃ	៤០	១៤
ចតុតជ្ជាន	ចតុត្ថជ្ជាន	៥៦	៨
អភិធម្មបិដក	អភិធម្មបិដក	៥៨	១
អ្នកមិនពោល	អ្នកមិនគួរពោល	៦២	៣
ព្រះ សូត្រប្ត	ព្រះសូត្រប្ត	៦៣	១៨
ដែលចូលទៅ កើត	ដែលចូលទៅកើត	៧០	១០
ក្តៅ ដោយ	ក្តៅដោយ	៧៤	៧
អរិយកន្តិកកន្តិកថា	អរិយកន្តិកថា	១១៥	១
មិនបា	មិនបាន	១២៥	១៨
កើត ឡើង	កើតឡើង	១២៦	៣
ទំនុកបម្រុង ហើយ	ទំនុកបម្រុងហើយ	១២៣	១២
អ្នកមិ គួរ	អ្នកមិនគួរ	១៦១	៨

សន្និកម្មប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដៃ កើត	ដៃលកើត	១៦៧	៥
នូវអហត្ថប្ប	នូវអរហត្ថប្ប	២០៦	៧
កសិណមាបត្តិ	កសិណសមាបត្តិ	២៣០	៣
ក្នុងការម្នាក់	ក្នុងការម្នាក់	២៣៨	១៤
វិញ្ញាណ	វិញ្ញាណក្ខន្ធ	២៧៥	១៦
"	"	"	១៤
ទើបទទួលលោកធម៌	ទើបទទួលបលោកធម៌	១៧៧	១៥
សមណព្រាហ្មណ៍	សមណព្រាហ្មណ៍	២៨០	១៦
ក្រែងមានព្រះភាគ	ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ	២៨៧	៧
ប្រព្រឹត្ត ៧	ប្រព្រឹត្តទៅ	២៨៨	៦
ដើម្បី	ដើម្បី	២៨៧	៨
ពេញប្រៀប	ពេញប្រៀប	២៧២	១០
អព្យាក្រឹត្តប្ប	អព្យាក្រឹត្តប្ប	៣៤០	៤
អកមី គួរពេល	អកមិនគួរពេល	៣៧៧	១៣
រមែង រចា	រមែងចរចា	៣៧១	៧
អំពីការមិ	អំពីការមិន	៤០៤	៥
វិចិញ្ញាតិដែលជាវិចិកម្ម	វិចិញ្ញាតិដែលជាវិចិកម្ម	៤២៦	១៨

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :**

Printing costs were met through the gift of

Chisan Shingon Sect Daihonzan Kawasaki Daishi Heiken-ji Temple
The Rev. Ryuten Takahashi
4-48 Dishimachi, Kawasaki-ku, Kawasaki-shi, Kanagawa-ken 210 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

真言宗 智山派 大本山 川崎大師 平間寺 貫首 高橋隆天
〒210 神奈川県川崎市川崎区大師町4-48
☎044-266-3420

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 85 (of 110 volumes total)
"ABHIDHAMMA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・第85巻アビダンマピタカ (論部)

発行：ブノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ (南伝大蔵経) 復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

